

SEX. PROPERTII ELEGIARUM

LIBRI IV.

RECENSUIT

A. PALMER,

COLLEGII SACROSANCTAE ET INDIVIDUAE TRINITATIS IUXTA DUBLINUM SOCIUS.

LONDINII: G. BELL. DUBLINI: E. PONSONBY.

1880.

DUBLINI:
TYPIS ACADEMICIS
EXCUDEBANT PONSONBY ET MURPHY.

R. ELLISIO, M. A.,

OXONIENSI,

PARVA MEI MONUMENTA LABORIS

QUALIACUMQUE DEDICO.

CORRIGENDA IN PRAEFATIONE.

Pagina vii. linea 8, pro *quotiens*, lege *totiens*.
,, xxii. ,, 10, ,, 23. 40, lege 23. 39.
,, xxv. ,, 15, ,, *in sequenti*, lege *insequens*.
,, xxix. ,, 7, ,, 34. 62, lege 34. 61.
,, xxix. ,, 16, ,, 1. 20, lege 1. 22.
,, xxx. ,, 27, ,, *ad infernos* ed., lege fort. *ad infernos*.
,, xxxii. ,, 26, ,, 4. 5. 30, lege 4. 5. 29.
,, xxxiii. ,, 1, ,, *scriptoram*, lege *scripturam*.
,, xxxv. ,, 22, ,, F. T. Lendrumii, lege Guil. T. Lendrumii.
,, xxxviii. ,, 29, ,, *causa*, lege *causam*.
,, l. ,, 2, corrige *Adiectivum enim istud*.
,, lii. ,, 8, pro *uingendum*, lege *iungendum*.
,, lxiv. ,, 4, insere *nos*, ante *poeniteat*.
,, lxiv. ,, 12, pro 3. 11. 16, lege 3. 11. 17.
,, lxv. ,, 15, ,, *Baehrensio*, lege *Baehrensii*.
,, lxvi. ,, 3, ,, 2. 15. 22, lege 2. 19. 22.
,, lxvi. ,, 14, ,, *adiectivus*, lege *adiectivum*.

CORRIGENDA IN CARMINIBUS.

El. II. 32. 21, pro *iacturae*, lege *iactura*.
,, III. 9. 34, ,, *Macenatis*, lege *Maecenatis*.
,, III. 10. 32, ,, *pergamus*, lege *peragamus*.
,, III. 11. 63, ,, excidit *monimenta*, ante *lacuinis*.
,, III. 13. 21, ,, *vitrices*, lege *victrices*.
,, IV. 3. 42, pro *temporas*, lege *temporis*.
,, IV. 9. 10, ,, *Par*, lege *Per*.
,, IV. 9. 54, ,, *limine*, lege *limina*.
,, IV. 10. 13, ,, *Huuc*, lege *Hunc*.

---

1. 1. 3, *constanti—fastu* olim conieci, et nuperrime Paleius.
2. 29. 3, *minuti* scribendum, cf. ad 4. 11. 31.
4. 7. 74. *potuit* retinendum est. Parthenie potuit avara tibi esse, nec fuit.

PRAEFATIO.

In hac editione elegiarum Propertii codicem Neapolitanum ita secutus sum ut aliorum librorum subsidia in loco non spreverim. Nam licet omnes codices Propertiani ad unum et eundem archetypum respiciant, per plura tamen apographa ab eo descripta libros qui hodie extant ad nos devenisse credendum est. Neapolitanum vero codicem, qui principatum obtinet inter libros Propertianos, ipse contuli cum editione Hertzbergii anno 1878, Guelferbyti, ubi custoditur in bibliotheca ducali inter libros Gudianos N. 224. De aetate codicis ambigitur: Lachmannus saeculo xiii., Lucianus Muellerus saeculo xiv. vel xv. scriptum fuisse putabat. De indole et pretio codicis quo facilius iudicaret lector, litteris Italicis plerumque scripsi si quid in codice omissum esset, nisi per pravam orthographiam vel levi lapsu hoc accidisset. Quod ad orthographiam attinet Neapolitanum secutus sum ubicumque potui: exempli gratia in assimilandis praepositionibus cum codice mutabilis fui, scripto et *improbus* et *inprobus*, *collata* et *conlata*, et similibus. Per compendium praepositiones scriptas plerumque assimilavi. Cum codice servavi *haut*,

nequiquam, conexus, braca, rutundus, bucina, murra, temptare, obicere, inicere et similia: etiam *Grais, Bais.* Codex plerumque exhibet *querela, humerus, Iupiter, littus:* perraro *querella, umerus* (bis terve in quarto libro), *Iuppiter, litus:* has formas ubique edidi. *Harena* et *arena* leguntur, illud saepius. Contra librum scripsi *umor, quidquid, solacia, iucundus.* Plura de orthographia huius libri a L. Muellero discas praef. p. 15.

Praeter Neapolitanum duos tantum codices ipse contuli. GRONINGANUM inspexi quia Lachmannus tantum ei tribuit, quod puto non fecisset, si codicem ipse vidisset. Inter pessimos enim habendus est Groninganus, neque eius auctoritatem huius facio in recensendo Propertio. Contuli librum Groningae mense Septembri, 1878: cuius facti me fortasse poeniteret nisi commorationem in antiquo Batavorum oppido, urbanitatem bibliothecae praefecti, et suavia colloquia cum Aemilio Baehrensio de rebus Propertianis et Catullianis habita meminisse dulce esset.

Tertius addendus est duobus his codicibus liber Cuiacianus Scaligeri, liber singularis quem diu deperditum divina quadam fortuna usus ipse inveni inter libros amici mei Samuelis Alani anno 1874. Hunc codicem scriptum Perusiae anno 1467 a Pacifico Maximo monacho, poeta ipso illis temporibus non humili meo iure appellavi PERUSINUM. Collationem huius libri, qui me iudice suum locum tuebitur in domo Propertiana, in fine huius voluminis posui.

Divisionem carminum Propertii in quinque libros

a Lachmanno inceptam, nulla librorum auctoritate nec firmissimis argumentis nixam probare non possum. Immo si Neapolitanum hic sequeremur tres libri non quattuor nedum quinque statuendi erant. Nam primus liber non diremptus est a secundo in Neapolitano. Sed hoc, credo, casu accidit: nam ultimam lineam in pagina facit versus "Quaeritis unde mihi quotiens scribantur amores," nec licuit scribae spatium quo discerpit librum secundum a tertio, tertium a quarto, hic interponere.

Neapolitanum inter codices, Hertzbergium vero inter editores ducem elegi, et satis existimavi illos locos solos commemorare, ubi mea editio sive a Neapolitano codice sive ab editione Hertzbergii discedit, nisi ubi, ut supra dixi, in orthographia hoc accidit. Hoc praemoneo; H pro Hertzbergio, N pro Neapolitano, P pro Perusino, G pro Groningano, me posuisse.

LIBER PRIMUS.

1. 13. *psilli* N, corr. Perreius, fortasse vere. Sed vellem aliquid propius ad libros accedens quam illud *Hylaei* exogitassent docti. Nam non alias tam longe a vera scriptura recedit codex in nominibus propriis, licet in his plerumque aliquid peccet. Mihi in mentem venit *Ille et Phyllei*, collato illo "Maenalio iacuit pulsus tria tempora ramo," 4. 9. 15. Phyllos Arcadiae regio fuit. Cf. Stat. Theb. 4. 45. Qualecumque hoc praeoccupavit Hertz.

1. 22. *mea* N.

1. 24. *cythalinis* N ma. pr., *cythainis* m. s. *Cy-*

taines H e sua coni. *Cytaeaeis* Guietus. *Cytaei tuis* Scaliger.

1. 25. *Et* N, *Aut* H. 2. 7. *tua est* N.

2. 9. *summittat* N, *summittit* H. Expectaveris *neglecta* pro *formosa: dumosa* coni. Baehrensius, Misc. Crit. p. 71. ? *muscosa* ed.

2. 13. *persuadent* N, quod retineo neque aptius sententiae verbum reperire poetam potuisse puto. *praelucent* H. *collucent* Groninganus, interpolationum prodigus.

3. 16. *et arma* codices; *rara* ed.

3. 27. *duxit* N, *duxti* H, moris Propertiani oblitus, cum libris plurimis. 3. 31. *praecurrens* N.

3. 36. Ita N, H. Perusinus habet *rettulit* unde Scaliger *reppulit* coniecit, quod fortasse verum est, *heu* pro *e* posito.

3. 39. *perducas* H cum codd. *producas* ed. Gryphiana.

4. 8. *sinat* N, *sinet* H codd. plurimi.

4. 14. *dicere* N, *ducere* Dousa pater. *nocte* pro *veste* reponendum videtur.

4. 26. *deus* codices. *dies* malim.

5. 8. *solet* N, H. *sciet* P. *volet* ed.

5. 9. *ruis* in *tuis* mutatum N: *nostris* N. *tuis votis* vulgo: recte. *fortunis vestris* Baehrensius Misc. Crit. p. 73.

6. 10. *irato* N, H. *ingrato* Broukhusius.

6. 19. *meritis* malim.

6. 20. *refer sociis* N, H. *referre sonis* codices aliquot. Hinc N. Heinsius coniecit *referre foris* quod receperunt Broukhusius et Burmannus. Vide

R. Atkinsonium nostrum in Hermathena, vol. i. p. 282 *seqq.* Ille confert 3. 9. 232. 24: Cum tibi Romano dominas in honore SECURES et liceat medio ponere iura FORO. *focis* fortasse paullo melius erit. *referre socis*, Postgatus.

6. 34. *par eris imperio*, H. A. I. Munro.

7. 16. *Quod nollim nostros euiolasse deos* N. *Quod nolim nostros evoluisse deos* H, vulgo, L. Muellero repugnante, qui edidit *Quo nolim nostros te violasse deos*. Sed hoc Propertius non nollet. Scribit enim de Lynceo 2. 34. 26, Solum te nostros *laetor* adire deos. Scripsi *Quam nolles*. In libris nostris non raro confusa sunt *quam*, *quod*, cet. Tum si quis hoc volumen perlustrabit videbit *e* et *i* saepius locum inter se mutare: denique *s* finalem paene eandem formam atque *m* sumpsisse omnes norunt. Tum *heu violasse* pro *euiolasse* paene nulla mutatio est. Conieceram etiam: Quod nolim, nostros heu violasse deos (*flebis* scil. ex. 18 subaudito).

8. 7. *fulcire ruinas* N, H. *sulcare pruinas* edd. vett. fortasse *nunc ire pruinas*, Graecorum more, ut illud Xenophontis, ἰέναι τὴν ὀρεινήν; vel *posita nunc ire pruina* cf. 2. 30. 19: Num iam, dure, paras Phrygias *nunc ire* per undas?

8. 13. ita N. H cum Heinsio *tali sub sidere* quod nullum sensum praebet.

8. 15. *patiatur* N, *patietur* H.

8. 19. *felici praevecta* codices, *praevectam felice* Guietus, H. A. I. Munro.

8. 22. *verba* codices. *vera* Passeratius, verissime. *Verba* pro *vera* saepe exhibent codices nostri, ut

1. 13. 17. Cf. 3. 6, 35: Quae tibi si *veris* animis est questa puella. Catullus, 66. 18: Non, ita me divi, *vera gemunt*, iuerint.

8. 25. *atraciis* N, *Autaricis* H, alii. Lectio hoc et sequenti versu incerta est. Scripsi *Artaciis*. Vide Apoll. Rhod. Arg. 1. 954 seqq.: καλὸς δὲ λιμὴν ὑπέδεκτο θέουσαν . . . κρήνῃ ὑπ' Ἀρτακίῃ. Cf. Arg. Orph. 496.

8. 26. *hileis* N, *Hylleis* Muretus, alii. Cf. Apoll. Rhod. Arg. 4. 523.

8. 27. *erat* N, *erit* H, cett. Recte *erat*: "she was here *all the while* and here she remains."

8. 45. *subducit* N, H. *subducet* ed. alii.

9. 4. *quevis* N, *quaevis* H, vulgo. *quovis* P. Puto *quaevis* accusativum esse. "Puella quae modo meretrix venalis erat (cf. 4. 7. 39, quae modo per viles inspecta est puplica noctes) nunc tibi quidlibet imperat. Cf. Plaut. Asin. 3. 3. 81, "quidvis egestas imperat."

9. 13. *compone* N, H, *depone* P. *compone* irrepsit propter vicinam vocem *libellos*, quo in genere saepe peccant omnes libri Propertiani. 9. 14. *E* N.

9. 29. *cutis* Groninganus, prava interpolatione.

9. 30. *aufuge* codices. Corr. Boltius.

9. 31. *et possint* N, *possunt et* H cum aliis.

9. 34. *quo* codices: *qua* Dousa fil., L. Muellerus. *quo* venit ab *amore*. 10. 11. *concedere* N.

10. 15. *diversos* N, H. *divisos* ed. et Heinsius. Dividi amantes dicit Propertius, 1. 12. 10: 2. 7. 3, et alias.

10. 19. *quae cumque* codices et H. *quae cuique* L. Muellerus. bene. *Cum* et *cui* confundunt libri nostri.

10. 23. *rugata* Hauptius.

10. 28. *effecto* N, H. *effectu* multi codd. et edd. vett. cf. effectus, 3. 23. 10.

11. 5. *adducere* codices. Corr. Scaliger.

11. 11. *teutantis* N. Corr. Scaliger.

11. 15. *amota* N, *amoto* cett. H. *amota* cum Hauptio servavi: nam *custos* potest significare "chaperon," "duenna." Sed merus error scribae fortasse est *amota* ut *mea* pro *meo*, 1. 1. 22.

11. 21. *non* N, corr. H. *non* et *nunc* confundunt libri.

11. 28. *dabunt* N, *dabant* H, cum Burmanno. *discidium* N, *dissidium* H.

12. 2. *conscia Roma* codices. *conscio amore* H, pessime. Nemo vidit *conscia Roma* vocativum esse. Sententia est: "Quid, O Roma, quae conscia nostri amoris fuisti, non cessas desidiae crimen mihi fingere, falso arguens eam (desidiam) causam esse cur parum felix in amore sim?" Tales apostrophas in deliciis habuit Propertius.

12. 19. *dissistere* N, *discedere* H cum aliis. *desciscere* Heinsius.

13. 8. *adire* N, H. *abire* vulgatum est.

13. 13. *ego* om. pr. N. *augere* N.

13. 16. *inlectis* N. *i* et *l* in archetypo confusa sunt saepissime.

13. 17. *verbis* N, *veris* ed. Optatis veris: hoc est, *sinceris precibus*. cf. 2. 28. 43: Pro quibus optatis sacro me crimine damno. *vera* et *verba* saepe confundunt libri. *obtentis labris* Hertz., prodigiosa coniectura. Leni medicina auxilium loco attuli.

13. 24. *in* libri, *ab* Scaliger. *aethaeis* N.

13. 28. *adduci* N.

13. 30. *Ledae partu* N. *Ledae e partu* Hertz., immemor ut videtur tres fuisse filias Ledae, Helenam, Clytaemestram, Phoeben. Verum docueram in Hermathena, vol. i., 1873, Hauptii opusculis nondum collectis. Phoeben tertiam esse adiungendam duabus clarioribus sororibus ante nos viderat N. Heinsius: vide eius Advers. p. 325.

13. 35. *Quae* codices et editores. *qui* ed., "qui error tibi sit felix quoniam novus incidit." Absurdam Lachmanni interpunctionem, "quae tibi sit, felix quoniam novus incidit error" penitus, ut spero, sustuli. 13. 36. *quocumque* N.

14. 24. *vel* N, *nec* H cum Dresdensi. *aut* L. Muellerus. 15. 7. *et chois* N.

15. 15, 16 = 21, 22 post 18 collocavit Marklandus: post 20 ed.

15. 17. *post illos* N, H. *postilla* G. Fabricius. *s* sequitur, *post illas* scribae exhibens, confestim correcturo.

15. 29. *Multa* N. *Nulla* H, Passeratium secutus. *Alta* coni. Burmannus. In *alta* ipse incideram. cf. Ov. Trist. 1. 8. 1: In caput *alta* suum labentur ab aequore retro: *labi* interdum sine praepositione cum ablativo ponitur; ita illud Vergilii: labatur pectore vultus. Contra ea *nulla* firmare videtur locus a Baehrensio Misc. Crit. p. 77, laudatus: "Et Rhodanus *nullas* in mare ducet aquas." Anth Lat. 1. 440, 5. *Alta* tamen in praesens praetuli. Mutilus vel corrosus ad initium versus multis locis fuisse videtur

archetypus. Ita fere L. Muellerus, praef. p. 42–43: "Apparet enim primum versus vocabulum ut saepe in archetypo Propertii ex parte tantum potuisse legi." Hic litteras *lta* solas legi potuisse existimo, et scribam inepte correxisse *multa*.

15. 33. *Quam tibi ne* N. *Quam mihi nae* H. *Tam tibi ne* ed. *Tam* est Madvigii a quo etiam *tibi*, quod optimus codex solus servat retinendum erat.

15. 41. *moriturus* pr. N.

15. 42. *nullis* N, H. *nullist* ed. *t* ante *t* excidit.

16. 8. *exclusis* N. *exclusi* H, quod Lipsii commentum expellendum esse monuit in Hermathena 2. 118, R. Y. Tyrrellus. Fortasse tamen *excussae* cum Perreiano legendum: nam 2. 16. 27, pro *excussis* N *exclusit* exhibet.

16. 13. *inter* N. *mihi ter* Hertz.

16. 14. *a* N. *ah* H. 16. 18. *iam* N.

16. 22. *Turpis* N, *Tristis* reliqui.

16. 23. *plena* N.

16. 38. *irato dicere tota loco* N. *irato dicere turba ioco* Hertz., qui tamen de vera lectione dubitabat aeque atque ego. Dedi *ingrato dicere vota loco*. Cf. 17. 4: ingrato litore vota cadunt.

16. 48. *deferor* N. 17. 3. *et* om. N, H.

17. 4. *Omniaque* N, H. *Omine, et* Paleius, haud male. Sidus puto *Cassiopen* esse non portum. Olim conieceram *a solio* pro *solito* in priore versu (et hoc etiam Heinsius), ut sella Cassiopes intelligeretur. Sed magis placet Paleii coniectura.

17. 5. *tibi* om. pr. N.

17. 11. *reponere* N. *opponere* H, codd. plurimi.

18. 9. *carmina* codices (*i. e.*, magica), *crimina* H, cum Lipsio; vere fortasse. Saepissime enim haec vocabula inter se confusa sunt.

18. 16. *delectis* N.

18. 17. *colore* N, *calore* H, Lachmannum secutus.

18. 18. *nulla* N.

18. 21, 22. Dedi secundum transpositionem Koppiersii (1771). 21. *teneras* N, H. 22. *vestris* N, H.

19. 1. *non tristos* pr. N. 19. 5. *noster* N.

19. 10. *Thessalus* N, H (casu ut videtur) *Thessalis* Itali.

19. 15. *Quarum* N, H. *Harum* Heinsius.

19. 17. *longae te* N. Ordinem verborum interdum temere mutat Neapolitanus. 19. 22. *é* N. (pro *heu*).

20. 6. *Therodomanteo* N.

20. 7. *Hunc* N, H. Corr. multi.

20. 11. *cupidas rapinas* N. *cupidis rapinis* H.

20. 12. *adriacis* N. *Adryasin* Struvius, Hertzbergius. *Ah! Dryasin* Scaliger. *Hydriasin* Lachmannus.

20. 13. *sint duri* N. *sit durum* multi libri, Lachmannus.

20. 14. *expertos* N, *experto* Livineius, H.

20. 17. *pegase* N. *Pagases* Hertz. *Argo* H. *Argon* dedi cum N, iubente R. Ellisio; *adplicuisse* enim in 20 docet de fabricatore puppis, qui erat Argus, poetam loqui. Cf. 2, 26, 39, ubi idem Ellisius docet codicum scripturam *ratis Argo* rectam esse. Confer accusativos Graecos *Patroclon*, *beryllon*, cet.

20. 18. *Egressam* N, H. *Egressum* ed. cum Ellisio.

20. 24. *frontis* N. 20. 31. *cesset* N.

20. 32. *A* N. *amadrias hinc* N. corr. Scaliger.

20. 33. *arganthiphege* N. *Pegae* Scaliger, fortasse recte. Cf. Apoll. Arg. 1. 1222. *Pege* Turnebus.

20. 35. *nullae* N, H. *nulli* ed. et ante me Aldus. Miror editores formam minimi pretii *nullae* pro *nulli* servavisse. At libri omnes *nullae* exhibent. Sic quoque erant retinenda *tendisti*, *restaverit*, similia. Librarius *pendebant* transitive accepit, et "*nullae curae* (nom. pl.) *pendebant debita*" poetam dicere voluit: homo versutus, quisquis fuit.

20. 52. Versus corruptus. P habet *tutus* sed in marg. *ruris* et *rursus*. Repone: Formosum n*i* *v*is *per*dere *r*u*r*sus Hylan.

21. 5. *servato ut* N, H. Librarius non intellexit structuram sane facilem intellectu, et *servato* pro imperativo accepit.

21. 6. *Ne* N, *Nec* H. *Haec* Itali. *N* et *H* in archetypo facile confusa sunt. *Nec* pro *Haec* dat N 2. 15, 47, fortasse alias. *acta* libri, *Acca* Scaliger, quod si legas *Ut* pro *Haec* reponendum videatur.

22. 6. *sit* N, H. *sed* ed. vel *set*.

LIBER SECUNDUS.

1. 2. *moris* N.

1. 5. vidi] *cogis* N, *coccis* Lachmannus, Hertz. *vidi* Itali. *cogis* tamen vel ipsum stare poterat.

1. 20. *Impositam* N. Lachmannus confert Ov. Am. 2. 1, 14. *Impositum* Hertz. 1. 21. *pergam* N.

1. 31. *Et* N. *Aut* H. *cyptum* N, *Cyprum* vel *Aegyptum* Itali. *Cyprum* H. *Coptum* Baehrensius. *attractus* N: *atratus* ed., quam emendationem ante

me Baehrensius publici iuris fecit, Misc. Crit. p. 83. De cultu lugentis Nili in triumpho ducti per vias loquitur poeta. Sic 3. 5. 34, *atratis* corruptum est in *attractis* in Groningano, in *actractis* in Perusino. Hanc emendationem typis expresseram in editione Propertii quattuor abhinc annis a me incepta ad calcem tamen non perducta. Cf. Verg. Aen. 8. 711: magno maerentem corpore Nilum. Pers. 6. 47: ingentesque locat Caesonia Rhenos; ante omnes Ovidium, Art. 1. 223, de imaginibus fluviorum in triumpho ductis:

Atque aliqua ex illis cum regum nomina quaeret
  Quae loca, qui montes, quaeve ferantur aquae;
Hic est Euphrates, praecinctus arundine frontem.
  Cui coma dependet caerula Tigris erit.

tractus H, vulgo. *urbem* N, H. *urbe* ed.

1. 47. *uno* N. *uni* H.

1. 54. *colchiacis* libri. *Iolciacis* Scaliger.

1. 63. *Missus* N. *Haemonia* libri: *Haemonii* Heinsius, L. Muellerus. Cf. Ov. Am. 2. 9. 7.

1. 66. *Tantalea* N, H. *Tantaleae* Beroaldus.

1. 73. *spes* N, *pars* Groninganus, H. 2. 4. *fata* N.

2. 11. *Mercurio satis* N. *Ossaeis* Burmannus. Hoc ipse extudi, et *Pirithoo* pro *Mercurio,* in Hermathena, 1874. *Ossaeis* verum esse etiam nunc iudico: sed *Mercurio* nunc retineo. Poetae enim obversatam esse credo fabulam aliquam deperditam quae Ischomachen rem habuisse cum Mercurio prodiderit.

2. 12. *primo* libri, *Brimo* Turnebus; frustra opinor: vide tamen Ellisium Prof. Diss. Univer. Coll., Lond. 1871.

2. 13. *etiam* N. 3. 1. *nullum* N.

3. 22. *quae quivis* N. *lyrnes* G, e glossa *lyricae* ortum ut me gnarum docuit Baehrensius, Misc. Crit., p. 84. *carminaque Erinnes*, Beroaldus, H, vulgo. *Quae quaevis* ed., verba poetae ad superbiam Corinnae referens.

3. 24. *Ardidus* N, H. *Candidus*, quod est vulgatum, servavit Macrobius.

3. 45. *aut* N, tacente Hertz., qui *ah* legit.

4. 8. *per medeae* N.

5. 4. *aquilo* N. *alio* Burmannus, verissime. Longe peior est Lachmanni coniectura *aliquo* quod recepit H, et editores omnes.

5. 21. *vestes* N, *vestem* vulgo. 6. 11. *ledet* N.

6. 12. *amica* N, H. *amicta* ed. Sensus est: me etiam laedit soror, simul cum qua amicta dormit Cynthia. Cf. 3. 21. 8. *Et* pro *etiam* saepe usurpat Propertius. 6. 13. *ledent* N.

6. 20. *duro* N, H. *durae* Scaliger ex Perusino. Cf. durus aper, 2. 13. 54.

6. 32. *Iurgia* N, H, quod non intelligo. *Orgia* Ruhnkenius ante ed. 6. 35. *Non* N. *nunc* H.

7. 2. *stemus* N. 7. 8. *more* N.

7. 11. *tybia* N. *Cynthia* H.

7. 15. *comitarent* N. *comitarem* vel *comitarer* Itali.

8. 8. *aut vincis* N, H. *at vinces* ed., et ad sensum et ad metrum accommodatius.

8. 10. *steterant* N. 8. 13. *iam* N, *tam* H.

8. 21. *Antigone* N, *Antigones* H.

8. 23. *miserae puellae* N, H. corr. R. Y. Tyrrellus in Hermathena, vol. 2. 8. 26. *ferro eodem* N.

8. 31. *ille* libri, fortasse *ire*. *fugas* N, H. *Phrygas* multi codd., quod facile in *frigas*, *fugas* abibat. *tractos* N, H. *fractos* codd. nonnulli.

8. 38. *Illum* libri, *idem* L. Muellerus.

8. 39. *marte* N. 9. 2. *electo* N.

9. 12. *Propositum* N, quod verum est. Cf. Ov. Trist. 3. 9, 29, scopulo proponit in alto Pallentesque manus sanguineumque caput. *Appositum* Hertz. cum reliquis libris. *vadis* N. *vagis* ed. Cf. 3. 11. 51.

9. 44. *sic* N, *sis* H.

10. 11. *carmina* multi libri, *carmine* N. Non vidit librarius *ex humili* per se capiendum esse. Hoc vidit Hertz. qui tamen servat *carmine*, hoc modo: "iam carmine sumite vires, Pierides:" Male: tres vocativi sunt anima, carmina, Pierides.

10. 15. *quis* N. 11. 2. *Ludet* N.

12. 3. *Is* N, quod tacet Hertz. *Hic* H, vulgo.

12. 10. *uterque* N. 12. 15. *é* N.(pro *heu*).

12. 18. *puer* N. *puella tuo* N. pr. *loco* N. sec.

13. 1. *armatur* N, H. *etrusca* N. *armantur Susa* Volscus. *Itura* Pontanus, H. *Atusa* vel *Phraspa* Ellisius.

13. 39. Hertz. periphrasin sic constituit (*memento hoc iter.*) *memento* corruptum videtur.

13. 47. *Quis tam longaevae* N. *Cui si longaevae* H. *Cui si tam longae* Santenius.

13. 48. *Gallicus* N, H. *Bellicus* ed., et ante me Behotius. Corrosum hunc versum, ut 47, ad initium in archetypo fuisse puto, et *llicus* tantum incolume relictum esse, unde scriba temere reposuit *Gallicus*. Ne cui videatur *bellicus* vi carere, hoc moneo poetam

dicere velle, Nestorem felicius in bello periturum fuisse, quam longo et misero aevo in pace producto. *Bellicus* saepe numero apud Propertium occurrit.

13. 53. *qui* libri, recte: cf. Ov. Her. 20. 101: Testis erit Calydonis aper. *cui* H, e coni. Huschkii.

13. 55. *iacuisse* N, H. *lavisse* Scaliger ex Perusino, quo nihil verius umquam fuit, ab omnibus licet neglectum sit.

13. 58. *qui* N verissime. *quid* H, vulgo. *qui* (quomodo) *possum* sollemnem usum habebat.

14. 16. *condito* N. *conditio* vulgo. Intactam reliqui vulgatam scripturam quamvis in Perusino mirabilis corruptio existat, *conditio emeriti*, unde olim conieci *emerito cineri*. collato illo *emeritum rogum* 4. 11. 72. Notandum est, N *condito* non *conditio*, nedum *condicio* exhibere. Quod si in ar-
condito
chetypo scriptum esset *emerito cineri* (sic) (*condito* pro glossemate ad *emerito* adscripto,) vides unde utraque lectio oriri potuerit. Quibus si quis adsentietur, videbit poetam optare non tam sero sibi notam fuisse Cynthiam.

14. 29. *veniet* N. *veniat* H. 14. 30. *honusta* N.

15. 7. *lassos* N. 15. 8. *lecte* N.

15. 16. *nudae* N, H. fortasse *nitidae*. Cf. Ov. F. 3. 44.

15. 17. *pertendens—cubaris* N, H. *cubares* N. *pertendes—cubare* ed. forma vitiosa *cubaris* fugata. Ita ante me Rivius ad Ter. Eun. 1. 1. 6, quod me docuit Burmannus.

15. 37. *tecum* N. 15. 47. *Nec* N.

15. 53. *Sic magnum nobis qui* N.

16. 12. *una* N. *illa* Hertz. cum aliis omnibus quod nequeo satis mirari. *Una* minime sapit emendatorem et firmatur ab El. 1. 5. 12: illa feros animis adligat *una* viros. 16. 18. *ipso* N.

16. 23. *Non quia* N, H. *Numquam* ed. Scriba cum deberet repetere *numquam* ab initio v. 21, *non quia* a v. 25 casu sumpsit. *cubaris* N, H. *cubares* ed. cum multis codd. 16. 27. *exclusit* N.

16. 25. *peccarim* libri. *peccaris* H, vulgo, ineptissime. 'Non ideo cubuisti cum foedo homine quod peccaris'! Ita Madvigius, Adv. Lat. p. 64.

16. 34. *mensa* N, quod mutare non audeo. *musa* Hertz. edd. omnes. Cf. 3. 10. 21, "sit mensae ratio." Catullus 50. 9, "ut nec me miserum cibus iuvaret." Vide ne sibi contradicat Propertius si scribens versus neget se scribere versus iuvare. Non enim scriberet, nisi scribere iuvaret: quis enim scribere cogeret?

17. 13, 14: post 15, 16 collocat H. 13. *iuvat* N. *licet* H. 15. *licet* N, *iuvat* H. 18. 3. *vidistis* N.

18. 5. Ita N. *Quid si iam canis aetas mea candeat annis* H. Imperfectum in talibus semper ponitur.

18. 6. *faceret* N, *faciat* H, multi libri.

18. 9. *undis* N, H, *ulnis* Itali.

18. 10. *adiunctos* N, H. *abiunctos* Scaliger, fortasse verius: *decedens*, nempe de curru labore diurno finito. 9, 10: 11, 12, transposuit H.

18. 20. *aut* N, *haud* H, *haut* ed.

19. 2. *colis* N, *coles* H. *Discedis* pro praeterito positum. 20. 12. *stasiliamque* N.

20. 23, 24. *non umquam,* N.

21. 10. *martitus* N.

21. 11. *quando*, in marg. *quondam*, N.

21. 12. Ita Hertz., cum Beroaldo. *tenuis* N. *domo* N.

21. 17. Ita N, H: recte. sensus est: "huic, nempe a Cynthia, alter amator iam pridem quaeritur, et ille restat mihi tolerandus." Fortasse malis *quod restat*.

22. 5. *deducit* N. Corr. Passeratius.

22. 30. *Non* N.

22. 31. *e lecto* H. *consurgeret* N.

22. 33. *poterant* N.

22. 48. *cur* N, *quae* N, *vetat* N.

22. 50. Omittit N. *quaerere* vulgo. *dicere* edd. vett. non quaerere puerum sed dicere quae viderit iubet amans, et *quaerere* post *quaerendo*, *quem*, *quae*, auribus displicet. Credo in archetypo verbum defuisse quo offensum scribam qui Neapolitanum descripsit totum versum omisisse. *Plura* Hertz. et libri plurimi: *furta* ed. Nam codex Hamburgensis habet *fata*. Sic Neapolitanus ipse habet pristina *fata* tua, 2. 2, 4.

23. 1. *et* N: *haec* H. *et* verum est. *etiam* semitam qua utebatur vulgus Propertius dicit sibi fugiendam fuisse. *et* pro *etiam* saepe invenies apud Propertium.

23. 22. *iuuerint* N, *iuerint* H. *capiant* vulgo.

23. 25. *sit* N. Nova elegia incipit N, apud Hertz. xxiv. Sed apertum est unam elegiam esse, et scribam quum verba *Tu loqueris* nesciret amico alicui tribuenda esse exprobranti Propertio dissimilia dicta nunc et olim cum Cynthiae laudes caneret, initium novae

elegiae hic fecisse, credentem *tu loqueris* esse verba Propertii.

23. 27. *sudor* N. *surdo* Hertz. cum Scaligero pessime, sequenti hunc versum adiungens.

23. 28. *ingenuus* N. *ingenuis* Paleius, optime.

23. 32. *Ureret* N. *nomine* N, H, *non mihi* ed. Ita Ovidius de stulto amante se decipiente: Am. 2. 2. 58. Viderit ipse licet credet tamen ille neganti, Damnabitque oculos et sibi verba dabit.

23. ~~19.~~ 30 *Ah* N, *At* H. *si* N, pro *sed.*

24. 1.=24. 17. H. Sedecim ultimis versibus elegiae superioris adhaeret, N. *erit* N.

24. 20, 21. *eheu* N.

24. 22. *navita* libri; corr. Beroaldus. *haud ita* Heinsius.

24. 35. *Hi* N. *Ii* H. *Id* Dresdensis. *Ni* coni. Lachmannus.

25. 2. *exludit* N. *venit* N, *t* erasa. Exludit quoniam sors mea, "saepe *veni*," Hertz., editores plerique. Hanc absurdam lectionem nuper explosit Madvigius, nescius Scaligeri coniecturam se repetere.

25. 9. *deducet* libri. *diducet* Heinsius.

25. 17. *nullo* libri. *nullus* ed. vel *nulli.* Olim *sufflamine* conieceram.

25. 35. Punctum post *forent* posui, quo sensus facilius intelligi posset. Sensum in editione secunda recte exposuit Paleius: "si saecula nunc forent qualia puellis temporibus priscis placebant."

25. 37. *mutabant* N. Terminationes verborum *it, at, et: ant, unt, ent* in archetypo distinguere haud facile erat. 25. 40. *Si* N. *nostra* N.

25. 42. *fusco* N, *fuscam*, L. Muellerus.

25. 43. *quadam* N. 26. 8. *Atque* N. *Teque* Hertz. perbene. 26. 18. *Quam* N.

26. 21. Novam elegiam hic inchoandam multi docuerunt. 26. 36. *in* om. N.

26. 39. *duo littora* libri propter *litore* in 38, *montis duo* ed. *montis* olim excidit post *mouistis*. Cf. Val. Flacc. qui montes Symplegadas appellat 2. 381, 4. 707. *ratis Argo* N, quod verum esse docuit R. Ellis. Argus enim fabricator puppis erat, cf. Apoll. Rhod. Arg. 1. 18. etc.: et ei Argo fuit curae Val. Flacc. 1. 477. *rudis Argus* Hertz. e coniectura Volsci.

26. 47. *dum* N. H. *cum* reliqui. *arvis* N, *Argis* H, vulgo, informi doctorum emendatione.

27. 5. *sequimur* N, *sequitur* H.

27. 7. *fletus* N, *tumultum* N. corr. L. Muellerus optime. *fletis capiti* H, vulgo.

27. 15. *clamantis* N, *damnatum* H cum codice damnato Groningano. 28. 8. *iurarem* N.

28. 9. Dedi plane ut N, qui signum ipsum interrogationis post *Venus* habet. Ita iam editores antiquiores, qui in permultis recentibus praestant. Sensus est: "illa dea omnibus formosis puellis aeque invidiosa est." Cf. Cic. Att. 2. 19: "tam peraeque omnibus ordinibus offensa." *Venus ipsa paremque?* G, H.

28. 12. *Pallidis* N. 28. 16. *venit* N.

28. 33. Commata '*coniunx*' includentia a Lachmanno posita sustuli. Nam certe *coniunx* nominativus est, non vocativus.

28. 43. *carmine* libri, *crimine* ed. Propertius votivum donum dis promittit sub quo in pariete sacro

se scripturum dicit 'per magnum salva puella Iovem.' Operosum sane carmen! '*sacro crimine damnatus*' idem significat atque illud 'voti reus.' Cf. 4. 3. fin: Armaque cum tulero portae votiva Capenae, Subscribam 'salvo grata puella viro.' Arma votiva non carmen quo dedicantur promittit Arethusa.

28. 44. *est* post *magnum* add. N.

28. 53. *Troia* N, *Eoa* H. Legas *Phthia* si iterata mentio Troiae in 54 te offendat. Sed neminem qui bene noverit Propertium repetitiones per se offendere debent. *Phthia*, si memini, nescio cui ante me placuit.

28. 54. *phebi* N. *Phoebei et muri* Hertz. *Thebae* Scaliger; cf. Ov. Am. 3. 12. 15, cum Thebe cum Troia foret.

29. 1. *Hesterna* N, corr. Heinsius. Vide vs. 42.

29. 8. *iam* N, *nam* H, vulgo. *iam* (ἤδη) cum *novi*, *notus*, saepe iungitur. Cf. 2. 24. 29: 2. 23. 25.

29. 14. *fores* N, H. *foris* Dousa pater, L. Muellerus.

29. 21. *me in lecto duxerunt* N. *me iniecto duxerunt* H. Corr. Heinsius.

29. 24. *at* N, *et* G, H. 29. 31. *Quod* N.

29. 36. *voluntatis* N. *volutantis* Lipsius, alii. *voluptatis* vulgo.

29. 38. *notus*, N, H. *motus* Heinsius et alii, fortasse recte. *natus* Baehrensius. 29. 39. *nostra* N.

29. 41. *custode reludor* N. *custos excludor* Broukhusius, quo nihil rectius habeo, nisi mavis *custode eludor*: hoc facile nasci potuit: altero *e* omisso librarius syllaba *re* metrum explevit. Cynthia est custos:

custodit enim lectum Propertio uni. Cf. 2. 18. 35. Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus. Olim conieceram: *sanctae casto deludor amore.*

29. 42. *non* N. 30. 15. *onerantur* N.

30. 19. *Non tamen immerito* N. *Nunc iam dura* codd. plurimi. *Num iam* Scaliger: *dure* multi codd. recte. Se ipsum adloquitur poeta.

30. 20. *nota* libri. *nauta* Hertzbergius facili emendatione. *rauca* Munro.

30. 26. *Rorida* N.

31. 3. *Tanta* N, quod servavi: '*through all its length.*' *Tota* H, vulgo. *columbis* N.

31. 5–9. post 16 collocaverunt Hertz. alii.

31. 5. Olim conieceram *Hic Phoebus Phoebo*: Phoebus enim propter *Phoebo* in sequenti omitti poterat; et *equidem* attribueram librario lacunam explenti. Huius coniecturae nondum me poenitet: laborat enim versus, cum propter *equidem* quod Propertii aequales cum prima persona plerumque iungebant, tum quia *marmoreus* substantivo caret. Sed malo peccare codicibus haerens, et non negabo Propertium potuisse dicere *equidem visus est mihi* pro *equidem putabam,* nec *Phoebus* ex sequenti *Phoebo,* quamvis aegre, suppleri tamen posse.

31. 11. *Et quo* N. *Et duo* Hertz. *In quo* Itali. *erat* N, *erant* H. Currus solis commemoratur Ov. Pont. 4. 6. 48.

32. 2. *crimina lumen* N, H. *lumina crimen* alii codices. Pro *facti* fortasse *furti* legendum erat. cf. 22, 50. *habent* N. *habet* cett.

32. 5. *Curva te* N. *Curve te in* H, editores pleri-

que, contra metrum ut pronuntiat Muellerus. *Cur vatem* Perusinus, libri plurimi, quod verum esse puto. Cynthia ad suam domum Tiburtinam (3. 16. 2.) vatem praesagum, anum fatidicam deportari essedis iubet ut futura exponant. Cf. 2. 4. 15: Nam cui non ego sum fallaci praemia *vati?* Quae mea non decies somnia versat *anus*?

32. 6. *te via* N, H. Dedi *devia* cum Hamburgensi codice. Nam *via* apud poetas plerumque omittitur. Propertius dicit Cynthiam anus fatidicas ex deviis regionibus exquirere per quas via Appia ducit. *anum* N. *anus* H. Quod Baehrensio placet *te via Lanuvium* docti Angli commentum a Burmanno commemoratum a libris nimis recedit, et a vera loci interpretione abhorrere credo.

32. 8. *time* N (pro *tibi me*). *vocat* N.

32. 12. *attaicis* N.

32. 13. Ita N. *creber platanis pariter* H, cett.

32. 22. *meretur* N. 32. 23. *nostra* N.

32. 26. *tuis* N.

32. 32. *decreto* sensu caret. *dedecore est* Santenius. *iactura* Baehrensius.

32. 33. *fertur* N, *quamvis* H cum reliquis libris. Cur ab optimo libro subito desciscam non video.

32. 34. *Nec* N, *non* H cum multis libris. *Num* alii.

32. 35. *Parim* libri. *palam* Hauptius, ad amores Anchisae et Veneris respiciens. Paris enim rem habuisse cum Venere nusquam narratur. Cf. Theoc. 1. 105: Οὐ λέγεται τὰν Κύπριν ὁ βωκόλος ἕρπε ποτ' Ἴδαν Ἕρπε πότ' Ἀγχίσαν. Paene tamen intuleram meam coniecturam *Pegasida* pro *Quamvis* (*ida* ab *Ida*

absorpto) ut Oenone suum locum hic haberet. Cf. Ov. Her. V. 1. Pegasis Oenone. Valde amat patronymica feminina Propertius. Cf. quae ad 3. 11. 17 adnotavi.

32. 38. *senis* N.

32. 45. *iam* quod inter ill*am* et *im*pune facile excidit ex Perusino revocavi.

32. 54. *Et* N, H, vulgo. *At* ed. [*At* in 53, *et* hic, Vulpius].

32. 54. *antiquas* libri, *antiqui* Marklandus.

22. 61. *tuque es imitata latinos* N. *aeques imitata Latina* ed. et Lachmannus in prima editione. *tuque es mirata Latinas* Schraderus, H.

33. 3. *pereant* N, *pereat* H. Pereant, sacra scil. Vide ne sit atrocius deae mortem imprecari.

33. 12. *Mansisti* N, H. *Mandisti et* ed. *abdita* N, H. *abbita* Perusinus unde restitui *arbuta* vel *arbita*. Cf. Ov. Met. 1. 632, (Io) "Frondibus arbuteis et amara pascitur herba," siquidem *arbuteis* illic legendum non *arboreis*, quod plurimi codices exhibent. *Pasta* passive capiendum ut in Ov. Am. 3. 5. 18, de vacca: Dum iacet et lente revocatas ruminat herbas, Atque iterum pasto pascitur ante cibo. Nihil vulgata frigidius.

33. 19. *Aut* N, H. *Et* ed.

33. 31. *Tuque o euricio* N. *Tu quoque o* H.

33. 37. *demissae—sertae* N: et ita Charisius laudat versum.

34. 1. *credat* N, *credit* H, qui provocat ad illud notum *et quisquam* quod semper praesentem postulat. at *cur quisquam* non est idem atque *et quisquam*. *amori* libri: *amico* Beroaldus.

34. 19. *meas-umbras* N, H. *meae umbrae* H. A. I. Munro, optime.

34. 20. *stulto* N, H. *nullo* Heinsius.

34. 29. *erechti* N, *Erecthei* vulgo corr. *lecta* libri. fortasse *plectri*. *Erecthei* enim nomen aliquod flagitat. *lecti* (studying-couch), Postgatius.

34. 31. *memorem musis* N, *musis memorem* Hamburgensis, alii. *Musis meliorem* H, ex Scaligeri emendatione. Recte me iudice. melior Musis est *melior iudicio Musarum*, *Musis acceptior*. Musae, chorus qui non nescit amare, pluris aestimant lascivum poetam Philetam amores meditantem, quam tristem senem illum Erectheum solitum arma virosque canere. Burmannus qui locum recte exposuit optime contulit Ov. Rem. 761: Me certo Sappho *meliorem fecit amicae*. De vero sensu emendationis suae non video Scaligerum ipsum cogitasse. *Meropem* Bergkius splendide non vere.

34. 33. *rursus* N. 34. 34. *factus* N. 34. 37. *orion* N.

34. 39. *Non amphiarerae* N pr. *amphiareae* N sec. *Amphiaraeae haud prosunt* H, *prosint* N. Paleium secutus sum nisi quod *prosunt* ille legit.

34. 41. *et* libri, H, ex sequenti sumptum. *ea* vel *iam* ed. De eodem Aeschylo pergit poeta. *aechileo* N, *Achilleo* alii libri, Scaliger. Sed cf. Sophocleo cothurno, Ov. Am. 1. 15. 15.

34. 53. *aliquid restabit* N, *undas* om. N. *restaverit undas* P, multi libri. *aliquis sedet arbiter undas* H, Iacobum secutus. *aliquid restabimus undas* E. Wassenberghius certissima coniectura. Si quis dubitet,

conferat Ovidium Am. 3. 9. 59; Si tamen e nobis *aliquid* nisi nomen et umbra *Restat,* in Elysia valle Tibullus erit. Nemo in arte critica tiro adeo rudis erit quin videat scribam *aliquid* pro subiecto accipientem mutavisse *restabimus* in *restabit:* vel *restaverit* quod in editionem suam secundam Lachmannum recepisse dolendum est. 34. 54. *flumina* N. 34. 62. *virgilio* N.

34. 83. *animis* N, H. *audis* ed. Sensus est: Nec, tu Vergili, minorem famam ducis ex his, nugis amatoriis scil. quam ego. *Haec* in 81, 85, 87, 89, nullum alium sensum habet. In hoc versu puto scribam de structura ἀποροῦντα, et desiderantem substantivum ad quod referret *his* mutavisse *audis* in *animis*. *sim* N, *si* H. *sic* ed. *minor ore canorus* om. N.

LIBER TERTIUS.

1. 11. *currum* N. 1. 19. *date vestro* N, *vestro date* H, cum aliis codd. 1. 20. *onus* N.

1. 23. *Famae–vetustae* N.

1. 27. *Idaeum Simoenta* N. *cunabula parvi* om. N, servant reliqui libri. *Idaeo sub monte* ed., vel *Idaeos montes Iovis incunabula.* *Simoenta* propter *flumina* in 26 intulerat librarius. Cf. Callim. Hym. Iov. 6: *Ζεῦ σε μὲν Ἰδαίοισιν ἐν οὔρεσι φασὶ γένεσθαι.* Solitam confusionem Idae Creteae et Troianae non vitat Propertius. Vergilius Prop. paene expressit: Aen. 3. 105: Mons Idaeus ubi et gentis cunabula nostrae. Cf. Cic. Att. 2. 41; ad montes patrios et ad incunabula nostra. *Iovis cum prole Scamandro* Hauptius: sed hoc est rescribere non emendare Propertium.

1. 36. *augur* . . N. *deae* N.

2. 1. Initium novae elegiae in libris. Apud Hertzbergium et editores hi duo versus superiori elegiae cohaerent. 2. 2. *insolito* N.

2. 3. *detinuisse* N. *delinisse* Ayrmannus.

2. 4. *innumeri* N. 2. 7. *fera* libri : *freto* ed.

2. 11. *pheacias* N. 2. 12. *ante* N.

2. 13. *comitis* N. 2. 16. *et* om. N.

2. 21. *subducit* N. *subducet* H, vulgo.

2. 22. *pondere* N. fortasse vere : hoc modo : Annorum aut ictu, pondere victa, ruent : h : e : suo pondere victa ruinas dabunt. Ita iam Burmannus.

3. 7. *cecinit* libri. Corr. Lachmannus.

3. 11. *lacies* N.

3. 21. *perscripto* N. *praescriptos evecta—gyros* Lipsius, alii. *sevecta* N, H. *devecta* ed. cf. 4. 119 : nunc ad tua devehar astra. 3. 26. *Quo* N. *Qua* H, vulgo. 3. 32. *pumica* N. *nostra* N. 3. 33. *rura* libri, *iura* Scaliger. 3. 36. *apta* N.

3. 42. *flere* N, *flare* Dousa fil. H. Vide ad 4. 1. 73.

3. 45. *scevo* N. 4. 6. *parta* N.

4. 11. *sacrae* N, H. *Latiae* Heinsius. *lumina* N, H. *numina* multi libri.

4. 13. *oneratos—axes* N, H. *onerato—axe* Scaliger, alii. 4. 22. *Me* N. 5. 4. *gemina* N. 5. 6. *miser* libri, *misera* ed. *aere* N. 5. 8. *caute* N, fortasse vere.

5. 14. *ad infernas—rates* libri, *at inferna rate* H. *ad infernos* [illegible] Cf. apud infernos 2. 28. 49. conieceram etiam : *in inferna-rate*. Nam *vehi in rate* etiam dicitur, et *in* ante *inferna* facile excidere potuit. Excidit *in* ante *incertum* in N, 2, 26, 36, quod non notavit Hertz.

5. 15. Credo Propertium scripsisse *Victor cum victis pariter miscebimur umbrae:* librorum tamen lectionem intactam reliqui. Lachmanni *Indis* quod laudat aliquis mihi ineptum videtur.

5. 24. *sparserit et integras* N.

5. 30. *perhennis* N. *perennet* malim.

5. 35. *seros* N. Perusinus habet *segnis* quod paene edideram recordatus illud Iuvenalis "*pigri* sarraca Bootae." *flamma boon* N.

5. 39. *nocentum* Hauptius. om. N. *Gigantum* reliqui libri. Priorem vocabuli partem in archetypo evanuisse crediderim. Fortasse *silentum*. Cf. Verg. Aen. 6. 432.

6. 3. *Non* N. 6. 6. *serus* N.

6. 7. *Non* N. 6. 9. *si* N. Corr. Aldus.

6. 13. *Ac vestam* N.

6. 22. *Aequalem nullo* N. *nulla* cett. H. *Et qualem nolo* ed. Rivalem Cynthiae in hoc versu describi sequentia declarant. Cynthia queritur Propertium se linquere posse, et puellam vilem cuius nomen vel quaestum nolit dicere domi habere. Cf. Iuv. 8. 275: aut pastor fuit aut illud *quod dicere nolo*. Cf. Catull. 67. 45. *amare* pro *habere* fort. reponendum. Cf. 2. 24. 24. 6. 26. *bombi* N.

6. 30. *vita* N. 6. 36. *viam* N. 6. 39. *consuli* N.

6. 41. *Quod nisi et* N. *Quod mihi si et* H. *Quod mi si e* ed.

El. 7. Pulcherima elegia multa passa est a librariis, quorum vulnera equidem sanare non possum. Ordinem versuum in libris manuscriptis traditum servavi, quamvis hoc saltem certum videatur vss. 21,

22, transportandos esse ut iussit Baehrensius Misc. Crit. p. 85, et ante eum Livineius, ita ut sequantur vs. 38. Vss. 23, 24 spurios cum Ellisio duco.

7. 1. *es*, post vitae, H, vulgo : om. N.

7. 18. *tibi in ore* N.

7. 22. *Qua* N. *quae* H, vulgo. *minantis aquae* N. *natantis aqua* vel *aquas* Itali. *Athamantiadae* H, e sua coni. *Mimantis* R. Ellisius in disputatione doctissima de h. l. Prof. Diss. Univ. Coll. 1872. In re incerta cum libris manuscriptis steti, nisi quod *quae* dedi pro *qua*. Fortasse enim fabula Propertio non nobis nota Argynnus propter minas ad aquas dictas mersus fuisse traditus erat: et certe *poena* vi omni caret nisi tale quid arbitremur. Cf. *caeloque minantem*, 3. 9. 47. Vide Baehrensium Misc. Crit. p. 85.

7. 23, 24 : Spurios cum Ellisio duco.

7. 25. *posita est* N, *positaque* H, cum reliquis libris.

7. 29. *Ire* N, *curvae* N. *curvate* G. T. Lendrumius, haud male. Sed *curvae* debetur librario *rates* pro vocativo accipienti post *ite*. *terite* N.

7. 31. *fuerat fatis :* H, prava interpunctione.

7. 37. *insidians* N, *insidias* H, multi libri.

7. 42. *soli* N, *soliti* Lipsius, H. *solum* alii.

7. 43. *patrio* libri. *patrios* Heinsius.

7. 46. *flere* N, *flare* Iacobus H, fortasse recte. Verte "where the blast has no power." Cf. 4. 5. 30. *potes* Dresdensis unde conieceram *nil ubi, Caure, potes*.

7. 49. *chio* libri. *thyio* H.

7. 50. *Et fultum* libri plurimi. *effultum* H, vulgo. *Est fultum* malim.

7. 52. *miser* N, H, *miseri* ed.

7. 60. *longas—manus*, N, H. Librorum scripturam intactam reliqui. Longas manus aetatis puerilis signum esse me docuit locus apud auctorem Anglicum quem olim a me laudatum non pudet hic repetere:

"Here, as Lord Kendal sat on the hill-top, the whole scene came back to him, as it had not done for years. The hill-side, the raw, misty rain, the roar of the conflict, the boy's bright curls, his curious national dress, his blue eyes, *his long white hands* as he had unfastened the cross from his cap." [Véra, *A Novel*, p. 226.] 7. 66. *tracta* N.

7. 68. *Thetis* N, H. *Theti* Puccius.

8. 11. *gravida* libri. Corr. Scaliger.

8. 13. *se* N. *seu* Lachmannus, quod recepit H, ut referret *euntem* ad virum, a suspiciosa puella custodibus saeptum. Mihi longe alia videtur sententia poetae, et *se* retineo. Femina amans in contraria ruit: modo non nisi custodum gregibus stipata procedit, ut fastum simulet et incitet amantem: modo omni simulatione posita, Maenas ut icta vias medias sola sequitur, totaque furens bacchatur in urbe.

8. 19. *iniurgia* N.

8. 27. *quem* N, *quum* Itali. H. *cui* ed.

8. 29. *grata* libri, quod revocavi. *Graia* Palmerius, H, vulgo. *Grata* ad *gaudia* non ad *arma* referendum.

8. 37. *tendisti* libri. Nisi Diomedes et Prisciamus *nexisti* servavissent, *tendis tua* coniecissem. Nam *tendere retia* Cynthiam dicit Propertius 2. 32. 20.

8. 40. *offensam* N.

9. 7. *Omnia* N. *omnia* cett. Illud *omnia rerum*

magis convenit aevo Taciti quam Propertii. Conieceram *nervis* quod firmatur ab 3. 3. 4 : Tantum operis nervis hiscere posse meis. *Rerumque* in *nerusque* corruptum est in codice Puteaneo Heroidum 8. 111.

9. 8. *Flamma nec ex aequo ducitur ulla iugo* N: *Fama* H, vulgo. Originem vitii quod hunc versum insedit illud *ex aequo* praebuit, quod cum delirus scriba non intelligeret per se capiendum esse vocem in fine versus refinxit ut *aequo* substantivum haberet. Quo in genere quam saepe peccaverint librarii nostri, iam nil opus est lectorem monere. *Ex aequo* saepe apud Ovidium adverbialiter legas (ἐξ ἴσου). Quid pro *iugo* (*eoo* Groninganus, *rogo* Itali) legendum sit dubium est: *viris* quod in textum recepi facilis emendatio est. Quod si paullo audacius locum retractare mavis, fortasse non absonum videbitur

Plaustra nec ex aequo ducis, aselle, iugo. *Plaustra* in *flamma* in N corruptum est 3. 5. 35 : et *ducere* de iumentis recte usurpatur 2. 25. 6. Proverbium Graecum olim fuisse suspicor hanc vel similem formam habens: Ἄμαξαν οὐχ ἕλκουσιν ἐξ ἴσου ζύγου Ὄνος τε καὶ βοῦς. Cf. Plaut. Aul. 2. 2. 52. Utraque coniectura poetae sententiae convenit.

9. 10. *calamis* N. 11. *poscit* N, *ponit*, vulgo.

9. 13. *addita formae* N. *abdita* Fruterius ante ed. *fama* ed. 'Ex argumentis exquisitioribus Mentoris fama pendet.' 9. 14. *Ad muros* N.

9. 20. *sequitur* N (? *sequimur* ma. pr.) H. *sequimur* Broukhusius. Recte: *quisque* enim N mutavit in *quaeque*, quod puto non fecisset si *sequitur* legisset.

9. 21. *recepti* N, pr.

9. 27. *effectum* libri. *affectum* Beroaldus, Guietus, Heinsius. 9. 33. *victa* N.

9. 35. Om. N. et fortasse archetypus. Nam *findŏ*, trochaice, graves suspiciones movet.

9. 36. *Tota* libri. 9. 37. *phebo* N.

9. 38. *semper* N. *septem* H vulgo. Retineo *semper*. "Non canam bellum Epigonorum contra Thebas, et praelia non semper clade pari ut in priore bello." Hoc *nec* Propertii proprium ut nihil aliud est.

9. 44. *dure* libri, propter 2. 34. 44. *Dore* Scriverius, H. *Coe* Beroaldus, recte opinor. *Coe* ante *poe* excidit (nisi mavis *Phileta;* cf. 3. 1. 1).

9. 45. *curant* (bis), libri.

9. 48. *flegreis* N. *oromodunta* N. *Eurymedonta*, H.

9. 55. *pelusii* N. 9. 56. *Antoniique* N.

9. 57. *factor* N.

10. 1. *misissent* N, H. Sed *misissent* non praebet commodum sensum, et *misere* statim recurrit. *Visissent* Heinsius, quod mihi quoque illuxit.

10. 6. *Ponet* N. *minax* N. 10. 8. *Niobe* N, H.

10. 17, 18. om. N: quamobrem ipse vides. 10. 25. *que* om. N.

11. 5. *Venturam* libri. edidi *iactura* e coniectura discipuli amicique mei E. T. Lendrumii. *Iactura* in *iacturam* corrupto (*m* enim sequitur) scriba illo *venturam* nos ditavit. *mortem* N: *noctem* Itali, Lachmannus, H.

11. 17. *Omphale* N, H. *Iardanis* ed. Omphale filia Iardani fuit. Cf. Her. 9: Se quoque nympha tuis oneravit Iardanis armis. *Omphale* fuit glossa. Quantum amet Propertius feminas antiquas πατρό-

θεν vocare, demonstrabunt Iasis (Atalanta), Tyndaris (Helene) ter: Icariotis (Penelope): Tantalis (Niobe): Minois (Medea): Inachis (Io) bis: Leucippis Phoebe: Nycteis Antiope: Athamantis Helle. Nonne tibi probabilius iam videtur Propertium suo constanti more *Iardanis* hic scripsisse, quam contra leges prosodiae peccavisse quod numquam facit? Et hoc quaeso attendas: in 2. 13. 49:

Non ille Antilochi vidisset corpus humari

omittit *N* (tacente Hertzbergio) cum aliis *ille*. Nimirum librarius *Antīlŏchi* pronuntiavit. 4. 3. 1:

Haec Arethusa suo mittit mandata Lycotae

omittit N, alii, *haec*. De Ārēthusa somniaverunt. In 2. 34. 40

Aut Capanei magno grata ruina Iovi

multi libri *magno* omittunt. Apparet *Căpānēi* legisse. Simili modo hoc loco glossema *Omphale* in versum advexerunt, non illi de hiatu cogitantes, sed *Omphāle* producta syllaba media legentes.

11. 23. *dño* (*domino*) N. *missi* N, H. Elegantem recepi R. Y. Tyrrelli coniecturam *mitti*, servato *nec* quod exhibet N in sequenti.

11. 24. *Nec* N. *Ne* H, vulgo.

11. 29. *vexerit* N, *vexerat* H.

11. 31. *coniugis* N, H. Correxerunt multi.

11. 41. *anubim* N. 11. 45. *canopeia* N.

11. 46. *dare* N *dare et* H, *dares* ed., cum nota interrogationis in fine versus.

11. 48. *quae* N. 11. 51. *vada* N. 11. 55. *fuit* N.

11. 57. *toto* N, H. *toti* hic, et *nulli* (1. 20. 35) a Propertio esse credo: *toto* et *nullo* a librariis.

11. 58. Om. N. P. om. *Marte* quod reliqui libri exhibent: crediderim vocem inter *territa* et *minas* in archetypo defuisse: fortasse *turpe*. Cf. ad. 2. 22. 50.

11. 59. 60. Hoc distichon quod in codd. post 68 sequitur hic poni primus iussit Passeratius. Ordinem librorum servat H. *Monimenta* corruptum videtur; fort. *ornamenta*.

11. 60. Ita Paleius recte, ut puto, interpunxit.

11. 64. *At Decius misso* N, H. *Admisso Decius* Scaliger. Sic Ov. Her. 1. 36, pro vera lectione, Hic lacer admissos terruit Hector equos, libri antiquiores dant absurdum illud *alacer missos*.

11. 66. *Et* N. Corr. Broukhusius.

11. 67. *condiderant* libri. *dii* N et ita semper ni fallor.

12. 7. *intecta* N. 12. 14. *Si credunt* N.

12. 18. *Cum sit* libri, H. *suae* Itali. Et certe *tuae* in *suae* mutandum est, si *sit* legamus. Sed cum Propertius amet Romam ipsam adloqui equidem malo retinere *tuae*, *sit* in *sis*, *cum* in *cui* mutato.

12. 25. *mons* N, H. *enses* ed. *manus* Fonteinius. *calpe* N, H. *capta* Fonteinius. fortasse *rapta*. Prima syllaba in *rapta* ab ultima in *Ismara* fortasse absorpta fuerat. cf. Od. 9. 40. πόλιν ἔπραθον ὤλεσα δ' αὐτούς. Aen. 2. 374: rapiunt incensa feruntque Pergama.

12. 30. Genuinum versum periisse, et glossam ad vocem *Lampeties* lacunam supplevisse suspicor. Nam nemo non videt hunc versum ineptum et prorsus indignum Propertio esse. Mirum mihi quidem videtur poetam errores Ulixis narrantem, et res ab eo gestas paene omnes celebrantem unam maxime notabilem

praeteriisse. Quid multa? Versum periisse credo quo ventos ab Aeolo Ulixi traditos et in tergore bovis vinctos narraverat Propertius; ad hunc modum:

Pelle bovis clausos ingemuisse Notos;

vel,

Carcere luctantes continuisse Notos,

et scribam casu eum versum omisisse, cum oculi aberrassent propter infinitivos similem fere exitum habentes, *mugisse, fugisse* cet. Cf. Ov. Met. 14. 223 seqq.:

> Aeolon ille refert Tusco regnare profundo
> Aeolon Hippotaden, cohibentem carcere ventos:
> Quos bovis inclusos tergo, memorabile munus
> Dulichium sumpsisse ducem.

12. 35. *lecto* N.

12. 38. *Vincit penelope* N. *lelia* N. Corr. Passeratius.

13. 2. *venerem exhausto* N.

13. 6. *Erycina* libri. *Erythraea* Beroaldus, alii.

13. 9. *clausas* N *nifeas* superscripto "litteris ob angustias spatii minoribus sed eadem manu eodemque atramento quo cetera exaratis." Haec L. Muellerus cuius emendationem *nymphas* recepi, post locum a me in codice inspectum. *clausas-puellas* Marklandus, quod malebat Hauptius.

13. 10. *Quaeque terunt* N. *Haecque* Puccius H, pessime. Vide quae notavi ad Ov. Her. 7. 152. *iterant* Heinsius, alii. *gerunt* Guietus.

13. 21. *Ardent* libri, inepte, nullam aliam ob causam quam quia *flammae* sequitur. *Gaudent* H. Stephanus, Passeratius.

13. 23. *Hoc* N. *Hic* H, vulgo.

13. 27. *discussa* N. 13. 30. *vimineos* Palmerius.

13. 32. *viricoloris* N. 13. 33. *perrara* N.

13. 35. *Atque hinuli* N. Corr. Scaliger.

13. 37. *lentas* N, H. *latas* P. *lentis* Baehrens. Misc. Crit., p. 105.

13. 39. *Corniger atque dei* N, H, vulgo. *Deum pastorem* explicant de Apolline greges Admeti pascente. Sed *atque* semel tantum ante consonantem, 4. 2. 52, in secundo loco numquam usurpat Propertius, et *dei* post *deas* 38, sequente *dique deaeque* 41, iure suspectum habeas. *Idaei* Volsci aliquanto melius est. Sed non de certo aliquo pastore loquitur Propertius sed in universum de omnibus antiquis pastoribus. *atque sui* Heinsius et Baehrensius. *at quondam* vel *antiqui* ed. Cf. *antiquis puellis* 2. 25, 35. *vacuas* Baehrensius l. c.; fortasse *vacui*, si *at quondam* legas.

13. 53. *aurigero* N. 13. 55. *Et* N.

13. 59. *verus* N. *vanus* H vulgo.

14. 3. *infames—laudes* N, H. *ludos* Auratus, vulgo. *infami se—ludens* ed. N. dat *ludet* pro *laudet* 2. 11. 2.

14. 5. Ita N, H. *velocis iactus* est genitivus (cf. (constantis—fastus, 1. 1. 3), et pila velocis iactus est pila adeo velociter iacta, ut fallat, excidat inter manus lusoris frustra excipere conati: Structura est: pila fallit (*is missed*) per brachia (*scil.* lapsa.) Propertius saepe ante praepositiones participia omittit. Cf. 2. 32. 23: 3. 1. 28. *veloci iactu* Scaliger, alii.

14. 17. *habenis* N.—Castor enim precedit!

14. 28. *adoratae domi* N, H: *odoratae comae* Canterus, vulgo. 14. 29. *ingenii* N.

14. 31. *Nec quae sint facies nec quae sint verba rogandi* N, H, vulgo, quem versum me non intelligere fateor. *sint* in *sit*, *verba* in *vera*, *rogandi* in *rogando* mutavi, ita ut sensus esset: Nec rogando invenire potest amator quae sit facies, nec quae sint vera ex sua puella inter tam multa falsa. Cf. Ov. Rem..343 seqq.:

> Auferimur cultu: gemmis auroque teguntur
> Omnia: pars minima est ipsa puella sui.
> Saepe ubi sit quod ames inter tam multa requiras.

Alia ratio meae lectionis existat, si *facies* pro facie falsa capiamus (*make-up*). cf. 1. 15. 6: Et longa faciem quarere desidia.

14. 33. *feres* N. *leonum* N.

15. 3. *praetexti* N. *amicus* N. *praetextae: amictu* H, vulgo. Scripsi ut N (nisi quod *amictus* pro *amicus*): *sublatus* pro *velatus* malim. Sensus est: 'Postquam pudor puerilis quem secum praetextus amictus ferebat toga virili velatus est.' Ita iam alii. Vulgata nullum sensum praebet. *ablatus* Heinsius. *elatus* alii.

15. 7. *aut* N, *haud* H, vulgo. Si *aut* servandum, *multo* in *paullo* mutare necesse erit. Punctum in fine versus sustuli. Structura mihi videtur hyperbaton esse satis durum: 'Tertius ducitur annus cum vix decem verba nobis coisse memini.'

15. 11, 12. In libris post 44 leguntur. Transpositio certissima ab editoribus antiquis facta a recentibus neglecta est. Cf. 3. 19. 9, *seqq*.

15. 13. *Nova elegia* N.

15. 12. *ire* N. 15. 16. *inmittens* N.

15. 23. *est* N. 15. 24. *victa* N.

15. 29. *vaga* N, *vago* H, vulgo. 15. 32. *tabulis* N.

15. 34. *sub adverso—Notho* N. *ubi* Lachmannus. *in adversos Notos* H cum plurimis libris.

15. 35. *sic* N, recte. *sic* diverso sensu in 35 et 36 positum est. h. l. significat 'cum haec fiunt' (*in such a case*) ut saepius apud Propertium. *si* H, multi libri.

15. 40. *Vixerunt* N, solito errore.

15. 43. *Parta N. Zethi* N, H. *Zetho* Beroaldus, alii. 16. 2. Post *Tibure* interpungit H.

16. 4. *nympha* N, et ita saepissime.

16. 7. *distulero haec* N. *haec distulero* H vulgo.

16. 9. *portus* N. 16. 12. *scilicet* N. 16. 14. *deo* N.

16. 23. *huc* libri. *haec* Guietus. 16. 25. *Nec* N.

16. 29. *humeri* N. *humer* multi libri. *cumulis* N. *humet—cumulus* H, multi libri. Dedi et *humer* et *cumulus*, pulcherrimo sensu.

17. 12. *animo* N. *animum* H vulgo. *utroque modo* N. *utrinque meum* Itali, H, debili sane sensu. *utroque toro* ed. Cf. 1. 14. 19-21: de Venere:

Illa neque Arabium metuit transcendere limen,
  Nec timet ostrino Tulle subire *toro*:
Et miserum toto iuvenem *versare* cubili.

et 2. 17. 3, 4:

Horum ego sum vates quotiens desertus amaras
  Explevi noctes fractus *utroqve toro.*

17. 17. *numen* N.

17. 27. *Naxon*, N, H. *Diam* ed. *Naxon,* sequente *Naxia,* non credo Propertium scripturum fuisse

cum *Diam* scribere liceret. *Naxon* glossa ad *Diam* fuit. Olim *Diam—saxis* conieceram.

17. 30. *cingit* N.

17. 35. *Cibele* N. *Cybele* H. 17. 36. *Fundet* N.

18. 1. *Ludit* N. *alludit* Lambinus, alii.

18. 2. *Humida* libri. Corr. Scaliger.

18. 5. *dexter* N. 18. 19. *supra* N.

18. 21. *hoc* N (scil. *erunt* vel *manet*), *huc* H, vulgo.

18. 24. *troci* N.

18. 25. *conda* N. 18. 28. *aut* N, H. *haut* alii.

18. 31. *traicis* N, H. Secunda persona debetur scribae qui non vidit *tibi* et *nauta* ad diversos, hoc ad Charontem illud ad Marcellum pertinere.

18. 32. *Huc* N. *Hoc* Lachmannus. *Hac* Guietus. *portent* N, H. *portet* ed., alii. *tuae* N, H. *suae* ed., alii. 19. 16. *novem* N.

19. 19. *clitaemestrae* N. *Clytaemnestram* Guietus.

19. 20. *sta* N. 19. 21. *Tuque* N. *Teque* Guietus.

20. 4. *Tantisne in lacrimis* N. optime corr. Paldamus et Hertzbergius. *Tantine ut lacrimes* Heinsius.

20. 5. *verba* N, H. *vera* Lachmannus, sine iusta causa. 20. 7. *Ast* N.

20. 10. *toros* N, H, vulgo. *sinus* codd. nonnulli.

20. 11, 12 = 13, 14. Haec disticha ita mutato ordine scribi iussit Scaliger.

20. 11. *date* N, *data* H. *da* scripsi. Puto Propertiam lunam adloqui, et *te* per διττογραφίαν ante *tempora* geminatum fuisse. *noctis* libri. *nocti* ed.

20. 12. *polo* coni. Heinsius. fortasse recte.

20. 17. *constringit* N.

20. 21. *vincetur* N.

20. 22. *vigila* N. *vigilanda* vulgo. *violanda* H, cum Perreiano.

20. 23. *nox* N, H. 21. 3. *spectandi* N.

21. 7. *amittit* N. *negarit* N. *negavit* G, fortasse rectius, H.

21. 8. *amica* libri. *amicta* Scaliger.

21. 11. *aequore* N.

21. 21. *sufferre* N, quod retineo. *sufferte* H, vulgo. *properate* N (sic) : *properare* ed. *pedes* pro nom. sing. habeo, *laborem* a *laborare* duco. *laboro* tamen fortasse verius.

21. 23. *me litora* N, H. *mea lintea* G fortasse recte.

21. 25. *studiis* libri. *stadiis* Broukhusius ; *spatiis* idem.

21. 28. *Librorumque*, N, H vulgo. *Libaboque* L. Muellerus, quod multis placebit. *Gustabo* tamen credo Propertium dicturum fuisse. *docte* N, H, quod quum post *docte* in 26 offendat, nec Menandro conveniat, L. Muellerus non inscite in *scite* mutavit. Fortasse magis arridebit *munde* quod olim excidere potuit ante *Menandre*. *mundum* Propertius *Menandrum* appellat 4. 5. 43.

22. 3. *Dindymus* N. *inventa* N. Palmarem Hauptii emendationem recepi *e vite*, quae si non vera, vera esse debet. Cf. Apoll. Rhod. 1. 1117, seqq.

ἔσκε δέ τι στιβαρὸν στύπος ἀμπέλου ἔντροφον ὕλῃ
πρόχνυ γεράνδρυον. τὸ μὲν ἔκταμον ὄφρα πέλοιτο
δαίμονος οὐρείης ἱερὸν βρέτας· ἔξεσε δ' Ἄργος
εὐκόσμως καὶ δή μιν ἐπ' ὀκρυόεντι κολωνῷ
ἵδρυσαν * * *
Μητέρα Δινδυμίην πολυπότνιαν ἀγκαλέοντες.

Add. Strab. 12. 8. 11, ab Hertzbergio laudatum. Quod si *Dindymus* servemus insigni coniecturae obsit asyndeton, ut taceam Hertzbergii cavillationem Latinos *Dindymum* vel *Dindyma*, non *Dindymus* dixisse. Reponamus ergo *Dindymis* vel *Dindymia*. Cyzicus olim *Dindymis* dicta est, teste Plinio N. H. 5. 40: hic, credo, Cybele ipsa Dindymis audit.

22. 6. *Et* N *Nec* vulgo.

22. 9. *Girionis* N, *Geryoni* H.

22. 15. Versus corruptus. *Et si qua origae* N. *Et si qua Ortygiae* H., cum Lachmanno, qui I. Vossii emendationem *Ortygii* in *Ortygiae* mutavit. Ephesus antiquo nomine Ortygia dicta est. Cf. Plin. 5. 31. *Et si quadrigae* Scaliger, per *quadrigam Caystri* intelligens quattuor urbes Ephesum, Smyrnam, Colophonem, Miletum. *Si quave olorigeri* marg. Ald., Ed. Ven. 1500. Olor enim Caystrius ales. Cf. Claudian. Ep. 2. 12: Cycnus oloriferi vexit ab amne Padi. *Et qua Gygaei* edd. vett. e coni. Volsci. *cygnaei* Lipsius. Fort. 'Etsi cui (quoi) *rigui*' cuius ultima syllaba *ui* cum ante *ui* in *ui*senda excidisset, relliquias vocis *rig* in *origae* exaedificavit librarius. *visenda* propriam vim iam sumit: 'digna quae visatur.'

22. 23. *tirburne* N, *flues* N.

22. 25. *Albanus locus et* N. *abunda* N. (*ab* ex 23 repetitum mihi videtur). *Albanusque lacus* P. *et unda* H. recte opinor.

22. 26. *nympha* N. 22. 27. *nunc* N.

22. 28. *fuit una* N. *fluit unda* Perreianus. *furit* Passeratius. 22. 36. *bovi* N.

22. 37. *Arboreasque* libri, *Arboreasve* ed. *senis* N pr. *cinis* N sec.

23. 11. *fuerint* N, *fuerant* H vulgo.

23. 14. *bona* N. corr. Heinsius, alii.

23. 15. *dixi* N. *dixti* cod. Reg. Heins. *cessavimus* N.

23. 17. *dolens* N. corr. Broukhusius.

23. 18. *ducitur* N, *dicitur* Lachmannus e Groningano. Sed *ducitur* bene se habet: de convivio haec dicta puta, ubi quae aperte loqui non possunt, Propertius et puella in tabellis scribunt quas inter se mutant ceteros convivas fallentes: hinc illud *dolis*, ab Italis in *iocis* mutatum.

23. 20. *diras* N, *duras* H vulgo.

23. 22, *signa* N. corr. Beroaldus.

24. 2. *meis* N, H. *tuis* Burmannus.

24. 10. *Fluere* N.

24. 12. *verba* N, H. *vera* Passeratius et Livineius. 24. 19. *si qua deo est* N.

24. 20. *Exciderant* N, H.

25. 5. *captus* N, H. *cautus* ed. (1873.) ('proof against.') Cf. Luc. Phars. 4. 409; cautus ab incursu belli. Ov. Rem. 689: Neve puellarum lacrimis moveare caveto.

25. 7. *vinĉ* N. *vincit* H. *vincet*, alii.

25. 13. *capias* N.

LIBER IV.

4. 11. *quam* N, *qua* H, vulgo. Sensus est: 'Roma quanta est' 'Rome in all its vast extent.'

1. 4. *concubuere* N, H. *procubuere* P.

1. 9. *quod* N. 1. 21. *Vestra* N.

1. 31. *feri* pro *viri* reponendum videtur. Cf. 2. 6. 24, ubi *feri* pro *viri* in N scriptum est. *Soloni*

N. Vide adnotationem Hertzbergii, et confer R. Ellisium in Academ. Feb. 1873; *Soloni* hic mavult.

1. 33. *violae* N. Sustuli interpunctionem Hertzbergii quae verae sententiae obest.

1. 36. *ubi* N, H. *tibi* codex Heinsianus, fortasse vere. *isse* N, *ire* H cum Groningano. *vias* libri omnes. *longa* pro *longe* edidit L. Muellerus fortasse recte. 1. 38 *putet* N.

1. 40. *Heu* N. fortasse *Huc*. *O*, H. *puppis* libri, quod vix sanum duco. Nam primum rectius dicitur *puppe vehi* quam *puppem vehi*: Propertius ratem vehi nusquam dixit. Cave tu ne in 3. 21. 19, *vectus* cum *phaselus* coniungas. Tum *illam* in 41, si ad puppem referamus omni elegantia caret. Credo aut *pubis* aut *Pallas* legendum esse. *Pubis*, formam raram, sed non inauditam, pro *pubes* grammatici agnoscunt. Cf. 'Dardana pubes' Verg. Aen. 7. 218. Hanc coniecturam iam ante me proposuerat Auct. Elect. Eton. Maior. improbaverat Burmannus. Quid si *Pallas* reponamus? Cf. 4. 4. 45. Ov. Trist. 3. 1. 29. Obscura de imagine Palladis Romam advecta tradita sunt. Cf. Comm. Ov. Fast. 6. 421, seqq.

1. 57. *coner* N, *conor* vulgo. 1. 61. *gingat* N.

1. 65. *quisquis cernit* N. *si quis cernet* H vulgo.

1. 71. *vage* N. *fata* N. vulgo edunt: *Quo ruis imprudens vage dicere facta Properti?* Sed *quo ruis* per se saepe usurpatum nihil eget infinitivo prolativo *dicere*, et ineptum foret magum rogare quo rueret Propertius, si sciret: tum duo vocativi *imprudens* et *vage* vix tolerandi. Scripsi quod ante me Livineium coniecisse reperio nisi quod *facta* ille

cum Groningano pro *fata*. Habes *Quo ruis* Ov. Her. 16. 121: Liv. 318. Cf. Pers. Sat. 5. 143. *quo* deinde insane *ruis*, quo? Ov. Her. 13. 130. *quo ruitis?*

l. 72. *a* N, *ah* H. Pro praepositione non exclamatione habeo.

l. 73. *Accersis lacrimas* N. *Aversis Charisin* H e coni. Heins. Sed vulgatam lectionem *Aversis lacrimis* sanam esse credo. *Lacrimas* apud Propertium interdum nihil aliud significare quam carmina triste quid vel grave habentia videbis si diligentius perpendes hosce locos: infra 120: incipe tu *lacrimis* aequus adesse novis. 1. 3. 46: illa fuit *lacrimis* ultima cura meis. 1. 6. 24 *lacrimis* omnia nota meis. Et sic amat Propertius verbo uti *flere* (canere versu lugubri): 1. 9. 10, Amphioniae moenia *flere* lyrae. 3. 3. 42. nil tibi sit rauco praeconia classica cornu *Flere* (non *flare*). Iamne igitur vides *aversis lacrimis* servandum esse, et idem significare atque 'aversis Musis quae tristi carmini praesunt'? olim conieci: *Accensis lacrimas chartis*.

l. 75. *aut* N, H. *haut* al.

l. 77. *Orops* N, *Horos* H, N ma. sec.

l. 78. *Horon* N, *Horos* H. nihil in optimo libro mutandum vidit Lachmannus. Quid enim dicit astrologus? 'Me, nempe Horon, procreavit Orops: avus fuit Archytas: proavus Conon.'

l. 79. *Dic* N.

l. 81. Ita interpungi iubet R. Y. Tyrrellus, in Hermathena, vol. ii. 'Signa obliquae rotae' sunt signa zodiaca iterata a sole.

l. 85. *moveant* N, H. *moneant* Hamburgensis.

l. 86. *qui* N.

l. 98. Pro *vera* malim *sera*. Cf. 'sero rata' 51 supra. *Sera, sed* quam saepe occurrit novimus.

l. 107. *verusque* N. *versusque* H.

l. 101. *facite votum* N. *votum facite* alii codd.

l. 106. *Umbrane quae* N. *Umbra neque a* H cum Perreiano.

l. 125. *asis* N. *Asis* H, qui demonstrare conatus est *Asim* fuisse montis iugum imminens oppidis Asisio et Hispello. *Asisi* Lachmannus ed. 1. Sed Hertzbergius primam syllabam *Asisii* longam fuisse confirmat. Aut *Asis* aut *arcis* verum esse credo. *Arcis*, Heinsii coniectura, videtur firmari ab 65 supra: *Asis* tamen cum Hertzbergio reliqui, ne contra libros in re incerta peccarem.

l. 133. *tibi* om. N. l. 140. *Eludit* N.

l. 141. *confixum* N. *discusserit* N.

l. 142. *nostro te premat ausa tuo* N.

l. 144. *nunc* N. l. 146. *prima* N.

l. 149. *cavo* N, H vulgo. *cavom* ed. *cavum* Perreianus. 2. 3. *et* om. N, H.

2. 4. *Volsanios* N. *Volsinios* H. *Volsunios* L. Muellerus.

2. 5. *mea* N. 2. 11. *vertentes* N.

2. 12. *credidit* N. 2. 21. *Oportuna* N.

2. 31. *achei* N. 2. 34. *Favor* N.

2. 35. *elus* N. 2. 37. *Supperat* N.

2. 39. *curare* N, H. *curvare* Passeratius e suo libro. Putidum est illud Ayrmanni *Pastor me*. *Pastorem curvare* optime dictum est et significat 'curvum pastorem agere,' plane ut 'saltare Cyclopa' est 'saltantem Cyclopa agere.' 2. 44. *vinco* N.

2. 58. *creta* N, quod retinendum erat. *meta* G, H. Sed cf. Plin. 8. 42. 65: 'peracto legitimo cursu ad cretam stetere.' Creta, qua meta signabatur, pro meta ipsa stat.

2. 59. *stipis* N. 3. 1. *Haec* om. N.

3. 7. *Bactra per ortus* om. N. iteratos: a sole scil. cf. 1. 81, supra. Ov. Fast. 6. 199: Phoebusque iteraverit ortus. 3. 5. *Et* N, *Aut* H vulgo.

3. 8. *munitus hericus* N. *Neuricus* Iacobus.

3. 10. *discolor* N. Olim temptabam:

Vastus et Eoae discolor Indus aquae

ita ut Indus, omnium fluminum maximus, ut ait Cicero, intelligeretur rapido cursu in mare fluens et colorem diversum fluctibus secum inferens. Et ita interpretabar illud Catulli, 11. 7.

Sive qua septemgeminus colorat Aequora Nilus.

Sed si *discolor* in *decolor* mutemus nihil ultra mutandum videtur. *Ustus* puto, idem est ac *perustus*: *Eoa aqua* significat ad *aquam Eoam*, et *Indus* gentile nomen est. Disputavit de hoc loco H. A. I. Munro (Journal of Philology, vol. vi., p. 63).

3. 11. *parce avia noctes* N, vitiose. *pactae mihi noctes* G. *pactae sunt mihi* codd. aliquot et H. Sed Perusinus omnes vincit *iam* servans, quod in libris post *ae* ante *m* excidit. *Tum* coni. R. Shilleto. *pactae et mihi gaudia noctis* L. Muellerus.

3. 19. *quae* N. 3. 23. *dum* N.

3. 34. *gladios* N. 3. 36. *Quod* N. *equs* N.

3. 37. *Cogor* N. *Conor* Broukhusius, H.

3. 48. *Africus* libri (*Affricus* N), *Aprico* H, e sua coniectura, falsa lectione *aprico* 4. 10. 18 fretus.

Apricum frigus vereor ne sit oxymoron sensu cassum. Iste enim adiectivus semper ni fallor solis clarorem cum calore significabat. *Africus* non mutavi: apud Ovidium enim Met. 1. 120, '*ventis* glacies adstricta' dicitur, et *Africus* pro vento quolibet posuisse Propertium non incredibile est. Quid quod Auster frigidus appellatur, 2. 26. 36? Quod si coniectura locum sanare vellem, scriberem *Adstrictam*. Cf. Ov. l. c.; Trist. 2. 196. *Adstrictas glacie*, Eldikius. *Pater* tum esset flumen vel Tanais vel Danubius; ita enim fluvios magnos appellabant cum Graeci, tum Latini.

3. 51. *te* N. Excidisse veram vocem credo. *nova* scripsi. cf. Ov. Fast. 1. 81: nova purpura fulget. *tibi* H vulgo. *et* recte se haberet: etiam *ter*.

3. 52. *meas* N, ab H. cum codd. plerisque pessime in *tuas* mutatum.

3. 54. *laros* N.

3. 55. *Grancidos* N. Corr. Scaliger.

3. 61. *ornis* N. 3. 62. *Succincteque* N.

3. 64. *carbasa lina* libri. *carbasa picta* scripsit Propertius aut ego fallor. *lina* glossa fuit. Carbasa lina non magis dicebant Romani quam nos 'flaxen linen.' Et sententia vocem flagitat quae pretium vestis ducis barbari in maius extollat.

4. 1. *tarpelae* N. 4. 12. *foco* N.

4. 17. *una* libri, *urna* Lachmannus ed. 1, quam ineptissimam coniecturam Hertzbergium recepisse et palmarem vocavisse miror.

4. 32. *famosa* N.

4. 34. *esse* N., *conspicer* enim passive accipiebat

scriba. *arma* H, libri plurimi: sed *ora* quod aliquot libri exbibent excidere potuit post *-er*.

4. 37. *reponet* N, *reportet* H, libri nonnulli.

4. 42. *Cui* L. Muellerus, fortasse recte.

4. 47. *pugnabitur* N, H. Contra libros scripsi *cessabitur*, temere, ut credo, a scribis in *pugnabitur* mutatum. Nam primum *tota in urbe pugnari* per se absurdum est. Qui, quaeso, pugnaturi sunt? Sabini et Romani. At Sabini extra muros sunt, nondum *in urbe*. Tum *tota* ineptum est. Rumor ait pugnam fore *tota in urbe*, per omnes vicos! Quis unquam de tali pugna audivit? Tertium argumentum est quod cum advenerit crastinus dies de quo Tarpeia Tatium admonet, nihil de pugna iam audimus, 73 seqq., sed de festo die, cum Romulus excubias decrevit in otia solvi, tempore insidiatoribus opportunissimo. Necessarium videtur amovere illud *pugnabitur*. Si quis habeat verbum propius ad libros accedens quam *cessabitur*, nobis non invideat: aptius ad sententiam quam locus postulat non reperietur.

4. 51. *magine* N. *magnae* (vocativo) ed. *magicae* vulgo.

4. 55. Ita N. Signum interrogandi quod posui ad fin. v. omnia plana facit. *Sic* est ἐπὶ τοῖσδε, ut saepe apud Propertium. *patriaeve* H.

4. 59, 60. *solvere: nuptae, Vos* cet. Ita H vulgo, cum libris. Optime et facillime locum sanavit Madvigius. ‘Ego, si Tatio nubam, commissas acies solvere possum; vos (Romani et Sabini *scil.*), nostro coniugio foedus inite.’

4. 68. *nefariis* libri, *se furiis* Passeratius et Livi-

neius. *vae furiis* Iacobus, 'quem qui secuti sunt debebant prius quaerere num Prop. uteretur interiectione ista' (L. Muellerus). 4. 74. *caepi* N.

4. 78. *inmundas dapes* libri. Corr. omnes.

4. 88. Mutavi interpunctionem Hertzbergii, qui versum ita distinguit: Nubendique petit, quem velit ipsa, diem. Ego puto *ipsa* cum *petit* non cum velit iungendum esse. Tarpeia ultro, haud ut decet virginem verecundam, diem nubendi Tatio petit. fortasse malit aliquis *cui* velit. *ipsa* libri *ipse* edd. plurimi.

4. 93. *Tarpeio* N, H. Sed Tarpeius, pater Tarpeiae, nullas partes in hoc carmine agit. Nec mihi quidem verisimile videtur *Tarpeia;* nam si *Tarpeia* primo fuerit, cur in *Tarpeio* mutatum sit non video. Credo aut *Tarpeius* aut *Tarpeium* fuisse.

4. 94. Ita N (non *iniuste*). *virgo* coni. Guietus.

5. 13. *cantarae* N. (*t* et *r* in archetypo confusa erant). 5. 15. *et* N. *ut* codd. nonnulli.

5. 19. Locum corruptum ut N exhibet dedi. Pro *perure* fortasse *terebrat* scribendum. Cf. Plaut. Bacch. 5. 2. 83. BA. Sine te *exorem*. NI. Ut *terebrat*. Pro *verbis*, *Veneris* malim. *perurat* multi codd., H; *pererrat* Iacobus.

5. 20. ita N, libri plurimi. *terat* H. fortasse *forat*. *culpa* libri. *lympha* Itali, H. fortasse *talpa*.

Exorabat opus Veneris ceu blanda terebrat
Saxosamque forat sedula talpa viam.

Talpam Apenninam fossiones locis magis saxosis quam nostratem fecisse credibile est. Quod si *talpa* fomidolosior videatur, *gutta* omnino reponendum est.

5. 21. Ita N, H. Locus corruptissimus. Turnebus, Scaliger, Iacobus et Paleius nomen proprium amicae pro *Dorozantum* dederunt, *Doroxanium*, *Dorixanium*, vel *Doryxenium*. Plurimi genitivum pluralem gentis alicuius Eoae duxere, sed inter eorum coniecturas nulla ita excellit ut in textum recipiendam ducam. Ego credo nomen fluminis alicuius latere. Perusinus exhibet *Dorizantum* et Ptolemaeus fluminis Doriae (Δορίου) mentionem fecit, quod flumen prope regionem auream Indiae extra Gangem sitae in mare Eoum fluit. Prop. formam *Dorius* usurpasse non incredibile est. Quid pro *zantum* reponendum valde incertum. Paene adducor ut Graecum verbum semel Propertio donem, et versum ita rescribam:

Se te Eoa Dori, ΖΩΗ, iuvat aurea ripa.

Cf. Juv. Sat. 6. 195. Temptaveram, quod fortasse ridebis:

Si te Eoum ad horizontem iuvat aurea ripa.

5. 28. *Frangent* N.

5. 29. Qui hunc versum correxerunt aut non legerunt notam Hertzbergii, aut parum legendo profecere. *simulare* absolute positum est pro simulatione: et *virum pretium facit* dictum est ut illud *pretium fecere deos* supra 41. 81. 5. 34. *similes* N.

5. 35. *åmicle* N. *Omicle* vel *Omichle* rescribere oportebat. (ὀμίχλη). *Amycle* vulgo.

5. 36. *malis* N. 5. 44. *getes* N. 5. 50. *acra* N.

5. 47. *dantis—pulsat* Pomp. Inscr.

5. 52. *Celati* N. *Cretati* Passeratius. *Caelati* H, quod ille interpretatur de barbaris corpus acu vel caelo punctis (*tattooed*) non ut alii de servis stigmaticis.

5. 58. *Ipsius* N. *aere* N, H. *arte* codd. nonnulli.

5. 61. *odorati-Paesti* libri. corr. Postgatius, *victura* a *vinco* non *vivo* recte, ut puto, derivans.

5. 63. *animus* N. *animum* al. *animos* al.

5. 64. *Per tennes ossa sunt numerata cutes* libri omnes. *Per tenues ossa has* H. *Per tenuem ossa suam sunt numerata cutem* ed. *suā* post *sa* ante *su* excidit. Cf. Ov. Trist. 4. 642: Vixque habeo tenuem quae tegat ossa cutem. Versum spurium duxerunt multi editores.

5. 70. *percula* N. *curva* N.

5. 72. *pallia* N. 5. 74. *caltra* N.

5. 77. *caedito* N, H. *caedite* Livineius. Quam saepe librarii nos secum errare cogerent, ni causam erroris plerumque facile esset dispicere! *Caedito* h. l. a *quisquis* postulatum putabant.

5. 78. *addite* N. *adiice* Itali.

6. 3. *phillipeis* N. 6. 8. *modis* Itali.

6. 22. *feminea* N. *femineae* Marklandus. *feminea* --*acta* multi codd. 6. 25. *nervis* N.

6. 28. *unda* N. Corr. Volscus. *ante* Broukhusius, perbene. 6. 34. *Egissetque* N.

6. 36. *lyrae* H cum libris, a. v. 36 desumptum. *viri* ed. Excidit *uiri* post *uere*. Imbelles homines, modo creati et telorum usus adhuc expertes, monstrum horrendum Pythona quale numquam adhuc viderant timuere. Cf. Ov. Met. 1. 438 *sqq:*

> Illa quidem nollet sed te quoque, maxime Python,
> Tum genuit; *populisque novis, incognite serpens,*
> *Terror eras:* tantum spatii de monte tenebas.
> Hunc deus arcitenens, et numquam talibus armis
> Ante, nisi in damis capreisque fugacibus usus
> Perdidit.

Malit aliquis fortasse *ferae*. Ovidius capreas *imbelles* dicit Fast. 5. 372.

6. 45. *prope* libri. Corr. Scaliger.

6. 49. *centaurica* libri H. *Centauros* recte Guietus.

6. 59. *italio* N.

6. 60. *est* N, *et* multi libri. *en* Burmannus.

6. 63. *nacta* Paleius. Sed tum *mori* vel *morituram* postulabatur.

6. 72. *Blanditiaeque* N. *Blanditaeque* Scaliger. Fortasse *Albentesque*. Albae rosae candidatis convivis conveniunt.

6. 74. *Perque* N.

6. 75. *positis* N. 6. 81. *aliquis* N. *aliquid* Itali.

7. 5. *amoris* N, H vulgo. *amaris* P. *amarus* ed. Cf. 2. 19. 6: Nec tibi clamatae somnus amarus erit. 2. 17. 3: Horum ego sum vates quotiens desertus amaras Explevi noctes. Ov. Her. 12. 169; noctes vigilantur amarae.

7. 7. *Hosdem* N.

7. 9. *beryllos* N.

7. 10. Margo in N abrosa est.

7. 15. *exciderant* N.

7. 19. *commixta* N.

7. 36. *pallia* N.

7. 37. *Aut* N. *Et* H, vulgo. *salinas* N.

7. 48. *Ardent e* N. *Ardente e* H. vulgo. *Ardentem* vel *Candentem* ed. *Audax e* emend. Perreianus.

7. 57, 58. *vehit* libri *ratis* ed. Nam certe undeunde *ratis* quae Clytaemestram et Pasiphaen vehat

quaerenda est. Confer 2. 28. 39: Una ratis fati nostros portabit amores Caerula ad infernos velificata lacus. Si malis reddere *ratis* pentametro, eiecto *bovis* ut glossa, servato *vehit* in 57 non repugnem.

7. 59. *parta* N, P. *vecta* H vulgo. fort. *rapta*. *parta* enim est *pta*, et *ra* praecedit.

7. 61. *qua quaerar ut unda Cybeles* N.

7. 65. *summa aeternis* N.

7. 72. *Chloridos* N, *Doridos* H cum libris aliis.

7. 44. *potuit* N.

7. 77. om. N. Ita H, nihil adnotaveram: et hic fatendum est me Hertzbergio nimium fidentem hunc codicem festinantius contulisse.

7. 78. *me sine* Baehrensius Misc. Crit. p. 106.

7. 80. *molli* N.

7. 85. *Sed tiburna iacet hic* N. *Hic sita Tiburna* ed. *Tiburtina iacet hac* H. *Hic Tiburtina* Burmannus, edd. vett. Formam *Tiburnus* usurpat Prop. 3. 22. 23. Cf. Ov. Met. 2. 327: Hic situs est Phaethon.

7. 95. *pergit* N.

8. 8. *una* N.

8. 15. *ab annis* N.

8. 23. *Siriganam tacto* N. *nepoti* N.

8. 24. *malosa* N.

8. 28. *multato voluit* N.

8. 33. *venire* N.

8. 37. *utrique* N. Corr. Scaliger.

8. 36. *concubitus* libri, non sine nequitia. *discubitus* ed.

8. 39. Ita N. *Nilotes* Scaliger. Num: *Teia, tu tibicina eras.*

8. 41. *Magnus* in N fuit: sed abrosa est marg.

8. 45. *secundo* N, *secundos* H vulgo; *secundam* ed. fortasse alii.

8. 54. *Palluerant* N.

8. 58. *aquas* N, H. *anus* Perreianus. *aquas* a falsa lectione *ignes* pro *ungues* in 57 ortum fortasse erat.

8. 60. *nocte* libri H. *voce* Passeratius, alii. Vox insana Cynthiae iratae commemoratur 3. 8. 2.

8. 68. *fusca* N. 8. 6. 9.

8. 69. *protractus* N. *prostratus* Itali, nescio an recte.

8. 72. *Cui* codd. aliquot fortasse recte.

8. 78. *Sudet* N. Corr. Palmerius.

8. 81. *legem* N. *leges* H, vulgo.

8. 84. *Sufficat pura* N.

8. 85. *lucernas* N.

8. 88. *Respondi* N. *Despondi* H. cum Perreiano. *Et sponda* Heinsius. Crediderim aut *Ascendi* aut si *ἁπὰξ εἰρημένον* admittimus *Rescendi* legendum esse. Cf. 2. 4. 90: scande cubile. Ov. Fast. 2. 346: Adscendit, spondaque sibi propiore recumbit.

9. 3. *et ad victos* N. *ad vestros* ed. facili emendatione. *Palatia* vocativus est. *ad eductos* Lachmannus, H. *et adductos* G.

9. 5. *quoque* N. *quaque* H, vulgo.

9. 8. *Incolumis* N.

9. *Insula* N.

9. 10. *sonos* N quod cur in *focos* cum codd. inter-

polatis mutatum sit ab Hertzbergio aliisque equidem non video. *Dare sonos* saepe apud poetas invenias: *dare focos* sensu caret.

9. 21. *torquet* N. *torret* al. codd.

9. 22. *non nullas* N. *ministret* N.

9. 24. *ab* N, H. *ubi* Heinsius.

9. 31. *congesta* N, *congesto* H, vulgo. Sed cf. *horrida pulvis* 2. 13. 35.

9. 34. *vana* N.

9. 32. *minore* N.

9. 38. *suscepta* N.

9. 40. *aduatas* N, *ad natas* H multi codd. *vastas* multi codd. *nocuas* Santenius.

9. 42. Lacunam unius versus Burmannus aliique hic indicaverunt, verum versum periisse credentes, et librarios supplevisse lacunam ex. v. 66. Mihi tamen versum non totum periisse sed alteram partem solam fidem facit Neapolitanus, qui non habet *Accipit haec* verum *Accipit et.* Credo Propertium scripsisse: Accipite et fesso *flumina grata date* vel simile quid, et simile initium versus 66 fraudi fuisse librario, postquam oculos a pagina casu removisset.

9. 43. *Quod* si N, H vulgo. *Quid si* Heinsius. Notissima est formula in tali re *quid si* cum imperfecto subiunctivi, saepe in *quod si* apud nostrum a librariis mutata ut scribit Burmannus.

9. 45. *aliquem* N, *aliquam* H.

9. 57. *Magnam* N, H libri plurimi. *Magno* Passeratius Lipsius Dousa pater et omnes credo editores et ante et post Hertzbergium.

9. 60. *fuit* libri omnes. *fluit* Fruterius.

9. 70. *Hercule exterminium nescit* N. Num: (*Haec lex aeternum*).

10. 1. *fateri* N.

10. 6. *exuiuo* N. *exuvio* H, vulgo. *eximio* G alii. *exuviis* scripsi, nec formam *exuvium* ullam fuisse credo. *exuviis* Itali.

10. 8. *Victor nec versum* N.

10. 14. *rates* N.

10. 18. *aporco* N. *aprico* H, vulgo. *e parvo* L. Muellerus: *a parco* ed. Ut omittam *aprico* de caelo frigido apud antiquos inauditum esse num *Lar* quaeso tentorio militis convenit? Immo Lares et Penates Romae reliquerat. Sensum bene illustrat Horatius Carm. 12. 41:

Hunc et incomptis Curium capillis
Utilem bello tulit et Camillum
Saeva paupertas et avitus apto
Cum *Lare* fundus.

10. 20. *hirsuta—iuba* N. *hirsutis—iubis* H, alii.

10. 26. *capta* N. *terra* N.

10. 35. *forti* N. *fortis* Marklandus.

10. 36. *gradu* N.

10. 39. *A Rheno* libri H. *Eridanum* Guietus. *Eridano* ed. Cf. Liv. 21. 56. exercitus Pado traiectus.

10. 42. *erecti* N. *caesa* N.

10. 43. *iurgatis iaculantis ab agmina bracis* N. *ab agmine* H, alii. Corr. Schraderus.

10. 46. *Omine* libri H. *Neminis est* Perreianus. *Omnis* malim. Cf. 5. 8. 79.

10. 47. *haec* libri, *huc* Broukhusius.

11. 1. *Paule* N (ita passim).

11. 8. *herbosos* N, H. *umbrosos* codd. nonnulli. Locus corruptus est. *Rogos* credo a glossa *rogo* ad *subdita* in 3 ortum. *umbrosos lurida Parca locos* Marklandus: *umbrosas—domos* Hemsterhusius: mihi tamen illud *obserat* consideranti verisimilius videtur poetam scripsisse:

Obserat umbrosas lurida porta fores.

Cf. Liv. 1. 14: priusquam fores portarum obicerentur. Ib. 28. 6: qui fores portae obicerent.

11. 13. *Non* N.

14. *Et* N.

11. 14. *Et* N. *En* H, vulgo. *legatur* N, quod retinendum. *levatur* H, vulgo.

11. 17—76. Folium ex N periit.

11. 21 *Assideant fratres* libri. *Assideant, fratrem* ed. Assideant, Minos in sella iuxta fratrem Rhadamanthum posita, et Eumenides. *Fratrem* in *fratres* ut sunt *s* et *m* finales inter se mutabiles corruptum est. *et* in fine versus recte addunt Hamburgensis et Perusinus. *Minoia* Hb. P. recte. *Minoida* alii codd.

24. *corripiare* H libri. *corripere ore* Auratus et Heinsius. Hic confert 2. 17, 6: Vel tu *Tantalea* moveare ad flumina sorte Ut *liquor* arenti fallat ab *ore* sitim. Sic Claudianus a Burmanno laudatus, Rapt. Pros. 2, 336: Non aqua *Tantaleis* subducitur invida labris.

11. 30. *Aera* libri. *Afra* Scaliger. *regna* libri, *nostra* vel *una* ed: '*one set of brasses.*'

11. 31. *maternos exaequat* libri. *materni exaequatur* ed. *turba* appositionem numeri pluralis amat.

11. 34. *acceptas* H, libri, recte. Cf. Plaut. Most. 1. 3. 69. capiundos crines: ubi Festum laudat Weisius: senis crinibus nubentes ornantur, quod is ornatus vetustissimus fuit.

11. 39, 40. Egregie de hoc loco disputavit H. A. I. Munro in *Journal of Philology*, vol. vi. pp. 53–62.

Ille putat duos versus in archetypo excidisse post 38, hanc vel similem formam habentes:

Et qui contuderunt animos pugnacis Hiberi
Hannibalemque armis Antiochumque suis.

Tum in 40 Herculem, paternum proavum Macedoniae regum, ut gloriari solebant, agnoscit, et versum ita rescribit:

Quique tuas proavus fregit, *Averne*, domos.

Paene adducor ut admittam *Averne*. Sed vir doctissimus non negabit versum stare posse quo modo libri nonnulli exhibent. Sententia duorum versuum est: Testor Persen, et eum qui Persen vicit. Duo Propertii propria in 40 insunt: primum, quod ad vocativum poeta subito transit: alterum, quod ablativo suo more utitur, ut *Argoa columba* 3. 22. 13, *remis Latinis* 4. 6. 45 et passim. Hic verte: *in spite of thy descent from Achilles.*

11. 53. *cuius rasos* codd. melioris notae. *cui commissos* codd. recentiores.

11. 66. Interpunxi post *facto* cum edd. vett.

festo H. A. I. Munro, et ita Koppiersius. *fati* vel *fatist* etiam coni. idem Munro.

11. 70. *uncturis* aut *aucturis* libri. *malis* libri. *meis* Lachmannus.

11. 79. *quid* N. *erit* N.

11. 84. *tace* N.

11. 94. *valet ulla vias* N.

11. 97. *lubrigia* N. *sumptum* N.

11. 99. *me* libri, fort. *ne*.

11. 102. *aquis* N recte: cf. 3. 18. 31, 32. *equis* H cum aliis codd. *avis* (ad avos) Heinsius.

POSTSCRIPTUM.

Hoc libello tantum non absoluto in manus meas venit editio Baehrensii, opus sane magnum et omnibus Propertium posthac edituris pro fundamento operis habendum, modo sint vera quae proposuit ille de archetypo ex quattuor codicibus antehac haud ita magni aestimatis redintegrando. Optime hercle meritus est de Propertio vir doctissimus, qui antiquos codices A (Vossianum) F (Laurentianum) V (Vaticanum) D (Daventrianum) suo tandem honori reddiderit. Mihi tamen, etsi vel post longam deliberationem a Baehrensio de quaestionibus criticis dissentire periculosum est, propositum consecutus ille non videtur, cum ex istis codicibus solis archetypum constituere conatus Neapolitanum in secundum ordinem ut interpolatorum optimum redegit. Multos locos enim cum considero, ubi N quamvis corruptus vestigia verae lectionis unice servat e. gr. 3. 6. 22: 3, 15, 3: 2, 27, 7: 2, 23, 22: 3. 5. 6: quosdam ubi ipsa verba poetae non illa quidem faciliora intellectu neque e coniectura suppleta solus incorrupta tradidit: e. gr. 4. 4. 55, fortasse 2. 32. 22: cum recordor quot locis scriba certe non per doctrinam ullam ut Baehrensio videtur antiquam orthographiam solus exhibeat: cum reputo quanta de aetate Neapolitani inter peritos sit dissensio: etiam atque etiam mirandum subit

huius codicis rationem imprimis non habendam fuisse a Baehrensio archetypum Propertianum redintegraturo. Sed etiam si placita sua probaverit non est cur Neapolitani ducis poeniteat, qui mirum in modum congruat cum codicibus a Baehrensio maximi habitis.

Sed de hac editione liberius disserendi occasionem fortasse nanciscar. Quod de me subcontumeliose in praefatione ed. suae locutus est vir doctus, et critico et Baehrensio facile ignosco, nec par pari referre studeo.

Quae contra meam coniecturam *Iardanis* 3. 11. 18. cavillatur, nihili mihi videntur esse. Nam auctorem qui synizesin sibi permiserit in *eosdem*, *eodem*, similem sed longe faciliorem (licet in vocabulo Graeco), sibi licentiam non esse permissurum, cuiusvis est asseverare, nondum adducor ut credam.

At hic Baehrensio gratias ago quod mihi locum praebuerit lectiones quasdam, quas meo Marte recuperatas pro meis editurus eram, viris doctis restituendi qui ante me eadem proposuissent. Sexcenties enim hoc mihi accidit, ut emendationes meas praeoccupatas invenirem ab aliis, praesertim Germanis, quorum coniecturae nisi in editionibus Propertii laudatae difficillime ad nostram Thulen deveniunt.

Sed ut suum cuique reddam

1. 2. 9. *muscosa* coni. ante me Keilius.

2. 31. 5. *Hic Phoebus Bhoebo* quod in praef. Heroidum mense Septembri 1873 scripta proposueram, id coniecisse Hooeftium Peric. Crit. p. 38. nunc video.

3. 7. 46. *Nil ubi Caure potes* ante me et SANDSTROEMIUS et POSTGATIUS.

3. 21. 28. *munde* ante me 'alii.'

3. 24. 25. *cautus* quod in Hermathena 1873 conieceram placuisse HEIMRICHIO nunc video.

4. 5. 20. *forat* et *talpa* a me quinque abhinc annis reperta publici iuris ante me fecit ROSSBERGHIUS.

4. 5. 61. *odoratum—Paestum* quod Postgatio attribueram, SCHIPPERSIUS sibi vindicat.

4. 7. 5. *amarus* LIVINEIUM coniecisse nunc primum video.

4. 10. 18. *a parco* IACOBUS Phil. 2. 454.

Quod si praeter haec aliquid mihi iniuste adrogaverim invitus id feci.

Baehrensii editione pellecta tres quattuorve paginas novas imprimendas curavi, ne haec editio aliquot bonis lectionibus careret. Hae sunt:

1. 8. 19. *Utere.* Ita Baehrensius cum D. V.

1. 13. 24. *aethereis* C. Rossberghius.

2. 28. 29. *omnis Heroidas inter* Baehr. cum D. V.

2. 31. 5. Nunc admitto *Phoebus* cum Baehrensio id satisfecisse sciam.

3. 2. 16. *Nec* Baehrensius, quod paene ipse edideram.

Valde blandiuntur, et erant digna quae reciperentur:

2. 15. 26. Vellet uti (Baehrens.)

2. 16. 27. exclusis—nobis—Ayrmannus.)

3. 13. 9. clausas—maritas (Baehrens.)

ADDENDA.

Praef. p. 7. pro *discerpit* lege *discernit.*

1. 1. 12. Nunc dedi *cominus* expulso *videre* ut glossa. cf. 2. 15. 22.

1. 17. 26. *rati* pro *choro* reponendum. (*Noto* Baehrens. cum D. V.).

2. 4. 30. *limitis* reponendum videtur pro *litoris.* Cf. 4. 9. 60.

2. 7. 20. *nomine* pro *sanguine* Postgatus, fortasse vere.

2. 9. 12. *vadis* non mutavi. Nam nescio an et hic et 3. 11. 51 (vada flumina Nili, ubi vulgo corr. *vaga*) adiectivi loco isto vocabulo Propertius utatur. Nilus minores volvens vertices exiguus fluit. *Fluviis* 2. 9. 12. Postgato adiectivus videtur.

2. 15. 49. Fortasse: *Da modo dum licet et:* et in 48 *oscula.*

2. 18. 5. Fortasse: *Quid mea si canis aetas marceret et annis.* Certe *canis* per se capiendum est.

2. 18. 12. *Leg:* a*b*iunctos.

2. 22. 43. Pro *venito* fortasse *videri* vel *negare* reponendum.

2. 25. 25. *Prior* pro *prius* omnino scribere oportuit: auriga, modo prior, inter extremos saepe redit.

2. 28. 40. Latet aliquid. Fort. 'Caerula *in* inferno velificata lacu.'

2. 32. 9. *video* malim.

2. 34. 29. Fort. *Dircaei—plectri* vel *Erythraei—plectri.* (*Erythraei* Ellisius.)

2. 34. 34. Fortasse: *tenuis factus* (*magno* ex 30 desumptum videtur).

2. 34. 38. *Tristis* libri, *Tristia* Broukhusius, Heinsius. N exhibet *equos* quod L. Muellerus pro nominativo edidit.

3. 1. 27. *cum prole Scamandro* G. Wolffio non Hauptio attribuendum.

3. 5. 39. Fortasse: *sint iura deum tormentaque sontum*.

3. 8. 29. *Leg:* grata.

3. 9. 25. Fortasse: *orbes*.

3. 17. 36. *Leg: T*undet.

3. 17. 38. *Leg:* fundens.

3. 18. 34. Fortasse: Caesar *R*omanis cessit in astra *sua*.

3. 19. 17. Fort. *amarae* vel *amaram*.

4. 1. 150. *Leg:* time.'

4. 2. 52. Scribe *Ille* sibi constabit Propertius. Vid. ad 3. 13. 39.

4. 3. 53. Fort. *ad sacra*.

SEX. PROPERTII ELEGIARUM

LIBER PRIMUS.

I.

Cynthia prima suis miserum me cepit ocellis,
  Contactum nullis ante cupidinibus.
Tum mihi constantis deiecit lumina fastus
  Et caput impositis pressit Amor pedibus,
Donec me docuit castas odisse puellas
  Improbus, et nullo vivere consilio.
Et mihi iam toto furor hic non deficit anno,
  Cum tamen adversos cogor habere deos.
Milanion nullos fugiendo, Tulle, labores
  Saevitiam durae contudit Iasidos.
Nam modo Partheniis amens errabat in antris,
  Ibat et hirsutas *cominus* ille feras:
Ille etiam *Hylaei* percussus vulnere rami
  Saucius Arcadiis rupibus ingemuit.
Ergo velocem potuit domuisse puellam:
  Tantum in amore preces et benefacta valent!
In me tardus Amor non ullas cogitat artes,

Nec meminit notas, ut prius, ire vias.
At vos, deductae quibus est fallacia lunae
Et labor in magicis sacra piare focis,
En agedum dominae mentem convertite nostrae,
Et facite illa meo palleat ore magis.
Tunc ego crediderim vobis et sidera et amnes
Posse Cytaines ducere carminibus.
Et vos, qui sero lapsum revocatis, amici,
Quaerite non sani pectoris auxilia.
Fortiter et ferrum saevos patiemur et ignes,
Sit modo libertas, quae velit ira, loqui.
Ferte per extremas gentes, et ferte per undas,
Qua non ulla meum femina norit iter.
Vos remanete, quibus facili Deus annuit aure,
Sitis et in tuto semper amore pares.
In me nostra Venus noctes exercet amaras,
Et nullo vacuus tempore defit amor.
Hoc, moneo, vitate malum: sua quemque moretur
Cura, neque assueto mutet amore locum.
Quod si quis monitis tardas adverterit aures,
Heu referet quanto verba dolore mea!

II.

Quid iuvat ornato procedere, vita, capillo
Et tenues Coa veste movere sinus?
Aut quid Orontea crines perfundere murra
Teque peregrinis vendere muneribus?
Naturaeque decus mercato perdere cultu,
Nec sinere in propriis membra nitere bonis?
Crede mihi, non ulla tuaest medicina figurae:
Nudus Amor formae non amat artificem.

Aspice, quos summittat humus formosa colores:
Ut veniant hederae sponte sua melius,
Surgat et in solis formosius arbutus antris,
Et sciat indociles currere lympha vias.
Litora nativis persuadent picta lapillis,
Et volucres nulla dulcius arte canunt.
Non sic Leucippis succendit Castora Phoebe,
Pollucem cultu non Hilaira soror,
Non Idae et cupido quondam discordia Phoebo
Eveni patriis filia litoribus:
Nec Phrygium falso traxit candore maritum
Avecta externis Hippodamia rotis:
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis Apelleis est color in tabulis.
Non illis studium vulgo conquirere amantes:
Illis ampla satis forma pudicitia.
Non ego nunc vereor ne sim tibi vilior istis:
Uni si qua placet, culta puella sat est;
Cum tibi praesertim Phoebus sua carmina donet
Aoniamque libens Calliopea lyram,
Unica nec desit iucundis gratia verbis,
Omnia quaeque Venus, quaeque Minerva probat.
His tu semper eris nostrae gratissima vitae,
Taedia dum miserae sint tibi luxuriae.

III.

Qualis Thesea iacuit cedente carina
Languida desertis Gnosia litoribus,
Qualis et accubuit primo Cepheia somno
Libera iam duris cotibus Andromede,
Nec minus assiduis Edonis fessa choreis

Qualis in herboso concidit Apidano:
Talis visa mihi mollem spirare quietem
Cynthia non certis nixa caput manibus,
Ebria cum multo traherem vestigia Baccho,
Et quaterent sera nocte facem pueri.
Hanc ego, nondum etiam sensus deperditus omnes,
Molliter inpresso conor adire toro:
Et quamvis duplici correptum ardore iuberent
Hac Amor hac Liber, durus uterque deus,
Subiecto leviter positam temptare lacerto,
Osculaque admota sumere *r*ara manu,
Non tamen ausus eram dominae turbare quietem,
Expertae metuens iurgia saevitiae,
Sed sic intentis haerebam fixus ocellis,
Argus ut ignotis cornibus Inachidos.
Et modo solvebam nostra de fronte corollas
Ponebamque tuis, Cynthia, temporibus,
Et modo gaudebam lapsos formare capillos,
Nunc furtiva cavis poma dabam manibus,
Omniaque ingrato largibar munera somno,
Munera de prono saepe voluta sinu.
Et quotiens raro duxit suspiria motu,
Obstupui vano credulus auspicio,
Ne qua tibi insolitos portarent visa timores,
Neve quis invitam cogeret esse suam.
Donec diversas percurrens luna fenestras,
Luna moraturis sedula luminibus,
Compositos levibus radiis patefecit ocellos.
Sic ait, in molli fixa toro cubitum,
"Tandem te nostro referens iniuria lecto
Alterius *clau*sis expulit e foribus?

Namque ubi longa meae consumpsti tempora noctis,
  Languidus exactis, ei mihi, sideribus?
O utinam tales producas, inprobe, noctes,
  Me miseram quales semper habere iubes!
Nam modo purpureo fallebam stamine somnum,
  Rursus et Orpheae carmine, fessa, lyrae:
Interdum leviter mecum deserta querebar
  Externo longas saepe in amore moras,
Dum me iucundis lapsam sopor inpulit alis.
  Illa fuit lacrimis ultima cura meis."

IV.

Quid mihi tam multas laudando, Basse, puellas
  Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris vitae quodcumque sequetur
  Hoc magis assueto ducere servitio?
Tu licet Antiopae formam Nycteïdos et tu
  Spartanae referas laudibus Hermionae,
Et quascumque tulit formosi temporis aetas:
  Cynthia non illas nomen habere sinat:
Nedum, si levibus fuerit collata figuris,
  Inferior duro iudice turpis eat.
Haec sed forma mei pars est extrema furoris:
  Sunt maiora, quibus, Basse, perire iuvat,
Ingenuus color et multis decus artibus et quae
  Gaudia sub tacita ducere veste libet:
Quo magis et nostros contendis solvere amores,
  Hoc magis accepta fallit uterque fide.
Non impune feres. sciet haec insana puella,
  Et tibi non tacitis vocibus hostis erit:
Nec tibi me *post* haec committet Cynthia, nec te
  Quaeret: erit tanti criminis illa memor,

Et te circum omnes alias irata puellas
  Differet: heu nullo limine carus eris.
Nullas illa suis contemnet fletibus aras,
  Et quicumque sacer, qualis, ubique, lapis.
Non ullo gravius temptatur Cynthia damno,
  Quam sibi cum rapto cessat amore deus,
Praecipue nostri. maneat sic semper, adoro,
  Nec quicquam ex illa quod querar inveniam.

V.

Invide, tu tandem voces compesce molestas,
  Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi vis, insane? meos sentire furores?
  Infelix, properas ultima nosse mala,
Et miser ignotos vestigia ferre per ignes,
  Et bibere e tota toxica Thessalia.
Non est illa vagis similis conlata puellis:
  Molliter irasci non *v*olet illa tibi.
Quod si forte *t*uis non est contraria *v*otis,
  At tibi curarum milia quanta dabit!
Non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos:
  Illa feros animis alligat una viros.
Ah mea contemptus quotiens ad limina curres,
  Cum tibi singultu fortia verba cadent,
Et tremulus maestis orietur fletibus horror,
  Et timor informem ducet in ore notam,
Et quaecumque voles fugient tibi verba querenti,
  Nec poteris, qui sis aut ubi, nosse miser.
Tum grave servitium nostrae cogere puellae
  Discere, et exclusum quid sit abire domum:
Nec iam pallorem totiens mirabere nostrum,

Aut cur sim toto corpore nullus ego.
Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti:
Nescit Amor priscis cedere imaginibus.
Quod si parva tuae dederis vestigia culpae,
Quam cito de tanto nomine rumor eris!
Non ego tum potero solacia ferre roganti,
Cum mihi nulla mei sit medicina mali:
Sed pariter miseri socio cogemur amore
Alter in alterius mutua flere sinu.
Quare, quid possit mea Cynthia, desine, Galle,
Quaerere: non inpune illa rogata venit.

VI.

Non ego nunc Hadriae vereor mare noscere tecum,
Tulle, neque Aegaeo ducere vela salo,
Cum quo Rhipaeos possim conscendere montes,
Ulteriusque domos vadere Memnonias:
Sed me complexae remorantur verba puellae,
Mutatoque graves saepe colore preces.
Illa mihi totis argutat noctibus ignes,
Et queritur nullos esse relicta deos:
Illa meam mihi iam se denegat: illa minatur,
Quae solet i*ng*rato tristis amica viro.
His ego non horam possum durare querellis:
Ah pereat, si quis lentus amare potest!
An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas
Atque Asiae veteres cernere divitias,
Ut mihi deducta faciat convicia puppi
Cynthia et insanis ora notet manibus,
Osculaque opposito dicat sibi debita vento,
Et nihil *infido* durius esse viro?
Tu patrui meritas conare anteire secures,

Et vetera oblitis iura refer sociis :
Nam tua non aetas umquam cessavit amori,
Semper at armatae cura fuit patriae,
Et tibi non umquam nostros puer iste labores
Adferat et lacrimis omnia nota meis.
Me sine, quem semper voluit fortuna iacere,
Hanc animam extremae reddere nequitiae.
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoque terra tegat.
Non ego sum laudi, non natus idoneus armis :
Hanc me militiam fata subire volunt.
At tu, seu mollis qua tendit Ionia, seu qua
Lydia Pactoli tingit arata liquor,
Seu pedibus terras seu pontum carpere remis
Ibis, et accepti pars eris imperii,
Tum tibi si qua mei veniet non inmemor hora,
Vivere me duro sidere certus eris.

VII.

Dum tibi Cadmeae dicuntur, Pontice, Thebae
Armaque fraternae tristia militiae,
Atque, ita sim felix, primo contendis Homero,
Sint modo fata tuis mollia carminibus,
Nos, ut consuemus, nostros agitamus amores,
Atque aliquid duram quaerimus in dominam :
Nec tantum ingenio, quantum servire dolori,
Cogor et aetatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur vitae modus, haec mea fama est,
Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctae solum placuisse puellae,
Pontice, et iniustas saepe tulisse minas :

Me legat assidue post haec neglectus amator,
Et prosint illi cognita nostra mala.
Te quoque si certo puer hic concusserit arcu,
Qu*am* noll*es* nostros *heu* violasse deos!
Longe castra tibi, longe miser agmina septem
Flebis in aeterno surda iacere situ,
Et frustra cupies mollem componere versum,
Nec tibi subiciet carmina serus Amor.
Tum me non humilem mirabere saepe poetam:
Tunc ego Romanis praeferar ingeniis,
Nec poterunt iuvenes nostro reticere sepulcro
"Ardoris nostri magne poeta iaces."
Tu cave nostra tuo contemnas carmina fastu:
Saepe venit magno fenore tardus Amor.

VIII.

"Tune igitur demens, nec te mea cura moratur?
An tibi sum gelida vilior Illyria,
Et tibi iam tanti, quicumque est, iste videtur,
Ut sine me vento quolibet ire velis?
Tune audire potes vesani murmura ponti?
Fortis et in dura nave iacere potes?
Tu pedibus teneris positas *s*ulc*a*re *p*ruinas,
Tu potes insolitas, Cynthia, ferre nives?
O utinam hibernae duplicentur tempora brumae,
Et sit iners tardis navita Vergiliis,
Nec tibi Tyrrhena solvatur funis harena
Neve inimica meas elevet aura preces,
Atque ego non videam tales subsidere ventos,
Cum tibi *pro*vectas auferet unda rates,
Et me defixum vacua patietur in ora

Crudelem infesta saepe vocare manu!
Sed quocumque modo de me, periura mereris,
Sit Galatea tuae non aliena viae,
Ute*re* felici praevecta Ceraunia remo,
Accipiat placidis Oricos aequoribus.
Nam me non ullae poterunt corrumpere taedae,
Quin ego, vita, tuo limine vera querar:
Nec me deficiet nautas rogitare citatos
"Dicite, quo portu clausa puella mea est?"
Et dicam: "licet A*rt*aciis considat in oris,
Et licet H*yl*leis: illa futura mea est."

Hic erat! hic iurata manet! rumpantur iniqui!
Vicimus! assiduas non tulit illa preces!
Falsa licet cupidus deponat gaudia livor:
Destitit ire novas Cynthia nostra vias.
Illi carus ego et per me carissima Roma
Dicitur, et sine me dulcia regna negat.
Illa vel angusto mecum requiescere lecto
Et quocumque modo maluit esse mea,
Quam sibi dotatae regnum vetus Hippodamiae,
Et quas Elis opes ante pararat equis.
Quamvis magna daret, quamvis maiora daturus,
Non tamen illa meos fugit avara sinus.
Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
Sed potui blandi carminis obsequio.
Sunt igitur Musae, neque amanti tardus Apollo,
Quis ego fretus amo: Cynthia rara mea est.
Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis:
Sive dies seu nox venerit, illa mea est,

Nec mihi rivalis certos subducet amores.
  Ista meam norit gloria canitiem.

IX.

Dicebam tibi venturos, irrisor, amores,
  Nec tibi perpetuo libera verba fore:
Ecce iaces supplexque venis ad iura puellae,
  Et tibi nunc quaevis imperat empta modo.
Non me Chaoniae vincant in amore columbae
  Dicere, quos iuvenes quaeque puella domet.
Me dolor et lacrimae merito fecere peritum:
  Atque utinam posito dicar amore rudis!
Quid tibi nunc misero prodest grave dicere carmen
  Aut Amphioniae moenia flere lyrae?
Plus in amore valet Mimnermi versus Homero:
  Carmina mansuetus lenia quaerit Amor.
I quaeso et tristis istos depone libellos,
  Et cane quod quaevis nosse puella velit.
Quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
  Insanus medio flumine quaeris aquam.
Necdum etiam palles, vero nec tangeris igni:
  Haec est venturi prima favilla mali.
Tum magis Armenias cupies accedere tigres
  Et magis infernae vincula nosse rotae,
Quam pueri totiens arcum sentire medullis
  Et nihil iratae posse negare tuae.
Nullus Amor cuiquam faciles ita praebuit alas,
  Ut non alterna presserit ille manu.
Nec te decipiat, quod sit satis illa parata:
  Acrius illa subit, Pontice, si qua tua est;
Quippe ubi non liceat vacuos seducere ocellos,

Nec vigilare alio nomine cedat Amor:
Qui non ante patet, donec manus attigit ossa.
Quisquis es, assiduas ah fuge blanditias.
Illis et silices et possint cedere quercus;
Nedum tu possis, spiritus iste levis.
Quare, si pudor est, quam primum errata fatere:
Dicere, qua pereas, saepe in amore levat.

X.

O iucunda quies, primo cum testis amori
Adfueram vestris conscius in lacrimis!
O noctem meminisse mihi iucunda voluptas,
O quotiens votis illa vocanda meis,
Cum te complexa morientem, Galle, puella
Vidimus, et longa ducere verba mora!
Quamvis labentes premeret mihi somnus ocellos
Et mediis caelo Luna ruberet equis,
Non tamen a vestro potui secedere lusu:
Tantus in alternis vocibus ardor erat.
Sed quoniam non es veritus concredere nobis,
Accipe commissae munera laetitiae.
Non solum vestros didici reticere dolores:
Est quiddam in nobis maius, amice, fide.
Possum ego divisos iterum coniungere amantes
Et dominae tardas possum aperire fores,
Et possum alterius curas sanare recentis,
Nec levis in verbis est medicina meis.
Cynthia me docuit semper quae cuique petenda
Quaeque cavenda forent: non nihil egit Amor.
Tu cave ne tristi cupias pugnare puellae,
Neve superba loqui, neve tacere diu:

Neu, si quid petiit, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro vano verba benigna cadant.
Irritata venit, quando contemnitur illa,
Nec meminit iustas ponere laesa minas:
At quo sis humilis magis et subiectus amori,
Hoc magis effect*u* saepe fruare bono.
Is poterit felix una remanere puella,
Qui numquam vacuo pectore liber erit.

XI.

Ecquid te mediis cessantem, Cynthia, Bais,
Qua iacet Herculeis semita litoribus,
Et modo Thesproti mirantem subdita regno
Proxima Misenis aequora nobilibus
Nostri cura subit memores a*h* ducere noctes?
Ecquis in extremo restat amore locus?
An te nescio quis simulatis ignibus hostis
Sustulit e nostris, Cynthia, carminibus?
Atque utinam mage te remis confisa minutis
Parvula Lucrina cymba moretur aqua,
Aut teneat clausam tenui Teut*hr*antis in unda
Alternae facilis cedere lympha manu,
Quam vacet alterius blandos audire susurros
Molliter in tacito litore compositam,
Ut solet amota labi custode puella
Perfida, communes nec meminisse deos;
Non quia perspecta non es mihi cognita fama,
Sed quod in hac omnis parte timetur amor.
Ignosces igitur, si quid tibi triste libelli
Attulerint nostri: culpa timoris erit.
An mihi *nunc* maior carae custodia matris,

Aut sine te vitae cura sit ulla meae?
Tu mihi sola domus, tu, Cynthia, sola parentes,
Omnia tu nostrae tempora laetitiae.
Seu tristis veniam seu contra laetus amicis,
Quidquid ero, dicam: "Cynthia causa fuit."
Tu modo quam primum corruptas desere Baias.
Multis ista dabunt litora discidium,
Litora, quae fuerant castis inimica puellis.
Ah pereant Baiae, crimen amoris, aquae!

XII.

Quid mihi desidiae non cessas fingere crimen,
Quod faciat nobis, conscia Roma, moram?
Tam multa illa meo divisa est milia lecto,
Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano,
Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores
Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat.
Olim gratus eram: non illo tempore cuiquam
Contigit, ut simili posset amare fide.
Invidiae fuimus: num me deus obruit? an quae
Lecta Prometheis dividit herba iugis?
Non sum ego qui fueram: mutat via longa puellas:
Quantus in exiguo tempore fugit amor!
Nunc primum longas solus cognoscere noctes
Cogor et ipse meis auribus esse gravis.
Felix, qui potuit praesenti flere puellae:
Non nihil aspersis gaudet Amor lacrimis;
Aut si despectus potuit mutare calores:
Sunt quoque translato gaudia servitio.
Mi neque amare aliam neque ab hac desistere fas est:
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

XIII.

Tu, quod saepe soles, nostro laetabere casu,
Galle, quod abrepto solus amore vacem.
At non ipse tuas imitabor, perfide, voces:
Fallere te numquam, Galle, puella velit.
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
Certus et in nullo quaeris amore moram,
Perditus in quadam tardis pallescere curis
Incipis, et primo lapsus a*b*ire gradu.
Haec erit illarum contempti poena doloris,
Multarum miseras exiget una vices.
Haec tibi vulgares istos compescet amores,
Nec nova quaerendo semper amicus eris.
Haec ego non rumore malo, non augure doctus:
Vidi ego: me quaeso teste negare potes?
Vidi ego te toto vinctum languescere collo
Et flere in*i*ectis, Galle, diu manibus,
Et cupere optatis animam deponere veris,
Et quae deinde meus celat, amice, pudor.
Non ego complexus potui diducere vestros:
Tantus erat demens inter utrosque furor.
Non sic Haemonio Salmonida mixtus Enipeo
Taenarius facili pressit amore deus,
Nec sic caelestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit in aeth*er*eis gaudia prima iugis.
Una dies omnis potuit praecurrere amantes:
Nam tibi non tepidas subdidit illa faces,
Nec tibi praeteritos passa est succedere fastus,
Nec sinet a*b*duci: te tuus ardor aget.
Nec mirum, cum sit Iove digna et proxima Ledae,

Et Ledae partu gratior, una tribus :
Illa sit Inachiis et blandior heroinis,
Illa suis verbis cogat amare Iovem.
Tu vero, quoniam semel es periturus amore,
Utere : non alio limine dignus eras.
Qu*i* tibi sit felix, quoniam novus incidit, error :
Et quo*d*cumque voles, una sit ista tibi.

XIV.

Tu licet abiectus Tiberina molliter unda
Lesbia Mentoreo vina bibas opere,
Et modo tam celeres mireris currere lintres
Et modo tam tardas funibus ire rates,
Et nemus omne satas intendat vertice silvas,
Urgetur quantis Caucasus arboribus :
Non tamen ista meo valeant contendere amori :
Nescit Amor magnis cedere divitiis.
Nam sive optatam mecum trahit illa quietem,
Seu facili totum ducit amore diem,
Tum mihi Pactoli veniunt sub tecta liquores,
Et legitur rubris gemma sub aequoribus :
Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges ;
Quae maneant, dum me fata perire volent.
Nam quis divitiis adverso gaudet Amore ?
Nulla mihi tristi praemia sint Venere !
Illa potest magnas heroum infringere vires,
Illa etiam duris mentibus esse dolor :
Illa neque Arabium metuit transcendere limen,
Nec timet ostrino, Tulle, subire toro,
Et miserum toto iuvenem versare cubili :
Quid relevant variis serica textilibus ?

Quae mihi dum placata aderit, non ulla verebor
  Regna vel Alcinoi munera despicere.

XV.

Saepe ego multa tuae levitatis dura timebam,
  Hac tamen excepta, Cynthia, perfidia.
Aspice me quanto rapiat fortuna periclo :
  Tu tamen in nostro lenta timore venis.
Et potes hesternos manibus componere crines
  Et longa faciem quaerere desidia,
Nec minus Eois pectus variare lapillis,
  Ut formosa novo quae parat ire viro.
At non sic Ithaci digressu mota Calypso
  Desertis olim fleverat aequoribus :
Multos illa dies incomptis maesta capillis
  Sederat iniusto multa locuta salo,
Et quamvis numquam posthaec visura, dolebat
  Illa tamen longae conscia laetitiae.
Nec sic Aesoniden rapientibus anxia ventis
  Hypsipyle vacuo constitit in thalamo :
Hypsipyle nullos postilla sensit amores,
  Ut semel Haemonio tabuit hospitio.
Coniugis Evadne miseros elata per ignes
  Occidit, Argivae fama pudicitiae.
(15) Alphesiboea suos ulta est pro coniuge fratres,
(16) Sanguinis et cari vincula rupit amor.
Quarum nulla tuos potuit convertere mores,
  Tu quoque uti fieres nobilis historia.
Desine iam revocare tuis periuria verbis,
  Cynthia, et oblitos parce movere deos :
Audax, ah nimium nostro dolitura periclo,

Si quid forte tibi durius inciderit.
*A*lta prius vasto labentur flumina ponto,
Annus et inversas duxerit ante vices,
Quam tua sub nostro mutetur pectore cura:
Sis quodcumque voles, non aliena tamen.
*T*am tibi ne viles isti videantur ocelli,
Per quos saepe mihi credita perfidia est.
Hos tu iurabas, si quid mentita fuisses,
Ut tibi suppositis exciderent manibus.
Et contra magnum potes hos attollere solem,
Nec tremis admissae conscia nequitiae?
Quis te cogebat multos pallere colores
Et fletum invitis ducere luminibus?
Quis ego nunc pereo, similes moniturus amantes
"O nullist tutum credere blanditiis!"

XVI.

Quae fueram magnis olim patefacta triumphis,
Ianua Tarpeiae nota pudicitiae,
Cuius inaurati celebrarunt limina currus
Captorum lacrimis umida supplicibus,
Nunc ego, nocturnis potorum saucia rixis,
Pulsata indignis saepe queror manibus,
Et mihi non desunt turpes pendere corollae
Semper et exclusis signa iacere faces.
Nec possum infamis dominae defendere noctes,
Nobilis obscenis tradita carminibus.
Nec tamen illa suae revocatur parcere famae,
Turpior et saecli vivere luxuria.
Has inter gravibus cogor deflere querellis,
Supplicis a longis tristior excubiis.

Ille meos numquam patitur requiescere postes,
  Arguta referens carmina blanditia.
"Ianua vel domina penitus crudelior ipsa,
  Quid mihi tam duris clausa taces foribus?
Cur numquam reserata meos admittis amores,
  Nescia furtivas reddere mota preces?
Nullane finis erit nostro concessa dolori,
  Tristis et in tepido limine somnus erit?
Me mediae noctes, me sidera *pro*na iacentem,
  Frigidaque eoo me dolet aura gelu:
Tu sola humanos numquam miserata dolores
  Respondes tacitis mutua cardinibus.
O utinam traiecta cava mea vocula rima
  Percussas dominae vertat in auriculas!
Sit licet et saxo patientior illa Sicano,
  Sit licet et ferro durior et chalybe:
Non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
  Surget et invitis spiritus in lacrimis.
Nunc iacet alterius felici nixa lacerto:
  At mea nocturno verba cadunt Zephyro.
Sed tu sola mei, tu maxima causa doloris,
  Victa meis numquam, ianua, muneribus.
Te non ulla meae laesit petulantia linguae,
  Quae solet i*ng*rato dicere *v*ota loco,
Ut me tam longa raucum patiare querella
  Sollicitas trivio pervigilare moras.
At tibi saepe novo deduxi carmina versu,
  Osculaque inpressis nixa dedi gradibus.
Ante tuos quotiens verti me, perfida, postes,
  Debitaque occultis vota tuli manibus!"
Haec ille et si quae miseri novistis amantes

Et matutinis obstrepit alitibus.
Sic ego nunc dominae vitiis et semper amantis
Fletibus aeterna differor invidia.

XVII.

Et merito, quoniam potui fugisse puellam!
Nunc ego desertas alloquor alcyonas.
Nec mihi Cassiope solito visura carinamst
Omine, et ingrato litore vota cadunt.
Quin etiam absenti prosunt tibi, Cynthia, venti:
Aspice, quam saevas increpat aura minas!
Nullane placatae veniet fortuna procellae?
Haeccine parva meum funus harena teget?
Tu tamen in melius saevas converte querellas:
Sat tibi sit poenae nox et iniqua vada.
An poteris siccis mea fata reponere ocellis,
Ossaque nulla tuo nostra tenere sinu?
Ah pereat, quicumque rates et vela paravit
Primus et invito gurgite fecit iter.
Nonne fuit levius dominae pervincere mores
(Quamvis dura, tamen rara puella fuit),
Quam sic ignotis circumdata litora silvis
Cernere et optatos quaerere Tyndaridas?
Illic si qua meum sepelissent fata dolorem,
Ultimus et posito staret amore lapis,
Illa meo caros donasset funere crines,
Molliter et tenera poneret ossa rosa:
Illa meum extremo clamasset pulvere nomen,
Ut mihi non ullo pondere terra foret.
At vos aequoreae formosa Doride natae,
Candida felici solvite vela choro:

Si quando vestras labens Amor attigit undas,
Mansuetis socio parcite litoribus.

XVIII.

Haec certe deserta loca et taciturna querenti,
Et vacuum Zephyri possidet aura nemus.
Hic licet occultos proferre inpune dolores,
Si modo sola queant saxa tenere fidem.
Unde tuos primum repetam, mea Cynthia, fastus?
Quod mihi das flendi, Cynthia, principium?
Qui modo felices inter numerabar amantes,
Nunc in amore tuo cogor habere notam.
Quid tantum merui? quae te mihi carmina mutant?
An nova tristitiae causa puella tuae?
Sic mihi te referas, levis, ut non altera nostro
Limine formosos intulit ulla pedes.
Quamvis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
Non ita saeva tamen venerit ira mea,
Ut tibi sim merito semper furor et tua flendo
Lumina deiectis turpia sint lacrimis.
An quia parva damus mutato signa colore,
Et non ulla meo clamat in ore fides?
Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,
Fagus et Arcadio pinus amica deo.
Ah quotiens vestras resonant mea verba sub umbras,
Scribitur et teneris Cynthia corticibus!
An tua quod peperit nobis iniuria curas,
Quae solum tacitis cognita sunt foribus?
Omnia consuevi timidus perferre superbae
Iussa, neque arguto fata dolore queri.
Pro quo, divini fontes, et frigida rupes

Et datur inculto tramite dura quies:
Et quodcumque meae possunt narrare querellae,
Cogor ad argutas dicere solus aves.
Sed qualiscumque es, resonent mihi 'Cynthia' silvae,
Nec deserta tuo nomine saxa vacent.

XIX.

Non ego nunc tristes vereor, mea Cynthia, Manes,
Nec moror extremo debita fata rogo:
Sed ne forte tuo careat mihi funus amore,
Hic timor est ipsis durior exequiis.
Non adeo leviter nos*tris* puer haesit ocellis,
Ut meus oblito pulvis amore vacet.
Illic Phylacides iucundae coniugis heros
Non potuit caecis inmemor esse locis,
Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis
Thessalis antiquam venerat umbra domum.
Illic quidquid ero, semper tua dicar imago:
Traicit et fati litora magnus amor.
Illic formosae veniant chorus heroinae,
Quas dedit Argivis Dardana praeda viris;
*H*arum nulla tua fuerit mihi, Cynthia, forma
Gratior, et Tellus hoc ita iusta sinat.
Quamvis te longae remorentur fata senectae,
Cara tamen lacrimis ossa futura meis.
Quae tu viva mea possis sentire favilla!
Tum mihi non ullo mors sit amara loco.
Quam vereor ne te contempto, Cynthia, busto,
Abstrahat *heu* nostro pulvere iniquus Amor,
Cogat et invitam lacrimas siccare cadentes!
Flectitur assiduis certa puella minis.

Quare, dum licet, inter nos laetemur amantes:
  Non satis est ullo tempore longus amor.

XX.

Hoc pro continuo te, Galle, monemus amore,
  Id tibi ne vacuo defluat ex animo:
"Saepe inprudenti fortuna occurrit amanti."
  Crudelis Minyis dixerit Ascanius.
Est tibi non infra speciem, non nomine dispar,
  Thiodamanteo proximus ardor Hylae:
Hu*i*c tu, sive leges umbrosae flumina silvae,
  Sive Aniena tuos tinxerit unda pedes,
Sive Gigantea spatiabere litoris ora,
  Sive ubicumque vago fluminis hospitio,
Nympharum semper cupidas defende rapinas,
  Non minor Ausoniis est amor Adr*y*a*si*n.
Ne tibi sit, durum, montes et frigida saxa,
  Galle, neque expertos semper adire lacus,
Quae miser ignotis error perpessus in oris
  Herculis indomito fleverat Ascanio.
Namque ferunt olim Pagasae navalibus Argon
  Egress*u*m longe Phasidos isse viam,
Et iam praeteritis labentem Athamantidos undis
  Mysorum scopulis adplicuisse ratem.
Hic manus heroum, placidis ut constitit oris,
  Mollia composita litora fronde tegit.
At comes invicti iuvenis processerat ultra
  Raram sepositi quaerere fontis aquam.
Hunc duo sectati fratres, Aquilonia proles,
  Hunc super et Zetes, hunc super et Calais,
Oscula suspensis instabant carpere palmis,

Oscula et alterna ferre supina fuga.
Ille sub extrema pendens secluditur ala,
Et volucres ramo submovet insidias.
Iam Pandioniae cess*it* genus Orithyiae:
Ah dolor, ibat Hylas, ibat *H*amadryasin.
Hic erat Arganthi Pege sub vertice montis
Grata domus Nymphis umida Thyniasin,
Quam supra null*i* pendebant debita curae
Roscida desertis poma sub arboribus,
Et circum irriguo surgebant lilia prato
Candida purpureis mixta papaveribus,
Quae modo decerpens tenero pueriliter ungui
Proposito florem praetulit officio,
Et modo formosis incumbens nescius undis
Errorem blandis tardat imaginibus.
Tandem haurire parat demissis flumina palmis
Innixus dextro plena trahens umero.
Cuius ut accensae Dryades candore puellae
Miratae solitos destituere choros,
Prolapsum leviter facili traxere liquore:
Tum sonitum rapto corpore fecit Hylas.
Cui procul Alcides iterat responsa: sed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert.
His, o Galle, tuos monitus servabis amores,
Formosum Nymphis credere visus Hylan.

XXI.

Tu qui consortem properas evadere casum,
Miles, ab Etruscis saucius aggeribus,
Quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego sum vestrae proxima militiae.

Sic te servato possint gaudere parentes,
Haec soror acta tuis sentiat e lacrimis:
Gallum per medios ereptum Caesaris enses
Effugere ignotas non potuisse manus,
Et quaecumque super dispersa invenerit ossa
Montibus Etruscis, haec sciat esse mea.

XXII.

Qualis et unde genus, qui sint mihi, Tulle, Penates,
Quaeris pro nostra semper amicitia.
Si Perusina tibi patriae sunt nota sepulcra,
Italiae duris funera temporibus,
Cum Romana suos egit discordia cives,
Sed mihi praecipue, pulvis Etrusca, dolor:
Tu proiecta mei perpessa es membra propinqui,
Tu nullo miseri contegis ossa solo:
Proxima subposito contingens Umbria campo
Me genuit, terris fertilis uberibus.

LIBER SECUNDUS.

I.

Quaeritis, unde mihi totiens scribantur amores,
Unde meus veniat mollis in ore liber.
Non haec Calliope, non haec mihi cantat Apollo:
Ingenium nobis ipsa puella facit.
Sive illam Cois fulgentem incedere *vidi*,
Hoc totum e Coa veste volumen erit:
Seu vidi ad frontem sparsos errare capillos,
Gaudet laudatis ire superba comis:
Sive lyrae carmen digitis percussit eburnis,
Miramur, facilis ut premat arte manus:
Seu cum poscentes somnum declinat ocellos,
Invenio causas mille poeta novas:
Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tum vero longas condimus Iliadas:
Seu quidquid fecit sive est quodcumque locuta,
Maxima de nihilo nascitur historia.
Quod mihi si tantum, Maecenas, fata dedissent,
Ut possem heroas ducere in arma manus,
Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo
Impositam, ut caeli Pelion esset iter,
Non veteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,
Xerxis et imperio bina coisse vada,

Regnave prima Remi, aut animos Carthaginis altae,
Cimbrorumque minas et benefacta Mari:
Bellaque resque tui memorarem Caesaris, et tu
Caesare sub magno cura secunda fores.
Nam quotiens Mutinam aut civilia busta Philippos
Aut canerem Siculae classica bella fugae,
Eversosque focos antiquae gentis Etruscae,
Et Ptolomaeei litora capta Phari,
Aut canerem *Aeg*yptum et Nilum, cum atratus in urbe
Septem captivis debilis ibat aquis,
Aut regum auratis circumdata colla catenis,
Actiaque in Sacra currere rostra Via:
Te mea Musa illis semper contexer*e*t armis,
Et sumpta et posita pace fidele caput.
Theseus infernis, superis testatur Achilles,
Hic Ixioniden, ille Menoetiaden.
Sed neque Phlegraeos Iovis Enceladique tumultus
Intonet angusto pectore Callimachus,
Nec mea conveniunt duro praecordia versu
Caesaris in Phrygios condere nomen avos.
Navita de ventis, de tauris narrat arator,
Enumerat miles vulnera, pastor oves,
Nos contra angusto versantes praelia lecto:
Qua pote quisque, in ea conterat arte diem.
Laus in amore mori: laus altera, si datur un*i*
Posse frui: fruar o solus amore meo!
Si memini, solet illa leves culpare puellas,
Et totam ex Helena non probat Iliada.
Seu mihi sunt tangenda novercae pocula Phaedrae,
Pocula privigno non nocitura suo,
Seu mihi Circaeo pereundum est gramine, sive

Colchis *I*olciacis urat aena focis,
Una meos quoniam praedata est femina sensus,
Ex hac ducentur funera nostra domo.
Omnes humanos sanat medicina dolores :
Solus amor morbi non amat artificem.
Tarda Philoctetae sanavit crura Machaon,
Phoenicis Chiron lumina Phillyrides,
Et deus extinctum Cressis Epidaurius herbis
Restituit patriis Androgeona focis,
M*y*sus et Haemoni*i* iuvenis qua cuspide vulnus
Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem.
Hoc si quis vitium poterit mihi demere, solus
Tantalea*e* poterit tradere poma manu :
Dolia virgineis idem ille repleverit urnis,
Ne tenera assidua colla graventur aqua :
Idem Caucasia solvet de rupe Promethei
Brachia et a medio pectore pellet avem.
Quandocumque igitur vitam mea fata reposcent,
Et breve in exiguo marmore nomen ero,
Maecenas, nostrae spes invidiosa iuventae,
Et vitae et morti gloria iusta meae,
Si te forte meo ducet via proxima busto,
Esseda caelatis siste Britanna iugis,
Taliaque illacrimans mutae iace verba favillae :
"Huic misero fatum dura puella fuit."

II.

Liber eram et vacuo meditabar vivere lecto :
At me composita pace fefellit Amor.
Cur haec in terris facies humana moratur ?
Iuppiter, ignoro pristina f*ur*ta tua.

Fulva coma est longaeque manus, et maxima toto
Corpore, et incedit vel Iove digna soror,
Aut cum Dulichias Pallas spatiatur ad aras,
Gorgonis anguiferae pectus operta comis,
Qualis et Ischomache, Lapithae genus, heroine,
Centauris medio grata rapina mero,
Mercurio *Ossaeis* fertur Boebeidos undis
Virgineum primo conposuisse latus.
Cedite iam, divae, quas pastor viderat olim
Idaeis tunicas ponere verticibus.
Hanc utinam faciem nolit mutare senectus,
Etsi Cumaeae saecula vatis aget.

III.

Qui null*am* tibi dicebas iam posse nocere,
Haesisti: cecidit spiritus ille tuus.
Vix unum potes, infelix, requiescere mensem,
Et turpis de te iam liber alter erit.
Quaerebam, sicca si posset piscis harena
Nec solitus ponto vivere torvus aper,
Aut ego si possem studiis vigilare severis:
Differtur, numquam tollitur ullus amor.
Nec me tam facies, quamvis sit candida, cepit,
— Lilia non domina sint magis alba mea:
Ut Maeotica nix minio si certet Hibero,
Utque rosae puro lacte natant folia —,
Nec de more comae per levia colla fluentes,
Non oculi, geminae, sidera nostra, faces,
Nec si qua Arabio lucet bombyce puella
— Non sum de nihilo blandus amator ego —,
Quantum quod posito formose saltat Iaccho,

Egit ut euantes dux Ariadna choros,
Et quantum, Aeolio cum temptat carmina plectro,
Par Aganippeae ludere docta lyrae,
Et sua cum antiquae committit scripta Corinnae,
Carmina quae qu*ae*vis non putat aequa suis.
N*um* tibi nascenti primis, mea vita, diebus
*Can*didus argutum sternuit omen Amor?
Haec *haec* contulerunt caelestia munera divi,
Haec tibi ne matrem forte dedisse putes.
Non non humani partus sunt talia dona:
Ista decem menses non peperere bona.
Gloria Romanis una es tu nata puellis:
Romana accumbes prima puella Iovi.
Nec semper nobiscum humana cubilia vises:
Post Helenam haec terris forma secunda redit.
Hac ego nunc mirer si flagret nostra iuventus?
Pulchrius hac fuerat, Troia, perire tibi.
Olim mirabar, quod tanti ad Pergama belli
Europae atque Asiae causa puella fuit:
Nunc, Pari, tu sapiens et tu, Menelae, fuisti,
Tu, quia poscebas, tu, quia lentus eras.
Digna quidem facies, pro qua vel obiret Achilles:
Vel Priamo belli causa probanda fuit.
Si quis vult fama tabulas anteire vetustas,
Hic dominam exemplo ponat in a*r*te meam:
Sive illam Hesperiis sive illam ostendet Eois,
Uret et Eoos, uret et Hesperios.
His saltem ut tenear iam finibus! aut mihi, si quis,
Acrius ut moriar, venerit alter amor!
Ac veluti primo taurus detrectat aratra,
Post venit assueto mollis ad arva iugo,

Sic primo iuvenes trepidant in amore feroces,
Dehinc domiti post haec aequa et iniqua ferunt.
Turpia perpessus vates est vincla Melampus,
Cognitus Iphicli subripuisse boves;
Quem non lucra, magis Pero formosa coegit,
Mox Amythaonia nupta futura domo.

IV.

Multa prius dominae delicta queraris oportet,
Saepe roges aliquid, saepe repulsus eas,
Et saepe inmeritos corrumpas dentibus ungues,
Et crepitum dubio suscitet ira pede.
Nequiquam perfusa meis unguenta capillis,
Ibat et expenso planta morata gradu.
Non hic herba valet, non hic nocturna Cytaeis,
Non Perimedeae gramina cocta manus.
Quippe ubi nec causas nec apertos cernimus ictus,
Unde tamen veniant tot mala caeca via est.
Non eget hic medicis, non lectis mollibus aeger,
Huic nullum caeli tempus et aura nocet:
Ambulat, et subito mirantur funus amici:
Sic est incautum, quidquid habetur amor.
Nam cui non ego sum fallaci praemia vati?
Quae mea non decies somnia versat anus?
Hostis si quis erit nobis, amet ille puellas:
Gaudeat in puero, si quis amicus erit.
Tranquillo tuta descendis flumine cymba:
Quid tibi tam parvi litoris unda nocet?
Alter saepe uno mutat praecordia verbo,
Altera vix ipso sanguine mollis erit.

V.

Hoc verum est, tota te ferri, Cynthia, Roma,
  Et non ignota vivere nequitia?
Haec merui sperare? dabis mi, perfida, poenas:
  Et nobis *alio*, Cynthia, ventus erit.
Inveniam tamen e multis fallacibus unam,
  Quae fieri nostro carmine nota velit,
Nec mihi tam duris insultet moribus, et te
  Vellicet: heu sero flebis amata diu.
Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus:
  Si dolor abfuerit, crede, redibit amor.
Non ita Carpathiae variant Aquilonibus undae,
  Nec dubio nubes vertitur atra Noto,
Quam facile irati verbo mutantur amantes:
  Dum licet, iniusto subtrahe colla iugo.
Nec tu non aliquid, sed prima nocte, dolebis:
  Omne in amore malum, si patiare, leve est.
At tu, per dominae Iunonis dulcia iura
  Parce tuis animis, vita, nocere tibi.
Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
  Verum etiam instanti laesa repugnat ovis.
Nec tibi periuro scindam de corpore vestem,
  Nec mea praeclusas fregerit ira fores,
Nec tibi conexos iratus carpere crines
  Nec duris ausim laedere pollicibus.
Rusticus haec aliquis tam turpia praelia quaerat,
  Cuius non hederae circuiere caput.
Scribam igitur, quod non umquam tua deleat aetas,
  "Cynthia forma potens, Cynthia verba levis."
Crede mihi, quamvis contemnas murmura famae,
  Hic tibi pallori, Cynthia, versus erit.

VI.

Non ita complebant Ephyreae Laidos aedes,
  Ad cuius iacuit Graecia tota fores,
Turba Menandreae fuerat nec Thaidos olim
  Tanta, in qua populus lusit Erichthonius,
Nec, quae deletas potuit componere Thebas,
  Phryne tam multis facta beata viris.
Quin etiam falsos fingis tibi saepe propinquos,
  Oscula nec desunt qui tibi iure ferant.
Me iuvenum pictae facies, me nomina laedunt,
  Me tener in cunis et sine voce puer:
Me laed*i*t, si multa tibi dedit oscula mater,
  Me soror et cum qua dormit amic*t*a simul:
Omnia me laed*u*nt:—timidus sum: ignosce timori:—
  Et miser in tunica suspicor esse virum.
His olim, ut fama est, vitiis ad praelia ventum est:
  His Troiana vides funera principiis.
Aspera Centauros eadem dementia iussit
  Frangere in adversum pocula Pirithoum.
Cur exempla petam Graium? tu criminis auctor,
  Nutritus dur*ae*, Romule, lacte lupae.
Tu rapere intactas docuisti impune Sabinas:
  Per te nunc Romae quidlibet audet Amor.
Felix A*d*meti coniunx et lectus Ulixis,
  Et quaecumque *v*iri femina limen amat.
Templa Pudicitiae quid opus statuisse puellis,
  Si cuivis nuptae quidlibet esse licet?
Quae manus obscaenas depinxit prima tabellas
  Et posuit casta turpia visa domo,
Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos,

Nequitiaeque suae noluit esse rudes.
Ah gemat, in terris *ista* qui protulit arte
*O*rgia sub tacita condita laetitia.
Non istis olim variabant tecta figuris:
Tum paries nullo crimine pictus erat.
Sed non immerito velavit aranea fanum,
Et mala desertos occupat herba deos.
Quos igitur tibi custodes, quae limina ponam,
Quae numquam supra pes inimicus eat?
Nam nihil invitae tristis custodia prodest:
Quam peccare pudet, Cynthia, tuta sat est.
Nos uxor numquam, numquam me ducet amica:
Semper amica mihi, semper et uxor eris.

VII.

Gavisa est certe sublatam Cynthia legem,
Qua quondam edicta *fl*emus uterque diu,
Ni nos divideret. Quamvis diducere amantes
Non queat invitos Iuppiter ipse duos.
At magnus Caesar. Sed magnus Caesar in armis:
Devictae gentes nil in amore valent.
Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
Quam possem nuptae perdere amore faces,
Aut ego transirem tua limina clausa maritus,
Respiciens udis prodita luminibus.
Ah mea tum qualis caneret tibi tibia, somnos,
Tibia, funesta tristior illa tuba!
Unde mihi patriis natos praebere triumphis?
Nullus de nostro sanguine miles erit.
Quod si vera meae comitare*m* castra puellae,
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.

Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hibernos lata Borysthenidas.
Tu mihi sola places: placeam tibi, Cynthia, solus.
Hic erit et patrio sanguine pluris amor.

VIII.

Eripitur nobis iam pridem cara puella,
Et tu me lacrimas fundere, amice, vetas!
Nullae sunt inimicitiae nisi amoris acerbae:
Ipsum me iugula, lenior hostis ero.
Possum ego in alterius positam spectare lacerto?
Nec mea dicetur, quae modo dicta mea est?
Omnia vertuntur: certe vertuntur amores:
Vinceris, at vinc*es*: haec in amore rota est.
Magni saepe duces, magni cecidere tyranni,
Et Thebae steter*u*nt, altaque Troia fuit.
Munera quanta dedi, vel qualia carmina feci!
Illa tamen numquam ferrea dixit: Amo.
Ergo iam multos nimium temerarius annos,
Improba, qui tulerim teque tuamque domum,
Ecquandone tibi liber sum visus? an usque
In nostrum iacies verba superba caput?
Sic igitur prima moriere aetate, Properti?
Sed morere, interitu gaudeat illa tuo,
Exagitet nostros manes, sectetur et umbras,
Insultetque rogis, calcet et ossa mea.
Quid? non Antigonae tumulo Boeotius Haemon
Corruit ipse suo saucius ense latus,
Et sua cum miser*a* permiscuit ossa puell*a*,
Qua sine Thebanam noluit ire domum?
Sed non effugies: mecum moriaris oportet:

Hoc eodem ferro stillet uterque cruor.
Quamvis ista mihi mors est inhonesta futura:
Mors inhonesta quidem, tu moriere tamen.
Ille etiam abrepta desertus coniuge Achilles
Cessare in tectis pertulit arma sua.
Viderat ille *Phry*gas, fractos in litore Achivos,
Fervere et Hectorea Dorica castra face,
Viderat informem multa Patroclon harena
Porrectum et sparsas caede iacere comas,
Omnia formosam propter Briseida passus:
Tantus in erepto saevit amore dolor.
At postquam sera captiva est reddita poena,
Fortem i*de*m Haemoniis Hectora traxit equis.
Inferior multo cum sim vel ma*tr*e vel armis,
Mirum, si de me iure triumphat Amor?

IX.

Iste quod est, ego saepe fui: sed fors et in hora
Hoc ipso e*i*ecto carior alter erit.
Penelope poterat bis denos salva per annos
Vivere, tam multis femina digna procis:
Coniugium falsa poterat differre Minerva,
Nocturno solvens texta diurna dolo:
Visura et quamvis numquam speraret Ulixen,
Illum expectando facta remansit anus.
Nec non exanimem amplectens Briseis Achillem
Candida vesana verberat ora manu,
Et dominum lavit maerens captiva cruentum,
Propositum fluviis in Simoenta vadis,
Foedavitque comas, et tanti corpus Achilli
Maximaque in parva sustulit ossa manu,

Cum tibi nec Peleus aderat nec caerula mater,
  Scyria nec viduo Deidamia viro.
Tunc igitur veris gaudebat Graecia natis:
  Tunc etiam felix inter et arma pudor.
At tu non una potuisti nocte vacare,
  Impia, non unum sola manere diem.
Quin etiam multo duxistis pocula risu:
  Forsitan et de me verba fuere mala.
Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.
  Di faciant, isto capta fruare viro!
Haec mihi vota tuam propter suscepta salutem,
  Cum capite hoc Stygiae iam poterentur aquae,
Et lectum flentes circum staremus amici?
  Hic ubi tum, proh di, perfida, quisve fuit?
Quid si longinquos retinerer miles ad Indos,
  Aut mea si staret navis in Oceano?
Sed vobis facile est, verba et componere fraudes:
  Hoc unum didicit femina semper opus.
Non sic incerto mutantur flamine Syrtes,
  Nec folia hiberno tam tremefacta Noto,
Quam cito feminea non constat foedus in ira,
  Sive ea causa gravis sive ea causa levis.
Nunc, quoniam ista tibi placuit sententia, cedam:
  Tela, precor, pueri, promite acuta magis,
Figite certantes, atque hanc mihi solvite vitam:
  Sanguis erit vobis maxima palma meus.
Sidera sunt testes et matutina pruina
  Et furtim misero ianua aperta mihi:
Te nihil in vita nobis acceptius umquam:
  Nunc quoque eris, quamvis sic inimica mihi.
Nec domina ulla meo ponet vestigia lecto:

Solus ero, quoniam non licet esse tuum.
Atque utinam, si forte pios eduximus annos,
Ille vir in medio fiat amore lapis!
Non ob regna magis diris cecidere sub armis
Thebani media non sine matre duces,
Quam, mihi si media liceat pugnare puella,
Mortem ego non fugiam morte subire tua.

X.

Sed tempus lustrare aliis Helicona choreis,
Et campum Haemonio iam dare tempus equo.
Iam libet et fortes memorare ad praelia turmas,
Et Romana mei dicere castra ducis.
Quod si deficiant vires, audacia certe
Laus erit: in magnis et voluisse sat est.
Aetas prima canat Veneres, extrema tumultus:
Bella canam, quando scripta puella mea est.
Nunc volo subducto gravior procedere vultu,
Nunc aliam citharam me mea Musa docet.
Surge, anima, ex humili: iam carmin*a* sumite vires;
Pierides, magni nunc erit oris opus.
Iam negat Euphrates equitem post terga tueri
Parthorum, et Crassos se tenuisse dolet:
India qui*n*, Auguste, tuo dat colla triumpho,
Et domus intactae te tremit Arabiae:
Et si qua extremis tellus se subtrahit oris,
Sentiat illa tuas post modo capta manus.
Haec ego castra sequar: vates tua castra canendo
Magnus ero: servent hunc mihi fata diem!
Ut caput in magnis ubi non est tangere signis,
Ponitur hic imos ante corona pedes,

Sic nos nunc, inopes laudis conscendere carmen,
  Pauperibus sacris vilia tura damus.
Nondum etiam Ascraeos norunt mea carmina fontes,
  Sed modo Permessi flumine lavit Amor.

XI.

Scribant de te alii vel sis ignota licebit:
  Laudet, qui sterili semina ponit humo.
Omnia, crede mihi, secum uno munera lecto
  Auferet extremi funeris atra dies:
Et tua transibit contemnens ossa viator,
  Nec dicet: "Cinis hic docta puella fuit."

XII.

Quicumque ille fuit, puerum qui pinxit Amorem,
  Nonne putes miras hunc habuisse manus?
Is primum vidit sine sensu vivere amantes,
  Et levibus curis magna perire bona.
Idem non frustra ventosas addidit alas,
  Fecit et humano corde volare deum;
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda,
  Nostraque non ullis permanet aura locis.
Et merito hamatis manus est armata sagittis,
  Et pharetra ex humero Gnosia utroque iacet;
Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem,
  Nec quisquam ex illo vulnere sanus abit.
In me tela manent, manet et puerilis imago:
  Sed certe pennas perdidit ille suas,
Evolat heu! nostro quoniam de pectore nusquam,
  Assiduusque meo sanguine bella gerit.
Quid tibi iucundum est siccis habitare medullis?

Si pu*do*r est, alio traice *t*ela tu*a*.
Intactos isto satius temptare veneno:
Non ego, sed tenuis vapulat umbra mea.
Quam si perdideris, quis erit qui talia cantet
(Haec mea Musa levis gloria magna tua est),
Qui caput et digitos et lumina nigra puellae
Et canat ut soleant molliter ire pedes?

XIII.

Non tot Achaemeniis arma*n*tur *S*usa sagittis,
Spicula quot nostro pectore fixit Amor.
Hic me tam graciles vetuit contemnere Musas,
Iussit et Ascraeum sic habitare nemus,
Non ut Pieriae quercus mea verba sequantur,
Aut possim Ismaria ducere valle feras,
Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu:
Tunc ego sim Inachio notior arte Lino.
Non ego sum formae tantum mirator honestae,
Nec si qua illustres femina iactat avos:
Me iuvet in gremio doctae legisse puellae,
Auribus et puris scripta probasse mea.
Haec ubi contigerint, populi confusa valeto
Fabula: nam domina iudice tutus ero.
Quae si forte bonas ad pacem verterit aures,
Possum inimicitias tunc ego ferre Iovis.
Quandocumque igitur nostros mors claudet ocellos,
Accipe quae serves funeris acta mei.
Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa,
Nec tuba sit fati vana querella mei,
Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno,
Nec sit in Attalico mors mea nixa toro.

Desit odoriferis ordo mihi lancibus: adsint
Plebei parvae funeris exequiae.
Sat mea *sat* magna *est* si tres sint pompa libelli,
Quos ego Persephonae maxima dona feram.
Tu vero nudum pectus lacerata sequeris,
Nec fueris nomen lassa vocare meum,
Osculaque in gelidis pones suprema labellis,
Cum dabitur Syrio munere plenus onyx.
Deinde, ubi subpositus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes parvula testa meos,
Et sit in exiguo laurus superaddita busto,
Quae tegat extincti funeris umbra locum.
Et duo sint versus: "Qui nunc iacet horrida pulvis,
Un*i*us hic quondam servus Amoris erat."
Nec minus haec nostri notescet fama sepulcri,
Quam fuerant Phthii busta cruenta viri.
Tu quoque si quando venies ad fata, memento,
Hoc iter ad lapides cana veni memores.
Interea cave sis nos aspernata sepultos:
Non nihil ad verum conscia terra sapit.
Atque utinam primis animam me ponere cunis
Iussisset quaevis de tribus una soror!
Nam quo tam dubiae servetur spiritus horae?
Nestoris est visus post tria saecla cinis.
*C*ui s*i* tam longae minuisset fata senectae
*Be*llicus Iliacis miles in aggeribus,
Non *ille* Antilochi vidisset corpus humari,
Diceret aut: "O mors, cur mihi sera venis?"
Tu tamen amisso non numquam flebis amico:
Fas est praeteritos semper amare viros.
Testis, qui niveum quondam percussit Adonem

Venantem Idalio vertice durus aper.
Illis formosum *l*avisse paludibus, illuc
Diceris effusa tu Venus isse coma.
Sed frustra mutos revocabis, Cynthia, manes:
Nam mea qui poterunt ossa minuta loqui?

XIV.

Non ita Dardanio gavisus Atrida triumpho est,
Cum caderent magnae Laomedontis opes,
Nec sic errore exacto laetatus Ulixes,
Cum tetigit carae litora Dulichiae,
Nec sic Electre, salvum cum aspexit Oresten,
Cuius falsa tenens fleverat ossa soror,
Nec sic incolumem Minois Thesea vidit,
Daedalium lino cum duce rexit iter,
Quanta ego praeterita collegi gaudia nocte:
Inmortalis ero, si altera talis erit.
At dum demissis supplex cervicibus ibam,
Dicebar sicco vilior esse lacu.
Nec mihi iam fastus opponere quaerit iniquos,
Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
Atque utinam non tam sero mihi nota fuisset
Condit*i*o! cineri nunc medicina datur.
Ante pedes caecis lucebat semita nobis:
Scilicet insano nemo in amore videt.
Hoc sensi prodesse magis: contemnite, amantes:
Sic hodie veniet, si qua negavit heri.
Pulsabant alii frustra dominamque vocabant:
Mecum habuit positum lenta puella caput.
Haec mihi devictis potior victoria Parthis,
Haec spolia, haec reges, haec mihi currus erunt.

Magna ego dona tua figam, Cytherea, columna,
Taleque sub nostro nomine carmen erit:
"Has pono ante tuas tibi, diva, Propertius aedes
Exuvias, tota nocte receptus amans."
Nunc ad te, mea lux, veniet mea litore navis
Servata. An mediis sidat honusta vadis?
Quod si forte aliqua nobis mutabere culpa,
Vestibulum iaceam mortuus ante tuum.

XV.

O me felicem! o nox mihi candida! et o tu
Lectule deliciis facte beate meis!
Quam multa adposita narramus verba lucerna,
Quantaque sublato lumine rixa fuit!
Nam modo nudatis mecum est luctata papillis,
Interdum tunica duxit operta moram.
Illa meos somno lapsos patefecit ocellos
Ore suo, et dixit: "Siccine, lente, iaces?"
Quam vario amplexu mutamus brachia! quantum
Oscula sunt labris nostra morata tuis!
Non iuvat in caeco Venerem corrumpere motu:
Si nescis, oculi sunt in amore duces.
Ipse Paris nuda fertur periisse Lacaena,
Cum Menelaeo surgeret e thalamo:
Nudus et Endymion Phoebi cepisse sororem
Dicitur et nudae concubuisse deae.
Quod si pertendes animo vestita cubare,
Scissa veste meas experiere manus:
Quin etiam, si me ulterius provexerit ira,
Ostendes matri brachia laesa tuae.
Necdum inclinatae prohibent te ludere mammae:

Viderit haec, si quam iam peperisse pudet.
Dum nos fata sinunt, oculos satiemus amore:
Nox tibi longa venit, nec reditura dies.
Atque utinam haerentes sic nos vincire catena
Velles, ut numquam solveret ulla dies!
Exemplo iunctae tibi sint in amore columbae,
Masculus et totum femina coniugium.
Errat, qui finem vesani quaerit amoris:
Verus amor nullum novit habere modum.
Terra prius falso partu deludet arantes,
Et citius nigros Sol agitabit equos,
Fluminaque ad caput incipient revocare liquores,
Aridus et sicco gurgite piscis erit,
Quam possi*m* nostros alio transferre dolores;
Huius ero vivus, mortuus huius ero.
Quod mihi si *s*ecum tales concedere noctes
Illa velit, vitae longus et annus erit:
Si dabit haec multas, fiam immortalis in illis.
Nocte una quivis vel deus esse potest.
Qualem si cuncti cuperent decurrere vitam
Et pressi multo membra iacere mero,
Non ferrum crudele neque esset bellica navis,
Nec nostra Actiacum verteret ossa mare,
Nec totiens propriis circum oppugnata triumphis
Lassa foret crines solvere Roma suos.
*H*aec certe merito poterunt laudare minores:
Laeserunt nullos pocula nostra deos.
Tu modo, dum lucet, fructum ne desere vitae:
Omnia si dederis oscula, pauca dabis.
Ac veluti folia arentes liquere corollas,
Quae passim calathis strata natare vides,

Sic nobis, qui nunc magnum speramus amantes,
Forsitan includet crastina fata dies.

XVI.

Praetor ab Illyricis venit modo, Cynthia terris,
Maxima praeda tibi, maxima cura mihi.
Non potuit saxo vitam posuisse Cerauno?
Ah, Neptune, tibi qualia dona darem!
Nunc sine me plena fiunt convivia mensa,
Nunc sine me tota ianua nocte patet.
Quare, si sapis, oblatas ne desere messes,
Et stolidum pleno vellere carpe pecus:
Deinde, ubi consumpto restabit munere pauper,
Dic alias iterum naviget Illyrias.
Cynthia non sequitur fasces, nec curat honores:
Semper amatorum ponderat una sinus.
At tu nunc nostro, Venus, o succurre dolori,
Rumpat ut assiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus quivis mercatur amorem?
Iuppiter, indigna merce puella perit.
Semper in Oceanum mittit me quaerere gemmas,
Et iubet ex ipsa tollere dona Tyro.
Atque utinam Romae nemo esset dives, et ipse
Straminea posset dux habitare casa!
Numquam venales essent ad munus amicae,
Atque una fieret cana puella domo.
Numquam septenas noctes seiuncta cubares,
Candida tam foedo brachia fusa viro,
Non quia peccarim, testor te, sed quia vulgo
Formosis levitas semper amica fuit.
Barbarus excussis agitat vestigia lumbis,

Et subito felix nunc mea regna tenet.
Aspice, quid donis Eriphyla invenit amaris,
Arserit et quantis nupta Creusa malis.
Nullane sedabit nostros iniuria fletus?
An dolor hic vitiis nescit abesse tuis?
Tot iam abiere dies, cum me nec cura theatri
Nec tetigit Campi, nec mea mensa iuvat.
At pudeat certe, pudeat; nisi forte, quod aiunt,
Turpis amor surdis auribus esse solet.
Cerne ducem, modo qui fremitu complevit inani
Actia damnatis aequora militibus.
Hunc infamis amor versis dare terga carinis
Iussit et extremo quaerere in orbe fugam.
Caesaris haec virtus et gloria Caesaris haec est:
Illa, qua vicit, condidit arma manu.
Sed quascumque tibi vestes, quoscumque smaragdos
Quosve dedit flavo lumine chrysolithos,
Haec videam rapidas in vanum ferre procellas,
Quae tibi terra, velim, quae tibi fiat aqua.
Non semper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter et surda negligit aure preces.
Vidistis toto sonitus percurrere caelo,
Fulminaque aetheria desiluisse domo.
Non haec Pleiades faciunt neque aquosus Orion,
Nec sic de nihilo fulminis ira cadit:
Periuras tunc ille solet punire puellas,
Deceptus quoniam flevit et ipse deus.
Quare ne tibi sit tanti Sidonia vestis,
Ut timeas, quotiens nubilus Auster erit.

XVII.

Mentiri noctem, promissis ducere amantem,
Hoc erit infectas sanguine habere manus.
Horum ego sum vates, quotiens desertus amaras
Explevi noctes, fractus utroque toro.
Vel tu Tantalea moveare ad flumina sorte,
Ut liquor arenti fallat ab ore sitim,
Vel tu Sisyphios licet admirere labores,
Difficile ut toto monte volutet onus:
Durius in terris nihil est quod vivat amante,
Nec, modo si sapias, quod minus esse velis.
Quem modo felicem invidia admirante ferebant,
Nunc decimo admittor vix ego quoque die.
Nunc iacere e duro corpus iuvat, impia, saxo,
Sumere et in nostras trita venena manus.
Nec licet in triviis sicca requiescere luna,
Aut per rimosas mittere verba fores.
Quod quamvis ita sit, dominam mutare cavebo.
Tum flebit, cum in me senserit esse fidem.

XVIII.

Assiduae multis odium peperere querellae:
Frangitur in tacito femina saepe viro.
Si quid vidisti, semper vidisse negato:
Aut si quid doluit forte, dolere nega.
Quid mea si canis aetas canesceret annis,
Et faceret scissas languida ruga genas?
At non Tithoni spernens Aurora senectam
Desertum Eoa passa iacere domo est.
Illum ad vicinos cum amplexa quiesceret Indos,
Maturos iterum est questa redire dies.

Illum saepe suis decedens fovit in u*ln*is,
  Quam prius adiunctos sedula lavit equos.
Illa deos currum conscendens dixit iniquos,
  Invitum et terris praestitit officium;
Cui maiora senis Tithoni gaudia vivi
  Quam gravis amisso Memnone luctus erat.
Cum sene non puduit talem dormire puellam
  Et canae totiens oscula ferre comae:
At tu etiam iuvenem odisti me, perfida, cum sis
  Ipsa anus *h*aut longa curva futura die.
Quin ego deminuo curam, quod saepe Cupido
  Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.

XVIII.[b]

Nunc etiam infectos demens imitare Britannos,
  Ludis et externo tincta nitore caput?
Ut natura dedit, sic omnis recta figura est:
  Turpis Romano Belgicus ore color.
Illi sub terris fiant mala multa puellae,
  Quae mentita suas vertit inepta comas!
De me, mi certe poteris formosa videri:
  Mi formosa satis, si modo saepe venis.
An si caeruleo quaedam sua tempora fuco
  Tinxerit, idcirco caerula forma bona est?
Cum tibi nec frater nec sit tibi filius ullus,
  Frater ego et tibi sim filius unus ego.
Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,
  Nec nimis ornata fronte sedere velis.
Credam ego narranti, noli committere, famae:
  Et terram rumor transilit et maria.

XIX.

Etsi me invito discedis, Cynthia, Roma,
Laetor quod sine me devia rura colis.
Nullus erit castis iuvenis corruptor in agris,
Qui te blanditiis non sinat esse probam.
Nulla neque ante tuas orietur rixa fenestras,
Nec tibi clamatae somnus amarus erit.
Sola eris et solos spectabis, Cynthia, montes
Et pecus et fines pauperis agricolae.
Illic te nulli poterunt corrumpere ludi
Fanaque peccatis plurima causa tuis.
Illic assidue tauros spectabis arantes
Et vitem docta ponere falce comas,
Atque ibi rara feres inculto tura sacello,
Haedus ubi agrestis corruet ante focos,
Protinus et nuda choreas imitabere sura,
Omnia ab externo sint modo tuta viro.
Ipse ego venabor. iam nunc me sacra Dianae
Suscipere et Veneri ponere vota iuvat.
Incipiam captare feras et reddere pinu
Cornua et audaces ipse monere canes;
Non tamen ut vastos ausim temptare leones
Aut celer agrestes cominus ire sues:
Haec igitur mihi sit lepores audacia molles
Excipere et stricto figere avem calamo,
Qua formosa suo Clitumnus flumina luco
Integit, et niveos abluit unda boves.
Tu quotiens aliquid conabere, vita, memento
Venturum paucis me tibi Luciferis.
Sic me nec solae poterunt avertere silvae,
Nec *vaga muscosis* flumina fusa iugis,

Quin ego in assidua mutem tua nomina lingua:
Absenti nemo non nocuisse velit.

XX.

Quid fles abducta gravius Briseide? quid fles
Anxia captiva tristius Andromacha?
Quidve mea de fraude deos, insana fatigas?
Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
Non tam nocturna volucris funesta querella
Attica Cecropiis obstrepit in foliis,
Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Sollicito lacrimas defluit a Sipylo.
Me licet aeratis astringant brachia nodis,
Sint mea vel Danaes condita membra domo:
In te ego et aeratas rumpam, mea vita, catenas,
Ferratam Danaes *tran*siliamque domum.
De te quodcumque ad surdas mihi dicitur aures:
Tu modo ne dubita de gravitate mea.
Ossa tibi iuro per matris et ossa parentis,
Si fallo, cinis heu sit mihi uterque gravis!
Me tibi ad extremas mansurum, vita, tenebras:
Ambos una fides auferet, una dies.
Quod si nec nomen nec me tua forma teneret,
Posset servitium mite tenere tuum.
Septima iam plenae deducitur orbita lunae,
Cum de me et de te compita nulla tacent:
Interea nobis non *n*umquam ianua mollis,
Non *n*umquam lecti copia facta tui.
Nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis:
Quidquid eram, hoc animi gratia magna tui.
Cum te tam multi peterent, tu me una petisti:

Possum ego naturae non meminisse tuae?
Tum me vel tragicae vexetis Erinyes, et me
Inferno damnes, Aeace, iudicio,
Atque inter Tityi volucres mea poena vagetur,
Tumque ego Sisyphio saxa labore geram.
Nec tu supplicibus me sis venerata tabellis:
Ultima talis erit quae mea prima fides.
Hoc mihi perpetuo ius est, quod solus amator
Nec cito desisto, nec temere incipio.

XXI.

Ah quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
Tantum illi Pantho ne sit amica Venus!
Sed tibi iam videor Dodona verior augur?
Uxorem ille tuus pulcher amator habet.
Tot noctes periere. nihil pudet? aspice, cantat
Liber: tu nimium credula sola iaces.
Et nunc inter eos tu sermo es: te ille superbus
Dicit se invito saepe fuisse domi.
Dispeream, si quicquam aliud quam gloria de te
Quaeritur: has laudes ille maritus habet.
Colchida sic hospes quondam decepit Iason:
Eiecta est, tenui*t* namque Creusa dom*um*.
Sic a Dulichio iuvene est elusa Calypso:
Vidit amatorem pandere vela suum.
Ah nimium faciles aurem praebere puellae,
Discite desertae non temere esse bonae.
Huic quoque, qui restat, iam pridem quaeritur alter:
Experta in primo, stulta, cavere potes.
Nos quocumque loco, nos omni tempore tecum
Sive aegra pariter sive valente sumus.

XXII.

Scis here mi multas pariter placuisse puellas :
  Scis mihi, Demophoon, multa venire mala.
Nulla meis frustra lustrantur compita plantis.
  O nimis exitio nata theatra meo !
Sive aliquis molli *di*ducit candida gestu
  Brachia, seu varios incinit ore modos :
Interea nostri quaerunt sibi vulnus ocelli,
  Candida non tecto pectore si qua sedet,
Sive vagi crines puris in frontibus errant,
  Indica quos medio vertice gemma tenet.
Quae si forte aliquid vultu mihi dura negarat,
  Frigida de tota fronte cadebat aqua.
Quaeris, Demophoon, cur sim tam mollis in omnes.
  Quod quaeris 'quare' non habet ullus amor.
Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris
  Et Phrygis insanos caeditur ad numeros ?
Unicuique dedit vitium natura creato :
  Mi fortuna aliquid semper amare dedit.
Me licet et Thamyrae cantoris fata sequantur,
  Numquam ad formosas, invide, caecus ero.
Sed tibi si exiles videor tenuatus in artus,
  Falleris : haut umquam est culta labore Venus.
Percontere licet : saepe est experta puella
  Officium tota nocte valere meum.
Iuppiter Alcmenae geminas requieverat Arctos,
  Et caelum noctu bis sine rege fuit :
Nec tamen idcirco languens ad fulmina venit.
  Nullus amor vires eripit ipse suas.
Quid ? cum e complexu Briseidos iret Achilles,
  Num fugere minus Thessala tela Phryges ?

Quid? ferus Andromachae lecto cum surgeret Hector,
Bella Mycenaeae non timuere rates?
Ille vel hic classes poterat vel perdere muros.
Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
Aspice uti caelo modo sol modo luna ministret:
Sic etiam nobis una puella parum est.
Altera me cupidis teneat foveatque lacertis,
Altera si quando non sinit esse locum,
Aut si forte irata meo sit facta ministro,
Ut sciat esse aliam, quae velit esse mea.
Nam melius duo defendunt retinacula navim,
Tutius et geminos anxia mater alit.

*

Aut, si es dura, nega: sin es non dura, venito.
Quid iuvat et nullo ponere verba loco?
Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
Speranti subito si qua venire negat.
Quanta illum toto versant suspiria lecto,
Cu*m* recipi, quem non noverit, ille *pu*tat.
Et rursus puerum quaerendo audita fatigat,
Quem, quae scire timet, dicere furta iubet.

XXIII.

Cui fuit indocti fugienda et semita vulgi,
Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
Ingenuus quisquam alterius dat munera servo,
Ut promissa suae verba ferat dominae?
Et quaerit totiens: "Quaenam nunc porticus illam
Integit?" et "Campo quo movet illa pedes?"
Deinde, ubi pertuleris, quos dicit fama, labores
Herculis, ut scribat: "Muneris ecquid habes?"
Cernere uti possis vultum custodis amari,

Captus et inmunda saepe latere casa?
Quam care semel in toto nox vertitur anno!
Ah pereant, si quos ianua clausa iuvat!
Contra, reiecto quae libera vadit amictu,
Custodum et nullo saepta timore, placet,
Cui saepe inmundo Sacra conteritur Via socco,
Nec sinit esse moram, si quis adire velit.
Differet haec numquam, nec poscet garrula, quod te
Astrictus ploret saepe dedisse pater,
Nec dicet: "Timeo: propera iam surgere, quaeso:
Infelix, hodie vir mihi rure venit."
Et quas Euphrates et quas mihi misit Orontes,
Me iuerint: nolim furta pudica tori,
Libertas quoniam nulli iam restat amanti,
Nullus liber erit, si quis amare volet.

[xxiv.] "Tu loqueris, cum si*s* iam noto fabula libro,
Et tua sit toto Cynthia lecta foro?"
Cui non his verbis aspergat tempora sudor?
Aut pudor ingenu*i*s, aut reticendus amor.
Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis,
Non ego nequitiae dicerer esse caput,
Nec sic per totam infamis traducerer urbem,
Urere*r* et quamvis, no*n* mi*hi* verba darem.
Quare ne tibi sit mirum me quaerere viles:
Parcius infamant: num tibi causa levis?
Et modo pavonis caudae flabella superbae
Et manibus dura frigus habere pila,
Et cupit iratum talos me poscere eburnos
Quaeque nitent Sacra vilia dona Via.
Ah peream, si me ista movent dispendia: *sed* me
Fallaci dominae iam pudet esse iocum.

XXIV.

Hoc er*at* in primis quod me gaudere iubebas?
  Tam te formosam non pudet esse levem?
Una aut altera nox nondum est in amore peracta,
  Et dicor lecto iam gravis esse tuo.
Me modo laudabas, et carmina nostra legebas:
  Ille tuus pennas tam cito vertit amor?
Contendat mecum ingenio, contendat et arte,
  In primis una discat amare domo:
Si libitum tibi erit, Lernaeas pugnet ad hydras,
  Et tibi ab Hesperio mala dracone ferat,
Taetra venena libens et naufragus ebibat undas,
  Et numquam pro te deneget esse miser—
Quos utinam in nobis, vita, experiare labores—:
  Iam tibi de timidis iste protervus erit,
Qui nunc se in tumidum iactando venit honorem:
  Discidium vobis proximus annus erit.
At me non aetas mutabit tota Sibyllae,
  Non labor Alcidae, non niger ille dies.
Tu mea compones et dices: "Ossa Properti,
  "Haec tua sunt: heu heu tu mihi certus eras.
Certus eras heu heu, quamvis nec sanguine avito
  Nobilis et quamvis n*on* ita dives eras."
Nil ego non patiar: numquam me iniuria mutat:
  Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
Credo ego non paucos ista periisse figura,
  Credo ego: sed multos non habuisse fidem.
Parvo dilexit spatio Minoida Theseus,
  Phyllida Demophoon, hospes uterque malus.
Iam tibi Iasonia nota est Medea carina,

Et modo servato sola relicta viro.
Dura est, quae multis simulatum fingit amorem,
Et se plus uni si qua parare potest.
Noli nobilibus, noli conferre beatis:
Vix venit, extremo qui legat ossa die.
Hi tibi nos erimus: sed tu potius precor ut me
Demissis plangas pectora nuda comis.

XXV.

Unica nata meo pulcherrima cura dolori,
Excludi quoniam sors mea saepe venit;
Ista meis fiet notissima forma libellis,
Calve tua venia, pace Catulle tua.
Miles depositis annosus secubat armis,
Grandaevique negant ducere aratra boves,
Putris et in vacua requiescit navis harena,
Et vetus in templo bellica parma vacat:
At me ab amore tuo d*i*ducet nulla senectus,
Sive ego Tithonus sive ego Nestor ero.
Nonne fuit satius duro servire tyranno
Et gemere in tauro, saeve Perille, tuo?
Gorgonis et satius fuit obdurescere vultu,
Caucasias etiam si pateremur aves.
Sed tamen obsistam. teritur rubigine mucro
Ferreus et parvo saepe liquore silex:
At null*us* dominae teritur sub limine amor, qui
Restat et inmerita sustinet aure minas.
Ultro contemptus rogat, et peccasse fatetur
Laesus, et invitis ipse redit pedibus.
Tu quoque, qui pleno fastus assumis amore,
Credule, nulla diu femina pondus habet.

An quisquam in mediis persolvit vota procellis,
  Cum saepe in portu fracta carina natet?
Aut prius infecto deposcit praemia cursu,
  Septima quam metam triverit ante rota?
Mendaces ludunt flatus in amore secundi.
  Si qua venit sero, magna ruina venit.
Tu tamen interea, quamvis te diligat illa,
  In tacito cohibe gaudia clausa sinu:
Namque in amore suo semper sua maxima cuique
  Nescio quo pacto verba nocere solent.
Quamvis te persaepe vocet, semel ire memento:
  Invidiam quod habet non solet esse diu.
At si saecla forent, antiquis grata puellis,
  Essem ego quod nunc tu: tempore vincor ego.
Non tamen ista meos mutab*u*nt saecula mores:
  Unusquisque sua noverit ire via.
At vos, qui officia in multos revocatis amores,
  Quantum si*c* cruciat lumina vestra dolor!
Vidistis pleno teneram candore puellam,
  Vidistis fusc*am*: ducit uterque color.
Vidistis qua*n*dam Argiva prodire figura,
  Vidistis nostras: utraque forma rapit.
Illaque plebeio vel sit sandicis amictu:
  Haec atque illa mali vulneris una via est;
Cum satis una tuis insomnia portet ocellis,
  Una sit et cuivis femina multa mala.

XXVI.

Vidi te in somnis fracta, mea vita, carina
  Ionio lassas ducere rore manus,
Et quaecumque in me fueras mentita fateri,

Nec iam umore graves tollere posse comas,
Qualem purpureis agitatam fluctibus Hellen,
Aurea quam molli tergore vexit ovis.
Quam timui, ne forte tuum mare nomen haberet,
*Te*que tua labens navita fleret aqua!
Quae tum ego Neptuno, quae tum cum Castore fratri,
Quaeque tibi excepi, iam dea Leucothoe!
At tu vix primas extollens gurgite palmas
Saepe meum nomen iam peritura vocas.
Quod si forte tuos vidisset Glaucus ocellos,
Esses Ionii facta puella maris,
Et tibi ob invidiam Nereides increpitarent,
Candida Nesaee, caerula Cymothoe.
Sed tibi subsidio delphinum currere vidi,
Qu*i*, puto, Arioniam vexerat ante lyram.
Iamque ego conabar summo me mittere saxo,
Cum mihi discussit talia visa metus.

XXVI^b.

Nunc admirentur quod tam mihi pulchra puella
Serviat, et tota dicar in urbe potens.
Non, si Cambysae redeant et flumina Croesi,
Dicat: "De nostro surge, poeta, toro."
Nam mea cum recitat, dicit se odisse beatos:
Carmina tam sancte nulla puella colit.
Multum in amore fides, multum constantia prodest:
Qui dare multa potest, multa et amare potest.
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, et fidos una aget aura duos.
Unum litus erit sopitis unaque tecto
Arbor, et ex una saepe bibemus aqua,

Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi seu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar: saevus licet urgeat Eurus,
Velaque *in* incertum frigidus Auster agat,
Quotcumque et venti miserum vexastis Ulixen
Et Danaum Euboico litore mille rates,
Et qui movistis *montis* duo, cum ratis Argo
Dux erat ignoto missa columba mari.
Illa meis tantum non umquam desit ocellis,
Incendat navem Iuppiter ipse licet.
Certe isdem nudi pariter iactabimur oris:
Me licet unda ferat, te modo terra tegat.
Sed non Neptunus tanto crudelis amori,
Neptunus fratri par in amore Iovi.
Testis Amymone, latices *c*um ferret, in arvis
Compressa, et Lernae pulsa tridente palus.
Iam deus amplexu votum persolvit: at illi
Aurea divinas urna profudit aquas.
Crudelem et Boream rapta Orithyia negavit:
Hic deus et terras et maria alta domat.
Crede mihi, nobis mitescet Scylla, nec umquam
Alternante vorans vasta Charybdis aqua.
Ipsaque sidera erunt nullis obscura tenebris,
Purus et Orion, purus et Haedus erit.
Qu*o*d mihi si ponenda tuo sit corpore vita,
Exitus hic nobis non inhonestus erit.

XXVII.

At vos incertam, mortales, funeris horam
Quaeritis, et qua sit mors aditura via:
Quaeritis et caelo Phoenicum inventa sereno,

Quae sit stella homini commoda quaeque mala.
Seu pedibus Parthos sequimur seu classe Britannos,
Et maris et terrae caeca pericla viae:
Rursus et obiectum fletis caput esse tumultu,
Cum Mavors dubias miscet utrimque manus:
Praeterea domibus flammam domibusque ruinas,
Neu subeant labris pocula nigra tuis!
Solus amans novit, quando periturus et a qua
Morte, neque hic Boreae flabra neque arma timet.
Iam licet et Stygia sedeat sub arundine remex,
Cernat et infernae tristia vela ratis:
Si modo clamantis revocaverit aura puellae,
Concessum nulla lege redibit iter.

XXVIII.

Iuppiter, affectae tandem miserere puellae:
Tam formosa tuum mortua crimen erit.
Venit enim tempus, quo torridus aestuat aer,
Incipit et sicco fervere terra Cane.
Sed non tam ardoris culpa est neque crimina caeli,
Quam totiens sanctos non habuisse deos.
Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas:
Quidquid iurar*unt*, ventus et unda rapit.
Num sibi collatam doluit Venus? illa peraeque
Prae se formosis invidiosa dea est.
An contempta tibi Iunonis templa Pelasgae,
Pall*a*dis aut oculos ausa negare bonos?
Semper, formosae, non nostis parcere verbis:
Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
Sed *tibi* vexatae per multa pericula vitae
Extremo veniet mollior hora die.

Io versa caput primos mugiverat annos:
  Nunc dea, quae Nili flumina vacca bibit.
Ino etiam prima terris aetate vagata est:
  Hanc miser inplorat navita Leucothoen.
Andromede monstris fuerat devota marinis:
  Haec eadem Persei nobilis uxor erat.
Callisto Arcadios erraverat ursa per agros:
  Haec nocturna suo sidere vela regit.
Quod si forte tibi properarint fata quietem,
  Illa sepulturae fata beata tuae.
Narrabis Semelae, quo sit formosa periclo:
  Credet et illa, suo docta puella malo:
Et tibi Maeonias omnis heroidas inter
  Primus erit nulla non tribuente locus.
Nunc, utcumque potes, fato gere saucia morem:
  Et deus et durus vertitur ipse dies.
Hoc tibi vel poterit coniunx ignoscere Iuno:
  Frangitur et Iuno, si qua puella perit.

XXVIII.[b]

Deficiunt magico torti sub carmine rhombi,
  Et iacet extincto laurus adusta foco,
Et iam Luna negat totiens descendere caelo,
  Nigraque funestum concinit omen avis.
Una ratis fati nostros portabit amores
  Caerula ad infernos velificata lacus.
Si non unius, quaeso, miserere duorum.
  Vivam, si vivet: si cadet illa, cadam.
Pro quibus optatis sacro me crimine damno:
  Scribam ego: "per magnum salva puella *Iovem,*"

Ante tuosque pedes illa ipsa oper*ata* sedebit,
  Narrabitque sedens longa pericla sua.

XXVIII.c

Haec tua, Persephone, maneat clementia, nec tu,
  Persephonae coniunx, saevior esse velis.
Sunt apud infernos tot milia formosarum :
  Pulchra sit in superis, si licet, una locis.
Vobiscum est Iope, vobiscum candida Tyro,
  Vobiscum Europe, nec proba Pasiphae,
Et quot Troia tulit vetus et quot Achaia formas,
  Et *T*heb*e* et Priami diruta regna senis :
Et quaecumque erat in numero Romana puella,
  Occidit : has omnis ignis avarus habet.
Nec forma aeternum aut cuiquam est fortuna perennis :
  Longius aut propius mors sua quemque manet.
Tu quoniam es, mea lux, magno d*i*missa periclo,
  Munera Dianae debita redde choros,
Redde etiam excubias divae nunc, ante iuvencae,
  Votivas noctes et mihi solve decem.

XXIX.

E*x*tre*ma*, mea lux, cum potus nocte vagarer,
  Nec me servorum duceret ulla manus,
Obvia nescio quot pueri mihi turba minuta
  Venerat :—hos vetuit me numerare timor —,
Quorum alii faculas, alii retinere sagittas,
  Pars etiam visa est vincla parare mihi.
Sed nudi fuerant. quorum lascivior unus
  " Arripite hunc," inquit, " iam bene nostis eum.

Hic erat, hunc mulier nobis irata locavit."
Dixit, et in collo iam mihi nodus erat.
Hic alter iubet in medium propellere, at alter:
" Intereat, qui nos non putat esse deos!
Haec te non meritum totas expectat in horas:
At tu nescio quas quaeris, inepte, for*is*.
Quae cum Sidoniae nocturna ligamina mitrae
Solverit, atque oculos moverit illa graves,
Adflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
Sed quos ipse suis fecit Amor manibus.
Parcite iam, fratres: iam certos spondet amores,
Et iam ad mandatam venimus ecce domum."
Atque ita m*i* in*i*ecto d*i*xerunt rursus amictu:
" I nunc, et noctes disce manere domi."
Mane erat, et volui, si sola quiesceret illa,
Visere: at in lecto Cynthia sola fuit.
Obstupui: non illa mihi formosior umquam
Visa, neque ostrina cum fuit in tunica,
Ibat et hinc castae narratum somnia Vestae,
Neu sibi neve mihi quae nocitura forent.
Talis visa mihi somno dimissa recenti:
Heu quantum per se candida forma valet!
" Quo tu matutinus" ait " speculator amicae?
Me similem vestris moribus esse putas?
Non ego tam facilis: sat erit mihi cognitus unus,
Vel tu vel si quis verior esse potest.
Apparent non ulla toro vestigia presso,
Signa volu*p*tatis, nec iacuisse duos.
Aspice, ut in toto nullus mihi corpore surgat
Spiritus, admisso notus adulterio."
Dixit, et opposita propellens savia *dex*tra

Prosilit in laxa nixa pedem solea.
Sic ego tam sancti custode eludor amoris.
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

XXX.

Quo fugis ah demens? nulla est fuga. tu licet usque
Ad Tanain fugias: usque sequetur Amor.
Non si Pegaseo vecteris in aere dorso,
Nec tibi si Persei moverit ala pedes,
Vel si te sectae rapiant talaribus aurae:
Nil tibi Mercurii proderit alta via.
Instat semper Amor supra caput: instat amanti,
Et gravis ipse super libera colla sedet.
Excubat ille acer custos et tollere numquam
Te patietur humo lumina capta semel.
Et iam si pecces, deus exorabilis ille est,
Si modo praesentis viderit esse preces.
Ista senes licet accusent convivia duri:
Nos modo propositum, vita, teramus iter.
Illorum antiquis onerentur legibus aures:
Hic locus est, in quo, tibia docta, sones,
Quae non iure vado Maeandri iacta natasti,
Turpia cum faceret Palladis ora tumor.
Num iam, dure, paras Phrygias nunc ire per undas
Et petere Hyrcani litora nauta maris,
Spargere et alterna communes caede Penates
Et ferre ad patrios praemia dira Lares!
Una contentum pudeat me vivere amica?
Hoc si crimen erit, crimen Amoris erit:
Mi nemo obiciat. Libeat tibi, Cynthia, mecum
Roscida muscosis antra tenere iugis.

Illic aspicies scopulis haerere sorores,
  Et canere antiqui dulcia furta Iovis,
Ut Semela est combustus, ut est deperditus Io,
  Denique ut ad Troiae tecta volarit avis.
Quod si nemo extat, qui vicerit Alitis arma,
  Communis culpae cur reus unus agor?
Nec tu Virginibus reverentia moveris ora:
  Hic quoque non nescit quid sit amare chorus,
Si tamen Oeagri quaedam compressa figura
  Bistoniis olim rupibus accubuit.
Hic ubi me prima statuent in parte choreae,
  Et medius docta cuspide Bacchus erit,
Tum capiti sacros patiar pendere corymbos:
  Nam sine te nostrum non valet ingenium.

XXXI.

Quaeris, cur veniam tibi tardior. aurea Phoebi
  Porticus a magno Caesare aperta fuit.
Tanta erat in speciem Poenis digesta columnis,
  Inter quas Danai femina turba senis.
Hic *Phoebus* Phoebo visus mihi pulchrior ipso
  Marmoreus tacita carmen hiare lyra,
Atque aram circum steterant armenta Myronis
  Quattuor artificis, vivida signa, boves.
Tum medium claro surgebat marmore templum,
  Et patria Phoebo carius Ortygia,
In quo Solis erat supra fastigia currus,
  Et valvae, Libyci nobile dentis opus,
Altera deiectos Parnasi vertice Gallos,
  Altera maerebat funera Tantalidos.
Deinde inter matrem deus ipse interque sororem
  Pythius in longa carmina veste sonat.

XXXII.

Qui videt, is peccat: qui te non viderit ergo
Non cupiet: facti lumina crimen habent.
Nam quid Praenesti dubias, o Cynthia, sortes,
Quid petis Aeaei moenia Telegoni?
Cur vate*m* Herculeum deportant esseda Tibur?
Appia cur totiens *d*evia d*u*cit anum?
Hoc utinam spatiere loco, quodcumque vacabis,
Cynthia! sed ti*bi* me credere turba v*et*at,
Cum videt accensis devotam currere taedis
In nemus et Triviae lumina ferre deae.
Scilicet umbrosis sordet Pompeia columnis
Porticus aulaeis nobilis Attalicis,
Et platanis creber pariter surgentibus ordo,
Flumina sopito quaeque Marone cadunt,
Et leviter lymphis tota crepitantibus urbe
Cum subito Triton ore recondit aquam.
Falleris, ista tui furtum via monstrat amoris:
Non urbem, demens, lumina nostra fugis:
Nil agis, insidias in me componis inanes,
Tendis iners docto retia nota mihi.
Sed de me minus est: famae iactura pudicae
Tanta tibi miserae, quanta meretur, erit.
Nuper enim de te nostra*s* me laedit ad aures
Rumor, et in tota non bonus urbe fuit.
Sed tu non debes inimicae credere linguae:
Semper formosis fabula poena fuit.
Non tua deprenso damnato est fama veneno:
Testis eras puras, Phoebe, videre manus:
Sin autem longo nox una aut altera lusu
Consumpta est, non me crimina parva movent.
Tyndaris externo patriam mutavit amore,

Et sine decreto viva reducta domum est.
Ipsa Venus fertur corrupta libidine Martis,
Nec minus in caelo semper honesta fuit:
Quamvis Ida pa*la*m pastorem dicat amasse
Atque inter pecudes accubuisse deam.
Hoc et Hamadryadum spectavit turba sororum,
Silenique senes, et pater ipse chori,
Cum quibus Idaeo legisti poma sub antro,
Supposita excipiens Naica dona manu.
An quisquam in tanto stuprorum examine quaerit:
Cur haec tam dives? quis dedit? unde dedit?
O nimium nostro felicem tempore Romam,
Si contra mores una puella facit!
Haec eadem ante illam *iam* inpune et Lesbia fecit:
Quae sequitur, certe est invidiosa minus.
Qui quaerit Tatios veteres durosque Sabinos,
Hic posuit nostra nuper in urbe pedem.
Tu prius et fluctus poteris siccare marinos,
Altaque mortali deligere astra manu,
Quam facere ut nostrae nolint peccare puellae.
Hic mos Saturno regna tenente fuit,
Et cum Deucalionis aquae fluxere per orbem.
*A*t post antiquas Deucalionis aquas,
Dic mihi, quis potuit lectum servare pudicum,
Quae dea cum solo vivere sola deo?
Uxorem quondam magni Minois, ut aiunt,
Corrupit torvi candida forma bovis.
Nec minus aerato Danae circumdata muro
Non potuit magno casta negare Iovi.
Quod si tu Graias *ae*ques imitata Latin*a*,
Semper vive meo libera iudicio.

XXXIII.

Tristia iam redeunt iterum sollemnia nobis :
Cynthia iam noctes est operata decem.
Atque utinam pereant, Nilo quae sacra tepente
Misit matronis Inachis Ausoniis !
Quae dea tam cupidos totiens divisit amantes,
Quaecumque illa fuit, semper amara fuit.
Tu certe Iovis occultis in amoribus, Io,
Sensisti, multas quid sit inire vias,
Cum te iussit habere puellam cornua Iuno
Et pecoris duro perdere verba sono.
Ah quotiens quernis laesisti frontibus ora !
Man*d*isti *et* stabulis a*r*b*u*ta pasta tuis !
An, quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
Iuppiter, idcirco facta superba dea es ?
An tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis ?
Cur tibi tam longa Roma petita via*st* ?
Quidve tibi prodest viduas dormire puellas ?
Sed tibi, crede mihi, cornua rursus erunt,
*Æ*t nos e nostra te, saeva, fugabimus urbe :
Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit.
At tu, quae nostro nimium placata dolore es,
Noctibus his vacui ter faciamus iter.
Non audis, et verba sinis mea ludere, cum iam
Flectant Icarii sidera tarda boves.
Lenta bibis : mediae nequeunt te frangere noctes.
An nondum est talos mittere lassa manus ?
Ah pereat, quicumque meracas repperit uvas,
Corrupitque bonas nectare primus aquas !
Icare Cecropiis merito iugulate colonis,
Pampineus nosti quam sit amarus odor.

Tuque o Eurytion vino Centaure peristi,
  Nec non Ismario tu, Polypheme, mero.
Vino forma perit, vino corrumpitur aetas,
  Vino saepe suum nescit amica virum.
Me miserum, ut multo nihil est mutata Lyaeo!
  Iam bibe: formosa es: nil tibi vina nocent,
Cum tua praependent demissae in pocula sertae,
  Et mea deducta carmina voce legis.
Largius effuso madeat tibi mensa Falerno,
  Spumet et aurato mollius in calice.
Nulla tamen lecto recipit se sola libenter:
  Est quiddam quod vos quaerere cogat Amor.
Semper in absentes felicior aestus amantes:
  Elevat assiduos copia longa viros.

XXXIV.

Cur quisquam faciem dominae iam credat am*ico*?
  Sic erepta mihi paene puella mea est.
Expertus dico, nemo est in amore fidelis:
  Formosam raro non sibi quisque petit.
Polluit ille deus cognatos, solvit amicos,
  Et bene concordes tristia ad arma vocat.
Hospes in hospitium, Menelao venit adulter:
  Colchis et ignotum nonne secuta virum est?
Lynceu, tune meam potuisti, perfide, curam
  Tangere? nonne tuae tum cecidere manus?
Quid si non constans illa et tam certa fuisset?
  Posses in tanto vivere flagitio?
Tu mihi vel ferro pectus vel perde veneno:
  A domina tantum te modo tolle mea.
Te socium vitae, te corporis esse licebit:

Te dominum admitto rebus, amice, meis:
Lecto te solum, lecto te deprecor uno.
Rivalem possum non ego ferre Iovem.
Ipse meae solus, quod nil est, aemulor umbrae,
Stultus, quod nullo saepe timore tremo.
Una tamen causa est, qua crimina tanta remitto,
Errabant multo quod tua verba mero.
Sed numquam vitae fallet me ruga severae:
Omnes iam norunt, quam sit amare bonum.
Lynceus ipse meus seros insanit amores.
Solum te nostros laetor adire deos.
Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris
Proderit aut rerum dicere posse vias?
Aut quid Erechthei tibi prosunt carmina lecta?
Nil iuvat in magno vester amore senex.
Tu satius Musis meliorem imitere Philetam,
Et non inflati somnia Callimachi.
Nam cursus licet Aetoli referas Acheloi,
Fluxerit ut magno fractus amore liquor,
Atque etiam ut Phrygio fallax Maeandria campo
Errat et ipsa suas decipit unda vias,
Qualis et Adrasti fuerit vocalis Arion
Tristia ad Archemori funera victor equus:
Amphiaraeae non prosint fata quadrigae,
Aut Capanei magno grata ruina Iovi.
Desine ea Aeschyleo componere verba cothurno,
Desine, et ad molles membra resolve choros!
Incipe iam angusto versus includere torno,
Inque tuos ignes, dure poeta, veni.
Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero:
Despicit et magnos recta puella deos.

Sed non ante gravi taurus succumbit aratro,
Cornua quam validis haeserit in laqueis,
Nec tu *t*am duros per te patieris amores:
Trux tamen a nobis ante domandus eris.
Harum nulla solet rationem quaerere mundi,
Nec cur fraternis Luna laboret equis,
Nec si post Stygias aliquid restabi*mus undas*,
Nec si consulto fulmina missa tonent.
Aspice me, cui parva domi fortuna relicta est,
Nullus et antiquo Marte triumphus avi,
Ut regnem mixtas inter conviva puellas
Hoc ego, quo tibi nunc elevor, ingenio.
Me iuvet hesternis positum languere corollis,
Quem tetigit iactu certus ad ossa deus,
Actia Virgili*um* custodis litora Phoebi,
Caesaris et fortes dicere posse rates,
Qui nunc Aeneae Troiani suscitat arma
Iactaque Lavinis moenia litoribus.
Cedite Romani scriptores, cedite Grai:
Nescio quid maius nascitur Iliade.
Tu canis umbrosi subter pineta Galaesi
Thyrsin et adtritis Daphnin arundinibus,
Utque decem possint corrumpere mala puellas,
Missus et inpressis haedus ab uberibus.
Felix, qui viles pomis mercaris amores!
Huic licet ingratae Tityrus ipse canat.
Felix intactum Corydon qui temptat Alexin
Agricolae domini carpere delicias!
Quamvis ille sua lassus requiescat avena,
Laudatur facilis inter Hamadryadas.
Tu canis Ascraei veteris praecepta poetae,

Quo seges in campo, quo viret uva iugo.
Tale facis carmen, docta testudine quale
Cynthius inpositis temperat articulis.
Non tamen haec ulli venient ingrata legenti,
Sive in amore rudis sive peritus erit.
Nec minor his a*ud*is, aut si*c minor ore canorus*
A*n*seris indocto carmine cessit olor.
Haec quoque perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiae maxima flamma suae.
Haec quoque lascivi cantarunt scripta Catulli,
Lesbia quis ipsa notior est Helena.
Haec etiam docti confessa est pagina Calvi,
Cum caneret miserae funera Quintiliae.
Et modo formosa quam multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna vulnera lavit aqua!
Cynthia quin etiam versu laudata Properti,
Hos inter si me ponere Fama volet.

LIBER TERTIUS.

I.

Callimachi Manes et Coi sacra Philetae,
In vestrum, quaeso, me sinite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per Graios orgia ferre choros.
Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro?
Quove pede ingressi? quamve bibistis aquam?
Ah valeat, Phoebum quicumque moratur in armis
Exactus tenui pumice versus eat,
Quo me Fama levat terra sublimis, et a me
Nata coronatis Musa triumphat equis,
Et mecum in curru parvi vectantur Amores,
Scriptorumque meas turba secuta rotas.
Quid frustra *ad*missis in me certatis habenis?
Non datur ad Musas currere lata via.
Multi, Roma, tuas laudes annalibus addent,
Qui finem imperii Bactra futura canent:
Sed, quod pace legas, opus hoc de monte sororum
Detulit intacta pagina nostra via.
Mollia, Pegasides, date vestro serta poetae:
Non faciet capiti dura corona meo.
At mihi quod vivo detraxerit invida turba,
Post obitum duplici fenore reddet *H*on*o*s.

Omnia post obitum fingit maiora vetusta*s*:
Maius ab exequiis nomen in ora venit.
Nam quis equo pulsas abiegno nosceret arces,
Fluminaque Haemonio cominus isse viro,
Idae*o*s mont*es* Iovis *incunabula parvi*,
Hectora per campos ter maculassé rotas?
Deiphobumque Helenumque et Pulydamantas in armis?
Qualemcumque Parin vix sua nosset humus.
Exiguo sermone fores nunc Ilion, et tu
Troia bis Oetaei numine capta dei.
Nec non ille tui casus memorat*o*r Homerus
Posteritate suum crescere sensit opus.
Meque inter seros laudabit Roma nepotes:
Illum post cineres augur*or* ipse d*iem*.
Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulcro
Provisum est Lycio vota probante deo.

II.

Carminis interea nostri redeamus in orbem,
Gaudeat *ut* solito tacta puella sono.
Orphea de*l*inisse feras et concita dicunt
Flumina Threicia sustinuisse lyra:
Saxa Cithaeronis Thebas agitata per artem
Sponte sua in muri membra coisse ferunt:
Quin etiam, Polypheme, fr*eto* Galatea sub Aetna
Ad tua rorantes carmina flexit equos:
Miremur, nobis et Baccho et Apolline dextro,
Turba puellarum si mea verba colit?
Quod non Taenariis domus est mihi fulta columnis,
Nec camera auratas inter eburna trabes,

Nec mea Phaeacas aequant pomaria silvas,
  Non operosa rigat Marcius antra liquor:
At musae comites, et carmina cara legenti,
  Nec defessa choris Calliopea meis.
Fortunata, meo si qua est celebrata libello!
  Carmina erunt formae tot monimenta tuae.
Nam neque pyramidum sumptus ad sidera ducti,
  Nec Iovis Elei caelum imitata domus,
Nec Mausolei dives fortuna sepulcri
  Mortis ab extrema condicione vacant.
Aut illis flamma aut imber suduc*e*t honores,
  Annorum aut ictu, pondere victa, ruent.
At non ingenio quaesitum nomen ab aevo
  Excidet: ingenio stat sine morte decus.

III.

Visus eram molli recubans Heliconis in umbra,
  Bellerophontei qua fluit umor equi,
Reges, Alba, tuos et regum facta tuorum,
  Tantum operis, nervis hiscere posse meis,
Parvaque tam magnis admoram fontibus ora,
  Unde pater sitiens Ennius ante bibit,
Et cecini Curios fratres et Horatia pila,
  Regiaque Aemilia vecta tropaea rate,
Victricesque moras Fabii pugnamque sinistram
  Cannensem et versos ad pia vota deos,
Hannibalemque La*r*es Romana sede fugantes,
  Anseris et tutum voce fuisse Iovem:
Cum me Castalia speculans ex arbore Phoebus
  Sic ait, aurata nixus ad antra lyra.
"Quid tibi cum tali, demens, est flumine? quis te

Carminis heroi tangere iussit opus?
Non hic ulla tibi speranda est fama, Properti:
Mollia sunt parvis prata terenda rotis,
Ut tuus in scamno iactetur saepe libellus,
Quem legat expectans sola puella virum.
Cur tua praescripto *d*evecta est pagina gyro?
Non est ingenii cymba gravanda tui.
Alter remus aquas, alter tibi radat harenas:
Tutus eris: medio maxima turba mari est."
Dixerat, et plectro sedem mihi monstrat eburno,
Quo nova muscoso semita facta solo est.
Hic erat adfixis viridis spelunca lapillis,
Pendebantque cavis tympana pumicibus.
Ergo Musarum et Sileni patris imago
Fictilis, et calami, Pan Tegeaee, tui,
Et Veneris dominae volucres, mea turba, columbae
Tingunt Gorgoneo punica *r*ostra lacu,
Diverseque novem sortitae *i*ura puellae
Exercent teneras in sua dona manus.
Haec hederas legit in thyrsos, haec carmina nervis
Aptat, at illa manu texit utraque rosam.
E quarum numero me contigit una dearum:
Ut reor a facie, Calliopea fuit:
"Contentus niveis semper vectabere cycnis,
Nec te fortis equi ducet ad arma sonus.
Nil tibi sit rauco praeconia classica cornu
Flere, nec Aonium tinguere Marte nemus,
Aut quibus in campis Mariano praelia signo
Stent et Teutonicas Roma refringat opes,
Barbarus aut S*u*evo perfusus sanguine Rhenus
*Saucia maer*enti corpora vectet aqua.

Quippe coronatos alienum ad limen amantes
Nocturnaeque canes ebria signa fugae,
Ut per te clausas sciat excantare puellas,
Qui volet austeros arte ferire viros."
Talia Calliope, lymphisque a fonte petitis
Ora Philetaea nostra rigavit aqua.

IV.

Arma Deus Caesar dites meditatur ad Indos,
Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna, viri, merces. parat ultima terra triumphos:
Tigris et Euphrates sub tua iura fluent:
Sera, sed Ausoniis veniet provincia virgis:
Adsuescent Latio Par*th*a tropaea Iovi.
Ite agite, expertae bello date lintea prorae,
Et solitum armigeri ducite munus equi.
Omina fausta cano. Crassos clademque piate:
Ite et Romanae consulite historiae.
Mars pater et sacrae fatalia lumina Vestae,
Ante meos obitus sit, precor, illa dies,
Qua videam, spoliis onerato Caesaris axe,
Ad vulgi plausus saepe resistere equos,
Inque sinu carae nixus spectare puellae
Incipiam, et titulis oppida capta legam,
Tela fugacis equi et braccati militis arcus
Et subter captos arma sedere duces.
Ipsa tuam serva prolem, Venus: hoc sit in aevum,
Cernis ab Aenea quod superesse caput.
Praeda sit haec illis, quorum meruere labores:
M*i* sat erit Sacra plaudere posse Via.

V.

Pacis Amor deus est, pacem veneramur amantes:
  Stant mihi cum domina praelia dura mea.
Nec tamen inviso pectus mihi carpitur auro,
  Nec bibit e gemma divite nostra sitis,
Nec mihi mille iugis Campania pinguis aratur,
  Nec, miser*a*, aera paro clade, Corinthe, tua.
O prima infelix fingenti terra Prometheo!
  Ille parum caute pectoris egit opus:
Corpora disponens mentem non vidit in arte.
  Recta animi primum debuit esse via.
Nunc maris in tantum vento iactamur, et hostem
  Quaerimus, atque armis nectimus arma nova.
Haut ullas portabis opes Acherontis ad undas,
  Nudus a*t* inferna, stulte, vehere rate.
Victor cum victis pariter miscebitur umbris:
  Consule cum Mario, capte Iugurtha, sedes.
Lydus Dulichio non distat Croesus ab Iro.
  Optima mors, parca quae venit acta die.
Me iuvat in prima coluisse Helicona iuventa,
  Musarumque choris inplicuisse manus:
Me iuvat et multo mentem vincire Lyaeo,
  Et caput in verna semper habere rosa.
Atque ubi iam Venerem gravis interceperit aetas,
  Sparserit et nigras alba senecta comas,
Tum mihi naturae libeat perdiscere mores,
  Quis deus hanc mundi temperet arte domum,
Qua venit exoriens, qua deficit, unde coactis
  Cornibus in plenum menstrua luna redit,
Unde salo superant venti, quid flamine captet
  Eurus, et in nubes unde perenn*et* aqua,

Sit ventura dies, mundi quae subruat arces,
Purpureus pluvias cur bibit arcus aquas,
Aut cur Perrhaebi tremuere cacumina Pindi,
Solis et atratis luxerit orbis equis,
Cur ser*us* versare boves et *p*la*ustr*a Boo*tes*,
Pleiadum spisso cur coit igne chorus,
Curve suos fines altum non exeat aequor,
Plenus et in partes quattuor annus eat,
Sub terris sint iura deum et tormenta *nocentum*,
Tisiphones atro si furit angue caput,
Aut Alcmaeoniae furiae aut ieiunia Phinei,
Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas,
Num tribus infernum custodit faucibus antrum
Cerberus, et Tityo iugera pauca novem,
An ficta in miseras descendit fabula gentis,
Et timor haut ultra quam rogus esse potest.
Exitus hic vitae superet mihi: vos, quibus arma
Grata magis, Crassi signa referte domum.

VI.

Dic mihi de nostra, quae sentis, vera puella:
Sic tibi sint dominae, Lygdame, dempta iuga.
Num me laetitia tumefactum fallis inani,
Haec referens, quae me credere velle putas?
Omnis enim debet sine vano nuntius esse,
Maioremque timens ser*v*us habere fidem.
Nunc mihi, si qua tenes, ab origine dicere prima
Incipe: suspensis auribus ista bibam.
Siccine eam incomptis vidisti flere capillis?
Illius ex oculis multa cadebat aqua?
Nec speculum strato vidisti, Lygdame, lecto?

Ornabat niveas nullane gemma manus?
At maestam teneris vestem pendere lacertis,
Scriniaque ad lecti clausa iacere pedes?
Tristis erat domus, et tristes sua pensa ministrae
Carpebant, medio nebat et ipsa loco,
Umidaque impressa siccabat lumina lana,
Rettulit et querulo iurgia nostra sono?
"Haec te teste mihi promissa est, Lygdame, merces?
Est poenae servo rumpere teste fidem.
Ille potest nullo miseram me linquere facto,
Et qualem n*o*lo dicere habere domo.
Gaudet me vacuo solam tabescere lecto.
Si placet, insultet, Lygdame, morte mea.
Non me moribus illa, sed herbis improba vicit:
Staminea rhombi ducitur ille rota:
Illum turgentis ranae portenta rubetae
Et lecta exectis anguibus ossa trahunt,
Et strigis inventae per busta iacentia plumae,
Cinctaque funesto lanea vitta viro.
Si non vana canunt mea somnia, Lygdame, testor,
Poena erit ante meos sera, sed ampla, pedes,
Putris et in vacuo texetur aranea lecto,
Noctibus illorum dormiet ipsa Venus."
Quae tibi si veris animis est questa puella,
Hac eadem rursus, Lygdame, curre via,
Et mea cum multis lacrimis mandata reporta,
Iram, non fraudes esse in amore meo:
Me quoque consimili impositum torquerier igni:
Iurabo bis sex integer esse dies.
Quod *mi* si e tanto felix concordia bello
Extiterit, per me, Lygdame, liber eris.

VII.

Ergo sollicitae tu causa, pecunia, vitae!
  Per te immaturum mortis adimus iter.
Tu vitiis hominum crudelia pabula praebes:
  Semina curarum de capite orta tuo.
Tu Paetum ad Pharios tendentem lintea portus
  Obruis insano terque quaterque mari.
Nam dum te sequitur, primo miser excidit aevo,
  Et nova longinquis piscibus esca natat:
Et mater non iusta piae dare debita terrae,
  Nec pote cognatos inter humare rogos,
Sed tua nunc volucres astant super ossa marinae,
  Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare est.
Infelix Aquilo, raptae timor Orithyiae,
  Quae spolia ex illo tanta fuere tibi?
Aut quidnam fracta gaudes, Neptune, carina?
  Portabat sanctos alveus ille viros.
Paete, quid aetatem numeras? quid cara natanti
  Mater in ore tibi est? non habet unda deos.
Nam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis
  Omnia detrito vinculo fune cadunt.
Sunt Agamemnonias testantia litora curas,
  Quae notat Argynni poena minantis aquae.
Hoc iuvene amisso classem non solvit Atrides,
  Pro qua mactata est Iphigenia mora.
Reddite corpus humo, posita est in gurgite vita:
  Paetum sponte tua, vilis harena, tegas:
Et quotiens Paeti transibit nauta sepulcrum,
  Dicat: "Et audaci tu timor esse potes."
Ite, rates curvas et leti texite causas:

Ista per humanas mors venit acta manus.
Terra parum fuerat: fatis adiecimus undas,
Fortunae miseras auximus arte vias.
Ancora te teneat, quem non tenuere Penates?
Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?
Ventorum est, quodcumque paras: haut ulla carina
Consenuit, fallit portus et ipse fidem.
Natura insidians pontum substravit avaris:
Ut tibi succedat, vix semel esse potest.
Saxa triumphales fregere Capharea puppes,
Naufraga cum vasto Graecia tracta salo est:
Paullatim socium iacturam flevit Ulixes,
In mare cui sol*um* non valuere doli.
Quod si contentus patrio*s* bove verteret agros,
Verbaque duxisset pondus habere mea,
Viveret ante suos dulcis conviva Penates,
Pauper, at in terra, nil ubi fl*a*re potest.
Non tulit hic Paetus stridorem audire procellae
Et duro teneras laedere fune manus,
Sed *T*h*y*io thalamo aut Oricia terebintho
E*s*t fultum pluma versicolore caput.
Huic fluctus vivo radicitus abstulit ungues,
Et miser*i* invisam traxit hiatus aquam:
Hunc parvo ferri vidit nox improba ligno.
Paetus ut occideret, tot coiere mala.
Flens tamen extremis dedit haec mandata querellis,
Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
"Di maris Aegaei quos sunt penes aequora, venti,
Et quaecumque meum degravat unda caput,
Quo rapitis miseros primae lanuginis annos?

Attulimus longas in freta vestra manus.
Ah miser alcyonum scopulis adfligar acutis:
In me caeruleo fuscina sumpta deo est.
At saltem Italiae regionibus evehat aestus:
Hoc de me sat erit si modo matris erit."
Subtrahit haec fantem torta vertigine fluctus;
Ultima quae Paeto voxque diesque fuit.
O centum aequoreae Nereo genitore puellae,
Et tu materno tacta dolore Thetis,
Vos decuit lasso subponere brachia mento:
Non poterat vestras ille gravare manus.
At tu, saeve Aquilo, numquam mea vela videbis:
Ante fores dominae condar oportet iners.

VIII.

Dulcis ad hesternas fuerat mihi rixa lucernas,
Vocis et insanae tot maledicta tuae.
Cur furibunda mero mensam propellis, et in me
Proicis insana cymbia plena manu?
Tu vero nostros audax invade capillos,
Et mea formosis unguibus ora nota,
Tu minitare oculos subiecta exurere flamma,
Fac mea rescisso pectora nuda sinu.
Nimirum veri dantur mihi signa caloris:
Nam sine amore gravi femina nulla dolet.
Quae mulier rabida iactat convicia lingua,
Et Veneris magnae volvitur ante pedes,
Custodum gregibus circa se stipat euntem,
Seu sequitur medias, Maenas ut icta, vias,
Seu timidam crebro dementia somnia terrent,
Seu miseram in tabula picta puella movet:

His ego tormentis animi sum verus aruspex,
Has didici certo saepe in amore notas.
Non est certa fides, quam non iniuria versat.
Hostibus eveniat lenta puella meis!
In morso aequales videant mea vulnera collo:
Me doceat livor mecum habuisse meam.
Aut in amore dolere volo aut audire dolentem,
Sive meas lacrimas sive videre tuas,
Tecta superciliis si quando verba remittis,
Aut tua cum digitis scripta silenda notas.
Odi ego, cu*i* numquam pungunt suspiria somnos:
Semper in irata pallidus esse velim.
Dulcior ignis erat Paridi, cum grata per arma
Tyndaridi poterat gaudia ferre suae.
Dum vincunt Danai, dum restat barbarus Hector,
Ille Helenae in gremio maxima bella gerit.
Aut tecum aut pro te mihi cum rivalibus arma
Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.
Gaude, quod nulla est aeque formosa: doleres,
Si qua foret: nunc sis iure superba licet.
At tibi, qui nostro *nex*isti retia lecto,
Sit socer aeternum, nec sine matre domus!
Cui nunc si qua data est furandae copia noctis,
Offensa illa mihi, non tibi amica, dedit.

IX.

Maecenas eques Etrusco de sanguine regum,
Intra fortunam qui cupis esse tuam,
Quid me scribendi tam vastum mittis in aequor?
Non sunt apta meae grandia vela rati.
Turpe est, quod nequeas, capiti committere pondus,

Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
Fama nec ex aequo ducitur ulla *viris.*
Gloria Lysippo est animosa effingere signa,
Exactis Calam*i*s se mihi iactat equis,
In Veneris tabula summam sibi poscit Apelles,
Parrhasius parva vindicat arte locum,
Argumenta magis sunt Mentoris a*b*dita f*a*ma,
A*t* M*y*os exiguum flectit acanthus iter,
Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno,
Praxitelen propria vindicat urbe lapis.
Est quibus Eleae concurrit palma quadrigae,
Est quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis.
Naturae sequi*m*ur semina qu*i*sque suae.
At tua, Maecenas, vitae praecepta recepi,
Cogor et exemplis te superare tuis.
Cum tibi Romano dominas in honore secures
Et liceat medio ponere iura foro,
Vel tibi Medorum pugnaces ire per hostes,
Atque onerare tuam fixa per arma domum,
Et tibi ad *a*ffectum vires det Caesar, et omni
Tempore tam faciles insinuentur opes,
Parcis, et in tenues humilem te colligis umbras,
Velorum plenos subtrahis ipse sinus.
Crede mihi, magnos aequabunt ista Camillos
Iudicia, et venies tu quoque in ora virum,
Caesaris et famae vestigia iuncta tenebis:
Maecenatis erunt vera tropaea fides.
Non ego velifera tumidum mare findo carina:
T*u*ta sub exiguo flumine nostra mora est.

Non *flebo* in cineres arcem sedisse paternos
  Cadmi, nec semper praelia clade pari,
Nec referam Scaeas et Pergama Apollinis arces,
  Et Danaum decimo vere redisse rates,
Moenia cum Graio Neptunia pressit aratro
  Victor Palladiae ligneus artis equus.
Inter Callimachi sat erit placuisse libellos
  Et cecinisse modis, *Coe* poeta, tuis.
Haec urant pueros, haec urant scripta puellas,
  Meque deum clament, et mihi sacra ferant.
Te duce vel Iovis arma canam caeloque minantem
  Coeum et Phlegraeis Oromedonta iugis,
Celsaque Romanis decerpta Palatia tauris
  Ordiar et caeso moenia firma Remo,
Eductosque pares silvestri ex ubere reges,
  Crescet et ingenium sub tua iussa meum.
Prosequar et currus utroque ab litore ovantes,
  Parthorum astutae tela remissa fugae,
Castraque Pelusi Romano subruta ferro,
  Antonique graves in sua fata manus.
Mollis tu coeptae fa*u*tor cape lora iuventae,
  Dexteraque inmissis da mihi signa rotis.
Hoc mihi, Maecenas, laudis concedis, et a te est,
  Quod ferar in partes ipse fuisse tuas.

X.

Mirabar, quidnam visissent mane Camenae,
  Ante meum stantes sole rubente torum.
Natalis nostrae signum misere puellae,
  Et manibus faustos ter crepuere sonos.
Transeat hic sine nube dies, stent aere venti,

Pon*at* et in sicco molliter unda mina*s*.
Aspiciam nullos hodierna luce dolentes,
Et Niobae lacrimas supprimat ipse lapis.
Alcyonum positis requiescant ora querellis,
Increpet absumptum nec sua mater Itym.
Tuque, o cara mihi, felicibus edita pennis,
Surge et poscentes iusta precare deos.
Ac primum pura somnum tibi discute lympha,
Et nitidas presso pollice finge comas:
Dein, qua primum oculos cepisti veste Properti,
Indue, nec vacuum flore relinque caput:
Et pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
Inque meum semper stent tua regna caput.
Inde coronatas ubi ture piaveris aras,
Luxerit et tota flamma secunda domo,
Sit mensae ratio, noxque inter pocula currat,
Et crocino naris murreus ungat onyx.
Tibia nocturnis succumbat rauca choreis,
Et sint nequitiae libera verba tuae,
Dulcia*que* ingratos adimant convivia somnos,
Publica vicinae perstrepat aura viae.
Sit sors et nobis talorum interprete iactu,
Quem gravibus pennis verberet ille puer.
Cum fuerit multis exacta trientibus hora,
Noctis et instituet sacra ministra Venus,
Annua solvamus thalamo sollemnia nostro,
Natalisque tui sic pergamus iter.

XI.

Quid mirare, meam si versat femina vitam
Et trahit addictum sub sua iura virum,

Criminaque ignavi capitis mihi turpia fingis,
  Quod nequeam fracto rumpere vincla iugo?
*Iac*tura melius praesagit navita mortem,
  Vulneribus didicit miles habere metum.
Ista ego praeterita iactavi verba iuventa:
  Tu nunc exemplo disce timere meo.
Colchis flagrantis adamantina sub iuga tauros
  Egit et armigera praelia sevit humo,
Custodisque feros clausit serpentis hiatus,
  Iret ut Aesonias aurea lana domos.
Ausa ferox ab equo quondam obpugnare sagittis
  Maeotis Danaum Penthesilea rates;
Aurea cui postquam nudavit cassida frontem,
  Vicit victorem candida forma virum.
Iardanis in tantum formae processit honorem,
  Lydia Gygaeo tincta puella lacu,
Ut, qui pacato statuisset in orbe columnas,
  Tam dura traheret mollia pensa manu.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,
  Ut solidum cocto tolleret aggere opus,
Et duo in adversum mi*tti* per moenia currus
  Nec possent tacto stringere ab axe latus,
Duxit et Euphratem medium, qua condidit arces,
  Iussit et imperio surgere Bactra caput.
Nam quid ego heroas, quid raptem in crimine divos?
  Iuppiter infamat seque suamque domum.
Quid, modo quae nostris opprobria vexerit armis,
  Et famulos inter femina trita suos?
Coniugi*i* obscaeni pretium Romana poposcit
  Moenia et addictos in sua regna patres.
Noxia Alexandria, dolis aptissima tellus,

Et totiens nostro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit harena triumphos!
Tollet nulla dies hanc tibi, Roma, notam.
Issent Phlegraeo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras.
Scilicet incesti meretrix regina Canopi,
Una Philippeo sanguine adusta nota,
Ausa Iovi nostro latrantem opponere Anubin,
Et Tiberim Nili cogere ferre minas,
Romanamque tubam crepitanti pellere sistro,
Baridos et contis rostra Liburna sequi,
Foedaque Tarpeio conopia tendere saxo,
Iura dare*s* statuas inter et arma Mari?
Quid nunc Tarquinii fractas iuvat esse secures,
Nomine qu*em* simili vita superba notat,
Si mulier patienda fuit? cape, Roma, triumphum,
Et longum Augusto salva precare diem.
Fugisti tamen in timidi va*g*a flumina Nili:
Accepere tuae Romula vincla manus.
Brachia spectavi sacris admorsa colubris,
Et trahere occultum membra soporis iter.
"Non hoc, Roma, fui tanto tibi cive verenda,"
Dixit, "et assiduo lingua sepulta mero."
Septem urbs alta iugis, tot*i* quae praesidet orbi,
Femineas timuit territa Marte minas.
(67) Nunc ubi Scipiadae classes? ubi signa Camilli?
Aut modo Pompeia Bosphore, capta manu?
(68) Hannibalis spolia et victi monimenta Syphacis,
Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes?
Cur*t*ius expletis statuit monimenta lacunis,
A*d*misso Decius praelia rupit equo,

*

Coclitis abscissos testatur semita pontes,
Est cui cognomen corvus habere dedit.
Haec di condiderunt, haec di quoque moenia servant:
Vix timeat salvo Caesare Roma Iovem.
Leucadius versas acies memorabit Apollo.
Tantum operis belli sustulit una dies.
At tu, sive petes portus seu, navita, linques,
Caesaris in toto sis memor Ionio.

XII.

Postume, plorantem potuisti linquere Gallam,
Miles et Augusti fortia signa sequi?
Tantine ulla fuit spoliati gloria Parthi,
Ne faceres, Galla multa rogante tua?
Si fas est, omnes pariter pereatis avari,
Et quisquis fido praetulit arma toro!
Tu tamen iniecta tectus, vesane, lacerna
Potabis galea fessus Araxis aquam.
Illa quidem interea fama tabescet inani,
Haec tua ne virtus fiat amara tibi,
Neve tua Medae laetentur caede sagittae,
Ferreus aurato neu cataphractus equo,
Neve aliquid de te flendum referatur in urna.
Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
Ter quater in casta felix o Postume Galla,
Moribus his alia coniuge dignus eras!
Quid faciet nullo munita puella timore,
Cui sis luxuriae, Roma, magistra tuae?
Sed securus eas: Gallam non munera vincent,
Duritiaeque tuae non erit illa memor.

Nam quocumque die salvum te fata remittent,
  Pendebit collo Galla pudica tuo.
Postumus alter erit miranda coniuge Ulixes.
  Non illi longae tot nocuere morae,
Castra decem annorum, et Ciconum *enses*, Ismara capt*a*,
  Exustaeque tuae mox, Polypheme, genae,
Et Circae fraudes, lotosque herbaeque tenaces,
  Scyllaque et alternas scissa Charybdis aquas,
Lampeties Ithacis veribus mugisse iuvencos
  PAVERAT HOS PHOEBO FILIA LAMPETIE
Et thalamum Aeaeae ventis fugisse puellae,
  Totque hiemis noctes totque natasse dies,
Nigrantisque domos animarum intrasse silentum,
  Sirenum surdo remige adisse lacus,
Et veteres arcus leto renovasse procorum,
  Errorisque sui sic statuisse modum.
Nec frustra, quia casta domi persederat uxor.
  Vinc*e*t Penelope*s* *A*elia Galla fidem.

XIII.

Quaeritis, unde avidis nox sit pretiosa puellis,
  Et Venere exhaust*ae* damna querantur opes.
Certa quidem tantis causa et manifesta ruinis:
  Luxuriae nimium libera facta via est.
Inda cavis aurum mittit formica metallis,
  Et venit e rubro concha Erycina salo,
Et Tyros ostrinos praebet Cadmea colores,
  Cinnamon et multi pastor odoris Arabs.
Haec etiam *nymphas* expugnant arma pudicas,
  Quaeque *i*ter*a*nt fastus, Icarioti, tuos.

Matrona incedit census induta nepotum,
  Et spolia obprobrii nostra per ora trahit.
Nulla est poscendi, nulla est reverentia dandi:
  Aut si qua est, pretio tollitur ipsa mora.
Felix Eois lex funeris una maritis,
  Quos Aurora suis rubra colorat equis.
Namque ubi mortifero iacta est fax ultima lecto,
  Uxorum fusis stat pia turba comis,
Et certamen habent leti, quae viva sequatur
  Coniugium: pudor est non licuisse mori.
Gaudent vitrices, et flammae pectora praebent,
  Inponuntque suis ora perusta viris.
Hoc genus infidum nuptarum, hic nulla puella
  Nec fida Euadne nec pia Penelope.
Felix agrestum quondam pacata iuventus,
  Divitiae quorum messis et arbor erant.
Illis munus erant decussa Cydonia ramo,
  Et dare puniceis plena canistra rubis,
Nunc violas tondere manu, nunc mixta referre
  Lilia virgineos lucida per calathos,
Et portare suis vestitas frondibus uvas
  Aut variam plumae versicoloris avem.
His tum blanditiis furtiva per antra puellae
  Oscula silvicolis empta dedere viris.
Hinnulei pellis totos operibat amantes,
  Altaque nativo creverat herba toro,
Pinus et incumbens lentis circumdabat umbras,
  Nec fuerat nudas poena videre deas.
Corniger at quondam vacui pastoris in aulam
  Dux aries saturas ipse reduxit oves,
Dique deaeque omnes, quibus est tutela per agros,

Praebebant vestris verba benigna focis:
"Et leporem, quicumque venis, venaberis, hospes,
Et si forte meo tramite quaeris avem:
Et me Pana tibi comitem de rupe vocato,
Sive petes calamo praemia sive cane."
At nunc desertis cessant sacraria lucis:
Aurum omnes victa iam pietate colunt.
Auro pulsa fides, auro venalia iura:
Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
Torrida sacrilegum testantur limina Brennum,
Dum petit intonsi Pythia regna dei:
At mons *l*aurigero concussus vertice diras
Gallica Parnasus sparsit in arma nives.
Te scelus accepto Thracis Polymestoris auro
Nutrit in hospitio non, Polydore, pio.
Tu quoque ut auratos gereres, Eriphyla, lacertos,
Dilapsis nusquam est Amphiaraus equis.
Proloquar, atque utinam patriae sim verus aruspex!
Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.
Certa loquor, sed nulla fides: neque enim Ilia quondam
Verax Pergameis Maenas habenda malis.
Sola Parim Phrygiae fatum componere, sola
Fallacem patriae serpere dixit equum.
Ille furor patriae fuit utilis, ille parenti:
Experta est veros irrita lingua deos.

XIV.

Multa tuae, Sparte, miramur iura palaestrae,
Sed mage virginei tot bona gymnasii,
Quod non infami *se* exercet corpore lude*ns*

Inter luctantes nuda puella viros,
Cum pila velocis fallit per brachia iactus,
Increpat et versi clavis adunca trochi,
Pulverulentaque ad extremas stat femina metas,
Et patitur duro vulnera pancratio,
Nunc ligat ad caestum gaudentia brachia loris,
Missile nunc disci pondus in orbe rotat,
Gyrum pulsat equis, niveum latus ense revincit,
Virgineumque cavo protegit aere caput,
Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
Thermodontiacis turba lavatur aquis,
Et modo Taygeti, crines aspersa pruina,
Sectatur patrios per iuga longa canes;
Qualis et Eurotae Pollux et Castor harenis,
Hic victor pugnis, ille futurus equis,
Inter quos Helene nudis capere arma papillis
Fertur nec fratres erubuisse deos.
Lex igitur Spartana vetat secedere amantes,
Et licet in triviis ad latus esse suae,
Nec timor aut ulla est clausae tutela puellae,
Nec gravis austeri poena cavenda viri.
Nullo praemisso de rebus tute loquaris
Ipse tuis: longae nulla repulsa morae.
Nec Tyriae vestes errantia lumina fallunt,
Est neque odoratae cura molesta comae.
At nostra ingenti vadit circumdata turba,
Nec digitum angusta est inseruisse via.
Nec quae sit facies nec quae sint vera, rogando
Invenias: caecum versat amator iter.
Quod si iura fores pugnasque imitata Laconum,
Carior hoc esses tu mihi, Roma, bono.

XV.

Sic ego non ullos iam norim in amore tumultus,
Nec veniat sine te nox vigilanda mihi:
Ut mihi praetexti pudor est velatus amic*t*us,
Et data libertas noscere amoris iter,
Illa rudes animos per noctes conscia primas
Inbuit heu nullis capta Lycinna datis.
Tertius, *h*aut multo minus est, cum ducitur annus
Vix memini nobis verba coisse decem.
Cuncta tuus sepelivit amor, nec femina post te
Ulla dedit collo dulcia vincla meo.
(43) At tu non meritam parcas vexare Lycinnam:
(44) Nescit vestra ruens ira referre pedem.
Testis erit Dirce tam vero crimine saeva,
Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
Ah quotiens pulchros ussit regina capillos,
Molliaque inmites fixit in ora manus!
Ah quotiens famulam pensis oneravit iniquis,
Et caput in dura ponere iussit humo!
Saepe illam immundis passa est habitare tenebris,
Vilem ieiunae saepe negavit aquam!
Iuppiter, Antiopae nusquam succurris habenti
Tot mala? corrumpit dura catena manus.
Si deus es, tibi turpe tuam servire puellam.
Invocet Antiope quem nisi vi*n*cta Iovem?
Sola tamen quaecumque aderant in corpore vires,
Regales manicas rupit utraque manu.
Inde Cithaeronis timido pede currit in arces.
Nox erat, et sparso triste cubile gelu.
Saepe vaga Asopi sonitu permota fluentis

Credebat dominae pone venire pedes,
Et durum Zethum et lacrimis Amphiona mollem
Experta est *s*tabulis mater abacta suis.
Ac veluti, magnos cum ponunt aequora motus,
Eurus ub*i* adverso desinit ire Noto,
Litore sic tacito sonitus rarescit harenae,
Sic cadit inflexo lapsa puella genu.
Sera tamen pietas: natis est cognitus error.
Digne Iovis natos qui tueare senex,
Tu reddis pueris matrem, puerique trahendam
Vi*n*xerunt Dircen sub trucis ora bovis.
Antiope, cognosce Iovem: tibi gloria Dirce
Ducitur in multis mortem habitura locis.
Prata cruentantur Zeth*o*, victorque canebat
Paeana Amphion rupe, Aracynthe, tua.
Fabula nulla tuas de nobis concitet aures:
Te solam et lignis funeris ustus amem.

XVI.

Nox media, et dominae mihi venit epistola nostrae.
Tibure me missa iussit adesse mora,
Candida qua geminas ostendunt culmina turres,
Et cadit in patulos *l*ympha Aniena lacus.
Quid faciam? obductis committam mene tenebris
Ut timeam audaces in mea membra manus?
At si haec distulero nostro mandata timore,
Nocturno fletus saevior hoste mihi.
Peccaram semel, et totum sum p*ul*sus in annum:
In me mansuetas non habet illa manus.
Nec tamen est quisquam, sacros qui laedat amantes:
Scironis media sic licet ire via.

Quisquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris:
Nemo *a*deo, ut noceat, barbarus esse volet.
Luna ministrat iter, demonstrant astra salebras,
Ipse Amor accensas percutit ante faces,
Saeva canum rabies morsus avertit hiantis:
Huic generi quovis tempore tuta via est.
Sanguine tam parvo quis enim spargatur amantis
Improbus? exclusis fit comes ipsa Venus.
Quod si certa meos sequerentur funera casus,
Talis mors pretio vel sit emenda mihi.
Afferet h*ae*c unguenta mihi sertisque sepulcrum
Ornabit custos ad mea busta sedens.
Di faciant, mea ne terra locet ossa frequenti,
Qua facit assiduo tramite vulgus iter.
Post mortem tumuli sic infamantur amantum.
Me tegat arborea devia terra coma,
Aut humer ignotae cumul*u*s vallatus harenae.
Non iuvat in media nomen habere via.

XVII.

Nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris:
Da mihi pacato vela secunda, pater.
Tu potes insanae Veneris compescere fastus,
Curarumque tuo fit medicina mero.
Per te iunguntur, per te solvuntur amantes:
Tu vitium ex animo dilue, Bacche, meo.
Te quoque enim non esse rudem testatur in astris
Lyncibus ad caelum vecta Ariadna tuis.
Hoc mihi, quod veteres custodit in ossibus ignes,
Funera sanabunt aut tua vina malum.
Semper enim vacuos nox sobria torquet amantes,

Spesque timorque anim*um* versat utroque *toro*.
Quod si, Bacche, tuis per fervida tempora donis
Accersitus erit somnus in ossa mea,
Ipse seram vites pangamque ex ordine colles,
Quos carpant nullae me vigilante ferae.
Dum modo purpureo *s*pumen*t* mihi dolia musto,
Et nova pressantis inquinet uva pedes,
Quod superest vitae per te et tua cornua vivam,
Virtutisque tuae, Bacche, poeta ferar.
Dicam ego maternos Aetnaeo fulmine partus,
Indica Nysaeis arma fugata choris,
Vesanumque nova nequiquam in vite Lycurgum,
Pentheos in triplices funera grata greges,
Curvaque Tyrrhenos delphinum corpora nautas
In vada pampinea desiluisse rate,
Et tibi per mediam bene olentia flumina *Diam*,
Unde tuum potant Naxia turba merum.
Candida laxatis onerato colla corymbis
Cing*e*t Bassaricas Lydia mitra comas,
Levis odorato cervix manabit olivo,
Et feries nudos veste fluente pedes.
Mollia Dircaeae pulsabunt tympana Thebae,
Capripedes calamo Panes hiante canent,
Vertice turrigero iuxta dea magna Cybebe
Tundet ad Idaeos cymbala rauca choros.
Ante fores templi crater antistitis auro
Libatum funde*ns* in tua sacra merum.
Haec ego non humili referam memoranda cothurno,
Qualis Pindarico spiritus ore tonat.
Tu modo servitio vacuum me siste superbo,
Atque hoc sollicitum vince sopore caput.

XVIII.

Clausus ab umbroso qua *al*ludit pontus Averno
*F*umida Baiarum stagna tepentis aquae,
Qua iacet et Troiae tubicen Misenus harena,
Et sonat Herculeo structa labore via,
Hic, ubi, mortales dex*tra* cum quaereret urbes,
Cymbala Thebano concrepuere deo:
At nunc, invisae magno cum crimine Baiae,
Quis deus in vestra constitit hostis aqua?
His pressus Stygias vultum demisit in undas,
Errat et in vestro spiritus ille lacu.
Quid genus aut virtus aut optima profuit illi
Mater, et amplexum Caesaris esse focos?
Aut modo tam pleno fluitantia vela theatro,
Et per maternas omnia gesta manus?
Occidit, et misero steterat vigesimus annus:
Tot bona tam parvo clausit in orbe dies.
I nunc, tolle animos et tecum finge triumphos,
Stantiaque in plausum tota theatra iuvent.
Attalicas sup*e*ra vestes, atque omnia magnis
Gemmea sint ludis: ignibus ista dabis.
Sed tamen hoc omnes, huc primus et ultimus ordo:
Est mala, sed cunctis ista terenda via est.
Exoranda canis tria sunt latrantia colla,
Scandenda est torvi publica cymba senis.
Ille licet ferro cautus se condat et aere:
Mors tamen inclusum protrahit inde caput.
Nirea non facies, non vis exemit Achillem,
Croesum aut Pactoli quas parit umor opes.
Hic olim ignaros luctus populavit Achivos,

Atridae magno cum stetit alter amor.
At tibi, nauta pias hominum qui traici*t* umbras,
H*ac* animae portet corpus inane *s*uae,
Qua Siculae victor telluris Claudius et qua
Caesar ab humana cessit in astra via.

XIX.

Obicitur totiens a te mihi nostra libido:
Crede mihi, vobis imperat ista magis.
Vos, ubi contempti rupistis frena pudoris,
Nescitis captae mentis habere modum.
Flamma per incensas citius sedetur aristas,
Fluminaque ad fontis sint reditura caput,
Et placidum Syrtes portum et bona litora nautis
Praebeat hospitio saeva Malea suo,
Quam possit vestros quisquam reprehendere cursus
Et rapidae stimulos frangere nequitiae.
Testis, Cretaei fastus quae passa iuvenci
Induit a*b*iegn*ae* cornua falsa bovi*s*:
Testis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
Quae voluit liquido tota subire deo.
Crimen et illa fuit patria succensa senecta
Arboris in frondes condita Myrrha nov*ae*.
Nam quid Medeae referam quo tempore matris
Iram natorum caede piavit amor?
Quidve Clytaemestra*m*, propter quam tota Mycenis
Infamis stupro sta*t* Pelopea domus?
T*e*que o Minoa venundata, Scylla, figura,
Tondens purpurea regna paterna coma?
Hanc igitur dotem virgo desponderat hosti!
Nise, tuas portas fraude reclusit Amor.

At vos, innuptae, felicius urite taedas:
  Pendet Cretaea tracta puella rate.
Non tamen inmerito Minos sedet arbiter Orci:
  Victor erat quamvis, aequus in hoste fuit.

XX.

Credis eum iam posse tuae meminisse figurae,
  Vidisti a lecto quem dare vela tuo?
Durus, qui lucro potuit mutare puellam!
  Tantine, *his* lacrimis, Africa tota fuit?
At tu, stulta, deos, tu fingis inania verba.
  Forsitan ille alio pectus amore terat.
*E*st tibi forma potens, sunt castae Palladis artes,
  Splendidaque a docto fama refulget avo.
Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus.
  Fidus ero: in nostros curre, puella, *sinus*.
Nox mihi prima venit: primae da tempora nocti:
  Longius in primo, Luna, morare toro.
(11) Tu quoque, qui aestivos spatiosius exigis ignes,
(12)   Phoebe, moraturae contrahe lucis iter.
Foedera sunt ponenda prius signandaque iura
  Et scribenda mihi lex in amore novo.
Haec Amor ipse suo constring*et* pignera signo:
  Testis sidereae torta corona deae.
Quam multae ante meis cedent sermonibus horae,
  Dulcia quam nobis concitet arma Venus!
Namque, ubi non certo vinc*i*tur foedere lectus,
  Non habet ultores nox vigila*nda* deos,
Et quibus imposuit, solvit *m*ox vincla libido:
  Contineant nobis omina prima fidem.
Ergo, qui pactas in foedera ruperit aras,

Pollueritque novo sacra marita toro,
Illi sint quicumque solent in amore dolores,
Et caput argutae praebeat historiae,
Nec flenti dominae patefiant nocte fenestrae,
Semper amet, fructu semper amoris egens.

XXI.

Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
Ut me longa gravi solvat amore via.
Crescit enim assidue spectand*o* cura puellae:
Ipse alimenta sibi maxima praebet Amor.
Omnia sunt temptata mihi, quacumque fugari
Possit: at ex omni me premit ipse deus.
Vix tamen aut semel a*d*mittit, cum saepe negarit:
Seu venit, extremo dormit amic*t*a toro.
Unum erit auxilium: mutatis Cynthia terris
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.
Nunc agite, o socii, propellite in aequor*a* navem,
Remorumque pares ducite sorte vices,
Iungiteque extremo felicia lintea malo:
Iam liquidum nautis aura secundat iter.
Romanae turres et vos valeatis amici,
Qualiscumque mihi tuque puella vale.
Ergo ego nunc rudis Adriaci vehar aequoris hospes,
Cogar et undisonos nunc prece adire deos.
Deinde per Ionium vectus, cum fessa Lechaeo
Sedarit placida vela phaselus aqua,
Quod superest sufferre, pedes propera*r*e laborem,
Isthmos qua terris arcet utrumque mare.
Inde ubi Piraei capient me litora portus,
Scandam ego Theseae brachia longa viae.

Illic *aut* studiis animum emendare Platonis
  Incipiam aut hortis, docte Epicure, tuis.
Persequar aut studium linguae, Demosthenis arma,
  Librorumque tuos, *munde* Menandre, sales.
Aut certe tabulae capient mea lumina pictae,
  Sive ebore exactae seu magis aere manus.
Aut spatia annorum aut longa intervalla profundi
  Lenibunt tacito vulnera nostra sinu.
Seu moriar, fato, non turpi fractus amore:
  Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

XXII.

Frigida tam multos placuit tibi Cyzicus ann*os*,
  Tulle, Propontiaca qua fluit Isthmos aqua,
Dindym*is* et sacra fabricata *e* v*ite* Cybebe,
  Raptorisque tulit qua via Ditis equos?
Si te forte iuva*nt* Helles Athamantidos urbes,
  Nec desiderio, Tulle, movere meo,
Tu licet aspicias caelum omne Atlanta gerentem,
  Sectaque Persea Phorcidos ora manu,
Geryonis stabula, et luctantum in pulvere signa
  Herculis Antaeique, Hesperidumque choros:
Tuque tuo Colchum propellas remige Phasim,
  Peliacaeque trabis totum iter ipse legas,
Qua rudis Argoa natat inter saxa columba
  In faciem prorae pinus adacta novae:
Et si qu*oi* rig*ui* visenda est ora Caystri,
  Et qu*ae* septenas temperat unda vias,
Omnia Romanae cedent miracula terrae:
  Natura hic posuit, quidquid ubique fuit.
Armis apta magis tellus quam commoda noxae,

Famam, Roma, tuae non pudet historiae:
Nam quantum ferro tantum pietate potentes
Stamus: victrices temperat ira manus.
Hic Anio Tiburne flu*i*s, Clitumnus ab Umbro
Tramite, et aeternum Marcius umor opus,
Albanus*que* l*a*cus socii Nemorensis *et* unda,
Potaque Pollucis *l*ympha salubris equo.
At n*on* squamoso labuntur ventre cerastae,
Itala portentis nec f*l*uit un*d*a novis,
Non hic Andromedae resonant pro matre catenae,
Nec tremis Ausonias, Phoebe fugate, dapes,
Nec cuiquam absentes arserunt in caput ignes
Exitium nato matre movente suo,
Penthea non saevae venantur in arbore Bacchae,
Nec solvit Danaas subdita cerva rates,
Cornua nec valuit curvare in pelice Iuno
Aut faciem turpi dedecorare bove,
Arboreas*v*e cruces S*i*nis, et non hospita Grais
Saxa, et curvatas in sua fata trabes.
Haec tibi, Tulle, parens, haec est pulcherrima sedes,
Hic tibi pro digna gente petendus honos,
Hic tibi ad eloquium cives, hic ampla nepotum
Spes et venturae coniugis aptus amor.

XXIII.

Ergo tam doctae nobis periere tabellae,
Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam nostris manibus detriverat usus,
Qui non signatas iussit habere fidem.
Illae iam sine me norant placare puellas,
Et quaedam sine me verba diserta loqui.

Non illas fixum caras effecerat aurum:
Vulgari buxo sordida cera fuit.
Qualescumque mihi semper mansere fideles,
Semper et effectus promeruere bonos.
Forsitan haec illis fuerint mandata tabellis:
"Irascor, quoniam es, lente, moratus heri.
An tibi nescio quae visa est formosior? an tu
Non *bene* de nobis crimina ficta iacis?"
Aut dixi*t*: "Venies hodie, cessa*b*imus una:
Hospitium tota nocte paravit Amor."
Et quaecumque *v*olens reperit non stulta puella,
Garrula cum blandis ducitur hora dolis.
Me miserum, his aliquis rationem scribit avarus,
Et ponit diras inter ephemeridas.
*H*as si quis mihi rettulerit, donabitur auro.
Quis pro divitiis *l*igna retenta velit?
I puer, et citus haec aliqua propone columna,
Et dominum Esquiliis scribe habitare tuum.

XXIV.

Falsa est ista tuae, mulier, fiducia formae,
Olim oculis nimium facta superba meis.
Noster amor tales tribuit tibi, Cynthia, laudes:
Versibus insignem te pudet esse meis.
Mixtam te varia laudavi saepe figura,
Ut, quod non esses, esse putaret amor:
Et color est totiens roseo collatus Eoo,
Cum tibi quaesitus candor in ore foret.
Quod mihi non patrii poterant avertere amici,
*E*luere aut vasto Thessala saga mari:
Haec ego, non ferro non igne coactus, et ipsa

Naufragus Aegaea vera fatebor aqua.
Correptus saevo Veneris torrebar aheno,
Vi*n*ctus eram versas in mea terga manus.
Ecce coronatae portum tetigere carinae,
Traiectae Syrtes, ancora iacta mihi est.
Nunc demum vasto fessi resipiscimus aestu,
Vulneraque ad sanum nunc coiere mea.
Mens bona, si qua de*a* es, tua me in sacraria dono.
Exciders*u*nt surdo tot mea vota Iovi.

XXV.

Risus eram positis inter convivia mensis,
Et de me poterat quilibet esse loquax.
Quinque tibi potui servire fideliter annos :
Ungue meam morso saepe querere fidem.
Nil moveor lacrimis : ista sum ca*u*tus ab arte.
Semper ab insidiis, Cynthia, flere soles.
Flebo ego discedens, sed fletum iniuria vincet :
Tu bene conveniens non sinis ire iugum.
Limina iam nostris valeant lacrimantia verbis,
Nec tamen irata ianua fracta manu.
At te celatis aetas gravis urgeat annis,
Et veniat formae ruga sinistra tuae.
Vellere tum c*u*pias albos a stirpe capillos
A, speculo rugas increpitante tibi,
Exclusa inque vicem fastus patiare superbos,
Et quae fecisti facta queraris anus.
Has tibi fatalis cecinit mea pagina diras.
Eventum formae disce timere tuae.

LIBER QUARTUS.

I.

Hoc, quodcumque vides, hospes, quam maxima Roma est,
Ante Phrygem Aenean collis et herba fuit:
Atque ubi Navali stant sacra Palatia Phoebo,
Euandri profugae *pro*cubuere boves.
Fictilibus crevere deis haec aurea templa,
Nec fuit obprobrio facta sine arte casa,
Tarpeiusque pater nuda de rupe tonabat,
Et Tiberis nostris advena bubus erat.
Qu*a* gradibus domus ista Remi se sustulit, olim
Unus erat fratrum maxima regna focus.
Curia, praetexto quae nunc nitet alta senatu,
Pellitos habuit rustica corda patres.
Bucina cogebat priscos ad verba Quirites:
Centum illi in prato saepe senatus erat.
Nec sinuosa cavo pendebant vela theatro,
Pulpita sollemnis non oluere crocos.
Nulli cura fuit externos quaerere divos,
Cum tremeret patrio pendula turba sacro,
Annuaque accenso celebrare Parilia faeno,
Qualia nunc curto lustra novantur equo.
Vesta coronatis pauper gaudebat asellis,

Ducebant macrae vilia sacra boves.
Parva saginati lustrabant compita porci,
Pastor et ad calamos exta litabat ovis.
Verbera pellitus saetosa movebat arator,
Unde licens Fabius sacra Lupercus habet.
Nec rudis infestis miles radiabat in armis:
Miscebant usta praelia nuda sude.
Prima galeritus posuit praetoria Lygmon,
Magnaque pars Tatio rerum erat inter oves.
Hinc Titiens Ramnesque *fe*ri Luceresque *c*oloni,
Quattuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe suburbanae parva minus urbe Bovillae,
Et, qui nunc nulli, maxima turba, Gabi,
Et stetit Alba potens, albae suis omine nata,
Hac ubi Fidenas long*a* erat isse via.
Nil patrium, nisi nomen, habet Romanus alumnus:
Sanguinis altricem non pu*d*et esse lupam.
Huc melius profugos misisti, Troia, Penates.
Heu quali vecta est Dardana puppis ave!
Iam bene spondebant tunc omina, quod nihil illam
Laeserat abiegni venter apertus equi,
Cum pater in nati trepidus cervice pependit,
Et verita est umeros urere flamma pios.
Tunc animi venere Deci, Brutique secures,
Vexit et ipsa sui Caesaris arma Venus.
Arma resurgentis portans victricia Troiae
Felix terra tuos cepit, Iule, deos!
Si modo Avernalis tremulae cortina Sibyllae
Dixit Aventino rura pianda Remo,
Aut si Pergameae sero rata carmina vatis
Longaevum ad Priami vera fuere caput:

"Vertite equum, Danai! male vincitis: Ilia tellus
Vivet, et huic cineri Iuppiter arma dabit."
Optima nutricum nostris lupa Martia rebus,
Qualia creverunt moenia lacte tuo!
Moenia namque pio con*o*r disponere versu:
Ei mihi, quod nostro est parvus in ore sonus!
Sed tamen exiguo quodcumque e pectore rivi
Fluxerit, hoc patriae serviet omne meae.
Ennius hirsuta cingat sua dicta corona:
Mi folia ex hedera porrige, Bacche, tua,
Ut nostris tumefacta superbiat Umbria libris,
Umbria Romani patria Callimachi.
Scandentes quisquis cernit de vallibus arces,
Ingenio muros aestimet ille meo.
Roma, fave, tibi surgit opus: date candida cives
Omina, et inceptis dextera cantet avis.
Sacra diesque canam et cognomina prisca locorum:
Has meus ad metas sudet oportet equus.
"Quo ruis inprudens? *f*uge dicere fata Properti:
Non sunt a dextro condita fila colo.
A*v*ersis lacrim*i*s cantas: aversus Apollo:
Poscis ab invita verba pigenda lyra.
Certa feram certis auctoribus: *h*aut ego vates
Nescius aerata signa movere pila.
Me creat Archytae soboles Babylonius Orops
Horon: et a proavo ducta Conone domus.
Di mihi sunt testes non degenerasse propinquos,
Inque meis libris nil prius esse fide.
Nunc pretium fecere deos et (fallitur auro
Iuppiter) obliquae signa iterata rotae,
Felicesque Iovis stellas Martisque rapacis,

Et grave Saturni sidus in omne caput:
Quid moneant Pisces animosaque signa Leonis,
Lotus et Hesperia quid Capricornus aqua.
Dicam, "Troia cades, et Troica Roma resurges,"
Et maris et terrae longa sepulchra canam.
Dixi ego, cum geminos produceret Arria natos,
—Illa dabat natis arma vetante deo—
Non posse ad patrios sua pila referre Penates:
Nempe meam firmant nunc duo busta fidem.
Quippe Lupercus, equi dum saucia protegit ora,
Heu sibi prolapso non bene cavit equo:
Gallus at, in castris dum credita signa tuetur,
Concidit ante aquilae rostra cruenta suae.
Fatales pueri, duo funera matris avarae,
Vera, sed invito contigit ista fides.
Idem ego, cum Cinarae traheret Lucina dolores,
Et facerent uteri pondera lenta moram,
"Iunoni votum facite impetrabile," dixi:
Illa parit, libris est data palma meis.
Hoc neque harenosum Libyae Iovis explicat antrum,
Aut sibi commissos fibra locuta deos,
Aut si quis motas cornicis senserit alas,
Umbrave quae magicis mortua prodit aquis:
Aspicienda via est caeli verusque per astra
Trames, et ab zonis quinque petenda fides.
Exemplum grave erit Calchas: namque Aulide solvit
Ille bene haerentes ad pia saxa rates:
Idem Agamemnoniae ferrum cervice puellae
Tinxit, et Atrides vela cruenta dedit:
Nec rediere tamen Danai: tu diruta fletum
Supprime et Euboicos respice, Troia, sinus.

Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes,
  Et natat exuviis Graecia pressa suis.
Victor Oiliade, rape nunc et dilige vatem,
  Quam vetat avelli veste Minerva sua.
Hactenus historiae: nunc ad tua devehar astra:
  Incipe tu lacrimis aequus adesse novis.
Umbria te notis antiqua Penatibus edit.
  Mentior? an patriae tangitur ora tuae,
Qua nebulosa cavo rorat Mevania campo,
  Et lacus aestivis intepet Umber aquis,
Scandentisque Asis consurgit vertice murus,
  Murus ab ingenio notior ille tuo?
Ossaque legisti non illa aetate legenda
  Patris, et in tenues cogeris ipse Lares:
Nam tua cum multi versarent rura iuvenci,
  Abstulit excultas pertica tristis opes.
Mox ubi bulla rudi dimissa est aurea collo,
  Matris et ante deos libera sumpta toga,
Tum *tibi* pauca suo de carmine dictat Apollo,
  Et vetat insano verba tonare foro.
At tu finge elegos, fallax opus, haec tua castra,
  Scribat ut exemplo cetera turba tuo.
Militiam Veneris blandis patiere sub armis,
  Et Veneris pueris utilis hostis eris.
Nam tibi victrices quascumque labore parasti
  Eludet palmas una puella tuas:
Et bene *cum* fixum mento discusseris uncum,
  Nil erit hoc: rostro te premet ansa suo.
Illius arbitrio noctem lucemque videbis,
  Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet.
Nec mille excubiae nec te signata iuvabunt

L*i*mina: persuasae fallere rima sat est.
Nunc tua vel mediis puppis luctetur in undis,
Vel licet armatis hostis inermis eas,
Vel tremefacta cavo*m* tellus diducat hiatum:
Octipedis Cancri terga sinistra time.

II.

Quid mirare meas tot in uno corpore formas?
Accipe Vertumni signa paterna dei.
Tuscus ego, *et* Tuscis orior, nec paenitet inter
Praelia Vols*u*nios deseruisse focos.
Haec me turba iuvat, nec templo laetor eburno:
Romanum satis est posse videre forum.
Hac quondam Tiberinus iter faciebat, et aiunt
Remorum auditos per vada pulsa sonos:
At postquam ille suis tantum concessit alumnis,
Vertumnus verso dicor ab amne deus.
Seu, quia vertent*i*s fructum praecepimus anni,
Vertumni rursus creditur esse sacrum.
Prima mihi variat liventibus uva racemis,
Et coma lactenti spicea fruge tumet.
Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
Cernis et aestivo mora rubere die.
Insitor hic solvit pomosa vota corona,
Cum pirus invito stipite mala tulit.
Mendax fama noces: alius mihi nominis index:
De se narranti tu modo crede deo.
Opportuna mea est cunctis natura figuris:
In quamcumque voles verte, decorus ero.
Indue me Cois, fiam non dura puella:
Meque virum sumpta quis neget esse toga?

Da falcem et torto frontem mihi comprime faeno:
  Iurabis nostra gramina secta manu.
Arma tuli quondam et, memini, laudabar in illis:
  Corbis in imposito pondere messor eram.
Sobrius ad lites: at cum est inposta corona,
  Clamabis capiti vina subisse meo.
Cinge caput mitra, speciem furabor Iacchi:
  Furabor Phoebi, si modo plectra dabis.
Cassibus impositis venor: sed arundine sumpta
  Faunus plumoso sum deus aucupio.
Est etiam aurigae species Vertumnus, et eius,
  Traicit alterno qui leve pondus equo.
Suppetat hoc, pisces calamo praedabor, et ibo
  Mundus demissis institor in tunicis.
Pastorem ad baculum possum curvare, vel idem
  Sirpiculis medio pulvere ferre rosam.
Nam quid ego adiciam, de quo mihi maxima fama est,
  Hortorum in manibus dona probata meis?
Caeruleus cucumis tumidoque cucurbita ventre
  Me notat et iunco brassica vincta levi:
Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
  Inpositus fronti langueat ante meae.
At mihi, quod formas unus vertebar in omnes,
  Nomen ab eventu patria lingua dedit.
Et tu, Roma, meis tribuisti praemia Tuscis,
  Unde hodie vicus nomina Tuscus habet,
Tempore quo sociis venit Lycomedius armis
  Atque Sabina feri contudit arma Tati.
Vidi ego labentes acies et tela caduca,
  Atque hostes turpi terga dedisse fugae.
Sed facias, divum sator, ut Romana per aevum

Transeat ante meos turba togata pedes.
Sex superant versus (te, qui ad vadimonia curris,
Non moror): haec spatiis ultima creta meis.
Stip*es* acernus eram, properanti falce dolatus,
Ante Numam grata pauper in urbe deus.
At tibi, Mamurri, formae caelator ahenae,
Tellus artifices ne terat Osca manus,
Qui me tam docilis potuisti fundere in usus.
Unum opus est, operi non datur unus honos.

III.

Haec Arethusa suo mittit mandata Lycotae,
Cum totiens absis si potes esse meus.
Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
Haec erit e lacrimis facta litura meis:
Et si qua incerto fallet te littera tractu,
Signa meae dextrae iam morientis erunt.
Te modo viderunt iteratos *Bactra per ortus*,
Te modo munit*o* *Neu*ricus hostis equo,
Hibernique Getae, pictoque Britannia curru,
Ustus et Eoa d*e*color Indus aqua.
Haecne marita fides et pa*ctae* *iam mihi* noctes,
Cum rudis urgenti brachia victa dedi?
Quae mihi deductae fax omen praetulit, illa
Traxit ab everso lumina nigra rogo,
Et Stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis
Vitta data est, nupsi non comitante deo.
Omnibus heu portis pendent mea noxia vota:
Texitur haec castris quarta lacerna tuis.
Occidat, inmerita qu*i* carpsit ab arbore vallum
Et struxit querulas rauca per ossa tubas,

Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno
  Aeternusque tuam pascat, aselle, famem.
Dic mihi, *n*um teneros urit lorica lacertos?
  Num gravis imbelles atterit hasta manus?
Haec noceant potius, quam dentibus ulla puella
  Det mihi plorandas per tua colla notas.
Diceris et macie vultum tenuasse: sed opto,
  E desiderio sit color iste meo.
At mihi cum noctes induxit Vesper amaras,
  Si qua relicta iacent, osculor arma tua.
Tum queror in toto non sidere pallia lecto,
  Lucis et auctores non dare carmen aves.
Noctibus hibernis castrensia pensa laboro
  Et Tyria in *r*adios vellera secta suos.
Et disco, qua parte fluat vincendus Araxes,
  Quo*t* sine aqua Parthus milia currat equs.
Cogor et e tabula pictos ediscere mundos,
  Qualis et haec docti sit positura dei,
Quae tellus sit lenta gelu, quae putris ab aestu,
  Ventus in Italiam qui bene vela ferat.
Assidet una soror, curis et pallida nutrix
  Peierat hiberni temporis esse moras.
Felix Hippolyte! nuda tulit arma papilla,
  Et texit galea barbara molle caput.
Romanis utinam patuissent castra puellis!
  Essem militiae sarcina fida tuae,
Nec me tardarent Scythiae iuga, cum Pater altas
  Africus in glaciem frigore nectit aquas.
Omnis amor magnus, sed aperto in coniuge maior:
  Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem.
Nam mihi quo Poenis *nova* purpura fulgeat ostris

Crystallusque meas ornet aquosa manus?
Omnia surda tacent, rarisque adsueta kalendis
Vix aperit clausos una puella Lares.
Glaucidos et catulae vox est mihi grata querentis:
Illa tui partem vindicat una toro.
Flore sacella tego, verbenis compita velo,
Et crepat ad veteres herba Sabina focos.
Sive in finitimo gemuit stans noctua tigno,
Seu voluit tangi parca lucerna mero,
Illa dies *h*ornis caedem denuntiat agnis,
Succinct*i*que calent ad nova lucra popae.
Ne, precor, ascensis tanti sit gloria Bactris,
Raptave odorato carbasa lina duci,
Plumbea cum tortae sparguntur pondera fundae,
Subdolus et versis increpat arcus equis.
Sed, tua sic domitis Parthae telluris alumnis
Pura triumphantis hasta sequatur equos,
Incorrupta mei conserva foedera lecti.
Hac ego te sola lege redisse velim.
Armaque cum tulero portae votiva Capenae,
Subscribam: "Salvo grata puella viro."

IV.

Tarpeium nemus et Tarpeiae turpe sepulcrum
Fabor et antiqui limina capta Iovis.
Lucus erat felix hederoso consitus antro,
Multaque nativis obstrepit arbor aquis:
Silvani ramosa domus, quo dulcis ab aestu
Fistula poturas ire iubebat oves.
Hunc Tatius fontem vallo praecingit acerno,
Fidaque suggesta castra coronat humo.

Quid tum Roma fuit, tubicen vicina Curetis
Cum quateret lento murmure saxa Iovis?
Atque ubi nunc terris dicuntur iura subactis,
Stabant Romano pila Sabina foro.
Murus erant montes: ubi nunc est curia saepta,
Bellicus ex illo fonte bibebat equus.
Hinc Tarpeia deae fontem libavit: at illi
Urgebat medium fictilis urna caput.
Et satis una malae potuit mors esse puellae,
Quae voluit flammas fallere, Vesta, tuas?
Vidit harenosis Tatium proludere campis,
Pictaque per flavas arma levare iubas.
Obstupuit regis facie et regalibus armis,
Interque oblitas excidit urna manus.
Saepe illa immeritae causata est omina lunae,
Et sibi tinguendas dixit in amne comas:
Saepe tulit blandis argentea lilia Nymphis,
Romula ne faciem laederet hasta Tati.
Dumque subit primo Capitolia nubila fumo,
Rettulit hirsutis brachia secta rubis,
Et sua Tarpeia residens ita flevit ab arce
Vulnera, vicino non patienda Iovi.
"Ignes castrorum et Tatiae praetoria turmae
Et formosa oculis arma Sabina meis,
O utinam ad vestros sedeam captiva Penates,
Dum captiva mei conspicer *ora* Tati.
Romani montes et montibus addita Roma
Et valeat probro Vesta pudenda meo.
Ille equus, ille meos in castra reponet amores,
Cui Tatius dextras collocat ipse iubas.
Quid mirum in patrios Scyllam saevisse capillos,

Candidaque in saevos inguina versa canes?
Prodita quid mirum fraterni cornua monstri,
Cum patuit lecto stamine torta via?
Quantum ego sum Ausoniis crimen factura puellis,
Improba virgineo lecta ministra foco!
Pallados extinctos si quis mirabitur ignes,
Ignoscat: lacrimis spargitur ara meis.
Cras, ut rumor ait, tota *cess*abitur urbe:
Tu cape spinosi rorida terga iugi.
Lubrica tota via est et perfida: quippe tacentes
Fallaci celat limite semper aquas.
O utinam magnae nossem cantamina Musae!
Haec quoque formoso lingua tulisset opem.
Te toga picta decet, non quem sine matris honore
Nutrit inhumanae dura papilla lupae.
Sic, hospes, pariamne tua regina sub aula?
Dos tibi non humilis prodita Roma venit.
Si minus, at raptae ne sint impune Sabinae:
Me rape, et alterna lege repende vices.
Commissas acies ego possum solvere nupt*a*;
Vos medium palla foedus inite mea.
Adde Hymenaee modos, tubicen fera murmura conde:
Credite, vestra meus molliet arma torus.
Et iam quarta canit venturam bucina lucem,
Ipsaque in Oceanum sidera lapsa cadunt.
Experiar somnum, de te mihi somnia quaeram:
Fac venias oculis umbra benigna meis.
Dixit, et incerto permisit brachia somno,
Nescia *s*e f*u*riis accubuisse novis.
Nam Vesta, Iliacae felix tutela favillae,
Culpam alit et plures condit in ossa faces.

Illa ruit, qualis celerem prope Thermódonta
  Strymonis abscisso fertur aperta sinu.
Urbi festus erat—dixere Parilia patres—
  Hic primus c*o*epi*t* moenibus esse dies,
Annua pastorum convivia, lusus in urbe,
  Cum pagana madent fercula divitiis,
Cumque super raros faeni flammantis acervos
  Traicit inmund*o*s ebria turba p*ed*es.
Romulus excubias decrevit in otia solvi
  Atque intermissa castra silere tuba.
Hoc Tarpeia suum tempus rata convenit hostem :
  Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
Mons erat ascensu dubius, festoque remissus :
  Nec mora, vocales occupat ense canes.
Omnia praebebant somnos : sed Iuppiter unus
  Decrevit poenis invigilare tuis.
Prodiderat portaeque fidem patriamque iacentem,
  Nubendique petit, quem velit, ipsa diem.
At Tatius—neque enim sceleri dedit hostis honorem—
  "Nube," ait, "et regni scande cubile mei."
Dixit, et ingestis comitum superobruit armis.
  Haec, virgo, officiis dos erat apta tuis.
A duce Tarpei*um* mons est cognomen adeptus :
  O vigil, iniustae praemia sortis habes.

V.

Terra tuum spinis obducat, lena, sepulcrum,
  Et tua, quod non vis, sentiat umbra sitim,
Nec sedeant cineri Manes, et Cerberus ultor
  Turpia ieiuno terreat ossa sono.
Docta vel Hippolytum Veneri mollire negantem,

Concordique toro pessima semper avis,
Penelopen quoque neglecto rumore mariti
Nubere lascivo cogeret Antinoo.
Illa velit, poterit magnes non ducere ferrum,
Et volucris nidis esse noverca suis.
Quippe et, Collinas ad fossam moverit herbas,
Stantia currenti diluerentur aqua.
Audax canta*t*ae leges inponere lunae
Et sua nocturno fallere terga lupo
Posset *ut* intentos astu caecare maritos,
Cornicum immeritas eruit ungue genas,
Consuluitque striges nostro de sanguine, et in me
Hippomanes fetae semina legit equae.
Exorabat opus verbis ceu blanda PERVRE
Saxosamque FERAT sedula CVLPA viam:
"Si te Eoa DOROZANTVM iuvat aurea ripa
Et quae sub Tyria concha superbit aqua,
Eurypylique placet Coae textura Minervae,
Sectaque ab Attalicis putria signa toris,
Seu quae palmiferae mittunt venalia Thebae,
Murreaque in Parthis pocula cocta focis:
Sperne fidem, provolve deos, mendacia vincant,
Frang*e* et damnosae iura pudicitiae.
Et simulare virum pretium facit: utere causis:
Maior dilata nocte recurret amor.
Si tibi forte comas vexaverit, utilis ira:
Post modo mercata pace premendus erit.
Denique ubi amplexu Venerem promiseris empto,
Fac sim*u*les puros *I*sidis esse dies.
Ingerat Apriles Iole tibi, tundat Amycle
Natalem Mais idibus esse tuum.

Supplex ille sedet: posita tu scribe cathedra
  Quidlibet. has artes si pavet ille, tenes.
Semper habe morsus circa tua colla recentes,
  Litibus alternis quos putet esse datos.
Nec te Medeae delectent probra sequacis:
  Nempe tulit fastus, ausa rogare prior:
Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri,
  Cum ferit astutos comica moecha Getas.
In mores te verte viri: si cantica iactat,
  I comes et voces ebria iunge tuas.
Ianitor ad dantes vigilet: si pulset inanis,
  Surdus in obductam somniet usque seram.
Nec tibi displiceat miles non factus amori,
  Nauta nec attrita si ferat a*e*ra manu,
Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
  C*re*t*a*ti medio cum saluere foro.
Aurum spectato, non quae manus adferat aurum.
  Versibus auditis quid nisi verba feres?
"Quid iuvat ornato procedere, vita, capillo
  Et tenues Coa veste movere sinus?"
Qui versus Coae dederit nec munera vestis,
  I*st*ius tibi sit surda sine ar*t*e lyra.
Dum vernat sanguis, dum rugis integer annus,
  Utere, ne quid cras libet ab ore dies.
Vidi ego odorat*um* victura rosaria Paest*um*
  Sub matutino cocta iacere Noto.
His animu*m* nostrae dum versat Acanthis amicae,
  Per tenue*m* ossa *suam* sunt numerata cute*m*.
Sed cape torquatae, Venus o regina, columbae
  Ob meritum ante tuos guttura secta focos.
Vidi ego rugoso tussim concrescere collo,

Sputaque per dentes ire cruenta cavos,
Atque animam in tegetes putrem expirare paternas.
Horruit algenti pergula cur*t*a foco.
Exequiae fuerant rari furtiva capilli
Vincula et inmundo palli*d*a mitra situ,
Et canis in nostros nimis experrecta dolores,
Cum fallenda meo pollice clatra forent.
Sit tumulus lenae curto vetus amphora collo:
Urgeat hunc supra vis, caprifice, tua.
Quisquis amas, scabris hoc bustum caedit*e* saxis,
Mixtaque cum saxis addite verba mala.

VI.

Sacra facit vates: sint ora faventia sacris,
Et cadat ante meos icta iuvenca focos.
Cera Phil*et*aeis certet Romana corymbis,
Et Cyrenaeas urna ministret aquas.
Costum molle date et blandi mihi turis honores,
Terque focum circa laneus orbis eat.
Spargite me lymphis, carmenque recentibus aris
Tibia Mygdoniis libet eburna cadis.
Ite procul fraudes, alio sint aere noxae:
Pura novum vati laurea mollit iter.
Musa, Palatini referemus Apollinis aedem:
Res est, Calliope, digna favore tuo.
Caesaris in nomen ducuntur carmina: Caesar
Dum canitur, quaeso, Iuppiter ipse vaces.
Est Phoebi fugiens Athamana ad litora portus,
Qua sinus Ioniae murmura condit aquae,
Actia Iuleae pelagus monimenta carinae,

Nautarum votis non operosa via.
Huc mundi coiere manus: stetit aequore moles
Pinea: nec remis aequa favebat avis.
Altera classis erat Teucro damnata Quirino,
Pilaque femineae turpiter apta manu:
Hinc Augusta ratis plenis Iovis omine velis,
Signaque iam patriae vincere docta suae.
Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus,
Armorum et radiis picta tremebat aqua,
Cum Phoebus linquens stantem se vindice Delon
—Nam tulit iratos mobilis una Notos—
Astitit Augusti puppim super, et nova flamma
Luxit in obliquam ter sinuata facem.
Non ille attulerat crines in colla solutos
Aut testudineae carmen inerme lyrae,
Sed quali aspexit Pelopeum Agamemnona vultu,
Egessitque avidis Dorica castra rogis,
Aut qualis flexos solvit Pythona per orbes
Serpentem, inbelles quem timuere *fe*rae.
Mox ait: "O longa mundi servator ab Alba,
Auguste, Hectoreis cognite maior avis,
Vince mari: iam terra tua est. tibi militat arcus,
Et favet ex umeris hoc onus omne meis.
Solve metu patriam, quae nunc te vindice freta
Inposuit prorae publica vota tuae.
Quam nisi defendes, murorum Romulus augur
Ire Palatinas non bene vidit aves.
Et nimium remis audent, pro*h* turpe! Latinis,
Principe te fluctus regia vela pati.
Nec te, quod classis centenis remiget alis,
Terreat: invito labitur illa mari.

Quodque vehunt prorae Centauros saxa minantis,
Tigna cava et pictos experiere metus.
Frangit et attollit vires in milite causa;
Quae nisi iusta subest, excutit arma pudor.
Tempus adest, committe rates: ego temporis auctor
Ducam laurigera Iulia rostra manu."
Dixerat, et pharetrae pondus consumit in arcus:
Proxima post arcus Caesaris hasta fuit.
Vincit Roma fide Phoebi: dat femina poenas:
Sceptra per Ionias fracta vehuntur aquas.
At pater I*d*alio miratur Caesar ab astro:
"Sum deus: et nostri sanguinis ista fides."
Prosequitur cantu Triton, omnesque marinae
Plauserunt circa libera signa deae.
Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci,
Hoc unum, iusso non moritura die.
Di melius! quantus mulier foret una triumphus,
Ductus erat per quas ante Iugurtha vias!
Actius hinc traxit Phoebus monumenta, quod eius
Una decem vicit missa sagitta rates.
Bella satis cecini: citharam iam poscit Apollo
Victor et ad placidos exuit arma choros.
Candida nunc molli subeant convivia luco,
Blanditiaeque fluant per mea colla rosae,
Vinaque fundantur praelis elisa Falernis,
*T*erque lavet nostras spica Cilissa comas.
Ingenium potis irritet Musa poetis:
Bacche, soles Phoebo fertilis esse tuo.
Ille paludosos memoret servire Sicambros,
Cepheam hic Meroen fuscaque regna canat,
Hic referat sero confessum foedere Parthum:

Reddat signa Remi: mox dabit ipse sua.
Sive aliqui*d* pharetris Augustus parcet Eois,
Differat in pueros ista tropaea suos.
Gaude, Crasse, nigras si quid sapis inter harenas:
Ire per Euphraten ad tua busta licet.
Sic noctem patera, sic ducam carmine, donec
Iniciat radios in mea vina dies.

VII.

Sunt aliquid Manes: letum non omnia finit,
Luridaque evictos effugit umbra rogos.
Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro,
Murmur ad extremae nuper humata viae,
Cum mihi somnus ab exequiis penderet am*arus*,
Et quererer lecti frigida regna mei.
*E*osdem habuit secum, quibus est elata, capill*os*,
Eosdem oculos: lateri vestis adusta fuit,
Et solitum digito beryllo*n* adederat ignis,
*Sum*maque Lethaeus triverat ora liquor.
Spirantisque animos et vocem misit: at illi
Pollicibus fragiles increpuere manus.
"Perfide, nec cuiquam melior sperande puellae,
In te iam vires somnus habere potest?
Iamne tibi exciderunt vigilacis furta Suburae
Et mea nocturnis trita fenestra dolis?
Per quam demisso quotiens tibi fune pependi,
Alterna veniens in tua colla manu!
Saepe Venus trivio commi*ss*a est, pectore mixto
Fecerunt tepidas pallia nostra vias.
Foederis heu taciti! cuius fallacia verba
Non audituri diripuere Noti.

At mihi non oculos quisquam inclamavit euntis :
Unum impetrassem te revocante diem.
Nec crepuit fissa me propter arundine custos,
Laesit et obiectum tegula curta caput.
Denique quis nostro curvum te funere vidit,
Atram quis lacrimis incaluisse togam ?
Si piguit portas ultra procedere, at illuc
Iussisses lectum lentius ire meum.
Cur ventos non ipse rogis, ingrate, petisti ?
Cur nardo flammae non oluere meae ?
Hoc etiam grave erat, nulla mercede hyacinthos
Inicere et fracto busta piare cado.
Lygdamus uratur, candescat lamina vernae :
Sensi ego, cum insidiis palli*d*a vina bibi :
Aut Nomas arcanas tollat versuta salivas :
Dicet damnatas ignea testa manus.
Quae modo per viles inspecta est puplica noctes,
Haec nunc aurata cyclade signat humum,
Et graviora rependit iniquis pensa quasillis,
Garrula de facie si qua locuta mea est :
Nostraque quod Petale tulit ad monimenta coronas,
Codicis immundi vincula sentit anus :
Caeditur et Lalage tortis suspensa capillis,
Per nomen quoniam est ausa rogare meum.
Te patiente meae conflavit imaginis aurum,
Arden*tem* e nostro dotem habitura rogo.
Non tamen insector, quamvis mereare, Properti :
Longa mea in libris regna fuere tuis.
Iuro ego Fatorum nulli revolubile carmen,
Tergeminusque canis sic mihi molle sonet,
*M*e servasse fidem. Si fallo, vipera nostris

Sibilet in tumulis et super ossa cubet.
Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem,
Turbaque diversa remigat omnis aqua.
Una Clytaemestrae stuprum *ratis* altera Cress*am*
Portat mentit*am* lignea monstra bovis:
Ecce coronato pars altera *vec*ta phaselo,
Mulcet ubi Elysias aura beata rosas,
Qua numerosa fides, quaque aera rutunda Cybebes
Mitratisque sonant Lydia plectra choris,
Andromedeque et Hypermestre sine fraude maritae
Narrant—historiae pectora nota suae—
Haec sua maternis queritur livere catenis
Brachia nec meritas frigida saxa manus:
Narrat Hypermestre magnum ausas esse sorores,
In scelus hoc animum non valuisse suum.
Sic mortis lacrimis vitae sanamus amores:
Celo ego perfidiae crimina multa tuae.
Sed tibi nunc mandata damus, si forte moveris,
Si te non totum Chloridos herba tenet:
Nutrix in tremulis ne quid desideret annis
Parthenie: p*a*tuit, nec tibi avara fuit.
Deliciaeque meae Latris, cui nomen ab usu est,
Ne speculum dominae porrigat illa novae.
Et quoscumque meo fecisti nomine versus,
Ure mihi: laudes desine habere meas.
Pelle hederam tumulo, mihi quae pugnante corymbo
Molli*a* contortis alligat ossa comis.
Ramosis Anio qua pomifer incubat arvis
Et numquam Herculeo numine pallet ebur,
Hic carmen media dignum me scribe columna,
Sed breve, quod currens vector ab urbe legat:

"*Hic sita* Tiburna iacet aurea Cynthia terra.
  Accessit ripae laus, Aniene, tuae."
Nec tu sperne piis venientia somnia portis:
  Cum pia venerunt somnia, pondus habent.
Nocte vagae ferimur: nox clausas liberat umbras,
  Errat et abiecta Cerberus ipse sera.
Luce iubent leges Lethaea ad stagna reverti:
  Nos vehimur, vectum nauta recenset onus.
Nunc te possideant aliae: mox sola tenebo:
  Mecum eris, et mixtis ossibus ossa teram."
Haec postquam querula mecum sub lite peregit,
  Inter complexus excidit umbra meos.

VIII.

Disce, quid Esquilias hac nocte fugarit aquosas,
  Cum vicina novis turba cucurrit agris.
Lanuvium annosi vetus est tutela draconis,
  Hic ubi tam rarae non perit hora morae,
Qua sacer abripitur caeco descensus hiatu,
  Qua penetrat—virgo, tale iter omne cave!—
Ieiuni serpentis honos, cum pabula poscit
  Annua et ex ima sibila torquet humo.
Talia demissae pallent ad sacra puellae,
  Cum temere anguino creditur ore manus.
Ille sibi admotas a virgine corripit escas:
  Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
Si fuerint castae, redeunt in colla parentum,
  Clamantque agricolae: "Fertilis annus erit."
Huc mea detonsis avecta est Cynthia *mannis*:
  Causa fuit Iuno, sed mage causa Venus.
Appia, dic quaeso, quantum te teste triumphum

Egerit effusis per tua saxa rotis,
Turpis in arcana sonuit cum rixa taberna;
Si sine me, famae non sine labe meae.
Spectaclum ipsa sedens primo temone pependit,
Ausa per impuros frena movere locos.
Serica nam *taceo* volsi carpenta *nepotis*,
Atque armillatos colla Molossa canes,
Qui dabit inmundae venalia fata saginae,
Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
Cum fieret nostro totiens iniuria lecto,
Mutato volui castra movere toro.
Phyllis Aventinae quaedam est vicina Dianae;
Sobria grata parum: cum bibit, omne decet.
Altera Tarpeios *est* inter Teia lucos;
Candida, sed potae non satis unus erit.
His ego constitui noctem *l*enire vocatis,
Et Venere ignota furta novare mea.
Unus erat tribus in secreta lectulus herba.
Quaeris *dis*cubitus? inter utramque fui.
Lygdamus ad cyathos, v*i*trique aestiva supellex,
Et Methymnaei Graeca saliva meri.
Nile tuus tibicen erat, crotalistria Phyllis,
Et facilis spargi munda sine arte rosa.
*N*anus et ipse suos breviter concretus in artus
Iactabat truncas ad cava buxa manus.
Sed neque suppletis constabat flamma lucernis,
Recidit inque suos mensa supina pedes.
Me quoque per talos Venerem quaerente secund*am*
Semper damnosi subsiluere canes.
Cantabant surdo, nudabant pectora caeco:
Lanuvii ad portas ei mihi, solus eram!

Cum subito rauci sonuerunt cardine postes,*
  Et levia ad primos murmura facta Lares.
Nec mora, cum totas resupinat Cynthia valvas,
  Non operosa comis, sed furibunda decens.
Pocula mi digitos inter cecidere remissos,
  Palluer*u*ntque ipso labra soluta mero.
Fulminat illa oculis et quantum femina saevit:
  Spectaclum capta nec minus urbe fuit.
Phyllidos iratos in vultum conicit ungues:
  Territa vicinas Teia clamat a*n*us.
Lumina sopitos turbant elata Quirites,
  Omnis et insana semita *v*oce sonat.
Illas direptisque comis tunicisque solutis
  Excipit obscurae prima taberna viae.
Cynthia gaudet in exuviis victrixque recurrit
  Et mea perversa sauciat ora manu,
Inponitque notam collo morsuque cruentat,
  Praecipueque oculos, qui meruere, ferit.
Atque ubi iam nostris lassavit brachia plagis,
  Lygdamus ad plutei fu*l*c*r*a sinistra latens
Eruitur, geniumque meum pro*s*tratus adorat.
  Lygdame, nil potui: tecum ego captus eram.
Supplicibus palmis tum demum ad foedera veni,
  Cum vix tangendos praebuit illa pedes,
Atque ait: "Admissae si vis me ignoscere culpae,
  Accipe, quae nostrae formula legis erit.
Tu neque Pompeia spatiabere cultus in umbra,
  Nec cum lascivum sternet harena forum.
Colla cave inflectas ad summum obliqua theatrum
  Aut lectica tuae sid*a*t aperta morae.
*Lygd*amus inprimis, omnis mihi causa querellae,

Veneat et pedibus vincula bina trahat."
Indixit legem. Respondi ego: "Legibus utar."
Riserat imperio facta superba dato.
Dein quemcumque locum externae tetigere puellae,
Suffi*it*, at pura limina tergit aqua,
Imperat et totas iterum mutare l*a*cernas,
Terque meum tetigit sulfuris igne caput.
Atque ita mutato per singula pallia lecto,
Respondi, et toto solvimus arma toro.

IX.

Amphitryoniades qua tempestate iuvencos
Egerat a stabulis, o Erythea, tuis,
Venit et ad v*estr*os, pecorosa Palatia, montes
Et statuit fessos, fessus et ipse, boves,
Qua Velabra suo stagnabant flumine, quoque
Nauta per urbanas velificabat aquas.
Sed non infido manserunt hospite Caco
Incolum*es*: furto polluit ille Iovem.
In*co*la Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
Per tria partitos qui dabat ora sonos.
Hic, ne certa forent manifestae signa rapinae,
Aversos cauda traxit in antra boves,
Nec sine teste deo: furem sonuere iuvenci,
Furis et implacidas diruit ira fores.
Maenalio iacuit pulsus tria tempora ramo
Cacus: et Alcides sic ait: "Ite boves,
Herculis ite boves, nostrae labor ultime clavae,
Bis mihi quaesitae, bis mea praeda, boves,
Arvaque mugitu sancite boaria longo:
Nobile erit Romae pascua vestra forum."

Dixerat, et sicco torret sitis ora palato,
  Terraque non ullas feta ministrat aquas.
Sed procul inclusas audit ridere puellas
  Lucus *ubi* umbroso fecerat orbe nemus,
Femineae loca clausa deae fontesque piandos,
  Inpune et nullis sacra retecta viris.
Devia puniceae velabant limina vittae,
  Putris odorato luxerat igne casa,
Populus et longis ornabat frondibus aedem,
  Multaque cantantes umbra tegebat aves.
Huc ruit in siccam congesta pulvere barbam,
  Et iacit ante fores verba minora deo.
"Vos precor, o luci sacro quae luditis antro,
  Pandite defessis hospita *fana* viris.
Fontis egens erro, circaque sonantia lymphis,
  Et cava suscepto flumine palma sat est.
Audistisne aliquem, tergo qui sustulit orbem?
  Ille ego sum: Alciden terra recepta vocat.
Quis facta Herculeae non audit fortia clavae
  Et numquam ad vastas irrita tela feras,
Atque uni Stygias homini luxisse tenebras?
  Accipite: et fesso VIX MIHI TERRA PATET.
Quid si Iunoni sacrum faceretis amarae?
  Non clausisset aquas ipsa noverca suas.
Sin aliquem vultusque meus saetaeque leonis
  Terrent et Libyco sole perusta coma:
Idem ego Sidonia feci servilia palla
  Officia et Lydo pensa diurna colo,
Mollis et hirsutum cepit mihi fascia pectus,
  Et manibus duris apta puella fui."
Talibus Alcides: at talibus alma sacerdos,

Puniceo canas stamine vincta comas:
"Parce oculis, hospes, lucoque abscede verendo:
Cede agedum, et tuta limina linque fuga.
Interdicta viris metuenda lege piatur,
Quae se summota vindicat ara casa.
Magn*o* Tiresias aspexit Pallada vates,
Fortia dum posita Gorgone membra lavat.
Di tibi dent alios fontes: haec lympha puellis
Avia secreti limitis una f*l*uit."
Sic anus: ille umeris postes concussit opacos,
Nec tulit iratam ianua clausa sitim.
At postquam exhausto iam flumine vicerat aestum,
Ponit vix siccis tristia iura labris.
"Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
Accipit: haec fesso vix mihi terra patet.
Maxima quae gregibus devota est ara repertis,
Ara per has," inquit, "Maxima facta manus,
Haec nullis umquam pateat veneranda puellis,
Herculis ex*i*mii ne sit inulta sitis."
Sancte pater, salve, cui iam favet aspera Iuno:
Sancte, velis libro dexter inesse meo.
Hunc, quoniam manibus purgatum sanxerat orbem,
Sic Sanctum Tatiae composuere Cures.

X.

Nunc Iovis incipiam causas aperire Feretri,
Armaque de ducibus trina recepta tribus.
Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires:
Non iuvat e facili lecta corona iugo.
Imbuis exemplum primae tu, Romule, palmae
Huius, et exuvi*is* plenus ab hoste redis,

Tempore quo portas Caeninum Acronta petentem
Victor *in e*versum cuspide fundis equum.
Acron Herculeus Caenina ductor ab arce,
Roma, tuis quondam finibus horror erat.
Hic spolia ex umeris ausus sperare Quirini
Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.
Hunc videt ante cavas librantem spicula turres
Romulus et votis occupat ante rat*i*s.
"Iuppiter, haec hodie tibi victima corruet Acron."
Voverat: et spolium corruit ille Iovi.
Urbis virtutisque parens sic vincere suevit,
Qui tulit a p*a*rco frigida castra Lare.
Idem eques et frenis, idem fuit aptus aratris,
Et galea hirsuta compta lupina iuba.
Picta neque inducto fulgebat parma pyropo:
Praebebant caesi baltea lenta boves.
Cossus at insequitur Veientis caede Tolumni,
Vincere cum Veios posse laboris erat,
Necdum ultra Tiberim belli sonus, ultima praeda
Nomentum et captae iugera ter*n*a Corae.
Heu Veii veteres, et vos tum regna fuistis,
Et vestro posita est aurea sella foro:
Nunc intra muros pastoris bucina lenti
Cantat, et in vestris ossibus arva metunt.
Forte super portae dux Veius astitit arcem,
Colloquiumque sua fretus ab urbe dedit.
Dumque aries murum cornu pulsabat aheno,
Vinea qua ductum longa tegebat opus,
Cossus ait: "Forti*s* melius concurrere campo."
Nec mora fit, plano sistit uterque gradu*m*.
*Di Lati*as iuvere manus, desecta Tolumni

Cervix Romanos sanguine lavit equos.
Claudius *Eridano* traiectos arcuit hostes,
Belgica cum vasti parma relata ducis
Virdomari. Genus hic Rheno iactabat ab ipso,
Nobilis e rectis fundere gaesa rotis.
Illi virgat*as* *m*aculanti sa*n*g*u*ine brac*as*
Torquis ab incisa decidit unca gula.
Nunc spolia in templo tria condita: causa Feretri,
Omine quod certo dux ferit ense ducem;
Seu, quia victa suis umeris h*u*c arma ferebant,
Hinc Feretri dicta est ara superba Iovis.

XI.

Desine, Paulle, meum lacrimis urgere sepulcrum:
Panditur ad nullas ianua nigra preces.
Cum semel infernas intrarunt funera leges,
Non exorato stant adamante viae.
Te licet orantem fuscae deus audiat aulae;
Nempe tuas lacrimas litora surda bibent.
Vota movent superos: ubi portitor aera recepit,
Obserat *um*b*r*osos lurida porta rogos.
Sic maestae cecinere tubae, cum subdita nostrum
Detraheret lecto fax inimica caput.
Quid mihi coniugium Paulli, quid currus avorum
Profuit aut famae pignora tanta meae?
N*um* minus immites habuit Cornelia Parcas:
E*n* sum, quod digitis quinque legatur, onus.
Damnatae noctes, et vos vada lenta paludes,
Et quaecumque meos implicat unda pedes,
Immatura licet, tamen huc non noxia veni:
Det Pater hic umbrae mollia iura meae.

Aut, si quis posita iudex sedet Aeacus urna,
In mea sortita vindicet ossa pila:
Assideant, fratrem iuxta Minoia sella, et
Eumenidum intento turba severa foro.
Sisyphe, mole vaces, taceant Ixionis orbes,
Fallax Tantaleo corripere ore liquor,
Cerberus et nullas hodie petat improbus umbras,
Et iaceat tacita lapsa catena sera.
Ipsa loquar pro me: si fallo, poena sororum
Infelix umeros urgeat urna meos.
Si cui fama fuit per avita tropaea decori,
Aera Numantinos una loquuntur avos.
Altera materni exaequatur turba Libones,
Et domus est titulis utraque fulta suis.
Mox, ubi iam facibus cessit praetexta maritis,
Vinxit et acceptas altera vitta comas,
Iungor, Paulle, tuo sic discessura cubili:
In lapide huic uni nupta fuisse legar.
Testor maiorum cineres tibi, Roma, verendos,
Sub quorum titulis, Africa, tonsa iaces,
Et Persen proavi simulantem pectus Achillis,
Quique tuas proavo fregit Achille domos,
Me neque censurae legem mollisse, nec ulla
Labe mea vestros erubuisse focos.
Non fuit exuviis tantis Cornelia damnum,
Quin erat et magnae pars imitanda domus.
Nec mea mutata est aetas, sine crimine tota est:
Viximus insignes inter utramque facem.
Mi natura dedit leges a sanguine ductas,
Ne possem melior iudicis esse metu.
Quaelibet austeras de me ferat urna tabellas:

Turpior assessu non erit ulla meo,
Vel tu, quae tardam movisti fune Cybeben,
Claudia, turritae rara ministra deae,
Vel cui, commissos cum Vesta reposceret ignes,
Exhibuit vivos carbasus alba focos.
Nec te, dulce caput, mater Scribonia, laesi:
In me mutatum quid nisi fata velis?
Maternis laudor lacrimis urbisque querellis,
Defensa et gemitu Caesaris ossa mea.
Ille sua nata dignam vixisse sororem
Increpat, et lacrimas vidimus ire Deo.
Et tamen emerui generosos vestis honores,
Nec mea de sterili facta rapina domo.
Tu, Lepide, et tu, Paulle, meum post fata levamen,
Condita sunt vestro lumina nostra sinu.
Vidimus et fratrem sellam geminasse curulem,
Consule quo facto, tempore rapta soror.
Filia, tu specimen censurae nata paternae,
Fac teneas unum nos imitata virum,
Et serie fulcite genus: mihi cymba volenti
Solvitur aucturis tot mea fata meis.
Haec est feminei merces extrema triumphi,
Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Nunc tibi commendo communia pignora natos:
Haec cura et cineri spirat inusta meo.
Fungere maternis vicibus, pater: illa meorum
Omnis erit collo turba ferenda tuo.
Oscula cum dederis tua flentibus, adice matris:
Tota domus coepit nunc onus esse tuum.
Et si quid doliturus eris, sine testibus illis:
Cum venient, siccis oscula falle genis.

Sat tibi sint noctes, quas de me, Paulle, fatiges,
Somniaque in faciem credita saepe meam.
Atque ubi secreto nostra ad simulacra loqueris,
Ut responsurae singula verba iace.
Seu tamen adversum mutarit ianua lectum,
Sederit et nostro cauta noverca toro,
Coniugium, pueri, laudate et ferte paternum:
Capta dabit vestris moribus illa manus.
Nec matrem laudate nimis: conlata priori
Vertet in offensas libera verba suas.
Seu memor ille mea contentus manserit umbra
Et tanti cineres duxerit esse meos,
Discite venturam iam nunc sentire senectam,
Caelibis ad curas nec vacet ulla via.
Quod mihi detractum est, vestros accedat ad annos:
Prole mea Paullum sic iuvet esse senem.
Et bene habet: numquam mater lugubria sumpsi:
Venit in exequias tota caterva meas.
Causa perorata est. flentes me surgite testes,
Dum pretium vitae grata rependit humus.
Moribus et caelum patuit: sim digna merendo,
Cuius honoratis ossa vehantur aquis.

APPENDIX.

Codicis Perusini Varietas. (*m* = variae lectiones in margine adpositae, partim prima manu, partim recentiore scriptae. Compendia plerumque non indicavi. *e* caudatum per *ae* plerumque extuli).

LIBER I.

Sexti Aurelii propertii nautae monobilos Ad Cinthiam liber primus incipit feliciter.

i. 1. Cinthia *et ita passim.* cępit. 2. cupidinibus *m* libidinibus *ma. rec.* 7. deficit *m* defit in *ma. rec.* 9. Minalion *in* Mimalion *mutatum.* 10. hyasidos. 13. psilli: robore *m* uulnere. 14. archadiis. 17. tardus -dus *post. ras.* [*m* falsus]: ullas u *post. ras.* 23. sydera *y passim:* amnes *m* ignes. 24. citha -inis *ras. in med. voc.* 25. Et *m* at *ma. rec.*. 30. nouit *m* norit. 31. aure *m* ore. 33. amaras *m* inanes. 34. pectore.

ii. Ad Cinthiam. 1. uita *m* uincta. 2. coha. 3. horonthea. myrrha. 9. summittat. 10 et. 11. formosius *m* or. 13. persuadent *m* perfundent *ma. rec.* 16. telayra. 19. Nec *m* non: frigium. 25. sim *m* sis *ma. rec.* 26. sat est *m* satis. 27. Quom.

iii. Ad Cinthiam. 1. ruina *m* carina. 2. cnoscia.

5. aedonis. 6. appidano. 8. lacrimis, manibus *superscr. ma. rec.* 9. Æbria. 10. saeua *m* sera. 15. tentare, *et ita passim.* 16. sumere et arma. 18. uerbera. 20. ignotis *m* īnotis. percurrens. 29. Nequa *m* que. 30. *m* insuetam. 34. fixa thoro (thorus *semper*). 35. conuiuia *m* iniuria *ma. rec.* 36. rettulit *m* expulit. 38. hei. 39. perducas *m* duras. 43. interea *m* interdum. 45. alis *m* horis.

iv. Ad bassum. 5. Tu *m* et *et* ut: nicteidos. 6. Spanae *m* rta. 13. multis decus *m* nullis decor *ma. rec.* 14. dicere *m* ducere *ma. rec.* 15. quos *pr.* nostros, os *post ras.* contendas (i *superscr.*). 16. Hec *m* hoc: fides. 17. hoc. 22. differet *m* deferet. 26. si *m* sibi *ma. rec.*

v. Ad gallum. 6. tossica x *superscr.* 8. sciet *m* sinet *uel* solet. 9. Aut: ausis: nostris. 13. at *m* hah *et* ad. 20. discere *m* dicere. 21. mirabere *m* miserabere *ma. rec.* 24. credere *m* cedere. 30. ferre.

vi. Ad tullum. 1. adriae. 3. Quom chorripeos *m* corcyrheos *ma. rec. et* ripheos *ma. rec.* 4. *m* meonias. 8. dies. 10. irato *m* ingrato *ma. rec.* 11. querelis (querela *semper*) *m* puellis. 12. hah (*ita saepius*). 15. cernere *m* noscere. 15. conuitia. 17. dicat, *m* ducat *et* discat, contraria uento. 20. refer sociis. 32. aratra licor.

vii. Ad ponticum. 1. ducuntur. 5. agitemus. 7. tm̂. 9. Hic[a] uitae[d] conteritur[c] mihi[b] modus. 16. Quod nolim: euiolasse. 20. subiiciet (*et ita in similibus passim*). 24. uale *m* iaces.

viii. Ad cinthiam. 7. fulcire ruinas. 11. funis *m* navis. 15. in hora *m* harena. 19. felici praeuecta. 21. de te. 22. lumine uerba. 25. atraciis. 26. ileis. 27. mea est. 31. et *om. pro* ego *m* ero *ma. rec.* 36. paravit. 42. cinthya.

ix. Ad aemulum ponticum irrisorem. 4. quouis. 7. lachrymae (*ita plerumque*). 11. ualent n *post erasum.* 13. depone. 19. tygres. 29. Quod. 30. aufuge. 31. et possunt. 34. quo.

x. Ad Gallum. 11. concredere *m* concedere *ma. rec.* 15. diuersos. 17. poenas. 19. quaecumque. 20. querenda: ege'. 23. Heu. 24. Heu: cadent 28. effectu.

xi. Ad Cinthiam. 1. mediis *om. in marg. additum.* baiis. 2. littoribus (littus *passim*). 3. thesproti *m* tesponti *et* transponti. 4. Et modo *m* proxima. 5. adducere. 8. substulit (*ita saepissime*). 10. cimba. 11. teutantis. 12. Alternae. 15. abmota *m* hamato *ma. rec.* 20. timentis. 21. non *pro* nunc. 26. Quicquid (*sic semper*).

xii. (*superiori elegiae cohaeret.*) 1. *m* dissidiae. 7. illo *m* ullo *ma. rec.* 10. Laeta *m* lecta. 17. At: potui. 19. Me: desistere *m* discedere.

xiii. Ad Gallum. 1. facis. 3. mirabor *m* imitabor. 8. adire. 10. eriget *m* exiget *ma. rec.* 16. illectis *m* insertis. 17. uerbis. 21. enipheo. 24. in aetheis. 30. laedae partu, e *superscr. ma. rec.* 34. lumine. 35. Quae. 36. quocunque.

xiv. Ad tullum divitem. 1. tyberina. 10. totam *m* um. 11. pactholi. 16. sunt. 17. mentes *m* uires. 20. foro *m* thoro *ma. rec.* 24. uel.

xv. Ad Cinthiam. 1. iura *m* dura. 5. externos. 6. longam facie: desidiam *m habet* longa faciem quaerere desidia. 9. itaci: calipso. 12. *m* solo. 13. posthac *m haec*. 21, 22 = 15, 16. 16, 17. Hysiphyle. 17. post illos. 21. Alphasiboea [e] (*sic*). 24. hystoria. 26. mouere. 27. ha. 29. Multa. 33. Quam mihi. 39. colores *post. ras.* calores *fuisse videtur*. 42. nullis.

xvi. Verba ianuae conquerentis. 4. humida (*ita passim*). suplicibus. 22. intepido. 24. *m* uidet, *et* dolat *ma. rec.* 30. calibe. 38. iratus dicere tuta loco *m* to. 46, 47. *om. in marg. additi ma. rec.* 48. deferor *m* differor *ma. rec.*

xvii. Ad Cinthiam. 2. alcionas. 3. solito: st *om.* 4. Omniaque. 8. harena *semper*. 16. nulla *m* dura: rara *m* cara *ma. rec.* 18. tindaridas -os *fuit*.

xviii. Ad Cinthiam. 1. Haec[a] loca[d] deserta[c] certe[b]. *m* tacitura. 2. Zephiri. 9. carmina. 11. *m* Sic referas nobis mihi te. 20. archadio. 23. An tua quod: curam: *m* as. 26. queror. 31. resonant. 32. uacant.

xix. Ad Cinthiam. 10. Thessalus. 13. ueniat. 15. Quarum. 16. haec. 20. solo. 22. e.

xx. Ad gallum. 6. therodomanteo. 7. Nunc: umbrosae: siluae. 8. amerina *m* aniena *ma. rec.* 9. gigantei *m* gigantea *ma. rec.* 11. cupidas: rapinas. 12. adriacis. 18. Egressam. 20. Misorum. 25. proles aquilonia fratres. 26. zetus: calays. 28. Obscula. 29. *m* subcluditur. 31. hah Jam (*sic*). orithiae. 32. hah. ibat amadrias hinc. 33. arganti

phege. 34. timasin *m* thyniasin *ma. rec.* 35. nullae: millae, *ut videtur, fuit.* pendebant *m* reddebant. 36. Rosida. 37. riguo. 43. aurire h *supersor.* 44. humero (*sic passim*). 45. Quoius. 49. Quoi. 52. tutus *m* ruris *et* visus.

xxi. (*superiori cohaeret.*) 2. ageribus. 5. servato ut. 6. Ne soror. 10. sciet.

xxii. Ad tullum. 1. Valis (*rubricatoris culpa*). 6. sit.

LIBER II.

Liber secundus Propertii incipit.

i. 3. hoc *bis.* 5. chois: cogis. 6. choa. 9. lirae. 19. olimpo. 20. Impositum. 27. bella phylippos. 28. siculis. 30. ptholomei. 31. cyprum *m* egyptum: tractus in urbem. 35. contexerit *m* et *et* is. 38. isioniden: meneacidê. 39. flegreos: encheladi. 40. chalimachus. 46. mea. 47. uno. 54. colchiacis: harena. 59. philotetae. 60. chyron: uulnera *m* lumina *ma. rec.* phylliridès. 61. epydaurius. 62. androegena. 63. Misus: haemonia. 65. primus *pro* solus. 66. Tantalea. 67. ille *om.* 69. caucasea. 73. spes. 77. illachrymans.

ii. Ad Cinthiam. 3. Quor. 4. ignoro *m* ignosco. 6. ut *ante* et *ma pr.* 8. pectine *m* pectus *ma. rec.* 9. ischomenae *m* hystomace *et* hyppomene: laphitae. heroinae. 10. Centaurus. 11. satis *m* sanctis *ma. rec.* 13. uiderit.

iii. Ad irrisorem. 1. nullum. 3. requiescere *m*

cognoscere. 10. sunt. 11. hybero. 15. bombice. 17. hyaco. 18. adriana. 21. carinae. 22. quae quiuis: esse *m* aequa. 24. Arridus: stertuit. 25. contulerint. 27. Non non *m* nunc. 29. rara *pro* nata. 30. accumbens: ioui *m* loco. 31. mecum romana *m* nobiscum humana. 33. non. 34. pulchrius *m* pulueris haec. 39. achylles: *ita passim.* 40. priamus: foret *m* fuit. 42. in arte *m* in ante. 45. tenear *m* t: aut. 47. aratro *m* a. 52. hyphicli. 53. phero. 54. amicheonia.

iv. Ad amantem. 7. citeis. 8. permedeae. 9. cernimus *m* criminis. 15. fallaci *m* felici.

v. Ad Cinthiam. 4. aquilo. 6. uolit *m* uelit. 8. Vellicet *m* uendicet. 11. ita *om.* carpatiae. 12. antra notho. 19. orbem hostem. 21. uestes. 22. perclusas *m* perduras. 26. circumiere. 28. forma potens.

vi. Ad Cinthiam. 1. ephineae *m* ephyreae. 2. fores *m* pedes. 3. menandreo. 4. erithonius. 5. delectas. 6. Phirne. 8. iure *m* rara. 12. amica. 13. ledent. 17. cepit *m* iussit *ma. rec.* 18. perithoum. 20. *ita* durae. 22. quodlibet. 23. amoeti: laetus ulyxes *m* lectus ulyxis *ma. rec.* 32. Iurgia. 41. me ducit.

vii. De Cinthia. 2. condam. 3. Ni. 11. At. cum talis: tibia. *m* tum qualis: cinthia. 13. *Incipit nova elegia* Ad Cinthiam. 13. gnatos. 15. comitarent. 18. hybernos.

viii. Ad amicum de erepta amica. 2. at: lachrymis. 4. leuior. 8. aut uincis. 10. steterant. 21. boetius hymon. 23. commiserae. puellae. 25. efficies.

31. phrygas *m* fuga. 37. saeua: redita. 38. illum. 39. marte *m* amore *ma. rec.*

ix. Ad amicam. 3. bisdenos *m* bissenos *ma. rec.* 12. Appositum. simeonta. 16. Schiria: uiro *m* thoro. 17. ueris *m* castis. 21. duxisti. 26. peterentur. 32. foemina. 36. ego (*sic*). 39. curam *m* uitam. 49. duris. 50. *m* morte. 52. *m* ma.

x. Hortatur se ad maiora. 2. aemonio. 11. carmine. 13. equites. 15. quis: colla *m* tela. 19. castra *m* sacra (?). 22. hic *m* hac. 26. parnasi *m* permessi.

xi. De amica. 3. tecum. 6. ɔuius.

xii. De amore. 3. lumine *m* sensu. 9. sagyttis. 15. numquam *m* nusquam. 18. Si puer est alio traijce puella loco.

xiii. De amore suo. 1. achimeniis armantur etrusca. 7. nostro *om.* 8. sum: notior *m* tutior. 12. pueri *m* is. 22. actalico: nissa x *superscr.* 25. est *om.* 26. persophone. 27. sequare. 29. secura *m* suprema. 30. onix. 38. pitii. 40. ueni memores. 46. Mnestoris. 47. Quis tam longaeuae: meruisset *m* monuisset. 48. Gallicus. 55. *ita,* lauisse. illic *m* illinc. 56. esse *m* isse. 58. quid.

xiv. De receptione sinosa. 5. suum saluum: horestê. 7. theseida. 11. tum. 16. Conditio emeriti. 19. contendite. 23. Nec *m* haec. 26. munere *m* nomine. 30. honusta.

xv. Intimatio animi. 2. delitiis. 7. lassos. 11. committere. 15. endimion. 17. pertendens: cubares. 22. quis: putet. 25. nos om. 27. sic pro *tibi.* 34. arridus: puluere. 49. liceat.

xvi. Ad Cinthiam. 1. illiricis. 4. uerba. 10. illirias. 12. illa. 13. labori. 18. ipso. 20. graminea. 23. Non quia: cubares. 27. exclusis. 29. heriphile. 32. suis. 39. Nunc. 43. quascumque *bis*. 44. Quosque: chrisolitos. 49. Vidisti. 51. pleyades. 56. hauster.

xvii. De Exclusione. 2. erat. 5. mouearis: ad *om*. 12. NVncdecimo (*sic*). 15. Nunc iuuat.

xviii. Ad Cinthiam. 5. Quid si iam canis aetas mea caneret annis. 7. tythoni *et in v*. 15. 11. *ita* ulnis. 19. quom. 20. haud. 21. diminuo.

xix. Ad Cinthiam. 4. sinit. 12. comam. 13. thura. 17. mea. 31. Quando *m* quin.

xx. Ad Cinthiam. 1. briseida. 3. uesana. 7. superbae. 8. asipydo *m* asisipho: lachrymas *m* ans. 10. daphnes: modo, *m* Danaes—domo. 11. Ante *m* in. uita *m* iura. cathenas. 12. transileamque. 29. erinides. 32. sisypheo. 33. suplicibus. 35. Haec: uis.

xxi. Ad Cinthiam. 12. Euecta est tenuis namque creusa domo. 13. calipso. 17. qui perstat *m* restat.

xxii. Ad herenium demophoontem. 1. hereni. 4. Ominis *m* omniaque. 3, 4. *inverso ordine*. 5. deducit. 6. iniicit. 13. omnis. 14. Quod *m* quid. 15. Quor. 16. *m* queritur. 23. Percunctere. 25. alcumene: arcthos. 27. sine fulmine. 29. a, e *superscr. ma. rec*. 31. andromaches. 32. miceneae num. 34. pellides. 35. *alterum* modo *om. in marg. additum*. 41. nauem. 43. si *pro* sin. 47. uexant *m* uersant. 48. Cur recipi quae: uetat. 50. quia *pro* quae *m* que: querere plura.

xxiii. De seruitute amoris. 1. Quae *m* quoi: est *m* et. 15. Cum. 21. eufrates. 22. capiant. 24. volit *post. ras.* velit *fuit. Nova elegia incipit* Ad Cinthiam. 27. Quoi. 28. ingenuus. 29. spiraret *m* res. 32. nomine. 35. flabella *in* flagella *mutatum ma. rec.* 37. cupis. 38. iulia *m* ui. 39. si *pro* sed *m* ni. 40. Fallacis.

xxiv. (*superiori elegiae cohaeret*). 2. Jam. 6. Ve Ille (*sic*). 9. leneas *m* lerneas: aras *m* hydras. 18. *post* 16 *positus est.* 22. nauita. 28. phillida. 31. ducit. 35. Ni.

xxv. Ad amicam iratam. 2. Excludit: ueni. 5. sepositis. 9. deducit *in* diducit *mutatum ma. rec.* 10. titonus. 12. saepe. 14. Caucaseas. 15. obscura. 17. nullo de me: sublumine. 26. rotam. 27. flatus *m* saltus. 31. suo *om. superscr. ma. rec.* 34. Inuidia. 40. si. 42. fusco. 48. cuius.

xxvi. Somnium de amica. 8. Atque. 15. *m* pro invidia. increparent. 16. nisaeae *m* nesaee. ncaerula. 22. orbe. 23. cambisae. 25. puellas beatos. 27. et *ante* constantia. 31. sopitis, os *fuit.* 35. scaeuus. 38. daneum. 39. Si qui *m* et: duo littora. ratis *ras. in* i, ratus *fuit.* 40. Duxerat. 47. amimone. 51. orithia. 53. sylla. 54. caribdis.

xxvii. De incerta hora mortis. 5. sequimur. 7. flemus *m* tus. capiti. tumultum. 10. heu.

xxviii. Ad Iouem pro amica aegrotante. 8. iuratur. 9. illa peraegre *m* peraeque. 17. Yo. 18. iuli. 19. terras. 20. Ham: leucathoen. 29. maeonidas *inter* nereidas. 35. cardine rombi. 38. condidit.

40. garrula. 43. carmine. 48. persophone. 50. scilicet. 51. hyope. 52. pasiphe, a *supplet. ma. rec.* 53. hioa *m* hiona. 54. phebi. 59. demissa. 62. redde.

xxix. Ad Amicam. 1. Hesterna mea sunt lux (*sic*). 8. nam. 14. fores. 21. ita illecto *m* iniecto: duxerunt. 27. Illat. 28. Heu sibi neuque (*m* non *ad* heu *adscr.*). 29. demissa. 31. quid *m* quo *ma. rec.* 39. apposita propellens somnia nostra *m* suauia. 40. lassa. 41. custos recludor *m* custode.

xxx. Ad Cinthiam. 1. *m* nusquam locus est. 2. thanaí. 15. onerantur *m* e. 16. sonet. 17. menandri docta. 18. tumor *fuit* timor. 19. Nunc tu dira. 20. nota. 22. digna. 23. contenctum. 25. obiiceat. 26. Roscida *m* rorida. 29. semele *m* ia. 38. bachus (*ita passim*).

xxxi. Ad cinthiam. 1. quor. 3. Tota. 4. aquas *m* quos: nurus *m* senis. 5. Hic equidem. 6. hyare. 7. mironis. 10. patria, *fuit* o: orthygia. 11. Aurea solis erant.

xxxii. (*superiori elegiae cohaeret*). 2. crimina lumen habent. 3. praenestis. 4. aonii: thelogani *m* eei lethogoni. 5. Cur uatem. 6. te uia 13. pariter planis urgentibus *m* sur. 21. minor. 29. luxu *m* s *ma. rec.* 31. Tindaris. 33. quamuis *pro* fertur. 34. Nec. 35. Quamuis ida. 37. et *om.* amadriadum *pr.* 38. Sillenique. 40. referens *m* excipiens. 44. una *bis.* 45. Haec inpune (*m* eadem) ante illam iâ iâ inpune et Lesbia fecit. 47. quaeris. 49. in *pro* et. 54. Et 58. Corripuit. 61. tuque es imitata latinas.

xxxiii. Ad Cinthiam. 3. pereat. tepenti *m* repente. 7. yo. 8. quid *m* quod. 11. hAh. 12. Mansisti. abbita. 16. Quor: üroma. 17. Quid tibi quid prodest. 19. Aut. 26. lenta *m* lassa *ma. rec.* 31. eurition. 32. polipheme. 35. es. 37. demissa. serta.

xxxiv. Ad linceum. 1. amori *m* amico *ma. rec.* (?) 9. Linceu. 10. tunc. 19. meas. umbras. 20. stulto. 21. quod *m* qua: crimina *om post. scr. ma. pri.* 29. cretei. 31. sacius musis memorem imitare philitâ. 33. aetholi. 34. factus. 35. phrigio. 38. Tristis. 39. Non amphiariae. 40. magno *om.* 41. Desine achylleo: coturno. 43. componere. 47. grauis. 49. patiere labores. 53. restaverit. 57. mistas. 60. deus *m* puer. 61. uirgilio. 66. yliade. 68. damnim. 72. tytirus. 73. coridon: alexim. 74. delitias. 75. lapsus: harena. 76. amadriadas. 83. âis (*i.e.* animis) *m* ans (*i.e.* animus) nec sim. 85. laudabat *m* ludebat. 91. licoride.

LIBER III.

Incipit liber tertius properti.

i. 1. choi: philitae. 6. ve *om. add. ma. rec.* 13. missis. 19. uestro date. 22. reddat onus. 25. abieno. 27. Ideum simeonta. cunabula. 29. Deiphebumque. polidamant^e^as. 36. esse. 38. licio.

ii. Ad librum suum. 3, 4. detenuisse. 4. traicia. 7. fera. 13. Pheacias. 15. grata. 16. et meis: choris. 18. 19. piramidum. 24. pondere. 26. decidet *m* ex. suae.

iii. Somnium propertii. 1. eliconis. 2. Bellorophontei. 7. cecinit: oratia. 8. trophea. 9. Victo-

risque moram. 11. alacres romana sede, *m* acres caede. 15. fulmine. 19. scando. 21. seuecta. 26. qua. 28. punicibus. 29. silleni. origo *m* imago. 33. rura. 38. callipea. 39. conte[c]ntus: cycnis. 42. Flere. tingere. 52. philitea.

iv. De triumpho Cesaris. 6. parta trophea. 13. Cum. oneratos—axes. 14. uolgi. 22. me.

v. Ad amicam iratam. 1. veneremur. 2. Stant. 6. miser ire paro. classe. 8. caute. 9. inertem *m* in arte. 14. ab inferna. 17. hirro. 21. mentem multo. 24. integras, et *om.* 30. peremnis. 33. perhebi. 34. actractis. 35. segnis: boetes. 37. Quorue. 38. partis. 39. sunt. gigantum. 40. Thesiphones. 41. almeoniae. 44. et titio.

vi. Ad ligdamum (*i semper*). 3. dum. 9. Sîc eam. 12. nullaue. 21. illa—miserum: pacto. 22. Aequalem nulla m *superscr.* 23. solum. 26. illa. 28. *m* exactis exta. 29. stygis. 30. uicta. 31. vana, *m* vada: cadunt. 40. et *om.* 41. mihi si tanto foelix.

vii. De morte peti. 10. *omissus.* 13. orithiae. 21. agamenonias. 22. quae—natantis aquae. 23. atrid[e]as. 24. ephigenia. 25. positaque. 29. curuae leti contexite. 31. fatis *m* terris. 34. quoi. 40. solo. 42. soli. 43. contenctus-patrio. 46. et. flere. *m* interea nil tibi. 47. hunc. 49. chio calamo. 49. [c]orithia. 50. Et fultum. 52. miser inuitam. 57. *m* ponti. 63. aduehat. 64. modo *pro* me, *m* corr. 65. flantem. uotigine. 66. noxque. 67. ùco *pro* Nereo. *68. tracta.* Thetis. 71. scaeue.

viii. Ad amicam. 3. Quor. cimbia. 11. grauida.

conuitia. 17. haruspex. 18. certas. 27. que. 28. iratam. 37. tendisti raetia. 39. quoi. 40. Offensam.

ix. 2. Intra. 8. Flamma: iugo. 9. singna. 10. calamus. 11. tabula^m (m *ma. rec.*) suma^m. ponit. 12. Partasius. 13. addita famae. 14. At mirum exiguus. 16. proprius: arte. *m* propria urbe. 17. concurrat. 20. sequitur: quisque. 23. Quom. 27. effectum. 34. trophea. 36. Tota. 44. dure. 45. curant *bis*. 48. caelum. onomedonta. 49. decerta. 50. ceso (l *in* s *mutatum*). *m* celso. 57. fautor. iuuencae.

x. De natali puellae. 2. misissent. 8. niobes. 9. Alcionum. arua. 10. ithim. 11. foelicibus. 13. pura *in* plura *mutatum*. 15. cepisti. 17. forma *m* fama. 22. onix. 26. perstrepet. 30. instituat.

xi. De imperiis faeminarum. 1. limen *m* vitam. 2. tua. 5. Venturam. noctem. 9. flagrantes. 13. oppugnare. 14. Iniectis. pantesilea. 15. quoi. 16. candida candida. 17. Omphale. 21. *Incipit nova elegia*: In cleopatram aegypti reginam. 21. babilona. 23. missi. 24. Ne. 25. eufratem. 29. ob opprobria. 21. Coniugis. 33. alexandrina. 37. flegraeo. 41. anubim. 45. canopia. 46. dare. 47. tarquini. 48. quae. uocat. 49. triumphos. 53. spectavit. 55. fuit. 57. toto. 58. Marte *om.* 59, 60 = 67, 68. 60. pompeii bossora. 61. siphacis. 63. Curius. 64. Ac detius misso. 66. Et. 67. condiderant. 71. Aut.

xii. Ad postumum. 4. facias. 7. interea. 8.

fexus. aquas *pr*. 12. catafractus. 18. Cum sit. 23. ulyxes. 25. mons hysmara calpe. 27. lothosque. 28. caribdis. 29. Lamphathiae scithicis uerubus. 30. lamphathiae. 32. hyemis. 35. lecto. 38. Vincit penolopae lelia.

xiii. De auaritia et luxu matronarum. 2. uenerem. 3. est. 4. est *om*. 5. Ind[e]a. 5. formosa *m* ica. 6. conca eritrea *m* ericina. 9. clausas. 10. Qu[e]ique qrunt fastos icariote. 12. opprobrii. tulit *m* trahit. 17. Nanque. 21. Ardent. 22. Imponunt. 23. Hic (*bis*). 24. penolope. 26. quarum. 27. cidonia. 33. cum. 34. Obscula. uiris *m* comis. 35. Atque humili pell[i]es. 37. latas. 39. atque dei uacuam. 42. secunda *m* benigna : foc[r]is. 43. Ut *m* et. 51. [i]lumina. 52. pithia. 53. d[u]iras. 54. parnasi. 55. Et. tracis polinestoris. 56. nunc. 57. eriphilla. 58. nunquam : est *om*. 59. uanus.

xiv. Ad spartum. 3. infamesi exercent corpora laudes. 5. uelоc[i]es. 6. aduca. 10. dischi. 11. Girum. 14. Termodontiacis. 17. habenis. 28. adhortatae cura modesta domi, *m* adoratae *in* odoratae *mutatum et* molesta. 29. ingeneti (*e* ante *t* erasum). 31. sint : uerba rogandi. 32. [r]amator. 33. f[o]eres : que *om*. m que inimica.

xv. Ad Cinthiam de licinna. 2. uiniat *corr. rec.* 3. praetextae–amictu. 7. et multo. 11, 12 = 43, 44. 11. lianam. 14. Nicteos : Ioui *m* Lyco. 15. Hah. 19. illa. 21. antippe : amanti. 23. est. 29. uago.

asopi (e *supra*). 31. zetum *m* caelum. 32. tabulis. 34. in adversos: nothos. 43. Parta: zeti. 44. aracinte.

xvi. De imperio amicae. 4. nympha amena. 9. passus. 12. Schironis: si licet. 14. deo. 17. Scaeva: hyantis. 23. Atfert (f *supra*) huc. 24. ornabat (i *supra*). 25. Dii. 29. humet. cumulus.

xvii. Ad bachum suplicatio. 1. 6. 13. 20. bache. 7. testantur. 8. Lincibus. adriana *corr. rec.* tuus. 10. et. 12. modo. 22. niseis. 23. nequicquam. ligurgum. 25. delphynum. 27. naxon. 28. naxia *in* noxia *mutatum.* 29. lassatis. 30. Cingit: lidia. 31. manabat. 34. hyante. 36. Fundet. 39. coturno.

xviii. Quod mors sit ineuitabilis. 1. Plausus. ludit. 2. Humida. 5. dexter. 9. Bis. stigias. 12. amplexos cineris. 17. et tolle. 18. plausu. 20. Saemina *m* gemmea. 21. hoc omnes hic primus. 27. Nyrea. 28. haud. 31. traicis. 32. Huc. portent. tuae. 33. siculae. 34. cessit] caesar *primo fuit.*

xix. De incontinentia feminarum. 8. scaeua. 9. reprendere. 12. abienae (o *supra*). boui *m* ioui. 13. enipheo. 15. illea. 19. clitemestrae. micenis. 20. strupo. 21. Tuque (u *corr.*) sylla.

xx. Ad amicam. 4. tantisne in. affrica. 7. et *pr.* 10. thoros. 11, 12 = 13, 14. 11. date: noctis. 17. constringit: pignora. 18. sydereae torta. 21. Nanque. 25. fractas. 28. isstoriae is *post ras.* 30. fructus.

xxi. Ad Cinthiam. 5. quacumque (e *supra*). 6. arte. 7.

negarit. 8. amica. 11. aequore. nauim. 13. te lintea. 19. liceo. 21. properate: laboro *ut videtur in* laborem *mutatum*. 23. me littora. 26. ortis. 28. Librorumque. docte. 31. et longa.

xxii. Ad tullum. 1. cizichus. 2. propontiacha. 3. Dindymus. invencta cybele. 4. parte *pro* via. 5. iuuat. 6. Et desyderio. 9. Gerionis. 12. Pelliacaeque. 15. Et si qua origae. *m ma. rec.* olorigeri *et* gygei. 25. Albanusque lacus socii nemorensis abundat. 26. nympha. 28. furit. 29. cathenae. 32. parante. 33. scaevae venerantur. Bachae *pr.* 36. boui. 37. grais. 41. alta. 42. altus.

xxiii. De tabellis ideis. 4. signatis *pr.* adire. 7. curas *pr.* 12. here. 14. bona. 15. dixi *pr. m* dixti. cessavimus *pr.* 17. dolens coepit. 18. ducitur. 20. diras. epymeridas. 22. signa. 24. exquiliis.

xxiv. Ad amicam cinthiam. 1. Fama *post ras.* 3. talis. 5. laudari *pr.* 10. Eruere *pr.* 13. amore *in* aeno *mutatum.* 19. deo est. 24. Exciderant.

xxv. Ad cinthiam. 1. Visus *rubricatoris culpa.* 5. captus. 7. vincit. 8. esse *m* ire. 9. lumina *m* limina. 13. cupies. 15. vices. 16 ut. 17. fatales.

LIBER IV.

i. Incipit liber quartus finito tertio. 1. quam. 2. frigem. 4. procubuere. 5. dei *pr.* 6. opprobrio. 8. bobus arat. 9. Qua. substulit. 13. Buccina. 16. *sollennis.* 19. palilia. 20. curuo. 29. statuit. lig-

mon. 31. tatiês rhamnesque uiri. coloni c *post ras.* 32. oues equos. 36. longe. ipse *in* isse *mutatum.* vias. 37. patriae. 40. Heu. 42. abieni. 43. Tum. 45. deti. 49. cortyn[a]e. 53. illia. 54. Vincet. 57. coner. 62. bache. 65. si quis. 66. extimet. 71. rugis *pr.* 72. dextra. 73. Accersis lacrimis carites. 74. lira. 75. autoribus: haud. 77. architae. babiloniis heros, e *post ras.* 78. Herops *pr. m* oron. 85. moueant. 93. saucius dum. 96. busta. 99. cinanae. 100. uteri *m* pueri. 101. Iunoni. 103. libyci. 105. notas. 106. Umbra neque haec. 109. calcas. 111. agamenoniae ceruite. 119. deuehor. 123. moeuania. 124. imber *pr.* 125. axis. 126. meo. 131. demissa. 133. cantat. 136. et. suo. 137. spati[e]are. 140. Eludit. 141. confixum. discuxerit. 142. nostro *pr.* premit ausa. 144. Gucta. 146. prima *pr.* 149. cauo–hyatu. 150. caue.

ii. Fabula uertuni. 3. et *om.* 4. uolsinos. 5. Nec. 11. fructus. 12. credidit. 14, fronde *m.* fruge. 20. narrantis *pr.* 30. sub esse. 31. achei. 36. Traiicit. 39. curare. 40. Serpiculus. 41. adiiciam. fama *m* cura. 42. Ortorum. 44. uinco. 46. languet. 49. At. 51. licomedius. 57. qui te *pr.* 58. creta *m* meta *ma. rec.* 61. maumurii. 61. aenae. 63. dociles.

iii. Epistola aretusae ad licorem. 1. aretusa. licorae. 2. tociens. 5. At. 8. munitus beticus. 9. Hybernique: picto (que *om. pr.*) britania. 10. discolor. 15. stigio. 16. Victa. 17. pendebant. mea *om.* 21. torquet aeno. 22. famam pr. 25. Hac.

27. macre. 28. Et desyderio. 31. sydere. 32. autores. 33. hybernis. 34. gladios. 36. equus. 39. laeta *m* pura. 42. hyberni. 43. hipollite. 47. scithie. 48. Affricus. 51. tibi *pro* nova. 52. Cristallusque tuas. 53. que *om.* [k]calendis. 55. Grancidos. 56. uendicat. thoro[i]. 58. uentres *pr.* 60. [i]tangi. 61. ornis. denuntiet. 62. Succinctaeque. 63. Nec. abscensis. 67. sit. partae *pr.* alumnus *pr.*

iv. Fabula tarpeiae. 3. ederoso conditus. 7. Nunc *pr.* 8. subgesta. 18. ueste *pr.* 23. lumina lunae. 24. tingendas. 28. Rectulit hyrsutis. 30. compatienda. 32. formosa. 34. esse *m* arma *ma. pr.* 38. comas. 39. sillam scaeuisse. 40. que *om. pr.* 41. prodita, *iterum, pro* cornua. 45. Palladis. 47. pugnabitur. 48. rosida. 50. caelat. 51. magicae. 59. nuptae. 62. Crede *pr.* 63. buccina. 64. occeanum sydera. 66. Fas. 68. nefariis. 69. uecta *pr.* 70. pluris. 71. termodoonta. 72. Strimonis. 73. palilia. 76. delitiis. 78. immundas: dapes. 79. ocia. 84. uocalis. 86. suis. 93. tarpeio.

v. In lenam. 2. tua *om.* 4. torreat *pr.* ossa *m* ora. 5. hippolitum. uagantem *m* negantem. 6. pexima: anus *m* auis. 7. Penolopen. 8. antigono. 9. magnos. 11. ad *pro* et *pr.* 15. et. 18. Hippomenes. 19. Exorabit. peruret. 21. dorizantum. 23. Euripilique. 24. actalicis. 24. quae *post ras.* quas, *ut puto, fuit.* thebae *post ras.* tempe, *ut puto, fuit.* 26. Muricaque. 34. syderis *m* isidis. 35. apriles[o]. *amicle.* 36. maiis. 37. silet *m* sedet. 38. [r]pauet.

41. dellectent. 42. negare *m* rogare. 43. spetiosa. 52. caelati. saliere. 56. Ipsius. arte. 58. nec quis eras. 59. adornati *m* odorati. paesti. 61. achantis *m* chantus. 62. Per tenues ossa sunt numerata cutes. 68. percula curua *m* peccula *pr*. 72. Quom. culta. 75. saxis: cedito scabris. 76. Mistaque. adiice.

vi. Ad lenam. 2. pedes *m* focos. 3. philippeis. 4. cyrrheneas. 5. blandos *m* blandi. 8. migdoniis. 9. sunt. *Incipit nova elegia:* De bello actiaco et templo apollinis. 13. dicuntur. 22. feminea: acta. 25. geminos acies. 27. Stantem linquens. 28. unda. 33. agamenona. 34. Egissetque. 35. phitona. 36. lyrae. 45. prope. 47. remigat. 49. centaurica. 53. autor. 60. et. 64. iussa *in* iusso mutatum. 66. iugurta. 69. cecinit. 72. Blanditiaeque. 75. positis. 78. Cephean. 78. canet. 79. confexum. 82. trophea. 83. Grande. sapit. 84. eufraten. 86. Iniiciet.

vii. De somnio cinthiae per propertium. 2. rogos *m* lares. 4. M$\overset{a}{u}$rm$\overset{o}{u}$r (a *et* o *superscr. ma. rec.*) 5. amaris. 7, 8. Hosdem. 9. berillon. 11. anim$\overset{o}{a}$s. 13. cuiquam *m* quicquam. sperare. 15. exciderant. tecta *m* furta. 19. comixta: misto. 23. inclamauit *m* indamnauit. 25. fixa. 31. Quor. rog$\overset{i}{o}$s. 33. yacinth$\overset{o}{u}$s. 35. Ligdamus. 37. At *m* aut uerna. 39. publica. 40. ciclade. 42. Garula. 48. Ardent e *pr*. 51. nullum reuocabile. 57. clitemestrae strupum uehit: craesae. 59. parta *m* uecta *ma. rec.* 61. qua quaerar ut unda cybelles. 64. corpora. 65.

Nec (*m* haec) summa aeternis. 71. sic. 72. Sic. doridos. 73. desyderet. 74. potuit *pr.* 75. Delitiaeque. latrix *m* is. 76. ille *pr.* 79. tremulo. 85. Hic Tiburtina iacet. 86. anine *m* amene. 95. uoce. *Primus versus carminis sequentis hic scriptus est.*

viii. De serpente ad quem puellae mittebant an essent uirgines. 1. exquilias. 3. Lanuuium *m* lauinium. 3. obripitur. hyatu. 8. una. 10. tenera anguineo. 11. Illa. 15. deuecta. ab annis. 19. archana. 23. Siriganam rapto *m* tacto. nepoti *pr.* 24. molosa. 25. farta. 26. Multato uoluit. *Incipit nova elegia:* De phillide auentina. 36. concubitus. 37. Ligdamus. cyatos utrique. 38. graeca *m* grata *ma. rec.* 39. tubicen *pr.* corolistria. 41. Magnus. curuatus in arctus. 44. Decidit. 45. secundos. 48. hei. 54. Pollueurantque. 55. scaeuit. 56. Spectandum. 57. coniicit. 58. aquas. 60. nocte. 63. in exuuiis gaudet. 68. fusca. 69. Exuitur. 72. cui. 76. sternit. 77. sumum. 78. sudet operta. 81. leges. 84. suffocat et. lumina *pr.* 85. lucernas. 86. sulphuris. 88. Respondi.

ix. Fabula cacchi. 1. Amphitrioniades. 2. erithe[a]e. 3. in adiunctos *vel* aduinctos. 5. quoque, *ut puto, in* quaque *mutatum.* 7. cacho: *ita passim.* 10. sonos. 19. bouaria *pr.* 21. et *bis.* torquet. 24. ab. 27. lumina *pr.* uictae. 30. cantantis. 31. congesto. 34. uana uiis. 40. adnatas. 42. haec. 43. Quod. 47. sidonia. 48. coma colo. 49. hyrsutum. me[i]. 52. *uicta.* 57. Magnam. thyresias. 60. fuit. 61. hu-

meris. 64. uira *m* uina. 65. nec *m* nunc. 73. Nunc.

x. De ioue feretro. 2. trina *m* terna. 6. exuuiis *m* eximio. 8. in euersum *m* uictor nec. 10. hector. 11. quirinis. 13. librantem *m* ui. 14. rates *pr.* 18. aprico. 20. hyrsuta. 23. uehientis. 24. uehios. laboris *bis.* 25. bellis *pr.* 26. parua. chorae. 27. Et uehii. 29. buccina. 30. fossibus *corr. pr.* 31. uehius. 33. aeno. 35. forti. 36. gradu. 37. discerpta: a r^{h}eno. 40. Belligera uasti. relicta. 41. Virtomani. 42. ereptis. gessa *m* gesa. 43. iurgatis iaculantis ab agmine braccis, *m* in (*inguine?*) braesis. 44. incussa. 45. spolia *pro* condita. pheretri *pr.* 47. haec.

xi. Ad paulum de morte. 1. paule (*ita passim*). 8. herbosos *m* umbrosos *ma. sec.* 9. nostrum *m* mestum. 14. Et. legatur. 18. huic. 20. indicet. 21. fratres. 22. in tenero. 23. Sisiphe mole uaces *m* molle iaces. ysionis. 24. corripiare. 26. lassa. 27. fallet. 29. decora trophea *m* per amena trophea decori. 30. Atra *m* aera. regna. 31. maternos exaequat. libones b *post ras. ma. sec.* 34. uicta. 36. hoc. 37. colendos. 38. affrica tanta. 39. stimulantem. achyllis. 40. tuas *in* tuus *mutatum.* proauus. achylle. 41. molisse. 43. erat. 44. et erat. 48. possim. 50. a sensu. 51. cibellem. 53. commissos—reposcerit. 54. Exibuit. 55. strabonia *m* scre. 58. me$\overset{a}{o}$. 63. Te *bis.* 67. nata *pr. corr.* nacta. 69. serie *m* seriem fulcire. *pr.* genus *m* domus. 70. unturis *post ras.* malis. 77. adijce m^{r}. 81. sunt. 84. tace. 89. collata. 96. iuuat. 97. Si

(*in ras.*) bene habet bene numquam mater lubrica sumptum. 99. me. 100. grande. 102. $\overset{a}{\text{e}}$quis.

FINIS PROPERTII.

Sexti aurelii propertii nautae monobilos ad Cinthiam foeliciter explicit per me Pacificum Maximum de Asculo in sapientia veteri Perusiae anno 1467 6 die februarii. Deo gratias et mariae. K. nō gaudeo K.

March 1892.

A CLASSIFIED LIST

OF

EDUCATIONAL WORKS

PUBLISHED BY

GEORGE BELL & SONS.

Cambridge Calendar. Published Annually (*August*). 6*s.* 6*d.*
Student's Guide to the University of Cambridge.
The School Calendar. Published Annually (*December*). 1*s.*

BIBLIOTHECA CLASSICA.

A Series of Greek and Latin Authors, with English Notes, edited by eminent Scholars. 8vo.

**.* The Works with an asterisk (*) prefixed can only be had in the Sets of 26 Vols.*

Aeschylus. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 8*s.*
Cicero's Orations. By G. Long, M.A. 4 vols. 32*s.*
Demosthenes. By R. Whiston, M.A. 2 vols. 10*s.*
Euripides. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 3 vols. 24*s.* (*Vol. I.)
Homer. By F. A. Paley, M.A., LL.D. The Iliad, 2 vols. 14*s.*
Herodotus. By Rev. J. W. Blakesley, B.D. 2 vols. 12*s.*
Hesiod. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 5*s.*
Horace. By Rev. A. J. Macleane, M.A. 8*s.*
Juvenal and Persius. By Rev. A. J. Macleane, M.A. 6*s.*
Plato. By W. H. Thompson, D.D. 2 vols. 5*s.* each.
——— Vol. I. Phaedrus.
——— *Vol. II. Gorgias.
Sophocles. Vol. I. By Rev. F. H. Blaydes, M.A. 8*s.*
——— Vol. II. F. A. Paley, M.A., LL.D. 6*s.*
***Tacitus:** The Annals. By the Rev. P. Frost. 8*s.*
***Terence.** By E. St. J. Parry, M.A. 8*s.*
Virgil. By J. Conington, M.A. Revised by Professor H. Nettleship. *3 vols. 10s. 6d. each.*

An Atlas of Classical Geography; 24 Maps with coloured Outlines. Imp. 8vo. 6*s.*

GRAMMAR-SCHOOL CLASSICS.

A Series of Greek and Latin Authors, with English Note
Fcap. 8vo.

Cæsar: De Bello Gallico. By George Long, M.A. 4*s*.

——— Books I.-III. For Junior Classes. By G. Long, M.A. 1*s*

——— Books IV. and V. 1*s*. 6*d*. Books VI. and VII., 1*s*. 6*d*

——— Books I., II., and III., with Vocabulary, 1*s*. 6*d*. each.

Catullus, Tibullus, and Propertius. Selected Poems. With
By Rev. A. H. Wratislaw. 2*s*. 6*d*.

Cicero: De Senectute, De Amicitia, and Select Epistles.
George Long, M.A. 3*s*.

Cornelius Nepos. By Rev. J. F. Macmichael. 2*s*.

Homer: Iliad. Books I.-XII. By F. A. Paley, M.A., L
4*s*. 6*d*. Also in 2 parts, 2*s*. 6*d*. each.

Horace: With Life. By A. J. Macleane, M.A. 3*s*. 6*d*.
2 parts, 2*s*. each. Odes, Book I., with Vocabulary, 1*s*. 6*d*.

Juvenal: Sixteen Satires. By H. Prior, M.A. 3*s*. 6*d*.

Martial: Select Epigrams. With Life. By F. A. Paley, M.A., L
4*s*. 6*d*.

Ovid: the Fasti. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 3*s*. 6*d*. Boo
and II., 1*s*. 6*d*. Books III. and IV., 1*s*. 6*d*.

Sallust: Catilina and Jugurtha. With Life. By G. Long,
and J. G. Frazer. 3*s*. 6*d*., or separately, 2*s*. each.

Tacitus: Germania and Agricola. By Rev. P. Frost. 2*s*. 6*d*.

Virgil: Bucolics, Georgics, and Æneid, Books I.-IV. Abr
from Professor Conington's Edition. 4*s*. 6*d*.—Æneid, Books V.-XII.,
Also in 9 separate Volumes, as follows, 1*s*. 6*d*. each:—Bucolics—Geo
I. and II.—Georgics, III. and IV.—Æneid, I. and II.—Æneid, II
IV.—Æneid, V. and VI.—Æneid, VII. and VIII.—Æneid, IX. and
Æneid, XI. and XII. Æneid, Book I., with Vocabulary, 1*s*. 6*d*.

Xenophon: The Anabasis. With Life. By Rev. J. F. Macmic
3*s*. 6*d*. Also in 4 separate volumes, 1*s*. 6*d*. each:—Book I. (with
Introduction, Itinerary, and Three Maps)—Books II. and III.—IV. a
—VI. and VII.

——— The Cyropædia. By G. M. Gorham, M.A. 3*s*. 6*d*. B
I. and II., 1*s*. 6*d*.—Books V. and VI., 1*s*. 6*d*.

——— Memorabilia. By Percival Frost, M.A. 3*s*.

A Grammar-School Atlas of Classical Geography, conta
Ten selected Maps. Imperial 8vo. 3*s*.

Uniform with the Series.

***The New Testament,* in Greek.** With English Notes, &c
Rev. J. F. Macmichael. 4*s*. 6*d*. The Four Gospels and the Acts, se
Sewed, 6d. each.

CAMBRIDGE GREEK AND LATIN TEXTS.

Aeschylus. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 2*s.*
Caesar: De Bello Gallico. By G. Long, M.A. 1*s.* 6*d.*
Cicero: De Senectute et De Amicitia, et Epistolæ Selectæ. By G. Long, M.A. 1s. 6d.
Ciceronis Orationes. In Verrem. By G. Long, M.A. 2*s.* 6*d.*
Euripides. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 3 vols. 2*s.* each.
Herodotus. By J. G. Blakesley, B.D. 2 vols. 5*s.*
Homeri Ilias. I.-XII. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 1*s.* 6*d.*
Horatius. By A. J. Macleane, M.A. 1*s.* 6*d.*
Juvenal et Persius. By A. J. Macleane, M.A. 1*s.* 6*d.*
Lucretius. By H. A. J. Munro, M.A. 2*s.*
Sallusti Crispi Catilina et Jugurtha. By G. Long, M.A. 1*s.* 6*d.*
Sophocles. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 2*s.* 6*d.*
Terentii Comœdiæ. By W. Wagner, Ph.D. 2*s.*
Thucydides. By J. G. Donaldson, D.D. 2 vols. 4*s.*
Virgilius. By J. Conington, M.A. 2*s.*
Xenophontis Expeditio Cyri. By J. F. Macmichael, B.A. 1*s.* 6*d.*
Novum Testamentum Græce. By F. H. Scrivener, M.A., D.C.L. 4*s.* 6*d.* An edition with wide margin for notes, half bound, 12*s.* EDITIO MAJOR, with additional Readings and References. 7*s.* 6*d.* (*See page* 15.)

CAMBRIDGE TEXTS WITH NOTES.

A Selection of the most usually read of the Greek and Latin Authors, Annotated for Schools. Edited by well-known Classical Scholars. Fcap. 8vo. 1s. 6d. *each, with exceptions.*

'Dr. Paley's vast learning and keen appreciation of the difficulties of beginners make his school editions as valuable as they are popular. In many respects he sets a brilliant example to younger scholars.'—*Athenæum.*

'We hold in high value these handy Cambridge texts with Notes.'—*Saturday Review.*

Aeschylus. Prometheus Vinctus.—Septem contra Thebas.—Agamemnon.—Persae.—Eumenides.—Choephoroe. By F. A. Paley, M.A., LL.D.
Euripides. Alcestis.—Medea.—Hippolytus.—Hecuba.—Bacchae.—Ion. 2s.—Orestes.—Phoenissae.—Troades.—Hercules Furens.—Andromache.—Iphigenia in Tauris.—Supplices. By F. A. Paley, M.A., LL.D.
Homer. Iliad. Book I. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 1*s.*
Sophocles. Oedipus Tyrannus.—Oedipus Coloneus.—Antigone.—Electra.—Ajax. By F. A. Paley, M.A., LL.D.
Xenophon. Anabasis. In 6 vols. By J. E. Melhuish, M.A., Assistant Classical Master at St. Paul's School.
——— Hellenics, Book I. By L. D. Dowdall, M.A., B.D. 2*s.*
——— Hellenics, Book II. By L. D. Dowdall, M.A., B.D. 2*s.*
***Cicero.* De Senectute, De Amicitia, and Epistolæ Selectæ.** By *G. Long, M.A.*
***Ovid.* Fasti.** By F. A. Paley, M.A., LL.D. In 3 vols., 2 books in each. 2*s.* each vol.

Ovid. Selections. Amores, Tristia, Heroides, Metamorphoses By A. J. Macleane, M.A.

Terence. Andria.—Hauton Timorumenos.—Phormio.—Adelphoe By Professor Wagner, Ph.D.

Virgil. Professor Conington's edition, abridged in 12 vols.

'The handiest as well as the soundest of modern editions.'
Saturday Review

PUBLIC SCHOOL SERIES.

A Series of Classical Texts, annotated by well-known Scholars. Cr. 8vo.

Aristophanes. The Peace. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 4*s*. 6*d*

—— The Acharnians. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 4*s*. 6*d*.

—— The Frogs. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 4*s*. 6*d*.

Cicero. The Letters to Atticus. Bk. I. By A. Pretor, M.A. 3rd Edition. 4*s*. 6*d*.

Demosthenes de Falsa Legatione. By R. Shilleto, M.A. 7th Edition. 6*s*.

—— The Law of Leptines. By B. W. Beatson, M.A. 3rd Edition. 3*s*. 6*d*.

Livy. Book XXI. Edited, with Introduction, Notes, and Maps by the Rev. L. D. Dowdall, M.A., B.D. 3*s*. 6*d*.

—— Book XXII. Edited, &c., by Rev. L. D. Dowdall, M.A. B.D. 3*s*. 6*d*.

Plato. The Apology of Socrates and Crito. By W. Wagner, Ph.D 11th Edition. 3*s*. 6*d*. Cheap Edition, limp cloth, 2*s*. 6*d*.

—— The Phædo. 12th Edition. By W. Wagner, Ph.D. 5*s*. 6*d*

—— The Protagoras. 7th Edition. By W. Wayte, M.A. 4*s*. 6*d*

—— The Euthyphro. 3rd Edition. By G. H. Wells, M.A. 3*s*

—— The Euthydemus. By G. H. Wells, M.A. 4*s*.

—— The Republic. Books I. & II. By G. H. Wells, M.A. 3rd Edition. 5*s*. 6*d*.

Plautus. The Aulularia. By W. Wagner, Ph.D. 4th Edition. 4*s*. 6*d*

—— The Trinummus. By W. Wagner, Ph.D. 5th Edition. 4*s*. 6*d*

—— The Menaechmei. By W. Wagner, Ph.D. 2nd Edit. 4*s*. 6*d*

—— The Mostellaria. By Prof. E. A. Sonnenschein. 5*s*.

Sophocles. The Trachiniae. By A. Pretor, M.A. 4*s*. 6*d*.

—— The Oedipus Tyrannus. By B. H. Kennedy, D.D. 5*s*.

Terence. By W. Wagner, Ph.D. 3rd Edition. 7*s*. 6*d*.

Theocritus. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 2nd Edition. 4*s*. 6*d*

Thucydides. Book VI. By T. W. Dougan, M.A., Fellow of St John's College, Cambridge. 3*s*. 6*d*.

CRITICAL AND ANNOTATED EDITIONS.

***Aristophanis* Comoediae.** By H. A. Holden, LL.D. 8vo. 2 vols. *Notes, Illustrations, and Maps.* 23*s*. 6*d*. Plays sold separately.

***Cæsar's* Seventh Campaign in Gaul, B.C. 52.** By Rev. W. C. *Compton, M.A.*, Assistant Master, Uppingham School. Crown 8vo. 4

Calpurnius Siculus. By C. H. Keene, M.A. Crown 8vo. 6

Catullus. A New Text, with Critical Notes and Introduction by Dr. J. P. Postgate. Foolscap 8vo. 3*s.*

Corpus Poetarum Latinorum. Edited by Walker. 1 vol. 8vo. 18*s.*

Livy. The first five Books. By J. Prendeville. New Edition, revised, and the notes in great part rewritten, by J. H. Freese, M.A. Books I., II., and V. ready. 1s. 6d. each. Books III. and IV. preparing.

Lucan. The Pharsalia. By C. E. Haskins, M.A., and W. E. Heitland, M.A. Demy 8vo. 14*s.*

Lucretius. With Commentary by H. A. J. Munro. 4th Edition. Vols. I. and II. Introduction, Text, and Notes. 18*s.* Vol. III. Translation. 6*s.*

Ovid. P. Ovidii Nasonis Heroides XIV. By A. Palmer, M.A. 8vo. 6*s.*

——— P. Ovidii Nasonis Ars Amatoria et Amores. By the Rev. H. Williams, M.A. 3*s.* 6*d.*

——— Metamorphoses. Book XIII. By Chas. Haines Keene, M.A. 2*s.* 6*d.*

——— Epistolarum ex Ponto Liber Primus. By C. H. Keene, M.A. 3*s.*

Propertius. Sex Aurelii Propertii Carmina. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 8vo. Cloth, 5*s.*

——— Sex Propertii Elegiarum. Libri IV. Recensuit A. Palmer, Collegii Sacrosanctæ et Individuæ Trinitatis juxta Dublinum Socius. Fcap. 8vo. 3*s.* 6*d.*

Sophocles. The Oedipus Tyrannus. By B. H. Kennedy, D.D. Crown 8vo. 8*s.*

Thucydides. The History of the Peloponnesian War. By Richard Shilleto, M.A. Book I. 8vo. 6*s.* 6*d.* Book II. 8vo. 5*s.* 6*d.*

TRANSLATIONS, SELECTIONS, &c.

Aeschylus. Translated into English Prose by F. A. Paley, M.A., LL.D. 2nd Edition. 8vo. 7*s.* 6*d.*

——— Translated into English Verse by Anna Swanwick. 4th Edition. Post 8vo. 5*s.*

Calpurnius, The Eclogues of. Latin Text and English Verse. Translation by E. J. L. Scott, M.A. 3*s.* 6*d.*

Horace. The Odes and Carmen Sæculare. In English Verse by J. Conington, M.A. 11th edition. Fcap. 8vo. 3*s.* 6*d.*

——— The Satires and Epistles. In English Verse by J. Conington, M.A. 8th edition. 3*s.* 6*d.*

Plato. Gorgias. Translated by E. M. Cope, M.A. 8vo. 2nd Ed. 7*s.*

Prudentius, Selections from. Text, with Verse Translation, Introduction, &c., by the Rev. F. St. J. Thackeray. Crown 8vo. 7s. 6d.

Sophocles. Oedipus Tyrannus. By Dr. Kennedy. 1*s.*

——— The Dramas of. Rendered into English Verse by Sir George Young, Bart., M.A. 8vo. 12*s.* 6*d.*

Theocritus. In English Verse, by C. S. Calverley, M.A. 3rd Edition. Crown 8vo. 7*s.* 6*d.*

Translations into English and Latin. By C. S. Calverley, M.A. Post 8vo. 7*s.* 6*d.*

Translations into English, Latin, and Greek. By R. C. Jebb, Litt.D., H. Jackson, Litt.D., and W. E. Currey, M.A. Second Edition. 8*s.*

Folia Silvulæ, sive Eclogæ Poetarum Anglicorum in Latinum et *Græcum conversæ.* By H. A. Holden, LL.D. 8vo. Vol. II. 4*s.* 6*d.*

***Sabrinae* Corolla in Hortulis Regiae Scholae Salopiensis** *Contexuerunt* Tres Viri Floribus Legendis. Fourth Edition, thoroughly *Revised* and Rearranged. Large post 8vo. 10*s.* 6*d.*

LOWER FORM SERIES.

With Notes and Vocabularies.

Virgil's Æneid. Book I. Abridged from Conington's Edition. With Vocabulary by W. F. R. Shilleto. 1s. 6d.

Cæsar de Bello Gallico. Books I., II., and III. With Notes by George Long, M.A., and Vocabulary by W. F. R. Shilleto. 1s. 6d. each.

Horace. Book I. Macleane's Edition, with Vocabulary by A. H. Dennis. 1s. 6d.

Frost. **Eclogæ Latinæ; or, First Latin Reading-Book, with English** Notes and a Dictionary. By the late Rev. P. Frost, M.A. New Edition. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

——— **A Latin Verse-Book.** An Introductory Work on Hexameters and Pentameters. New Edition. Fcap. 8vo. 2s. Key (for Tutors only), 5s.

——— **Analecta Græca Minora,** with Introductory Sentences, English Notes, and a Dictionary. New Edition. Fcap. 8vo. 2s.

Wells. **Tales for Latin Prose Composition.** With Notes and Vocabulary. By G. H. Wells, M.A. 2s.

Stedman. **Latin Vocabularies for Repetition.** By A. M. M. Stedman, M.A. 2nd Edition, revised. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

——— **Easy Latin Passages for Unseen Translation.** Fcap. 8vo. 1s. 6d.

——— **Greek Testament Selections.** 2nd Edition, enlarged, with Notes and Vocabulary. Fcap. 8vo. 2s. 6d.

CLASSICAL TABLES.

Latin Accidence. By the Rev. P. Frost, M.A. 1s.

Latin Versification. 1s.

Notabilia Quædam; or the Principal Tenses of most of the Irregular Greek Verbs and Elementary Greek, Latin, and French Construction. New Edition. 1s.

Richmond Rules for the Ovidian Distich, &c. By J. Tate, M.A. 1s.

The Principles of Latin Syntax. 1s.

Greek Verbs. A Catalogue of Verbs, Irregular and Defective. By J. S. Baird, T.C.D. 8th Edition. 2s. 6d.

Greek Accents (Notes on). By A. Barry, D.D. New Edition. 1s.

Homeric Dialect. Its Leading Forms and Peculiarities. By J. S. Baird, T.C.D. New Edition, by W. G. Rutherford, LL.D. 1s.

Greek Accidence. By the Rev. P. Frost, M.A. New Edition. 1s.

LATIN AND GREEK CLASS-BOOKS.

Baddeley. **Auxilia Latina.** A Series of Progressive Latin Exercises. By M. J. B. Baddeley, M.A. Fcap. 8vo. Part I., Accidence. 5th Edition. 2s. Part II. 5th Edition. 2s. Key to Part II., 2s. 6d.

Church. **Latin Prose Lessons.** By Prof. Church, M.A. 9th Edition. Fcap. 8vo. 2s. 6d.

Collins. **Latin Exercises and Grammar Papers.** By T. Collins, M.A., H. M. of the Latin School, Newport, Salop. 7th Edit. Fcap. 8vo. 2s. 6d.

——— **Unseen Papers in Latin Prose and Verse.** With Examination Questions. 6th Edition. Fcap. 8vo. 2s. 6d.

——— **Unseen Papers in Greek Prose and Verse.** With Examination Questions. 3rd Edition. Fcap. 8vo. 3s.

Collins. **Easy Translations from Nepos, Cæsar, Cicero, Livy, &c.,** for Retranslation into Latin. With Notes. 2*s.*

Compton. **Rudiments of Attic Construction and Idiom.** By the Rev. W. C. Compton, M.A., Assistant Master at Uppingham School. 3*s.*

Clapin. **A Latin Primer.** By Rev. A. C. Clapin, M.A. 1*s.*

Frost. Eclogæ Latinæ; or, First Latin Reading Book. With Notes and Vocabulary by the late Rev. P. Frost, M.A. New Edition. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

——— Analecta Græca Minora. With Notes and Dictionary. New Edition. Fcap. 8vo. 2*s.*

——— Materials for Latin Prose Composition. By the late Rev. P. Frost, M.A. New Edition. Fcap. 8vo. 2*s.* Key (for Tutors only), 4*s.*

——— A Latin Verse Book. New Edition. Fcap. 8vo. 2*s.* Key (for Tutors only), 5*s.*

——— Materials for Greek Prose Composition. New Edition. Fcap. 8vo. 2*s.* 6*d.* Key (for Tutors only), 5*s.*

Harkness. A Latin Grammar. By Albert Harkness. Post 8vo. 6*s.*

Key. A Latin Grammar. By T. H. Key, M.A., F.R.S. 6th Thousand. Post 8vo. 8*s.*

——— A Short Latin **Grammar for Schools.** 16th Edition. Post 8vo. 3*s.* 6*d.*

Holden. Foliorum Silvula. **Part I.** Passages for Translation into Latin Elegiac and Heroic Verse. By H. A. Holden, LL.D. 11th Edit. Post 8vo. 7*s.* 6*d.*

——— Foliorum Silvula. **Part II. Select Passages for** Translation into Latin Lyric and Comic Iambic Verse. 3rd Edition. Post 8vo. 5*s.*

——— **Foliorum Centuriæ. Select Passages for Translation** into Latin and Greek Prose. 10th Edition. Post 8vo. 8*s.*

Jebb, Jackson, and Currey. Extracts for Translation in Greek, Latin, and English. By R. C. Jebb, Litt. D., LL.D., H. Jackson, Litt. D., and W. E. Currey, M.A. 4*s.* 6*d.*

Mason. Analytical Latin Exercises. By C. P. Mason, B.A. 4th Edition. Part I., 1*s.* 6*d.* Part II., 2*s.* 6*d.*

Nettleship. Passages for Translation into Latin Prose. By Prof. H. Nettleship, M.A. 3*s.* Key (for Tutors only), 4*s.* 6*d.*

'The introduction ought to be studied by every teacher of Latin.' *Guardian.*

Paley. **Greek Particles and their Combinations according to** Attic Usage. A Short Treatise. By F. A. Paley, M.A., LL.D. 2*s.* 6*d.*

Penrose. Latin Elegiac Verse, Easy Exercises in. By the Rev. J. Penrose. New Edition. 2*s.* (Key, 3*s.* 6*d.*)

Preston. **Greek Verse Composition.** By G. Preston, M.A. 5th Edition. Crown 8vo. 4*s.* 6*d.*

Seager. **Faciliora.** An Elementary Latin Book on a new principle. By the Rev. J. L. Seager, M.A. 2*s.* 6*d.*

Stedman (A. M. M.). **First Latin Lessons.** By A. M. M. Stedman, M.A., Wadham College, Oxford. Second Edition, enlarged. Crown 8vo. 2*s.*

——— First Latin Reader. With Notes adapted to the Shorter Latin Primer and Vocabulary. Crown 8vo. 1*s.* 6*d.*

——— Easy Latin Passages for Unseen Translation. 2nd and *enlarged* Edition. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

——— **Easy Latin Exercises** on the Syntax of the Shorter and *Revised* Latin Primers. With Vocabulary. 3rd Edition. Crown 8vo. *2s. 6d.*

Stedman (A. M. M.) Notanda Quædam. Miscellaneous Latin Exercises on Common Rules and Idioms. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

——— Latin Vocabularies for Repetition: arranged according to Subjects. 4th Edition. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

——— First Greek Lessons. [*In preparation.*

——— Easy Greek Passages for Unseen Translation. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

——— Easy Greek Exercises on Elementary Syntax. [*In preparation.*

——— Greek Vocabularies for Repetition. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

——— Greek Testament Selections for the Use of Schools. 2nd Edit. With Introduction, Notes, and Vocabulary. Fcap. 8vo. 2s. 6d.

Thackeray. Anthologia Græca. A Selection of Greek Poetry, with Notes. By F. St. John Thackeray. 5th Edition. 16mo. 4s. 6d.

——— Anthologia Latina. A Selection of Latin Poetry, from Nævius to Boëthius, with Notes. By Rev. F. St. J. Thackeray. 5th Edit. 16mo. 4s. 6d.

Wells. Tales for Latin Prose Composition. With Notes and Vocabulary. By G. H. Wells, M.A. Fcap. 8vo. 2s.

Donaldson. The Theatre of the Greeks. By J. W. Donaldson, D.D. 10th Edition. Post 8vo. 5s.

Keightley. The Mythology of Greece and Italy. By Thomas Keightley. 4th Edition. Revised by L. Schmitz, Ph.D., LL.D. 5s.

Mayor. A Guide to the Choice of Classical Books. By J. B. Mayor, M.A. 3rd Edition. Crown 8vo. 4s. 6d.

Teuffel. A History of Roman Literature. By Prof. W. S. Teuffel. 5th Edition, revised by Prof. L. Schwabe, and translated by Prof. G. C. W. Warr, of King's College. 2 vols. medium 8vo. 15s. each.

CAMBRIDGE MATHEMATICAL SERIES.

Arithmetic for Schools. By C. Pendlebury, M.A. 5th Edition, stereotyped, with or without answers, 4s. 6d. Or in two parts, 2s. 6d. each. Part 2 contains the *Commercial Arithmetic.* A Key to Part 2 in preparation.
EXAMPLES (nearly 8000), without answers, in a separate vol. 3s.
In use at St. Paul's, Winchester, Wellington, Marlborough, Charterhouse, Merchant Taylors', Christ's Hospital, Sherborne, Shrewsbury, &c. &c.

Algebra. Choice and Chance. By W. A. Whitworth, M.A. 4th Edition. 6s.

Euclid. Newly translated from the Greek Text, with Supplementary Propositions, Chapters on Modern Geometry, and numerous Exercises. By Horace Deighton, M.A., Head Master of Harrison College, Barbados. New Edition, Revised, with Symbols and Abbreviations. Crown 8vo. 4s. 6d.

Book I. ... ... 1s.	Books I. to III. ... 2s. 6d.
Books I. and II. ... 1s. 6d.	Books III. and IV. 1s. 6d.

Euclid. Exercises on Euclid and in Modern Geometry. By J. McDowell, M.A. 4th Edition. 6s.

Elementary Trigonometry. By J. M. Dyer, M.A., and Rev. R. H. Whitcombe, M.A., Assistant Masters, Eton College. 4s. 6d.

Trigonometry. Plane. By Rev. T. Vyvyan, M.A. 3rd Edit. 3s. 6d.

Geometrical Conic Sections. By H. G. Willis, M.A. 5s.

Conics. The Elementary Geometry of. 7th Edition, revised and *enlarged.* By C. Taylor, D.D. 4s. 6d.

Solid Geometry. By W. S. Aldis, M.A. 4th Edit. revised. 6s.

Geometrical Optics. By W. S. Aldis, M.A. 3rd Edition. 4*s.*

Rigid Dynamics. By W. S. Aldis, M.A. 4*s.*

Elementary Dynamics. By W. Garnett, M.A., D.C.L. 5th Ed. 6*s.*

Dynamics. A Treatise on. By W. H. Besant, Sc.D., F.R.S. 7*s.* 6*d.*

Heat. An Elementary Treatise. By W. Garnett, M.A., D.C.L. 5th Edition, revised and enlarged. 4*s.* 6*d.*

Elementary Physics. Examples in. By W. Gallatly, M.A. 4*s.*

Hydromechanics. By W. H. Besant, Sc.D., F.R.S. 5th Edition. Part I. Hydrostatics. 5*s.*

Mathematical Examples. By J. M. Dyer, M.A., Eton College, and R. Prowde Smith, M.A., Cheltenham College. 6*s.*

Mechanics. Problems in Elementary. By W. Walton, M.A. 6*s.*

Notes on Roulettes and Glissettes. By W. H. Besant, Sc.D., F.R.S. 2nd Edition, enlarged. Crown 8vo. 5*s.*

CAMBRIDGE SCHOOL AND COLLEGE TEXT-BOOKS.

A Series of Elementary Treatises for the use of Students.

Arithmetic. By Rev. C. Elsee, M.A. Fcap. 8vo. 14th Edit. 3*s.* 6*d.*

——— By A. Wrigley, M.A. 3*s.* 6*d.*

——— A Progressive Course of Examples. With Answers. By J. Watson, M.A. 7th Edition, revised. By W. P. Goudie, B.A. 2*s.* 6*d.*

Algebra. By the Rev. C. Elsee, M.A. 8th Edit. 4*s.*

——— Progressive Course of Examples. By Rev. W. F. M'Michael, M.A., and R. Prowde Smith, M.A. 4th Edition. 3*s.* 6*d.* With Answers. 4*s.* 6*d.*

Plane Astronomy. An Introduction to. By P. T. Main, M.A 6th Edition, revised. 4*s.*

Conic Sections treated Geometrically. By W. H. Besant, Sc.D. 8th Edition. 4*s.* 6*d.* Solution to the Examples. 4*s.*

——— Enunciations and Figures Separately. 1*s.*

Statics, Elementary. By Rev. H. Goodwin, D.D. 2nd Edit. 3*s.*

Hydrostatics, Elementary. By W. H. Besant, Sc.D. 14th Edit. 4*s.*

——— Solutions to the Examples. 4*s.*

Mensuration, An Elementary Treatise on. By B. T. Moore, M.A. 3*s.* 6*d.*

Newton's Principia, The First Three Sections of, with an Appendix; and the Ninth and Eleventh Sections. By J. H. Evans, M.A. 5th Edition, by P. T. Main, M.A. 4*s.*

Analytical Geometry for Schools. By T. G. Vyvyan. 5th Edit. 4*s.* 6*d.*

Greek Testament, Companion to the. By A. C. Barrett, M.A. 5th Edition, revised. Fcap. 8vo. 5*s.*

Book of Common Prayer, An Historical and Explanatory Treatise on the. By W. G. Humphry, B.D. 6th Edition. Fcap. 8vo. 2*s.* 6*d.*

Music, Text-book of. By Professor H. C. Banister. 15th Edition, *revised.* 5*s.*

——— Concise History of. By Rev. H. G. Bonavia Hunt *Mus. Doc.* Dublin. 12th Edition, revised. 3*s.* 6*d.*

ARITHMETIC. (*See also the two foregoing Series.*)

Elementary Arithmetic. By Charles Pendlebury, M.A., Senior Mathematical Master, St. Paul's School; and W. S. Beard, F.R.G.S., Assistant Master, Christ's Hospital. With 2500 Examples, Written and Oral. Crown 8vo. 1*s.* 6*d.* With or without Answers.

Arithmetic, Examination Papers in. Consisting of 140 papers, each containing 7 questions. 357 more difficult problems follow. A collection of recent Public Examination Papers are appended. By C. Pendlebury, M.A. 2*s.* 6*d.* Key, for Masters only, 5*s.*

Graduated Exercises in Addition (Simple and Compound). By W. S. Beard, C. S. Department Rochester Mathematical School. 1*s.* For Candidates for Commercial Certificates and Civil Service Exams.

BOOK-KEEPING.

Book-keeping Papers, set at various Public Examinations. Collected and Written by J. T. Medhurst, Lecturer on Book-keeping in the City of London College. 2nd Edition. 3*s.*

GEOMETRY AND EUCLID.

Euclid. Books I.–VI. and part of XI. A New Translation. By H. Deighton. (See p. 8.)

——— The Definitions of, with Explanations and Exercises, and an Appendix of Exercises on the First Book. By R. Webb, M.A. Crown 8vo. 1*s.* 6*d.*

——— Book I. With Notes and Exercises for the use of Preparatory Schools, &c. By Braithwaite Arnett, M.A. 8vo. 4*s.* 6*d.*

——— The First Two Books explained to Beginners. By C. P. Mason, B.A. 2nd Edition. Fcap. 8vo. 2*s.* 6*d.*

The Enunciations and Figures to Euclid's Elements. By Rev. J. Brasse, D.D. New Edition. Fcap. 8vo. 1*s.* Without the Figures, 6*d.*

Exercises on Euclid. By J. McDowell, M.A. (See p. 8.)

Mensuration. By B. T. Moore, M.A. 3*s.* 6*d.* (See p. 9.)

Geometrical Conic Sections. By H. G. Willis, M.A. (See p. 8.)

Geometrical Conic Sections. By W. H. Besant, Sc.D. (See p. 9.)

Elementary Geometry of Conics. By C. Taylor, D.D. (See p. 8.)

An Introduction to Ancient and Modern Geometry of Conics. By C. Taylor, D.D., Master of St. John's Coll., Camb. 8vo. 15*s.*

An Introduction to Analytical Plane Geometry. By W. P. Turnbull, M.A. 8vo. 12*s.*

Problems on the Principles of Plane Co-ordinate Geometry. By W. Walton, M.A. 8vo. 16*s.*

Trilinear Co-ordinates, and Modern Analytical Geometry of Two Dimensions. By W. A. Whitworth, M.A. 8vo. 16*s.*

An Elementary Treatise on Solid Geometry. By W. S. Aldis, M.A. 4th Edition revised. Cr. 8vo. 6*s.*

Elliptic Functions, Elementary Treatise on. By A. Cayley, D.Sc. Professor of Pure Mathematics at Cambridge University. Demy 8vo. 15*s.*

TRIGONOMETRY.

Trigonometry. By Rev. T. G. Vyvyan. 3*s.* 6*d.* (See p. 8.)

Trigonometry, Elementary. By J. M. Dyer, M.A., and Rev. R. H. Whitcombe, M.A., Asst. Masters, Eton College. 4*s.* 6*d.* (See p. 8.)

Trigonometry, Examination Papers in. By G. H. Ward, M.A., Assistant Master at St. Paul's School. Crown 8vo. 2*s.* 6*d.*

MECHANICS & NATURAL PHILOSOPHY.

Statics, Elementary. By H. Goodwin, D.D. Fcap. 8vo. 2nd Edition. 3s.

Dynamics, A Treatise on Elementary. By W. Garnett, M.A., D.C.L. 5th Edition. Crown 8vo. 6s.

Dynamics. Rigid. By W. S. Aldis, M.A. 4s.

Dynamics. A Treatise on. By W. H. Besant, Sc.D., F.R.S. 7s. 6d.

Elementary Mechanics, Problems in. By W. Walton, M.A. New Edition. Crown 8vo. 6s.

Theoretical Mechanics, Problems in. By W. Walton, M.A. 3rd Edition. Demy 8vo. 16s.

Structural Mechanics. By R. M. Parkinson, Assoc. M.I.C.E. Crown 8vo. 4s. 6d.

Elementary Mechanics. Stage I. By J. C. Horobin, B.A. 1s. 6d.

Hydrostatics. By W. H. Besant, Sc.D. Fcap. 8vo. 14th Edition. 4s.

Hydromechanics, A Treatise on. By W. H. Besant, Sc.D., F.R.S. 8vo. 5th Edition, revised. Part I. Hydrostatics. 5s.

Hydrodynamics, A Treatise on. Vol. I., 10s. 6d.; Vol. II., 12s. 6d. A. B. Basset, M.A., F.R.S.

Hydrodynamics and Sound, An Elementary Treatise on. By A. B. Basset, M.A., F.R.S.

Roulettes and Glissettes. By W. H. Besant, Sc.D., F.R.S. 2nd Edition, 5s.

Optics, Geometrical. By W. S. Aldis, M.A. Crown 8vo. 3rd Edition. 4s.

Double Refraction, A Chapter on Fresnel's Theory of. By W. S. Aldis, M.A. 8vo. 2s.

Heat, An Elementary Treatise on. By W. Garnett, M.A., D.C.L. Crown 8vo. 5th Edition. 4s. 6d.

Elementary Physics, Examples and Examination Papers in. By W. Gallatly, M.A. 4s.

Newton's Principia, The First Three Sections of, with an Appendix; and the Ninth and Eleventh Sections. By J. H. Evans, M.A. 5th Edition. Edited by P. T. Main, M.A. 4s.

Astronomy, An Introduction to Plane. By P. T. Main, M.A. Fcap. 8vo. cloth. 6th Edition. 4s.

—— Practical and Spherical. By R. Main, M.A. 8vo. 14s.

Mathematical Examples. Pure and Mixed. By J. M. Dyer, M.A., and R. Prowde Smith, M.A. 6s.

Pure Mathematics and Natural Philosophy, A Compendium of Facts and Formulæ in. By G. R. Smalley. 2nd Edition, revised by J. McDowell, M.A. Fcap. 8vo. 2s.

Elementary Course of Mathematics. By H. Goodwin, D.D. 6th Edition. 8vo. 16s.

Problems and Examples, adapted to the 'Elementary Course of Mathematics.' 3rd Edition. 8vo. 5s.

Solutions of Goodwin's Collection of Problems and Examples. By W. W. Hutt, M.A. 3rd Edition, revised and enlarged. 8vo. 9s.

A Collection of Examples and Problems in Arithmetic, *Algebra, Geometry*, Logarithms, Trigonometry, Conic Sections, Mechanics *&c.*, with Answers. By Rev. A. Wrigley. 20th Thousand. 8s. 6d. *Key.* 10s. 6d.

FOREIGN CLASSICS.

A Series for use in Schools, with English Notes, grammatical and explanatory, and renderings of difficult idiomatic expressions. Fcap. 8vo.

Schiller's Wallenstein. By Dr. A. Buchheim. 5th Edit. 5s. Or the Lager and Piccolomini, 2s. 6d. Wallenstein's Tod, 2s. 6d.

—— **Maid of Orleans.** By Dr. W. Wagner. 2nd Edit. 1s. 6d.

—— **Maria Stuart.** By V. Kastner. 3rd Edition. 1s. 6d.

Goethe's Hermann and Dorothea. By E. Bell, M.A., and E. Wölfel. New Edition, Revised. 1s. 6d.

German Ballads, from Uhland, Goethe, and Schiller. By C. L. Bielefeld. 5th Edition. 1s. 6d.

Charles XII., par Voltaire. By L. Direy. 7th Edition. 1s. 6d.

Aventures de Télémaque, par Fénélon. By C. J. Delille. 4th Edition. 2s. 6d.

Select Fables of La Fontaine. By F. E. A. Gasc. 18th Edit. 1s. 6d.

Picciola, by X. B. Saintine. By Dr. Dubuc. 16th Thousand. 1s. 6d.

Lamartine's Le Tailleur de Pierres de Saint-Point. By J. Boielle, 6th Thousand. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

Italian Primer. By Rev. A. C. Clapin, M.A. Fcap. 8vo. 1s.

FRENCH CLASS-BOOKS.

French Grammar for Public Schools. By Rev. A. C. Clapin, M.A. Fcap. 8vo. 13th Edition. 2s. 6d.

French Primer. By Rev. A. C. Clapin, M.A. Fcap. 8vo. 9th Ed. 1s.

Primer of French Philology. By Rev. A. C. Clapin. Fcap. 8vo. 5th Edit. 1s.

Le Nouveau Trésor; or, French Student's Companion. By M. E. S. 19th Edition. Fcap. 8vo. 1s. 6d.

French Papers for the Prelim. Army Exams. Collected by J. F. Davis, D.Lit. 2s. 6d.

French Examination Papers in Miscellaneous Grammar and Idioms. Compiled by A. M. M. Stedman, M.A. 4th Edition. Crown 8vo. 2s. 6d. Key. 5s. (For Teachers or Private Students only.)

Manual of French Prosody. By Arthur Gosset, M.A. Crown 8vo. 3s.

Lexicon of Conversational French. By A. Holloway. 3rd Edition. Crown 8vo. 3s. 6d.

PROF. A. BARRÈRE'S FRENCH COURSE.

Junior Graduated French Course. Crown 8vo. 1s. 6d.

Elements **of French Grammar and First Steps in Idiom.** *Crown 8vo.* 2s.

Précis of **Comparative French Grammar.** 2nd Edition. Crown *8vo.* 3s. 6d.

F. E. A. GASC'S FRENCH COURSE.

First French Book. Fcap. 8vo. 106th Thousand. 1*s.*

Second French Book. 52nd Thousand. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

Key to First and Second French Books. 5th Edit. Fcp. 8vo. 3*s.* 6*d.*

French Fables for Beginners, in Prose, with Index. 16th Thousand. 12mo. 1*s.* 6*d.*

Select Fables of La Fontaine. 18th Thousand. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

Histoires Amusantes et Instructives. With Notes. 17th Thousand. Fcap. 8vo. 2*s.*

Practical Guide to Modern French Conversation. 18th Thousand. Fcap. 8vo. 1*s.* 6*d.*

French Poetry for the Young. With Notes. 5th Ed. Fcp. 8vo. 3*s.*

Materials for French Prose Composition; or, Selections from the best English Prose Writers. 19th Thous. Fcap. 8vo. 3*s.* Key, 6*s.*

Prosateurs Contemporains. With Notes. 11th Edition, revised. 12mo. 3*s.* 6*d.*

Le Petit Compagnon; a French Talk-Book for Little Children. 12th Thousand. 16mo. 1*s.* 6*d.*

An Improved Modern Pocket Dictionary of the French and English Languages. 47th Thousand. 16mo. 2*s.* 6*d.*

Modern French-English and English-French Dictionary. 5th Edition, revised, with new supplements. 10*s.* 6*d.* In use at Harrow, Rugby, Westminster, Shrewsbury, Radley, &c.

The A B C Tourist's French Interpreter of all Immediate Wants. By F. E. A. Gasc. 1*s.*

MODERN FRENCH AUTHORS.

Edited, with Introductions and Notes, by James Boïelle, Senior French Master at Dulwich College.

Daudet's La Belle Nivernaise. 2*s.* 6*d.* *For Beginners.*

Hugo's Bug Jargal. 3*s.* *For Advanced Students.*

Balzac's Ursule Mirouët. 3*s.* *For Advanced Students.*

GOMBERT'S FRENCH DRAMA.

Being a Selection of the best Tragedies and Comedies of Molière, Racine, Corneille, and Voltaire. With Arguments and Notes by A. Gombert. New Edition, revised by F. E. A. Gasc. Fcap. 8vo. 1*s.* each sewed, 6*d.*

Contents.

Molière:—Le Misanthrope. L'Avare. Le Bourgeois Gentilhomme. Le Tartuffe. Le Malade Imaginaire. Les Femmes Savantes. Les Fourberies de Scapin. Les Précieuses Ridicules. L'Ecole des Femmes. L'Ecole des Maris. Le Médecin malgré Lui.

Racine:—Phédre. Esther. Athalie. Iphigénie. Les Plaideurs. La *Thébaïde; ou,* Les Frères Ennemis. Andromaque. Britannicus.

P. Corneille:—Le Cid. Horace. Cinna. Polyeucte.

Voltaire:—Zaïre.

GERMAN CLASS-BOOKS.

Materials for German Prose Composition. By Dr. Buchheim. 13th Edition. Fcap. 4s. 6d. Key, Parts I. and II., 3s. Parts III. and IV.,

Goethe's Faust. Text, Hayward's Prose Translation, and Notes. Edited by Dr. Buchheim. 5s.

German. The Candidate's Vade Mecum. Five Hundred Easy Sentences and Idioms. By an Army Tutor. Cloth, 1s. *For Army Exams.*

Wortfolge, or Rules and Exercises on the Order of Words in German Sentences. By Dr. F. Stock. 1s. 6d.

A German Grammar for Public Schools. By the Rev. A. C. Clapin and F. Holl Müller. 5th Edition. Fcap. 2s. 6d.

A German Primer, with Exercises. By Rev. A. C. Clapin. 2nd Edition. 1s.

Kotzebue's Der Gefangene. With Notes by Dr. W. Stromberg. 1s.

German Examination Papers in Grammar and Idiom. By R. J. Morich. 2nd Edition. 2s. 6d. Key for Tutors only, 5s.

By Frz. Lange, Ph.D., Professor R.M.A., Woolwich, Examiner in German to the Coll. of Preceptors, and also at the Victoria University, Manchester.

A Concise German Grammar. In Three Parts. Part I., Elementary, 2s. Part II., Intermediate, 2s. Part III., Advanced, 3s. 6d.

German Examination Course. Elementary, 2s. Intermediate, 2s. Advanced, 1s. 6d.

German Reader. Elementary, 1s. 6d. Advanced, 3s.

MODERN GERMAN SCHOOL CLASSICS.

Small Crown 8vo.

Hey's Fabeln Für Kinder. Edited, with Vocabulary, by Prof. F. Lange, Ph.D. *Printed in Roman characters.* 1s. 6d.

——— The same with Phonetic Transcription of Text, &c. 2s.

Benedix's Dr. Wespe. Edited by F. Lange, Ph.D. 2s. 6d.

Hoffman's Meister Martin, der Küfner. By Prof. F. Lange, Ph.D. 1s. 6d.

Heyse's Hans Lange. By A. A. Macdonell, M.A., Ph.D. 2s.

Auerbach's Auf Wache, and Roquette's Der Gefrorene Kuss. By A. A. Macdonell, M.A. 2s.

Moser's Der Bibliothekar. By Prof. F. Lange, Ph.D. 3rd Edition. 2s.

Ebers' Eine Frage. By F. Storr, B.A. 2s.

Freytag's Die Journalisten. By Prof. F. Lange, Ph.D. 2nd Edition, revised. 2s. 6d.

Gutzkow's Zopf und Schwert. By Prof. F. Lange, Ph.D. 2s.

German Epic Tales. Edited by Kar Neuhaus, Ph.D. 2s. 6d.

Scheffel's Ekkehard. Edited by Dr. H. Hager 3s.

DIVINITY, MORAL PHILOSOPHY, &c.

By the Rev. F. H. Scrivener, A.M., LL.D., D.C.L.

Novum Testamentum Græce. Editio major. Being an enlarged Edition, containing the Readings of Bishop Westcott and Dr. Hort, and those adopted by the Revisers, &c. 7s. 6d. (*For other Editions see page 3.*)

A Plain Introduction to the Criticism of the New Testament. With Forty Facsimiles from Ancient Manuscripts. 3rd Edition. 8vo. 18s.

Codex Bezæ Cantabrigiensis. 4to. 10s. 6d.

The New Testament for English Readers. By the late H. Alford, D.D. Vol. I. Part I. 3rd Edit. 12s. Vol. I. Part II. 2nd Edit. 10s. 6d. Vol. II. Part I. 2nd Edit. 16s. Vol. II. Part II. 2nd Edit. 16s.

The Greek Testament. By the late H. Alford, D.D. Vol. I. 7th Edit. 1l. 8s. Vol. II. 8th Edit. 1l. 4s. Vol. III. 10th Edit. 18s. Vol. IV. Part I. 5th Edit. 18s. Vol. IV. Part II. 10th Edit. 14s. Vol. IV. 1l. 12s.

Companion to the Greek Testament. By A. C. Barrett, M.A. 5th Edition, revised. Fcap. 8vo. 5s.

Guide to the Textual Criticism of the New Testament. By Rev. E. Miller, M.A. Crown 8vo. 4s.

The Book of Psalms. A New Translation, with Introductions, &c. By the Rt. Rev. J. J. Stewart Perowne, D.D., Bishop of Worcester. 8vo. Vol. I. 8th Edition, 18s. Vol. II. 7th Edit. 16s.

——— Abridged for Schools. 7th Edition. Crown 8vo. 10s. 6d.

History of the Articles of Religion. By C. H. Hardwick. 3rd Edition. Post 8vo. 5s.

History of the Creeds. By Rev. Professor Lumby, D.D. 3rd Edition. Crown 8vo. 7s. 6d.

Pearson on the Creed. Carefully printed from an early edition. With Analysis and Index by E. Walford, M.A. Post 8vo. 5s.

Liturgies and Offices of the Church, for the Use of English Readers, in Illustration of the Book of Common Prayer. By the Rev. Edward Burbidge, M.A. Crown 8vo. 9s.

An Historical and Explanatory Treatise on the Book of Common Prayer. By Rev. W. G. Humphry, B.D. 6th Edition, enlarged. Small Post 8vo. 2s. 6d.; Cheap Edition, 1s.

A Commentary on the Gospels, Epistles, and Acts of the Apostles. By Rev. W. Denton, A.M. New Edition. 7 vols. 8vo. 9s. each.

Notes on the Catechism. By Rt. Rev. Bishop Barry. 9th Edit. Fcap. 2s.

The Winton Church Catechist. Questions and Answers on the Teaching of the Church Catechism. By the late Rev. J. S. B. Monsell, *LL.D.* 4th Edition. Cloth, 3s.; or in Four Parts, sewed.

The Church Teacher's Manual of Christian Instruction. By *Rev. M. F.* Sadler. 43rd Thousand. 2s. 6d.

TECHNOLOGICAL HANDBOOKS.

Edited by Sir H. Trueman Wood, Secretary of the Society of Art

Dyeing and Tissue Printing. By W. Crookes, F.R.S. 5*s.*

Glass Manufacture. By Henry Chance, M.A.; H. J. Powell, B.A. and H. G. Harris. 3s. 6d.

Cotton Spinning. By Richard Marsden, of Manchester. 3rd Edition, revised. 6s. 6d.

Chemistry of Coal-Tar Colours. By Prof. Benedikt, and Dr. Knecht of Bradford Technical College. 2nd Edition, enlarged. 6s. 6d.

Woollen and Worsted Cloth Manufacture. By Professor Roberts Beaumont, The Yorkshire College, Leeds. 2nd Edition. 7s. 6d.

Silk Dyeing. By G. H. Hurst, F.C.S. With numerous coloured specimens.

Cotton Weaving. By R. Marsden. [*Preparing.*

Bookbinding. By J. W. Zaehnsdorf, with eight plates and many illustrations. 5s.

Printing. By C. T. Jacobi, Manager of the Chiswick Press. 5*s.*

Plumbing. By S. Stevens Hellyer. 5*s.*

BELL'S AGRICULTURAL SERIES.

The Farm and the Dairy. By Prof. Sheldon. 2*s.* 6*d.*

Soils and their Properties. By Dr. Fream. 2*s.* 6*d.*

The Diseases of Crops. By Dr. Griffiths. 2*s.* 6*d.*

Manures and their Uses. By Dr. Griffiths. 2*s.* 6*d.*

Tillage and Implements. By Prof. W. J. Malden. 2*s.* 6*d.*

Fruit Culture. By J. Cheal, F.R.H.S. 2*s.* 6*d.*

Others in preparation.

HISTORY.

Modern Europe. By Dr. T. H. Dyer. 2nd Edition, revised and continued. 5 vols. Demy 8vo. 2*l.* 12*s.* 6*d.*

The Decline of the Roman Republic. By G. Long. 5 vols. 8vo. 5s. each.

Historical Maps of England. By C. H. Pearson. Folio. 3rd Edition revised. 31s. 6d.

England in the Fifteenth Century. By the late Rev. W. Denton, M.A. Demy 8vo. 12s.

Feudalism: Its Rise, Progress, and Consequences. By Judge Abdy. 7s. 6d.

History of England, 1800-46. By Harriet Martineau, with new and copious Index. 5 vols. 3s. 6d. each.

Practical Synopsis of English History. By A. Bowes. 9th *Edition*, revised. 8vo. 1s.

Lives of the Queens of England. By A. Strickland. Library Edition, 8 vols. 7s. 6d. each. Cheaper Edition, 6 vols. 5s. each. Abridged Edition, 1 vol. 6s. 6d. Mary Queen of Scots, 2 vols. 5s. each. Tudor and Stuart Princesses, 5s.

The Elements of General History. By Prof. Tytler. New Edition, brought down to 1874. Small Post 8vo. 3s. 6d.

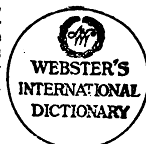
History and Geography Examination Papers. Compiled by C. H. Spence, M.A., Clifton College. Crown 8vo. 2s. 6d.

The Schoolmaster and the Law. By Williams and Markwick. 1s. 6d.

For other Historical Books, see Catalogue of Bohn's Libraries, sent free on application.

DICTIONARIES.

WEBSTER'S INTERNATIONAL DICTIONARY of the English Language. Including Scientific, Technical, and Biblical Words and Terms, with their Significations, Pronunciations, Etymologies, Alternative Spellings, Derivations, Synonyms, and numerous illustrative Quotations, with various valuable literary Appendices and 83 extra pages of Illustrations grouped and classified, rendering the work a COMPLETE LITERARY AND SCIENTIFIC REFERENCE-BOOK. *New Edition* (1890). Thoroughly revised and enlarged under the supervision of Noah Porter, D.D., LL.D. 1 vol. (2118 pages, 3500 woodcuts), 4to. cloth, 31s. 6d.; half calf, 2l. 2s.; half russia, 2l. 5s.; calf, 2l. 8s.; full sheep with patent marginal Index, 2l. 8s.; or in 2 vols. cloth, 1l. 14s.; half russia, 2l. 18s.

Prospectuses, with specimen pages, sent free on application.

Richardson's Philological Dictionary of the English Language. Combining Explanation with Etymology, and copiously illustrated by Quotations from the best Authorities. With a Supplement. 2 vols. 4to. 4l. 14s. 6d. Supplement separately. 4to. 12s.

Kluge's Etymological Dictionary of the German Language. Translated from the 4th German edition by J. F. Davis, D.Lit., M.A. (Lond.). Crown 4to. half buckram, 18s.

Dictionary of the French and English Languages, with more than Fifteen Thousand New Words, Senses, &c. By F. E. A. Gasc. With New Supplements. 5th Edition, Revised and Enlarged. Demy 8vo. 10s. 6d. IN USE AT HARROW, RUGBY, SHREWSBURY, &c.

Pocket Dictionary of the French and English Languages. By F. E. A. Gasc. Containing more than Five Thousand Modern and Current Words, Senses, and Idiomatic Phrases and Renderings, not found in any other dictionary of the two languages. New edition, with additions and corrections. 47th Thousand. 16mo. Cloth, 2s. 6d.

Argot and Slang. A new French and English Dictionary of the Cant Words, Quaint Expressions, Slang Terms, and Flash Phrases used in the high and low life of old and new Paris. By Albert Barrère, Officier de l'Instruction Publique. New and Revised Edition. Large Post 8vo. 10s. 6d.

ENGLISH CLASS-BOOKS.

Comparative Grammar and Philology. By A. C. Price, M.A., Assistant Master at Leeds Grammar School. 2s. 6d.

The Elements of the English Language. By E. Adams, Ph.D. 25th Edition. Revised by J. F. Davis, D.Lit., M.A. Post 8vo. 4s. 6d.

The Rudiments of English Grammar and Analysis. By E. Adams, Ph.D. 17th Thousand. Fcap. 8vo. 1s.

A Concise System of Parsing. By L. E. Adams, B.A. 1s. 6d.

Examples for Grammatical Analysis (Verse and Prose). Selected, &c., by F. Edwards. New edition. Cloth, 1s.

Notes on Shakespeare's Plays. By T. Duff Barnett, B.A. Midsummer Night's Dream, 1s.; Julius Cæsar, 1s.; Henry V., 1s.; Tempest, 1s.; Macbeth, 1s.; Merchant of Venice, 1s.; Hamlet, 1s. Richard II., 1s.; King John, 1s.; King Lear, 1s.; Coriolanus, 1s.

GRAMMARS.

By C. P. Mason, Fellow of Univ. Coll. London.

First Notions of Grammar for Young Learners. Fcap. 8vo. 67th Thousand. Revised and enlarged. Cloth. 1s.

First Steps in English Grammar for Junior Classes. Demy 18mo. 54th Thousand. 1s.

Outlines of English Grammar for the Use of Junior Classes. 87th Thousand. Crown 8vo. 2s.

English Grammar, including the Principles of Grammatical Analysis. 33rd Edition. 137th Thousand. Crown 8vo. 3s. 6d.

Practice and Help in the Analysis of Sentences. 2s.

A Shorter English Grammar, with copious Exercises. 39th to 43rd Thousand. Crown 8vo. 3s. 6d.

English Grammar Practice, being the Exercises separately. 1s.

Code Standard Grammars. Parts I. and II., 2d. each. Parts III., IV., and V., 3d. each.

Notes of Lessons, their Preparation, &c. By José Rickard, Park Lane Board School, Leeds, and A. H. Taylor, Rodley Board School, Leeds. 2nd Edition. Crown 8vo. 2s. 6d.

A Syllabic System of Teaching to Read, combining the advantages of the 'Phonic' and the 'Look-and-Say' Systems. Crown 8vo. 1s.

Practical Hints on Teaching. By Rev. J. Menet, M.A. 6th Edit. revised. Crown 8vo. paper, 2s.

Test Lessons in Dictation. 4th Edition. Paper cover, 1s. 6d.

Picture School-Books. With numerous Illustrations. Royal 16mo. The Infant's Primer. 3d.—School Primer. 6d.—School Reader. By J. Tilleard. 1s.—Poetry Book for Schools. 1s.—The Life of Joseph. 1s.—The Scripture Parables. By the Rev. J. E. Clarke. 1s.—The Scripture Miracles. By the Rev. J. E. Clarke. 1s.—The New Testament History. By the Rev. J. G. Wood, M.A. 1s.—The Old Testament History. By the Rev. J. G. Wood, M.A. 1s.—The Life of Martin Luther. By Sarah Crompton. 1s.

Helps' Course of Poetry, for Schools. A New Selection from the English Poets, carefully compiled and adapted to the several standards by *E. A. Helps*, one of H.M. Inspectors of Schools.

Book I. Infants and Standards I. and II. 134 pp. small 8vo. 9d.
Book II. Standards III. and IV. 224 pp. crown 8vo. 1s. 6d.
Book III. Standards V., VI., and VII. 352 pp. post 8vo. 2s.
In PARTS. Infants, 2d.; Stand. I., 2d.; Stand. II., 2d.; Stand. III., 4d.

BOOKS FOR YOUNG READERS.

A Series of Reading Books designed to facilitate the acquisition of the power of Reading by very young Children. In 11 *vols. limp cloth,* 6*d. each.*

Those with an asterisk have a Frontispiece or other Illustrations.

***The Old Boathouse. Bell and Fan; or, A Cold Dip.**

***Tot and the Cat. A Bit of Cake. The Jay. The** Black Hen's Nest. Tom and Ned. Mrs. Bee.

***The Cat and the Hen. Sam and his Dog Redleg.** Bob and Tom Lee. A Wreck.

***The New-born Lamb. The Rosewood Box. Poor** Fan. Sheep Dog.

Suitable for Infants.

***The Two Parrots.** A Tale of the Jubilee. By M. E. Wintle. 9 Illustrations.

***The Story of Three Monkeys.**

***Story of a Cat.** Told by Herself.

The Blind Boy. The Mute Girl. A New Tale of Babes in a Wood.

***Queen Bee and Busy Bee.**

***Gull's Crag.**

Suitable for Standards I. & II.

Syllabic Spelling. By C. Barton. In Two Parts. Infants, 3*d.* Standard I., 3*d.*

GEOGRAPHICAL READING-BOOKS.

By M. J. Barrington Ward, M.A. *With numerous Illustrations.*

The Child's Geography. For the Use of Schools and for Home Tuition. 6*d.*

The Map and the Compass. A Reading-Book of Geography. For Standard I. New Edition, revised. 8*d.* cloth.

The Round World. A Reading-Book of Geography. For Standard II. New Edition, revised and enlarged. 10*d.*

About England. A Reading-Book of Geography for Standard III. With numerous Illustrations and Coloured Map. 1*s.* 4*d.*

The Child's Geography of England. With Introductory Exercises on the British Isles and Empire, with Questions. 2*s.* 6*d.* Without Questions, 2*s.*

ELEMENTARY MECHANICS.

By J. C. Horobin, B.A., Principal of Homerton Training College.

Stage I. *With numerous Illustrations.* 1*s.* 6*d.*
Stage II. *With numerous Illustrations.* 1*s.* 6*d.*
Stage III. [Prepa

BELL'S READING-BOOKS.

FOR SCHOOLS AND PAROCHIAL LIBRARIES.

Now Ready. Post 8vo. Strongly bound in cloth, 1s. each.

Suitable for Standards III. & IV.

- ***Adventures of a Donkey.**
- ***Life of Columbus.**
- ***Grimm's German Tales.** (Selected.)
- ***Andersen's Danish Tales.** Illustrated. (Selected.)
- ***Great Englishmen.** Short Lives for Young Children.
- **Great Englishwomen.** Short Lives of.
- **Great Scotsmen.** Short Lives of.
- **Parables from Nature.** (Selected.) By Mrs. Gatty.
- ***Edgeworth's Tales.** (A Selection.)

Standards IV. & V.

- ***Scott's Talisman.** (Abridged.)
- ***Friends in Fur and Feathers.** By Gwynfryn.
- ***Poor Jack.** By Captain Marryat, R.N. Abgd.
- ***Dickens's Little Nell.** Abridged from the 'The Old Curiosity Shop.'
- *Oliver Twist. By Charles Dickens. (Abridged.)
- ***Masterman Ready.** By Capt. Marryat. Illus. (Abgd.)
- ***Gulliver's Travels.** (Abridged.)
- ***Arabian Nights.** (A Selection Rewritten.)

Standards V., VI., & VII.

- ***The Vicar of Wakefield.**
- **Lamb's Tales from Shakespeare.** (Selected.)
- ***Robinson Crusoe.** Illustrated.
- ***Settlers in Canada.** By Capt. Marryat. (Abridged.)
- **Poetry for Boys.** Selected by D. Munro.
- ***Southey's Life of Nelson.** (Abridged.)
- ***Life of the Duke of Wellington,** with Maps and Plans.
- ***Sir Roger de Coverley** and other Essays from the *Spectator.*
- **Tales of the Coast.** By J. Runciman.

** These Volumes are Illustrated.*

Uniform with the Series, in limp cloth, 6d. each.

Shakespeare's Plays. Kemble's Reading Edition. With Explanatory Notes for School Use.

JULIUS CÆSAR. THE MERCHANT OF VENICE. KING JOHN. HENRY THE FIFTH. MACBETH. AS YOU LIKE IT.
